

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

KUNNGL. BIBL.
111 FEB 1960
STOCKHOLM

SOU
1960:4

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1960:4

Finansdepartementet

FASTIGHETSBEKATTNINGEN

BETÄNKANDE AV

1957 ÅRS FASTIGHETSSKATTESAKKUNNIGA

Stockholm 1960

Statens offentliga utredningar 1960

Kronologisk förteckning

1. Folktandvården. Idun. 189 s. **I.**
2. Högre utbildning, forskning och försök på lantbrukets område. Anqvist & Wiksell, Uppsala. XII s. + 508 s. **Jo.**
3. Grusexploteringen i Sverige. Idun. 85 s. **Jo.**
4. Fastighetseskattningen. Marcus. 179 s. **Fi.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1960:4

Finansdepartementet

FASTIGHETSBEKATNINGEN

BETÄNKANDE AV

1957 ÅRS FASTIGHETSSKATTESAKKUNNIGA

STOCKHOLM 1960

ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1957 har chefen för finansdepartementet den 12 juli samma år tillkallat regeringsrådet Carl Åbjörnsson, förbundsdirektören i Svenska landskommunernas förbund Sven Järdler samt lagbyråchefen i finansdepartementet Erik Reuterswärd att såsom sakkunniga utreda frågan om fastighetsbeskattningens avveckling. Åt Åbjörnsson har departementschefen uppdragit att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga har antagit benämningen 1957 års fastighetsskattesakkunniga.

Att såsom statistisk expert biträda de sakkunniga har departementschefen tillkallat e. o. förste aktuarien i departementet Bertil Edlund.

Till sekreterare åt de sakkunniga har förordnats förste assessorn vid överståthållarämbetets skatteavdelning Evald Hjortsberg samt till biträdande sekreterare förste landskanslisten å landskontoret i Värmlands län Lars Malmberg.

Till utredningen har för att tagas i övervägande vid uppdragets fullgörande överlämnats en den 15 oktober 1957 dagtecknad, till Konungen ställd framställning från Sveriges förenade studentkårer om ändrade regler för beskattning av studentbostäder.

De sakkunniga har den 21 januari 1958 till Konungen avgivit utlåtande i anledning av vad i riksdagens revisorers den 16 december 1957 dagtecknade berättelse yttrats angående vissa iakttagelser vid 1957 års allmänna fastighetstaxering m. m.

I direktiven anbefallt samråd med utredningsmannen i den särskilda sektion inom skattelagssakkunniga, som för närvarande är sysselsatt med en översyn av bestämmelserna om beskattning av kraftverk, har ägt rum.

Sedan de sakkunniga slutfört sitt uppdrag, får de sakkunniga härmed vördsamt överlämna betänkande med förslag om fastighetsbeskattningen jämte därvid fogade författningsförslag.

Stockholm den 20 januari 1960.

CARL ÅBJÖRNSSON

SVEN JÄRDLER

ERIK REUTERSWÄRD

/ Evald Hjortsberg

Innehåll

Skrivelse till departementschefen	3
Kap. I. Utredningsuppdraget	9
Kap. II. Den kommunala fastighetsbeskattningen	11
Inledning	11
Före år 1953 gällande bestämmelser	11
1953 års omläggning av fastighetsbeskattningen	13
Skattelagssakkunnigas förslag	13
Remissyttranden över skattelagssakkunnigas förslag	14
1953 års riksdag	18
1957 års ändringar i fastighetsbeskattningen	19
Gällande bestämmelser	23
Kap. III. Allmänna synpunkter på frågan om fastighetsbeskattningens verkningar	25
Kap. IV. Av de sakkunniga företagna statistiska undersökningar rörande fastighetsbeskattningens betydelse	31
Inledning	31
A. Fastighetsbeskattningens betydelse för urvalskommunerna ..	33
Kommunurvalet	33
Underlaget för undersökningen samt dennas omfattning	34
Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat	36
Jordbruksfastighet	36
Annan fastighet	39
Samtliga fastigheter	45
Av fastighetsbeskattningens avveckling föranledda utdebiteringshöjningar	46
B. Fastighetsbeskattningens betydelse för städer, som ej deltagar i landsting	47
Inledning	47
Fastighetsbeskattningens effektivitet inom vissa taxeringsdistrikt	48
Fastighetsbeskattningens effektivitet beträffande vissa juridiska personer tillhöriga fastigheter	50
C. Fastighetsbeskattningens betydelse för specialkommunerna	54
Inledning	54
Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat	54
Av fastighetsbeskattningens avveckling föranledda utdebiteringshöjningar	58

D.	Fastighetsbeskattningens betydelse för kommuner med utpräglad sommarstugebebyggelse	59
	Inledning	59
	Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat	60
	Av fastighetsbeskattningens avveckling föranledda utdebiteringshöjningar	65
E.	Fastighetsbeskattningens betydelse för skogskommunerna ..	67
	Inledning	67
	Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat	68
	Allmänna skogar och aktiebolags skogar	70
	Särskild undersökning av under domänstyrelsens förvaltning stående skogsfastigheter	72
F.	Fastighetsbeskattningens betydelse för kraftverkskommuner- na	74
	Inledning	74
	Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat	76
G.	Beräkningar avseende fastighetsbeskattningens betydelse för riket i dess helhet	82
Kap. V.	De sakkunnigas ställningstagande	86
A.	Frågan om fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen	86
B.	Olika möjligheter till fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen	93
	1. Sänkning av repartitionstalet	93
	2. Avveckling av fastighetsbeskattningen för vissa grupper av fastigheter enligt två undersökta alternativ	95
	Redogörelse för vissa med de båda alternativen sammanhörande beskattningsregler	95
	Närmare redogörelse för de båda alternativen	98
	De sakkunnigas ställningstagande till de båda alternativen ..	101
Kap. VI.	Särskilda frågor	108
A.	Den tekniska utformningen av beskattningen av sommarstugor enligt de sakkunnigas förslag	108
	Deklarations- och taxeringsförfarandet	108
	Debiterings- och uppbördsförfarandet	109
	Ekonomiska verkningar	110
B.	Frågan om förfarandet vid allmän fastighetstaxering	111
C.	Frågor i samband med ikraftträdandet	114
Kap. VII.	Detaljmotivering till föreslagna författningsändringar	116
Kap. VIII.	Sammanfattning av de sakkunnigas förslag	121

Författningsförslag

Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)	125
Förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)	132
Förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 mom. och 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)	134
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 juni 1946 (nr 324) om skogsvårdsavgift	136
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 1 juni 1951 (nr 442) om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor	137
Förslag till lag om ändrad lydelse av 67 och 72 §§ kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753)	138

Bilagor

Bilaga 1. Tabeller till urvalskommunerna (tab. 1—tab. 21)	143
Bilaga 2. Tabell till specialkommunerna	164
Bilaga 3. Tabell till skogskommunerna	170
Bilaga 4. Sammanställning över arbetsmoment vid beskattning av fastigheter, belägna i annan kommun än ägarens hemortskommun, samt vid debitering, uppbörd och restindrivning av skatt å dylika fastigheter	173
Bilaga 5. Redogörelse för beräkningen av de beloppsmässiga verkningar som en ändrad beskattning av sommarstugor enligt olika alternativ skulle medföra för sommarstugeägarna, staten och kommunerna ...	174
Bilaga 6. Fastighetsbeskattningens betydelse för Bara kommun	178

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

Für den Fall der ... (mir 270)

Die ... (mir 270)

KAPITEL I

Utredningsuppdraget

I anförande till statsrådsprotokollet den 27 juni 1957 yttrade chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, bland annat följande.

Den särskilda kommunala garantibeskattningen av fastigheter har sedan länge kritiserats från rättvisesynpunkt. Vid 1953 års riksdag togs ett första steg mot avveckling av denna skatteform i det att det s. k. repartitionstalet sänktes från 5 till 4. Beslutet innebar även, att avvecklingen skulle fullföljas så snart detta lämpligen kunde ske.

Vid innevarande års riksdag har genomförts en ytterligare sänkning av repartitionstalet. Fr. o. m. 1958 års taxering skall sålunda garantibeloppet för fastighet beräknas till allenast 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. I samband med beslutet underströks angelägenheten av att ett helt slopande av fastighetsbeskattningen sker snarast möjligt och att därmed sammanhängande frågor blir föremål för särskild utredning. Under hänvisning härtill anhöll riksdagen att förslag i ämnet måtte föreläggas senast 1960 års riksdag.

Ett definitivt upphävande av fastighetsbeskattningen är, såsom framhållits i skilda sammanhang, förbundet med åtskilliga problem av delvis svår-
bemästrad natur. Den utredning som erfordras, innan ett förslag kan föreläggas riksdagen, bör därför igångsättas redan nu.

Den viktigaste frågan inför en avveckling av fastighetsskatten blir att klarlägga hur ett slopande av fastighetsskatten kommer att påverka det kommunala skatteunderlaget. Hittills gjorda utredningar har visserligen visat, att fastighetsbeskattningens betydelse alltmera minskat och att dess avskaffande redan nu i de flesta kommuner inte skulle behöva medföra någon nämnvärd utdebiteringshöjning. Inom vissa särpräglade kommuner, nämligen framför allt i kommuner med större vattenkraftanläggningar o. dyl. och kommuner med stor sommarnöjesbebyggelse, är dock fastighetsbeskattningen alltjämt av vikt. Även om den fortgående utvecklingen kan komma att minska fastighetsbeskattningens betydelse också för de nu avsedda kommunerna, kan dock förutses att denna beskattnings fullständiga avskaffande för deras vidkommande måste kombineras med särskilda åtgärder. För att erhålla ett tillförlitligt underlag för en bedömning av denna fråga erfordras bl. a. statistiska undersökningar av skatteunderlagets sammansättning. Vid dessa undersökningar bör givetvis hänsyn tas till resultatet av 1957 års allmänna fastighetstaxering.

I den mån det skulle visa sig erforderligt att med statsmedel kompensera

vissa kommuner i samband med fastighetsbeskattningens avveckling torde få erinras om att utrymmet för en sådan kompensation är begränsat.

I detta sammanhang bör naturligtvis uppmärksammas, att den nuvarande fastighetsbeskattningen fyller en alldeles speciell funktion i sådana fall då inkomsten från en förvärvsverksamhet är att hänföra till flera olika kommuner. Så kan t. ex. ett företags verksamhet baseras på råvaror, som hämtats från egna fastigheter i skilda kommuner. Ett annat exempel utgör kraftverkens inkomster. I dylika fall kan fastighetsbeskattningen sägas bidra till en viss uppdelning av inkomsten mellan kommunerna. Det bör närmare utredas, huruvida det kan vara påkallat att i samband med fastighetsbeskattningens avskaffande införa särskilda bestämmelser varigenom det på motsvarande sätt tillgodoses att skatteunderlaget på skäligt sätt fördelas mellan olika kommuner. Besvaras denna fråga jakande bör utredningen sålunda vara oförhindrad att framlägga förslag om att någon form av garanti för visst skatteunderlag bibehålles även i fortsättningen t. ex. i fråga om juridiska personers fastigheter eller fastigheter, som är belägna i annan kommun än ägarens hemortskommun.

I samband med utredningen om fastighetsbeskattningens avveckling bör prövas vissa spörsmål av taxeringsteknisk art. Deklaration för sommarstugor och liknande fastigheter i annan kommun än hemortskommunen är numera i regel mycket enkel, eftersom den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomsten regelmässigt utgöres blott av garantibeloppet för fastigheten. Det bör tillses att ett avskaffande av fastighetsbeskattningen inte onödigtvis komplicerar deklaraionsförfarandet i nu angivna fall. I stället bör alla möjligheter till förenklingar i deklaraions- och taxeringsförfarandet tillvaratagas. Även frågor av uppbördsteknisk art kan bli aktuella under utredningsarbetet och kan därför i detta sammanhang behöva upptagas till prövning.

KAPITEL II

Den kommunala fastighetsbeskattningen

Inledning

Då man talar om fastighetsbeskattning åsyftas numera — såsom i det följande närmare berörs — den del av det kommunala inkomstskatteunderlaget, som beräknas på grundval av garantibelopp för fastighet. Vid taxering till kommunal inkomstskatt fastställs, efter en lagändring år 1953, för en var skattskyldig fastighetsägare en taxerad inkomst, som utgör summan av dels det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, minskat med honom tillkommande allmänna avdrag, dels ock garantibelopp för fastighet.

Fastighetsbeskattningen fastställdes i sina huvuddrag redan år 1920. Vid 1953 och 1957 års riksdagar vidtogs vissa betydelsefulla ändringar såväl i fråga om skattens tekniska konstruktion som beträffande skattens höjd. Den är, såsom framgår av benämningen, anordnad som en garantibesättning, d. v. s. fastigheterna i en kommun garanterar gentemot denna ett skatteunderlag, som motsvarar en inkomst av en viss bestämd procent av taxeringsvärdet å fastigheterna. Procenttalet för garantibeloppet brukar benämnas repartitionstalet för fastighetsbeskattningen. Detta utgör för närvarande 2,5.

Före år 1953 gällande bestämmelser

Till grund för 1953 års riksdagsbeslut låg en av skattelagssakkunniga i februari 1953 framlagd utredning om fastighetsbeskattningen (SOU 1953: 8). I nämnda betänkande har lämnats en utförlig historik rörande fastighetsbeskattningen fram till år 1953. Med hänsyn härtill kommer i det följande förhållandena före 1953 års reform endast att beröras i korthet och hänvisas i övrigt till redogörelsen i skattelagssakkunnigas betänkande. Däremot har det ansetts påkallat att mera utförligt redovisa såväl övervägandena i samband med 1953 års omläggning av fastighetsbeskattningen som de förslag och yrkanden beträffande fastighetsbeskattningen, som behandlades vid 1957 års riksdag. Slutligen lämnas en kortfattad redogörelse för nu gällande bestämmelser rörande fastighetsbeskattningen.

Före år 1953 uttogs fastighetsskatt såsom en självständig skatt efter ett skatteunderlag, som beräknades till 5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Skatten debiterades och uppbars vid särskild uppbörd. Vid beräkning av den till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomsten fick emellertid

från den verkliga fastighetsinkomsten avdrag göras med ett mot nämnda skatteunderlag svarande belopp. Detta s. k. procentavdrag utgjorde 5 procent av taxeringsvärdet å fastigheten.

Garantiskattesystemet innebar alltså, att om skattskyldig hade så stor inkomst av förvärvskälla, vari fastigheten ingick, att han kunde utnyttja procentavdraget, och så stor sammanlagd till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst, att han mot denna inkomst kunde tillgodonjuta honom tillkommande allmänna avdrag och ortsavdrag, den skattskyldige i realiteten inte betalade mer skatt än om någon fastighetsskatt inte hade utgått. För en sådan skattskyldig var fastighetsskatten inte — vad man kallat — effektiv. För kommunerna innebar fastighetsskatten en verklig merinkomst vid sidan av inkomstskatten endast när fastighetsskatten var effektiv, d. v. s. i den mån en skattskyldig på grund av att procentavdrag, allmänna avdrag eller ortsavdrag inte kunde utnyttjas måste betala högre skatt än om fastighetsskatt inte hade utgått.

Utöver den ökning av skatteunderlaget, som fastighetsbeskattningen medförde i den mån fastighetsskatten var effektiv, innebar det angivna systemet att kommunerna hade tillgång till ett skatteunderlag, som var underkastat förändringar i mindre utsträckning och i långsammare tempo än vad som var förhållandet med inkomstskatteunderlaget.

Mot fastighetsbeskattningen i denna form hade under årens lopp riktats åtskillig kritik.

Sålunda anmärktes, att garantiskattesystemet inte överensstämde med principen om skatt efter förmåga. Omständigheter, som inte hade något påtagligt samband med fastighetsbeskattningens syfte, var avgörande för om fastighetsskatt skulle utgå eller ej. *Kommunalskatteberedningen* påpekade exempelvis i sitt betänkande med förslag till omläggning av den kommunala beskattningen (SOU 1942: 34) att skuldsättning, som i och för sig fick antas vara uttryck för en nedsatt skatteförmåga, var ägnad att öka den effektiva fastighetsskatten. Å andra sidan hade en fastighetsägare, som åtnjöt sådan inkomst av fastigheten eller av förvärvskälla, vari fastigheten ingick, att han med hänsyn till nämnda inkomst och annan förekommande inkomst kunde utnyttja såväl procentavdrag som allmänna avdrag och ortsavdrag, inte att vidkännas någon fastighetsskatt.

Det var emellertid inte bara garantiskattesystemet som kritiserades. Frågan om bärande skäl kunde återopas till stöd för en beskattning av fastighet på annat sätt eller i annan ordning än av andra beskattningsföremål hade även i olika sammanhang ifrågasatts. Sålunda uttalade en av ledamöterna i kommunalskatteberedningen att han ur principiella utgångspunkter fann varje form av objektsbeskattning av fastighet oberättigad. I de yttranden, som avgavs över kommunalskatteberedningens förslag, syntes ock i allmänhet enighet ha rått därom, att fastighetsskatten i princip var oberättigad och borde avskaffas, därest så kunde ske med hänsyn till skatteunderlaget för kommunerna. Flertalet av de remissinstanser, som hade denna principiella inställning, medgav dock att fastighetsskatten — åtminstone under den

närmaste tiden — svårligen kunde avskaffas. Anledningen härtill var just kommunernas beroende av fastighetsskatteunderlaget.

Vid 1948 års riksdag yrkades i de likalydande motionerna I: 178 och II: 363, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till fastighetsskattens avskaffande. I enlighet med förslag av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 42 beslöt riksdagen i anledning av nämnda motioner att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad utskottet i betänkandet anfört snarast låta verkställa en förnyad utredning rörande frågan om kommunalskattelagstiftningens utformning samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde förledas av utredningen.

I anledning av riksdagens skrivelse bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 17 mars 1950 chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att biträda med en teknisk revision av kommunalskattelagen m. m. I direktiven för utredningen, som anförtroddes 1950 års skattelagssakkunniga, anfördes bland annat, att vid den tekniska revisionen av inkomstskattelagstiftningen aktuella reformfrågor inom detta område skulle beaktas och bringas till lösning. Härvidlag nämndes i främsta rummet frågan om den kommunala fastighetsbeskattningen, beträffande vilken förslag förelåg i kommunalskatteberedningens betänkande av den 18 juli 1942 (SOU 1942: 34).

1953 års omläggning av fastighetsbeskattningen

Skattelagssakkunnigas förslag

Skattelagssakkunniga avgav, som tidigare nämnts, den 12 februari 1953 sitt betänkande med utredning om fastighetsbeskattningen (SOU 1953: 8).

I betänkandet redogjorde de sakkunniga bland annat för fastighetsbeskattningens dåvarande betydelse för kommunerna.

De sakkunniga konstaterade, att förhållandena för kommunerna, när garantiskattesystemet infördes, i viktiga hänseenden var annorlunda än vid tidpunkten för framläggandet av de sakkunnigas utredning. Ehuru utvecklingen gått därhän att garantibeskattningen då var av väsentligt mindre betydelse än vid tiden för garantibeskattningens tillkomst, skulle ett helt borttagande av fastighetsbeskattningen medföra besvärande utdebiteringshöjningar för vissa kommuner.

De sakkunniga framhöll, att frågan huruvida den objektsbeskattning av fastighet, som skedde i garantiskattesystemets form, kunde eller borde upphävas, fick avgöras med hänsyn till å ena sidan kommunernas berättigade intressen och å andra sidan kraven på rättvisa och ändamålsenlighet i beskattningen.

Från dessa utgångspunkter fann de sakkunniga, att fastighetsbeskattningen borde — åtminstone tillsvidare — bibehållas med de modifikationer och

tekniska förändringar, som kunde befinnas lämpliga. Sina förslag i sistnämnda hänseende sammanfattade de sakkunniga sålunda.

Den särskilda debiteringen av fastighetsskatt upphör. Vid den årliga taxeringen åsättes varje skattskyldig ett taxerat belopp, vilket utgör summan av den nuvarande enligt kommunalskattelagen beräknade taxerade inkomsten och 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att erlägga fastighetsskatt. Det taxerade beloppet innefattar underlag för såväl kommunal skatt för inkomst som — i förekommande fall — skatt för fastighet. Från det taxerade beloppet medges ortsavdrag enligt nu gällande bestämmelser, varjämte vid bestämmande av beskattningsbart belopp avdrag kan medges för nedsatt skatteförmåga. Det taxeringsvärde, vartill hänsyn skall tagas, är det för beskattningsåret gällande taxeringsvärdet.

Förslaget innebar sålunda den väsentliga ändringen, att ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga kunde göras även gentemot fastighetskatteunderlaget. Ur den synpunkten var förslaget därför ägnat att undanröja mycket av den kritik, som tidigare riktats mot fastighetsskattens konstruktion.

Remissyttranden över skattelagssakkunnigas förslag

I det övervägande antalet remissyttranden tillstyrktes bibehållandet av den kommunala fastighetsbeskattningen.

Uttalanden med direkta yrkanden om fastighetsbeskattningens avskaffande gjordes endast av riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges lantbruksförbund med instämmande av Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk samt Sveriges villaägareförbund.

Från de yttranden, där vederbörande remissinstanser uttalade sig för fastighetsbeskattningens bibehållande, må här återges följande.

Kammarrätten framhöll, att den kommunala fastighetsskatten vore en av ålder bestående beskattning, som sedan långt tillbaka gjort sina verkningar gällande. Den nuvarande generationen av fastighetsägare hade förvärvat sina fastigheter med vetskap om fastighetsskattens tillvaro och kommunerna hade inrättat sig med hänsyn till dess bestånd. Från detta utgångsläge syntes frågeställningen bli den, huruvida skäl nu tillkommit som borde föranleda avskaffande av denna beskattning. I detta avseende anförde kammarrätten bland annat, att det totala skattetrycket numera nått en så betydande höjd, att varje ytterligare skattebelastning av inkomst till ersättande av fastighetsbeskattningen vore ägnad att ingiva betänkligheter.

I det av *länsstyrelsen i Örebro län* avgivna yttrandet framhölls, att om fastighetsbeskattningen skulle avskaffas bleve säkerligen en höjning av den kommunala utdebiteringen i regel ofrånkomlig. En omfördelning av skattebördan, som i icke oväsentlig grad kunde förväntas öka de mindre bärkraftiga skattskyldigas skattebördan till förmån för andra kategorier

skattskyldiga, syntes i dagens läge böra undvikas. Ett slopande av den särskilda skatten å fastigheter kunde icke heller förväntas medföra en i och för sig önskvärd minskning och förenkling av taxeringsarbetet.

Länsstyrelsen i Västerbottens län förklarade sig dela de sakkunnigas åsikt, att några invändningar av principiell innebörd icke kunde resas mot en fastighetsskatt i och för sig. På grund av det nära samband, som funnes mellan en kommun och inom dess gränser belägna fastigheter, talade också starkare skäl för en kommunalskatt å fastighet än för skatt å andra värdeobjekt.

Sveriges industriförbund framhöll, att förbundet alltjämt vidhölle sin principiella uppfattning, som förbundet i yttrande över kommunalskatteberedningens betänkande framfört, nämligen att fastighetsbeskattningen borde avvecklas. Trots förbundets principiella inställning ansågo sig detta icke kunna tillstyrka, att skatten för närvarande avskaffades. Som skäl härför anfördes följande.

Den utredning, som de sakkunniga framlägger, har utförts under en utpräglad högkonjunktur, men det ligger i fastighetsbeskattningens och enkannerligen i garantiskattesystemets natur, att det speciellt är i tider med sjunkande inkomster och ofta samtidigt ökade krav på kommunerna, som denna skatteform kan vara av värde för att bereda kommunerna ett fast skatteunderlag vid sidan av inkomstskatteunderlaget. Det vore verklighetsfrämmande att vid bedömande av föreliggande frågor icke räkna med möjligheten av att fastighetsbeskattningen på grund av en inträffande lågkonjunktur måhända inom en nära liggande framtid kan komma att erhålla väsentligt ökad betydelse för kommunernas ekonomi och att dess omedelbara avskaffande därför skulle kunna medföra avsevärda skadeverkningar för det allmänna. Omfattningen av dessa skadeverkningar kunna svårigen bedömas, i varje fall icke på grundval av föreliggande utredning.

Det är vidare enligt vår mening ägnat att väcka särskilt starka betänkligheter att under nuvarande förhållanden med ett orimligt högt skattetryck på inkomst och förmögenhet och tillika mer än vanligt ovissa framtidsutsikter genomföra en reform, som skulle innebära, att det kommunala skattetrycket vid inträffande lågkonjunktur ytterligare skulle pressa den sammanlagda skatten å inkomst i höjden.

Tjänstemännens centralorganisation framhöll, att även om fastighetsskattens betydelse ur kommunal skatteintäktssynpunkt enligt organisationens uppfattning inte borde överdrivas, komme fastighetsskattens slopande otvivelaktigt att medföra en höjning av utdebiteringsprocenten. Detta komme att innebära en viss övervältring av skattebördan på inkomsttagarna — en konsekvens, som enligt organisationens uppfattning vägde tyngre än de skäl som talade för fastighetsskattens avskaffande.

Svenska landskommunernas förbund uttalade, att det av utredningen vore ådagalagt, att de tidigare olägenheterna av garantiskatten successivt i stort sett eliminerats och att en avveckling nu mindre än någonsin kunde vara påkallad. I nuvarande konjunkturläge skulle det också vara äventyrligt att åstadkomma rubbningar i det kommunala skatteunderlaget. Antalet landskommuner, som under de senaste decennierna inom sina gränser fått en omfattande sportstugebebyggelse, större kraftverksanläggningar o. dyl., hade starkt ökat, och dessa kommuner vore särskilt beroende av effektiv fastig-

hetsskatt till icke alltför obetydliga belopp från dessa beskattningsföremål.

Svenska landstingsförbundet framhöll, att även om på grund av de relativt goda konjunkturen, som under senare år rått, fastighetsskatten endast i mindre omfattning varit effektiv, så kunde dock vid en konjunktursvängning motsatsen bli förhållandet. De företagna undersökningarna visade också, att den utsträckning, i vilken fastighetsbeskattningen vore effektiv, växlade mycket i olika kommuner. Ett slopande av fastighetsbeskattningen medförde en inkomstminskning för kommunerna, som särskilt i tider av nedåtgående konjunkturen kunde bli kännbar. Starka skäl talade därför enligt landstingsförbundets mening för att man under nuvarande förhållanden icke vidtog en så radikal åtgärd som att helt slopa den särskilda fastighetsbeskattningen.

Leksands kommun förklarade, att kommunen ansåge de skäl, som i de sakkunnigas utredning framförts för ett bibehållande av fastighetsbeskattningen, synnerligen välgående. Kommunen framhöll vidare, att frågan om en fastighetsbeskattning vore särskilt betydelsefull för kommuner, vilka liksom Leksand hade ett stort antal sommarbostäder, av vilka en hel del vore förhållandevis påkostade och av hög standard. Denna bebyggelse medförde ökade krav på anordningar för vatten och avlopp och i vissa fall även upprättande av byggnadsplan, vars genomförande medförde ökade kostnader för kommunerna. På grund härav finge det anses vara rimligt och för kommunernas del även nödvändigt att genom fastighetsbeskattningen erhålla bidrag till dessa kommunens kostnader.

Av de remissinstanser, som uttalade sig för ett omedelbart avskaffande av fastighetsbeskattningen, framhöll *riksräkenskapsverket*, att de skäl, som i de sakkunnigas utredning framförts för en sådan beskattning, tillsammanslagda hade ganska ringa tyngd. Den omständigheten, att det kunde sägas råda ett särskilt slags samband mellan en kommun och fastigheterna inom kommunen, utgjorde icke anledning att konstituera en särskild skatteplikt, samtidigt som exempelvis rörelse, som bedrevs inom kommunen, uteslöts från garantibeskattning. Icke heller kunde det förhållandet, att vissa anordningar i vissa kommuner kunde vara till gagn för vissa fastigheter, tjäna som motiv för en permanent beskattning av, i princip, alla fastigheter i alla kommuner.

Lantbruksstyrelsen sade sig för sin del vilja framhålla, att den speciella form av objektbeskattning, som fastighetsskatten utgjorde, syntes styrelsen icke särskilt väl passa in i den i övrigt på inkomst grundade allmänna kommunala beskattningen. Fastighetsskatten utgjorde sålunda ett avsteg från de grundläggande reglerna för den kommunala beskattningen, vilket vid skattens tillkomst huvudsakligen motiverades med att särskilt för landskommunernas del en beskattning av enbart inkomst skulle ge ett alltför litet och osäkert utbyte. De sakkunniga hade visat, att fastighetsskatten numera praktiskt taget helt förlorat denna sin ursprungliga betydelse, och de hade även framhållit, att man på grund av bland annat olika åtgärder inom

jordbrukspolitikens område icke heller för framtiden torde behöva befara en sådan nedgång i det på inkomst grundade skatteunderlaget, att ett verkligt behov av en garantiskatt av detta slag ånyo skulle uppstå. Ur de synpunkter, som lantbruksstyrelsen hade att företräda, funne styrelsen med hänsyn härtill skäl principiellt sett icke längre föreligga för att behålla skatten. Enligt lantbruksstyrelsens mening skulle vissa ogynnsamma verkningar av skattens borttagande mildras om — såsom styrelsen ville förorda — skatten inte slopades på en gång utan avvecklades i etapper.

Sveriges fastighetsägareförbund underströk, att förhållandena nu vore helt annorlunda än då frågan om fastighetsskattens bibehållande tidigare diskuterats. Såsom de sakkunniga framhållit i sin utredning hade fastighetsbeskattningen förlorat sin betydelse såsom garanti för visst minimum av skatteunderlag i kommunerna. Detta förhållande talade enligt förbundets mening uppenbarligen för ett omedelbart avskaffande av fastighetsskatten. Beträffande uppfattningen att kommunerna hade berättigade intressen att av fastigheterna utfå bidrag till sina utgifter, framhöll fastighetsägareförbundet, att just detta resonemang på samma sätt varit ett av huvudargumenten när det gällt att under det sista decenniet pålägga fastigheterna alla de särskilda kommunala avgifter och skyldigheter, som i dag belastade dessa.

Sveriges lantbruksförbund påpekade, att de sakkunniga icke syntes ha tagit någon hänsyn till den inverkan som skuldbelastningen och därav föranledda ränteutgifter hade på skatteförmågan. En skuldbelastad fastighet skulle sålunda enligt förslaget betungas av en garantiskatt, som bleve mera effektiv ju större skuldbelastningen vore. Brytande av förmågeprincipen såsom underlag för beskattningen framträdde synnerligen bjärt i detta fall. Lantbruksförbundet ville hävda att den nuvarande garantibeskattningen å fastigheter spelat ut sin roll och att den snarast borde avskaffas.

Sveriges villaägareförbund sade sig icke dela de sakkunnigas uppfattning, att de som yrkade på fastighetsskattens avskaffande icke till stöd därför kunde åberopa rättsgrunder eller grunderna för skattesystemet i dess helhet. Härom anfördes följande.

Vårt nuvarande skattesystem grundar sig liksom i alla västerländska kulturländer på principen om »skatt efter förmåga». Något annat har icke heller från för skattesystemets tillkomst och utformning ansvariga myndigheter gjorts gällande. Efter detta konstaterande återstår frågan, om även fastighetsskatten grundar sig på nämnda princip. Enligt förbundets uppfattning är så icke fallet. I inkomst-avseende ligger det ju tvärtom så till, att merbelastningen för fastighetsägarna på grund av fastighetsskatten praktiskt taget står i omvänt förhållande till skatteförmågan. Den som har en låg inkomst från sin fastighet eller låga inkomster från annan förvärvskälla och därmed liten skatteförmåga, betalar effektiv fastighetsskatt, medan en fastighetsägare med goda inkomster icke betalar någon fastighetsskatt alls. Ett genomförande av utredningsmännens förslag skulle icke åstadkomma någon förändring därvidlag, bortsett från den obetydliga lindring som i enstaka fall skulle uppstå genom ett bättre utnyttjande av orsavdrag och ev. avdrag för ömmande omständigheter.

1953 års riksdag

I *proposition nr 186* till 1953 års riksdag konstaterade departementschefen bland annat att enighet rådde därom, att fastighetsbeskattningen under åren alltmera förlorat i betydelse såsom en garant för skatteunderlag åt kommunerna. Utredningen utvisade emellertid, att för åtskilliga kommuner fastighetsskattens bibehållande alltjämt måste anses vara av ej ringa betydelse och att dess avskaffande i dessa fall skulle kunna medföra kommunfinansiella olägenheter, som måste anses som betänkliga.

Beträffande fastighetsbeskattningen och de enskilda skattskyldiga anförde departementschefen.

Ser man frågan ur den enskilde skattskyldiges synpunkt, kan visserligen konstateras att ett avskaffande av fastighetsskatten vore ägnat att undanröja den orättvisa fastighetsägarna emellan, som följer av att fastighetsskattens belastande inverkan i det särskilda fallet är beroende av om fastigheten under varje särskilt år lämnat avkastning av viss storleksordning. Men man måste samtidigt fastslå att ett sådant avskaffande innebär i förhållande till vad nu gäller en övervältring av skattebördan från en kategori skattebetalare till en annan. Med hänsyn till det nuvarande totala skattetrycket måste detta inge betänkligheter.

Visserligen är uppenbart att den inträdda avsevärda förskjutningen i kommunernas inkomster från fastighetsskatt till inkomstskatt skapat ett nytt läge vid bedömandet av behovet av en fortsatt fastighetsbeskattning. Vid prövning av frågan om fastighetsskattens avveckling måste emellertid hela tiden hänsyn tagas till kommunernas förmåga att tåla en nedgång i skatteunderlaget. Som framgår av vad jag förut anført inbjuder dagens läge till stor försiktighet. Jag anser mig därför icke kunna förorda att förslag om fastighetsskattens avskaffande nu föreläggas riksdagen.

Vidkommande det utav de sakkunniga framförda förslaget om en omläggning av fastighetsbeskattningen syntes det departementschefen uppenbart att vissa påtagliga fördelar var förenade med detta förslag. Departementschefen yttrade härom.

En invändning, som enligt min mening med starkt fog kan riktas mot det nuvarande garantiskattesystemet, är nämligen den att fastighetsskatt uttages fullt även i de fall, då den skattskyldiges inkomster av olika slag icke ens uppgår till ett belopp motsvarande honom tillkommande orsavsdrag. Om än inkomstutvecklingen under senare år medfört att antalet dylika fall nedgått, förekommer dock alltjämt fall då mindre jordbrukare och även andra skattskyldiga befinner sig i en dylik situation. Denna olägenhet undanröjes med de sakkunnigas förslag till omläggning av fastighetsbeskattningen. Samtidigt vinnes att avdrag för nedsatt skatteförmåga, där sådant avdrag i ömmande fall medgivits, kan göras även gentemot fastighetsskatten. Förslagets genomförande skulle vidare medföra, att fastighetsskatt, som icke är effektiv, ej längre komme att påföras. Härigenom skulle man undanröja den ofta förefintliga missuppfattningen rörande fastighets-skattens reella innebörd för den skattskyldige. Därjämte skulle förslagets genomförande medföra viss förenkling i debiteringsförfarandet.

Slutligen föreslog departementschefen en sänkning av repartitionstalet från 5 till 4. Sänkningen skulle självfallet även innebära en ytterligare och inte oväsentlig uppmjukning av de ur vissa synpunkter mindre önskvärda

verkningarna av garantiskattesystemet. Dessa båda åtgärder skulle — enligt departementschefen — kunna betraktas såsom ett led i en successiv avveckling av garantiskattesystemet. Departementschefen ansåg, att man någon tid senare, sedan verkningarna av de nyssnämnda reformerna kunde konstateras, borde verkställa en förnyad utredning rörande fastighetsbeskattningen. En sådan utredning skulle då avse att utröna, vilka konsekvenser ett avskaffande av denna skatteform skulle medföra i form av bortfall av kommunalt skatteunderlag och därav betingade utdebiteringshöjningar. Det var även möjligt att bättre förutsättningar för garantiskattesystemets fullständiga avveckling kunde visa sig dåmera vara för handen.

1953 års *bevillningsutskott* (betänkande nr 49) ansåg för sin del att 1950 års skattelagssakkunnigas utredning visat, att fastighetsskatten inte alltid fyllde kraven på en jämn och rättvis beskattning. Då därtill kom att fastighetsbeskattningen inte längre kunde anses fullgöra sin tidigare funktion att utgöra garanti för tillräckligt skatteunderlag i kommunerna, syntes ur principiell synpunkt tillräckliga skäl inte föreligga för ett bibehållande av denna kommunala beskattningsform. Andra skäl talade emellertid, enligt utskottets mening, mot ett omedelbart avskaffande av fastighetsskatten. Ett sådant avskaffande skulle nämligen i åtskilliga fall komma att medföra inte obetydliga ekonomiska olägenheter. Under åberopande härav och då utskottet i övrigt kunde ansluta sig till de synpunkter, som anförts av departementschefen såsom motivering för bibehållande tills vidare av den kommunala fastighetsbeskattningen, fann utskottet sig böra tillstyrka vad i propositionen i detta hänseende föreslagits. I enlighet därmed avstyrkte utskottet föreliggande motioner om omedelbart avskaffande av fastighetsbeskattningen.

Riksdagen biföll utskottets förslag.

Under åren 1954—1956 har riksdagen haft att behandla ett flertal *motioner* rörande en ytterligare sänkning av repartitionstalet. I sina över motionerna avgivna betänkanden har *bevillningsutskottet* understrukit att den fortsatta avvecklingen av fastighetsbeskattningen måste föregås av undersökningar rörande verkningarna på det kommunala skatteunderlaget. Vidare har utskottet framhållit, att en undersökning av den effektiva fastighetsskattens storlek och betydelse vore av föga värde om den grundades på de vid 1952 års taxering fastställda värdena. Först sedan resultatet av 1957 års allmänna fastighetstaxering blivit känt, borde en förnyad undersökning av garantibeskattningens betydelse för de olika kommunerna företas.

1957 års ändringar i fastighetsbeskattningen

I samband med antagandet av propositionen nr 186 vid 1953 års riksdag förklarades, såsom tidigare nämnts, att beslutet fick anses som ett första steg mot denna beskattningsforms upphävande.

Sedan en undersökning givit vid handen, att en betydande uppgång av taxeringsvärdena var att förutse för flertalet fastigheter som ett resultat av 1957 års allmänna fastighetstaxering, tillkallade departementschefen den 18 juni 1956 *kammarrättsassessorn E. A. P. Reuterswärd* att inom departementets rättsavdelning biträda med utredning rörande en fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen m. m. Den 1 november 1956 avlämnade utredningsmannen en promemoria i ämnet (stencilerad).

I promemorian framhöll utredningsmannen att en allmän stegring av taxeringsvärdena skulle medföra att fastighetsskatteunderlagets andel av hela skatteunderlaget komme att stiga. En sådan stegring skulle försvåra den framtida avvecklingen av fastighetsbeskattningen. Efter att ha diskuterat olika sätt för en avveckling av fastighetsbeskattningen, föreslog utredningsmannen att den fortsatta avvecklingen skulle ske genom en sänkning av repartitionstalet. Vidare förordade utredningsmannen att egnahemsägarna genom ett särskilt avdrag skulle erhålla kompensation för den verkan taxeringsvärdernas höjning hade vid den statliga inkomsttaxeringen.

Sedan promemorian varit föremål för remissbehandling togs frågan om fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen upp till behandling i *proposition nr 186/1957*. Departementschefen fann, att de utdebiteringshöjningar, som blev ofrånkomliga vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen, skulle bli så avsevärda, att han av den anledningen inte då kunde föreslå ett helt slopande av fastighetsbeskattningen. Däremot förelåg enligt departementschefen förutsättningar för en fortsatt partiell avveckling genom sänkning av repartitionstalet. Som en riktpunkt för den aktuella sänkningen av repartitionstalet borde därvid uppställas, att detta tal bestämdes till den lägsta nivå, som vore förenlig med ett skäligt hänsynstagande till de kommuner för vilka fastighetsskatten alltfjämt hade mera avsevärd betydelse. En sänkning av repartitionstalet till 2,5 skulle i flertalet kommuner inte behöva föranleda större utdebiteringshöjning än 30 öre. I ett fall skulle utdebiteringshöjningen bli något större; den skulle dock stanna vid 45 öre. Enär en längre gående sänkning av repartitionstalet skulle leda till utdebiteringshöjningar av sådan storleksordning, att de inte kunde godtagas, tillstyrkte departementschefen utredningsmannens förslag att generellt sänka repartitionstalet för fastighetsbeskattningen till 2,5. Eftersom denna sänkning avvägts under hänsynstagande till kommunernas bärkraft, torde befogade krav på statsbidrag från kommunernas sida inte kunna resas.

I propositionen föreslogs vidare att intäkt av en- och tvåfamiljsfastigheter, som tidigare beräknats efter 3 procent, skulle beräknas efter 2,5 procent av det nya taxeringsvärdet samt att för fastighet av nämnt slag, vilken av ägaren nyttjades som bostad, skulle medgivas ett extra avdrag å 200 kronor.

I anledning av propositionen väcktes ett flertal *motioner* rörande fastighetsbeskattningen och därmed sammanhängande frågor. Då motionsyrkan-

dena belyser de olika problem, som möter vid ett avskaffande av fastighetsskatten, lämnas här en ganska utförlig redogörelse för motionernas innehåll.

I motionerna I: 215 och II: 259 framhölls bland annat att behovet av erforderliga skatteintäkter för kommuner med kraftverksanläggningar eller stora bolags- och kronoskogar måste tillgodoses. Motionärerna påpekade att det här oftast vore fråga om glesbygder med redan nu lågt skatteunderlag, hög utdebitering och vikande befolkningsunderlag. En skatteutjämning via statskassan skulle medföra, att kommunernas självstyrelse bleve lidande genom kommunernas starka ekonomiska beroende av staten. Råvarukommunerna skulle på grund av beskattningens ensidighet i fråga om skatteunderlag bli oförskyllt fattiga. För råvarukommunerna måste »råvaran» beskattas för att kommunen skulle uppnå erforderligt skatteunderlag. Detta hade hittills skett genom fastighetsskatten. Vid sänkning av repartitionstalet borde dessa kommuner särskilt kompenseras.

I motionerna I: 410 och II: 510 berördes likaledes de svårigheter, som vid sänkning av repartitionstalet från 4 till 2,5 skulle uppstå för vissa kommuner framför allt sådana där omfattande vattenregleringar och dammbyggnader ägt rum eller pågick. Motionärerna anförde bland annat.

Det rör sig här i flera fall om kommuner med redan mycket höga utdebiteringar. Kraftverksbyggena medför en rubbning i dessa kommuners ekonomi. En viss ansvällning av den kommunala förvaltningsapparaten är oundviklig under utbyggnadstiden, då man har ett visst skatte-kronetillskott från anläggningsarbetarna. Därefter kommer en besvärlig omställningsprocedur, som bl. a. utmärkes av ett minskat befolknings- och skatteunderlag. De människor som flyttar från uppdrämningsområdena söker i regel sin utkomst på andra håll inom landet.

Motionärerna utgick ifrån att de hårdast drabbade kommunerna skulle få en rimlig kompensation och fortsatte.

En tänkbar metod för beräkning av denna kompensation har angivits av länsstyrelsen i Norrbottens län i dess i propositionen citerade remissyttrande. Metoden skulle gå ut på att sedan taxering för visst år skett uträkna beloppet av effektiva skatte-kronor beträffande av samma person ägda fastigheter av visst minimi-taxeringsvärde (förslagsvis 1 milj. kronor) inom kommunen. För dessa fastigheter uträknas antalet effektiva skatte-kronor enligt det gamla resp. det nya repartitionstalet. Därefter kan lätt fastställas det bortfall av effektiva skatte-kronor som är föranlett av sänkningen av repartitionstalet.

I motionerna I:413 och II:523 yrkades, att vid beräkning av garantibelopp för fastighet ett belopp av 20 000 kronor av taxeringsvärdet skulle undantas. Genom ett sådant avdrag skulle *alla* ägare av en- och tvåfamiljsfastigheter av normal standard undgå höjning av fastighetsskatten till följd av de ökade taxeringsvärdena.

Motionerna I:414 och II:519 innefattade yrkande om sänkning av repartitionstalet till 2 samt motionerna I: 417 och II: 525 om sänkning av repartitionstalet till 1,5. Samtliga dessa motioner tog särskilt sikte på verkningarna

av taxeringsvärdenas höjning för skogsbrukets vidkommande. I de båda förstnämnda motionerna framhölls att skogsvårdslagen i det allmännas intresse inskränkte skogsägarens fria dispositionsrätt över sin skog. Sagda lags bestämmelser innebar, att skogsägarna ålades ett tvångssparande av skog intill den bestockningsgräns, som vid ett uthålligt skogsbruk betraktades som den ideala. När sålunda skogsägaren genom lag ålades ett tvångssparande av skog, framstode det som föga rimligt att skärpa beskattningen av just detta objekt, över vilket ägaren inte ägde fri dispositionsrätt.

De båda senare motionerna utgick ifrån, att höjningarna av skogsfastigheternas taxeringsvärden skulle bli större än för andra jordbruksfastigheter och sannolikt uppgå till 100 procent eller däröver. Så var särskilt fallet i Norrland, där ökningen förutsattes bli större än genomsnittet för riket och där den nedre gränsen för bedrivande av ett ekonomiskt lönsamt skogsbruk redan nu i många fall var uppnådd eller inte långt borta. På mindre fastigheter måste skogsbruket bedrivas så att större uttag endast förekom med flera års mellanrum. I den mån skogsägaren inte då åtnjöt annan inkomst av sin jordbruksfastighet, kom han under mellanåren att belastas med effektiv fastighetsskatt.

I motionerna I:415 och II:521 yrkades ävenledes sänkning av repartitions-talet till 1,5. Dessutom yrkades att det särskilda avdraget å 200 kronor, som enligt propositionen skulle medges fysisk person, som blivit för året näst före taxeringsåret eller för taxeringsåret mantalsskriven å honom tillhörig villafastighet, jämväl skulle omfatta sportstugor. Dessa var regelmässigt lågt belånade och utgjorde i allmänhet resultatet av ett rent personligt sparande, vilket förtjänade uppmuntras.

I motionerna I:409 och II:509 föreslogs att det föreslagna extra avdraget å 200 kronor jämväl måtte medges vid beräkning av värdet av bostadsförmån å jordbruksfastighet.

Slutligen hemställdes i motionen II:524 att i motionen påtalade olägenheter i samband med avecklingen av fastighetsskatten för kommuner med kraftverksanläggningar, skogsfastigheter i juridisk persons ägo och sommarstugor måtte vederbörligen beaktas.

1957 års bevillningsutskott (betänkande nr 32) konstaterade till en början, att 1953 års riksdag uttalat att ur principiella synpunkter tillräckliga skäl inte förelåg för ett bibehållande av fastighetsbeskattningen. Enligt utskottets mening saknades emellertid i dagens läge förutsättningar för ett omedelbart avskaffande av densamma.

Beträffande den i propositionen föreslagna sänkningen av repartitionstalet fann utskottet, att skäl förelåg för antagandet att taxeringsnivån vid 1957 års fastighetstaxering skulle komma att höjas för praktiskt taget alla andra slag av fastigheter än större hyreshus. Under sådana omständigheter skulle ett bibehållande av repartitionstalet 4 medföra, att fastighetsskattens relativa betydelse för kommunernas skatteunderlag ökade, vilket skulle strida mot de tidigare från riksdagens sida gjorda uttalandena rörande fastig-

hetsbeskattningens successiva avveckling. Vidare skulle verkan för den enskilde fastighetsägaren bli en höjd beskattning. Önskvärt var därför att repartitionstalet sänktes och att denna sänkning blev så stor att dels fastighetsbeskattningens betydelse minskade i åtminstone flertalet kommuner och dels den enskilde fastighetsägaren i normalfallet inte erhöll ökad skatt. Å andra sidan måste emellertid beaktas, att repartitionstalet inte sattes så lågt att mera kännbara kommunala utdebiteringshöjningar framtvingades. Vid bifall till den i propositionen föreslagna sänkningen av repartitionstalet till 2,5 hade enligt utskottets mening skälig hänsyn tagits till kommunernas intressen. En så begränsad sänkning gav icke anledning att genom statsbidrag ersätta kommunerna för skattebortfallet. Utskottet fann sig därför böra tillstyrka vad i propositionen föreslagits. Då utskottet därjämte föreslog skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till fastighetsskattens snara avveckling, ansåg utskottet vidare att de i det föregående omförmälda motionerna inte borde föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vidkommande frågan om en slutlig avveckling av fastighetsbeskattningen anförde utskottet.

Enligt vad departementschefen framhållit synes utvecklingen gå i den riktningen att det inom en tämligen nära framtid torde bli möjligt att avskaffa denna beskattning. Departementschefen har förutsatt att en särskild utredning företas, bl. a. beträffande frågan om kompensation i någon form till de kommuner, som är i hög grad beroende av fastighetsbeskattningen.

Utskottet vill i detta sammanhang starkt understryka angelägenheten av att fastighetsbeskattningen avskaffas så snart förutsättningar därför föreligger. Detta torde emellertid inte vara möjligt, utan att dessförinnan frågan om kompensation åt vissa kommuner undersöks. I vilka fall och i vilken omfattning sådan kompensation kan bli erforderlig undandrar sig utskottets bedömande. Innan behovet av kompensation undersökts är det svårt att närmare ange formen och villkoren för kompensationen. Utskottet finner det önskvärt att denna fråga — i den mån den inte kan lösas i samband med den förut omnämnda utredningen rörande fördelningen av inkomst från vattenfallsfastighet — blir föremål för skyndsamt utredning. Utskottet förväntar att senast 1960 års riksdag bereds tillfälle att ta ställning till frågan om en slutlig avveckling av fastighetsbeskattningen, under förutsättning att erforderliga undersökningar till denna tidpunkt kan slutföras. Utskottet föreslår därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att förslag om fastighetsbeskattningens slutliga avveckling måtte föreläggas senast 1960 års riksdag samt att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa härför erforderlig utredning.

Riksdagen biföll utskottets förslag.

Gällande bestämmelser

Fastighet och inkomst bildar tillsammans det kommunala inkomstskatteunderlaget. För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde för förstnämnda år. Vid taxering till kommunal inkomstskatt lägges detta garantibelopp till summan av den skattskyldiges till sådan skatt skattepliktiga inkomster av olika förvärvskällor efter det att från denna summa avräknats

de allmänna avdrag, som den skattskyldige enligt kommunalskattelagens bestämmelser är berättigad till. Det sålunda framräknade summabeloppet utgör taxerad inkomst. Om inkomsten av förvärvskällorna, minskad med de allmänna avdragen, skulle resultera i ett negativt tal, tillåts ett sådant underskott inte reducera garantibeloppet. Den taxerade inkomsten kommer därför alltid att uppgå till minst garantibeloppets storlek. Den kommunala inkomstskatten uträknas emellertid på en beskattningsbar inkomst, som utgörs av den taxerade inkomsten i förekommande fall minskad med ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga. I de fall den skattskyldiges inkomst av olika förvärvskällor, minskad med allmänna avdrag, understiger beloppet av honom tillkommande ortsavdrag och — i förekommande fall — avdrag för nedsatt skatteförmåga beskattas alltså garantibeloppet allenast till ett reducerat belopp eller också inte alls.

Garantibeloppet skall inom den kommun, där fastigheten är belägen, upp- tas såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. I de fall där fastighet ligger i annan kommun än fastighetsägarens hemortskommun, måste därför fastighetsägaren taxeras till kommunal inkomstskatt i varje kommun, där han äger fastighet. Genom en lagändring år 1958 (prop. 42/1958) äger skattskyldig, som åtnjutit inkomst i annan kommun än hemortskommunen och vars inkomst i hemortskommunen inte förslår till utnyttjande vid den kommunala inkomsttaxeringen av ortsavdrag och sådana allmänna avdrag, som omförmäles i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen, rätt att från och med 1959 års taxering avräkna återstående del i den andra kommunen.

Vid beräkning av den skattskyldiges inkomst av jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse får — i den mån fastighet ingår i förvärvskällan och garantibelopp för fastigheten upptagits såsom skattepliktig inkomst för den skattskyldige — avdrag (»procentavdrag») göras med belopp motsvarande garantibeloppet, d. v. s. för närvarande 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde.

För en- och tvåfamiljsfastigheter, vissa bostadsföreningar och bostadsaktiebolag ävensom för de allmännyttiga bostadsföretagen, för vilka en schablonmetod för inkomstberäkningen finns, har fastighetsbeskattningen en alldeles särskild betydelse. En närmare redogörelse härför lämnas i det följande. Här må endast påpekas att den schablonmässiga inkomstberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter medför, att intäkterna regelmässigt understiger garantibeloppen, varför fastighetsbeskattningen i dessa fall blir helt eller delvis effektiv.

KAPITEL III

Allmänna synpunkter på frågan om fastighetsbeskattningens verkningar

Mot bakgrunden av den i det föregående lämnade redogörelsen kommer vi i detta kapitel att anlägga vissa allmänna synpunkter på frågan om fastighetsbeskattningens verkningar såväl för de enskilda skattskyldiga som för kommunerna. Vi vill redan i detta sammanhang erinra om att vi enligt våra direktiv endast haft att klarlägga verkningarna i olika hänseenden vid ett avskaffande av fastighetsbeskattningen men däremot inte att bedöma denna skatteforms berättigande i och för sig.

Oaktat den omläggning av fastighetsbeskattningen, som skedde år 1953, och som bland annat medfört att fastighetsskatten inte längre debiteras som särskild skatt utan i form av garantibelopp inräknas i den taxerade inkomsten, förefinns likväl till följd av fastighetsbeskattningens konstruktion fortfarande en utbredd missuppfattning rörande dess verkliga innebörd. Sålunda uppfattar ofta den enskilde fastighetsägaren garantibeloppet i sin helhet som en pålaga, som han får bära till följd av sitt fastighetsinnehav. I själva verket innebär garantibeskattningen — såsom i det föregående belysts — en ökad skattebelastning endast om och i den mån fastighetsbeskattningen är effektiv. När så är förhållandet beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Härvid är avgörande inte endast den verkliga inkomsten av den förvärvskälla, vari fastighet ingår, utan också storleken av fastighetsägarens övriga inkomster, hans allmänna avdrag liksom även hans ortsavdrag och eventuella avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Skattelagssakkunniga påpekade att man i beskattningshänseende inte kan hänföra fastighetsägarna till en särskild, enhetlig grupp bland de skattskyldiga. Även för den enskilde fastighetsägaren kan fastighetsbeskattningens effektivitet variera mellan olika år. Tidigare utredningar i ämnet har emellertid utvisat, att effekten av sagda beskattning för stora grupper fastighetsägare är likartad. Sålunda konstaterade skattelagssakkunniga att fastighetsskatten vid 1952 års taxeringar var effektiv beträffande jordbruksfastighet till 20 å 25 procent och beträffande annan fastighet till 65 å 70 procent. Inom båda fastighetsslagen varierade procentsatsen avsevärt vare sig en jämförelse gjordes med utgångspunkt från fastigheternas taxeringsvärden eller med avseende å ägarinnehavet.

Sedan tiden för skattelagssakkunnigas undersökningar har emellertid skattelagstiftningen å områden, som berör fastighetsbeskattningen, ändrats i viktiga hänseenden. Som exempel kan anföras att schablonmässig inkomstberäkning införts för vissa grupper annan fastighet, nämligen dels för en- och tvåfamiljsfastigheter och dels för fastigheter tillhöriga bostadsför-

eningar, bostadsaktiebolag och s. k. allmännyttiga bostadsföretag. Även reglerna för avdrag har, beträffande sådana en- och tvåfamiljsfastigheter å vilka ägaren blivit för året näst före taxeringsåret eller för taxeringsåret mantalsskriven, ändrats. Dessa förhållanden gör att fastighetsbeskattningens effektivitet för nu nämnda fastighetsägargrupper ändrats. I vilken utsträckning fastighetsbeskattningen är effektiv för de schablonbeskattade fastigheterna beror i främsta rummet på storleken av i fastigheterna nedlagt lånat kapital samt räntesatsens höjd. Med nuvarande ränteläge måste man regelmässigt räkna med att garantibeloppet för en högbelånad fastighet i sin helhet motsvaras av effektiv fastighetsskatt. För en obelånad fastighet, å vilken ägaren är mantalsskriven, blir med nu gällande bestämmelser 200 kronor av garantibeloppet som regel effektivt.

En annan lagändring, som påverkar fastighetsbeskattningens effektivitet och inte endast berör de schablonbeskattade fastigheterna, är att Ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga numera tillåtes reducera underlaget för fastighetsbeskattningen. Även om den allmänna inkomstutvecklingen under senare år medfört, att det inte är vanligt att den skattskyldiges inkomster av olika slag inte uppgår till ett belopp, som motsvarar honom tillkommande Ortsavdrag, förekommer alltjämt fall då mindre jordbrukare, folkpensionärer och även andra smärre inkomsttagare befinner sig i en sådan situation.

I ett följande avsnitt av framställningen kommer vi att redovisa hur utvecklingen av fastighetsbeskattningen vid oförändrat utdebiteringsbehov kommer att påverka det kommunala skatteunderlaget. Innan vi övergår till denna redogörelse, vill vi emellertid i största korthet anlägga några allmänna synpunkter på fastighetsbeskattningens betydelse för kommunerna.

I skilda sammanhang har under senare år framhållits att fastighetsbeskattningen — främst till följd av den allmänna inkomstutvecklingen — i allt väsentligt förlorat sin ursprungliga betydelse såsom en garant av skatteunderlag åt kommunerna. Vid kommunalskatteberedningens undersökningar (SOU 1942: 34), som avsåg år 1933 och omfattade 33 landskommuner, var det inte ovanligt att 35 å 50 procent av hela skatteunderlaget i kommunen utgjordes av *effektiv* fastighetsskatt, vilket innebar att det totala fastighetsskatteunderlaget var ännu mycket större. Hur förhållandena sedermera utvecklats framgår av följande uppställning, som uppstår det *totala* fastig-

	Taxeringsår		
	1952	1955	¹ 1958
Totala skatteunderlaget i hela riket, milj. skkr.	223,4	278,2	334,2
därav: av fastighet, milj. skkr.	27,9	24,8	21,6
av fastighet, procent	12,5	8,9	6,5

¹ Det skatteunderlag på vilket utdebiteringssatserna för följande år bestämts.

Tabell A. Kommunernas fördelning efter garantibeloppens relativa storlek

	Antal kommuner, där garantibeloppen i % av totala skatteunderlaget vid 1958 års taxering utgjorde										
	≤ 5,0	5,1-7,5	7,6-10,0	10,1-12,5	12,6-15,0	15,1-20,0	20,1-25,0	25,1-30,0	> 30,0	Summa	Medel-%
Landsbygden i:											
Stockholms län	—	9	12	11	4	3	2	—	1	42	8,7
Uppsala län	—	2	10	9	2	—	—	—	—	23	9,3
Södermanlands län	—	8	14	8	—	—	—	—	—	30	8,6
Östergötlands län	1	5	9	15	9	1	—	—	—	40	9,4
Jönköpings län	1	9	10	13	11	1	—	—	—	45	9,3
Kronobergs län	—	6	14	19	1	2	—	—	—	42	9,5
Kalmar län	—	3	15	18	8	—	—	—	—	44	10,0
Gotlands län	—	4	9	—	—	—	—	—	—	13	8,2
Blekinge län	2	5	11	3	—	—	—	—	—	21	8,1
Kristianstads län	—	16	29	9	—	—	—	—	—	54	8,2
Malmöhus län	—	8	21	33	—	—	1	—	—	63	9,5
Hallands län	—	3	8	13	6	3	1	—	—	34	11,4
Göteborgs och Bohus län ..	2	18	13	3	1	—	—	—	—	37	7,1
Älvsborgs län	—	27	23	9	2	—	—	—	—	61	7,9
Skaraborgs län	—	11	27	11	—	—	—	—	—	49	8,6
Värmlands län	—	13	20	9	2	2	—	—	—	46	9,1
Örebro län	2	8	13	3	—	—	1	—	—	27	7,7
Västmanlands län	1	7	12	3	—	—	—	—	—	23	7,4
Kopparbergs län	1	14	18	5	6	—	—	—	—	44	7,8
Gävleborgs län	—	14	15	5	3	—	—	—	—	37	8,1
Västernorrlands län	5	13	13	3	—	2	2	—	1	39	9,2
Jämtlands län	1	5	14	6	1	2	3	—	2	34	12,5
Västerbottens län	2	10	11	6	—	—	1	—	—	30	9,1
Norrbottnens län	1	10	10	3	—	—	—	1	—	25	8,0
Summa för landsbygden ..	19	228	351	217	56	16	11	1	4	903	8,8
Städerna	33	87	11	1	1	—	—	—	—	133	5,0
Hela riket, 1958	52	315	362	218	57	16	11	1	4	1 036	6,5
» » , 1955	9	450	325	177	55	13	5	3	1 037	8,9	
» » , 1952	3	80	200	222	376	123	17	16	1 037	12,5	

hettsskatteunderlaget. Den del därav, som är effektiv, är som nyss nämnts väsentligt mindre.

Av sammanställningen framgår att det totala skatteunderlaget ökat kraftigt under det att däri ingående skatteunderlag av fastighet fortgående minskat. Fastighetsskatteunderlagets procentuella andel av totala skatteunderlaget utgjorde sålunda genomsnittligt för hela riket vid 1952 års taxering 12,5 procent, vid 1955 års taxering 8,9 procent samt vid 1958 års taxering 6,5 procent.

Tabell A avser att belysa kommunernas fördelning efter garantibeloppens relativa storlek i förhållande till totala skatteunderlaget. Vid 1955 års taxering uppgick garantibeloppen i 76 kommuner till mer än 15 procent av hela skatteunderlaget och i 21 kommuner till mer än 20 procent därav. Vid 1958 års taxering utgjorde antalet kommuner med motsvarande procenttal 32 respektive 16. Endast i tre resp. fyra kommuner översteg procenttalet vid 1955 och 1958 års taxeringar 30 under det att vid 1952 års taxering så var fallet i 16 kommuner.

En viss nedgång av relationstalet mellan fastighetsskatteunderlaget och det totala skatteunderlaget beror på ändringarna i repartitionstalet. Detta har vid taxeringarna för åren 1952, 1955 och 1958 utgjort respektive 5, 4 och 2,5. Sänkningarna av repartitionstalet har emellertid helt eller delvis eliminerats genom de höjningar av taxeringsvärdena, som ägt rum vid 1952 och 1957 års allmänna fastighetstaxeringar. För att garantibeloppen vid en sänkning av repartitionstalet från 4 till 2,5 skulle utgått med oförändrade belopp hade erfordrats en genomsnittlig höjning av taxeringsvärdena med 60 procent. Statistiska centralbyråns statistik över taxeringsutfallet 1957, som upprättats med ledning av taxeringsnämndernas beslut, utvisar, att genom 1957 års allmänna fastighetstaxering taxeringsvärdet å all skattepliktig fastighet ökat med 34,3 procent, därav å jordbruksfastighet med 61,8 och å annan fastighet med 26,9 procent. Ett garantiskatteunderlag, som genomsnittligt endast utgör 6,5 procent av det totala skatteunderlaget, måste i och för sig betraktas som en skäligen ringa garanti för kommunerna. Visserligen är det genomsnittliga procenttalet för landskommunernas och köpingarnas vidkommande något högre, eller 8,8 procent, men även en garanti av denna storlek kan inte spela någon avgörande roll för kommunernas finanser. Bedömandet av möjligheterna att helt eller delvis avveckla fastighetsbeskattningen kan emellertid ej ske med beaktande enbart av de genomsnittliga värdena. För de enskilda kommunerna växlar nämligen såsom nyss visats garantiskatteunderlaget avsevärt. Ställningstagandet måste därför enligt vårt förmenande ske med särskilt beaktande av konsekvenserna för de kommuner, där garantiskatteunderlaget är högst.

I detta sammanhang anmäler sig frågan huruvida några mera betydelsefulla omsvängningar i relationstalet mellan garantiskatteunderlaget, å ena, och totala skatteunderlaget, å andra sidan, kan förväntas inträda exempelvis i samband med en långvarig och kraftig konjunkturavmattning. Att statistiskt klarlägga denna fråga lär inte vara möjligt. Belysande för hela frågeställningen är emellertid de allmänna uttalanden, som gjordes av skattelagssakkunniga. De sakkunniga uttalade härom.¹

Ett par omständigheter av stor betydelse i förevarande sammanhang är frågan *dels* i vad mån kommunerna behöva räkna med sådan avsevärd nedgång i det å inkomst grundade skatteunderlaget, som gör behovet av ett mera stabilt skatteunderlag aktuellt, *dels ock* huruvida fastigheterna numera erbjuda ett skatteunderlag av samma stabilitet som tidigare. I båda dessa avseenden torde kunna sägas, att förhållandena nu äro annorlunda än vid tiden för garantiskattesystemets uppkomst.

Sålunda råder numera i stort sett enighet om angelägenheten av att samhällets produktiva resurser helt utnyttjas samt att såväl staten som kommunerna när så erfordras aktivt kunna och böra verka i detta syfte, bland annat genom åtgärder för beredande av om möjligt full sysselsättning åt tillgänglig arbetskraft. De olika grupperna i samhället äro vidare starkt organiserade med syfte att tillförsäkra sina medlemmar skäligen inkomst och sådana syften ha på olika sätt lämnats stöd från det allmänna sida. Såsom exempel på sådant stöd kan nämnas olika åtgärder inom jordbrukspolitikens område. Av anförda skäl torde man

¹ SOU 1953:8 s. 53.

kunna räkna med att under nu rådande förhållanden icke skall förekomma sådan nedgång i inkomsterna i vissa kommuner, som tidigare förekom och som kunde göra det behövt att äga tillgång till ett garanterat skatteunderlag.

Ett ekonomiskt läge, där fastighetsskatteunderlaget finge verklig betydelse i förvarande hänseende, kommer emellertid utan tvivel att medföra sådana problem, att beskattningen och därmed sammanhängande problem över huvud taget måste omprövas med hänsyn till då rådande förhållanden, särskilt som det icke kan förutses, om och i vilken utsträckning fastigheterna i ett sådant läge över huvud taget kunna svara för sin skattskyldighet.

Slutligen vill vi något beröra den i direktiven omnämnda frågan om fastighetsbeskattningens betydelse för fördelning av inkomst mellan olika kommuner. Här åsyftas sålunda det fall att en förvärvskälla, i vilken fastighet ingår, omfattar verksamhet i flera kommuner.

Nu gällande fördelningsregler är något olika utformade för förvärvskällorna jordbruksfastighet och annan fastighet, å ena sidan, samt rörelse, å andra sidan. För samtliga förvärvskällor gäller emellertid att, innan någon fördelning av inkomsten till beskattning i olika kommuner äger rum, avdrag från nettointäkten skall göras med belopp, som motsvarar garantibeloppen för samtliga fastigheter oavsett om dessa är belägna i skilda kommuner. Fördelningen kommer alltså endast att avse vad som återstår sedan garantibeloppen avdragits. Om man bortser från det fallet att procentavdraget inte kan utnyttjas innebär fördelningsreglerna att de skattskyldiga sammanlagt inte blir beskattade för mera än sina verkliga inkomster. Dessa fördelas så att ett belopp motsvarande 2,5 procent av fastigheternas taxeringsvärden tilldelas de kommuner, där fastigheter är belägna, under det att återstående belopp fördelas enligt bestämmelserna i 56 och 58 §§ kommunalskattelagen. För jordbruksfastighet och annan fastighet gäller som huvudregel att återstående inkomst skall beskattas i varje kommun till så stor del, som kan anses ha inlutit inom kommunen. Om detta ej går att utreda tillämpas den supplementära fördelningsregeln, att fördelning skall ske antingen mellan de kommuner från vilka intäkt av fastigheterna härflutit eller ock efter det förhållande »vari fastigheternas taxeringsvärden stått till varandra». För vissa slag av rörelse lämnas i 58 § kommunalskattelagen detaljerade bestämmelser om hur fördelning av inkomsten till beskattning skall ske. Beträffande inkomst av rörelse i allmänhet stadgas vidare i nyssnämnda lagrum att denna skall beskattas till 5 procent, eller, där omständigheterna därtill föranleder, högre procent i den kommun där huvudkontoret funnits. I övrigt beskattas rörelsen i de andra kommuner, där fast driftställe begagnats »efter ty som kan finnas skäligt med hänsyn till inom varje kommun tillverkade varors värde, handelsomsättnings storlek, antalet där sysselsatta arbetare eller annat förhållande, som kan tjäna till grund för bedömande av den inkomst, som kan anses hava åtnjutits inom kommunen».

Till grund för lagstiftningen om fördelningsreglerna för rörelse i allmänhet ligger ett förslag av 1921 års kommunalskattekommitté. I sitt betän-

kande angående den kommunala beskattningen¹ framhöll kommittén att, även om det måste anses lämpligt att i skattelagen viss anvisning lämnades om de allmängiltiga grunderna för en sådan fördelning kommunerna emellan, det å andra sidan vore klart att några detaljerade föreskrifter inte kunde meddelas för andra än vissa, sinsemellan likartade företag. Kommittén hade visserligen ansett lämpligt att i lagtexten angiva några av de faktorer, som borde komma i betraktande såsom grund för inkomstens fördelning, men i övrigt velat överlämna denna till taxeringsmyndigheternas fria bedömande.

Hur fastighetsbeskattningen kan påverka fördelningen av inkomst mellan olika kommuner kan belysas med följande schematiska exempel. Ett företag bedrivs inom tre kommuner A, B och C. I A har företaget fastigheter med taxeringsvärden å 1 milj. kronor samt i B å 2 milj. kronor. Företagets nettointäkt ett år antas vara 105 000 kronor, vilken, sedan avdrag för garantibelopp verkställts, fördelas lika mellan kommunerna. Resultatet för de olika kommunerna blir då följande.

A	B	C
25 000	50 000	—
10 000	10 000	10 000
35 000	60 000	10 000

Slopas garantibeskattningen erhåller en var av kommunerna i stället 35 000 kronor. För A blir alltså förhållandet oförändrat, medan intäkterna för B minskas med 25 000 kronor och för C ökas med samma belopp.

Likartade förhållanden uppkommer om företaget redovisar en nettointäkt, som understiger garantibeloppen. Om nettointäkten i det föregående exemplet antas uppgå till allenast 30 000 kronor men förhållandena i övrigt är oförändrade erhåller på grund av nuvarande garantiskattesystem A 25 000 kronor, B 50 000 kronor och C ingenting alls. Vid ett slopande av fastighetsbeskattningen får var och en av kommunerna 10 000 kronor d. v. s. A:s skatteunderlag minskar med 15 000 kronor, B:s med 40 000 kronor under det att C:s ökar med 10 000 kronor.

De av oss verkställda utredningarna har närmare klarlagt vilken roll fastighetsbeskattningen spelar för fördelningen av inkomst mellan kommuner.

¹ SOU 1924: 53 och 54.

KAPITEL IV

Av de sakkunniga företagna statistiska undersökningar rörande fastighetsbeskattningens betydelse***Inledning***

Den av skattelagssakkunniga verkställda undersökningen om fastighets-skattens effektivitet omfattade — till den del verkningarna av 1952 års allmänna fastighetstaxering beaktades — blott ett fåtal kommuner. Vid de av oss företagna undersökningarna har ett betydligt större material bearbetats. Då emellertid fastighetsbeskattningens effektivitet endast kan utredas genom granskning av vederbörande fastighetsägares deklARATIONER har även vårt undersökningsmaterial måst begränsas. Tyngdpunkten i utredningen ligger på att kartlägga verkningarna på det kommunala skatteunderlaget av fastighetsbeskattningens slopande. Av denna anledning har vi i själva betänkandet lämnat en ganska fyllig redogörelse för undersökningarnas metodik och jämväl intagit de viktigaste sammanställningarna av de resultat dessa lämnat. I en särskild tabellbilaga har redovisats undersökningsutfallet för de enskilda kommunerna.

Fastighetsbeskattningens avveckling kommer, såsom redan framhållits, att i större eller mindre grad påverka det kommunala skatteunderlaget. Om en utdebiteringshöjning blir erforderlig och i så fall dennas storlek beror på omfattningen av det mistade skatteunderlaget ävensom kommunernas olika möjligheter att bära detta bortfall. När i det följande i samband med fastighetsbeskattningens upphörande talas om därav föranledda utdebiteringshöjningar, har vi i denna framställning räknat med att utdebiteringsbehovet kvarstår oförändrat under det att skatteunderlaget nedgår med den del därav, som belöper på effektiva garantibelopp. För att erhålla en klar uppfattning om dessas storlek har tämligen omfattande statistiska undersökningar verkställts. Med ledning av tabell A (s. 27) har först undersökts de totala garantibeloppens procentuella andel av hela skatteunderlaget i rikets samtliga kommuner. Antalet kommuner utgjorde vid 1958 års taxering 1 036, därav 133 städer. I 871 landskommuner och köpingar liksom i samtliga städer understeg garantibeloppens andel av totala skatteunderlaget 15 procent. Bland sistnämnda kommuner har utvalts fjorton landskommuner, en köping och tre städer, i det följande benämnda *urvalskommunerna*. Beträffande dessa kommuner har i princip en total undersökning av fastighetsbeskattningens effektivitet verkställts. Urvalskommunerna har uttagits med

tanke på att så långt möjligt erhålla en betryggande garanti för ett allmän- giltigt resultat av den statistiska undersökningen för i det föregående om- nämnda kommunerna med undantag för de sex städerna, som ej deltager i landsting. För Stockholms vidkommande har utförts en särskild utredning, som omfattat totalundersökning av fastighetsbeskattningens effektivitet dels inom fyra taxeringsdistrikt, dels ock beträffande fastigheter tillhöriga Stock- holms stad, större fastighetsaktiebolag, försäkringsbolag, bostadsrättsför- eningar, fastighetsföreningar samt s. k. allmännyttiga bostadsföretag. Re- sultatet av Stockholmsundersökningen har utnyttjats vid beräklandet av fastighetsbeskattningens effektivitet i *städer, som ej deltager i landsting*.

Beträffande återstående 32 kommuner, bland vilka inte återfinns några städer eller köpingar, har särskilda undersökningar verkställts. I dessa kommuner, i det följande benämnda *specialkommunerna*, varierar garanti- beloppens procentuella andel av totala skatteunderlaget mellan lägst 15,3 och högst 35,8 procent. Specialkommunerna är geografiskt sett spridda över hela landet med viss koncentration till Jämtlands, Stockholms, Västernorr- lands och Hallands län.

Förutom ovannämnda undersökningar har ävenledes utförts särskilda så- dana beträffande *vissa kommuntyper* där fastighetsbeskattningen i den all- männa diskussionen angivits ha särskilt stor betydelse, nämligen för kom- muner med omfattande allmänna eller bolagsägda skogsfastigheter, för kommuner med vattenkraftsanläggningar samt för s. k. sommarstugekom- muner.

I syfte att erhålla korta beteckningar för vissa grupper av fastighetsägare, fastigheter m. m. har i den följande framställningen använts en del av riks- byrån för folkbokföringen nytillskapade ord, som numera torde allmänt bru- kas åtminstone av taxerings- och uppborndsmyndigheter. De av oss använda beteckningarna samt dessas betydelse framgår av följande:

inbo:	fastighetsägare (eller innehavare av fastighet), vars hemorts- kommun är fastighetens kommun;
utbo:	fastighetsägare (eller innehavare av fastighet), vars hemorts- kommun inte är fastighetens kommun;
inbofastighet:	fastighet, som ägs eller innehas av inbo eller inbor eller av åtminstone en inbo jämte en eller flera utbor;
utbofastighet:	fastighet, som ägs eller innehas endast av utbo eller utbor;
utboförordnande:	länsstyrelsens förordnande, att fysiska personers och oskifta dödsbors utbofastigheter skall uppföras under särskild rubrik i fastighetsliggaren (fastighetslängden).

I det följande kommer en redogörelse för de huvudsakliga resultaten av de statistiska undersökningarna att lämnas. Därvid är att märka, att ut- trycken fastighetsbeskattning och garantibeskattning begagnats som syno- nyma begrepp.

A. Fastighetsbeskattningens betydelse för urvalskommunerna

Kommunurvalet

Syftet med denna undersökning är att belysa fastighetsbeskattningens betydelse i kommuner av inte särpräglad beskaffenhet. Enär garantiskatteunderlaget i dessa kommuner i förhållande till totala skatteunderlaget är lågt (genomsnittligt uppgår det endast till 7,0 procent) kan variationerna de enskilda kommunerna emellan inte vara större än att — vid ett omsorgsfullt genomfört kommunurval — det för urvalskommunerna erhållna resultatet kan läggas till grund för beräkning av fastighetsbeskattningens effektivitet i samtliga kommuner av inte särpräglad beskaffenhet. Till denna grupp kommuner hör, såsom inledningsvis framhållits, den alldeles övervägande delen av kommunerna i riket.

I kommunurvalet ingår fjorton landskommuner, en köping samt tre lands­tingsstäder. Kommunerna har uttagits från femton län. Därvid har eftersträ­vats att få en så tillfredsställande geografisk fördelning som möjligt. I un­dersökningen återfinns endast två norrlandskommuner. Då fastighetsbe­skattningen för norrlandslänens vidkommande av skilda anledningar är av annan betydelse än för landet i övrigt, har emellertid norrlandskommunerna gjorts till föremål för speciella undersökningar. I urvalet har vidare tillsetts att kommuner med varierande förhållande mellan garantibelopp för fastig­het och totalt skatteunderlag samt med olika skattekraft (antalet skatte­kronor per invånare), utdebitering och näringskaraktär blivit företrädda. Uppgifter i nu berörda hänseenden framgår av uppställningen å s. 34.

Urvalet har gjorts något större för landsbygden än för städerna. I upp­ställningen har som jämförelse lämnats medeltal för samtliga kommuner, som urvalet skall representera, d. v. s. 871 landskommuner och köpingar samt 127 städer.

Uppställningen utvisar, att garantiskatteunderlagets procentuella andel av totala skatteunderlaget endast är 4,9 procent i Vadstena stad under det att det uppgår till 12,9 procent i Tyresö. Under utredningens gång har det visat sig att vissa speciella orsaker påverkat resultatet i sistnämnda kom­mun. Dessa omständigheter kommer att närmare beröras i det följande. Skattekraften, d. v. s. antalet skatte­kronor per invånare, som är av stor betydelse för att bedöma kommunernas olika möjligheter att bära en in­komstminskning, varierar mellan högst 65,16 i Oxelösunds stad och 23,58 i Hamneda. Den sammanlagda kommunala utdebiteringen är högst i Jörn, där utdebiteringssatsen är 20,50 kronor per skatte­krona och lägst i Skegrie med 10,78 kronor per skatte­krona. Av uppställningen framgår också, att bland urvalskommunerna ingår såväl sådana med antingen utpräglad jord­brukskaraktär eller framträdande industriell verksamhet som ock sådana där den förvärvsarbete­befolkningen till ungefär lika stor utsträckning är sysselsatt inom jordbruk med binäringar, å ena, samt industri och hant­verk, å andra sidan. En jämförelse mellan de genomsnittsvärden som er-

Kommun	Garantibelopp i % av totala skatteunderlaget ¹ vid 1958 års tax.	Antal skattekonor ¹ per inv. den 1/1 1958 enl. 1958 års tax.	Hela kommunala utdebiteringen för år 1959	Förvärvsarb. befolkning inom	
				a) jordbruk med binär. samt b) ind. och hantv. i % av samtliga förvärvsarb.	
1	2	3	4	5	
				a	b
Tyresö, Stockholms län.....	12,9	45,08	14,00	6	43
Floda, Södermanlands län.....	10,2	31,95	13,80	61	23
Boxholmsköping, Östergötlands län	7,5	38,95	14,50	16	62
Hamneda, Kronobergs län.....	11,5	23,58	12,70	66	19
Fagerhult, Kalmar län.....	11,2	30,27	14,30	45	34
Borrby, Kristianstads län.....	8,9	31,97	12,38	41	23
Skegrie, Malmöhus län.....	11,1	41,81	10,78	52	27
Ytterby, Göteborgs och Bohus län	5,3	35,88	12,91	26	52
Bjärke, Älvsborgs län.....	10,0	24,06	13,43	59	23
Lyrestad, Skaraborgs län.....	8,4	26,63	14,60	39	35
Grava, Värmlands län.....	6,2	31,82	14,52	33	37
Kolbäck, Västmanlands län.....	6,9	37,55	15,11	25	45
Söderbärke, Kopparbergs län....	9,1	42,59	14,19	43	35
Attmar, Västernorrlands län....	7,7	29,02	15,50	62	18
Jörn, Västerbottens län.....	7,1	29,44	20,50	54	16
Medeltal för:					
ovanstående 15 kommuner....	8,9	33,61	14,42	41,6	32,4
samtliga 871 kommuner.....	8,3	34,55	14,22	38,5	36,0
Oxelösund, Södermanlands län..	6,1	65,16	14,50	5	53
Vadstena, Östergötlands län....	4,9	48,52	14,35	8	29
Höganäs, Malmöhus län.....	6,1	46,34	14,81	2	68
Medeltal för:					
ovanstående 3 städer.....	5,8	53,62	14,58	4,4	53,6
samtliga 127 landstingsstäder..	5,4	50,29	14,82	3,9	49,9

¹ Det skatteunderlag på vilket utdebiteringssatserna för år 1959 bestämts.

hållits för urvalskommunerna samt genomsnittsvärdena för samtliga kommuner, som urvalet skall representera, utvisar, att kommunurvalet för såväl landsbygden som städernas del måste betraktas som tillfredsställande.

Underlaget för undersökningen samt dennas omfattning

Vid undersökningens genomförande har 1957 års deklarationsmaterial bearbetats. Ur många synpunkter hade det varit önskvärt, att undersökningen verkställdes med ledning av de deklARATIONER, som avlämnats år 1958. Främsta anledningarna härtill är att verkningarna av 1957 års allmänna fastighetstaxering samt det från och med 1958 års taxering gällande reparationstalet kommer till synes i dessa. Med hänsyn till av riksdagen uttalade önskemål angående tidpunkten för utredningsarbetets slutförande har det emellertid inte varit möjligt att dröja med den statistiska undersökningens igångsättande till dess 1958 års deklarationsmaterial blivit tillgängligt för bearbetning.

Vid beräkandet av fastighetsbeskattningens verkningar för taxerings-

året 1958 har emellertid en provtaxering verkställt där hänsyn tagits till ovannämnda omständigheter. Vidare har beaktats de från och med 1958 års taxering ändrade bestämmelserna för beräkning av intäkt av en- och tvåfamiljsfastigheter liksom också de höjda ortsavdrag, som första gången tillämpats vid 1959 års taxering. Vid provtaxeringarna för år 1958 har alltså samtliga ovan angivna omständigheter tagits med i beräkningarna. Dessa provtaxeringar har omfattat hela undersökningsmaterialet. För belånade fastigheter kan variationerna i ränteläget i någon mån ha påverkat resultatet, enär en höjning av räntesatsen medför minskad nettointäkt och därigenom ökar förutsättningarna för att fastighetsgarantin sätts i funktion. Några justeringar av den anledningen att olika räntesatser kan ha tillämpats mellan inkomståren 1956 och 1957 har inte gjorts. Med reservation härför torde provtaxeringarna med den vid undersökningen tillämpade metodiken till fullo återspegla verkliga förhållandena.

Med de undantag, som betingas av de förhållanden som nu nämnts, har nettointäkterna av fastigheterna antagits vara lika under inkomståren 1956 och 1957. Av redogörelsen för utfallet av 1958 års taxeringar enligt taxeringsnämndernas beslut, som lämnats av statistiska centralbyrån, framgår att den till statlig inkomstskatt uppskattade inkomsten av jordbruksfastighet mellan åren 1957 och 1958 minskat med 69,8 milj. kronor, eller med 3,1 procent. Nedgången torde sammanhänga med skördeskadorna under hösten 1957. Med hänsyn till fastighetsbeskattningens ringa betydelse för jordbruksfastigheterna torde nedgången sakna praktisk betydelse för nu förevarande undersökning. Även uppskattad inkomst av annan fastighet har minskat. Minskningen utgör för denna förvärvskälla 9,4 milj. kronor, eller 2,1 procent. De förhållanden, som främst orsakat denna nedgång, nämligen de ändrade reglerna för beskattning av egnahemsfastigheter, har emellertid såsom framgår av det föregående beaktats vid den av oss företagna undersökningen.

Undersökningen har i princip omfattat hela fastighetsbeståndet i urvalskommunerna. Ett mindre bortfall av en del fastigheter kan inte i någon mån ha medfört ett missvisande resultat. Taxeringsvärdet å det undersökta materialet i förhållande till totala taxeringsvärdet för samtliga fastigheter i urvalskommunerna utgör nämligen för taxeringsåret 1957 för såväl jordbruksfastighet som annan fastighet 98,8 procent.

Motsvarande procenttal för taxeringsåret 1958 uppgår till 99,7 procent beträffande jordbruksfastighet samt 94,3 procent för annan fastighet. Sistnämnda procenttal torde förklaras av att fastigheter, som tillkommit efter 1957 års allmänna fastighetstaxering, inte ingår i provtaxeringarna. Vidare har inte beaktats sådana förändringar i fastighets beskattningsnatur, som medfört ändring av dess taxering såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet.

Undersökningen har omfattat 21 534 fastigheter. Av dessa var 5 066 taxerade såsom jordbruksfastighet och 16 468 såsom annan fastighet.

Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat

Jordbruksfastighet

I tabell B har sammanställts undersökningens resultat för jordbruksfastigheterna i samtliga urvalskommuner. Beträffande de enskilda kommunerna lämnas motsvarande uppgifter i särskild tabellbilaga (*Bilaga 1*). Tabell B utvisar hur undersökningsmaterialet uppspaltats i olika hänseenden. Med avseende å ägarinnehavet har skilts mellan fastigheter, som tillhör fysiska personer, inbor och utbor, samt juridiska personer. Till fysiska personer har i detta sammanhang även hänförs oskifta dödsbon och familjestiftelser, d. v. s. samtliga i A-längderna upptagna skattskyldiga. Som en särskild grupp har redovisats fastighetsägare, som inte avlämnat deklaration. Slutligen har beträffande inbofastigheterna verkställt en uppdelning i fem olika ägarkategorier med hänsyn till taxeringsvärdenas storlek. Klassindelningen hänför sig till de taxeringsvärden, som åsatts vid 1957 års allmänna fastighetstaxering.

Sammanlagda taxeringsvärdet för samtliga undersökta jordbruksfastigheter utgjorde vid 1957 års taxering 207 milj. kronor. Vid provtaxeringen för år 1958 hade taxeringsvärdet för dessa fastigheter stigit till 332 milj. kronor, eller med 60,2 procent.

Tabell B. Jordbruksfastighet. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar i urvalskommunerna

Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	Antal fastig- heter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax. värde å fastighet 1956 1 000 kr	Garanti- belopp (4 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax. värde å fastighet 1957 1 000 kr	Garanti- belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fys. pers.; inbor									
< 50 000 ..	3 140	47 804	19 122	1 068	337	71 916	17 972	844	289
50 — 100 000 ..	693	30 279	12 112	413	41	46 949	11 736	350	32
100 — 200 000 ..	296	25 587	10 235	545	28	39 566	9 891	453	28
200 — 1 000 000 ..	118	25 431	10 172	1 253	23	37 006	9 251	991	22
≥ 1 000 000 ..	5	8 558	3 423	883	4	13 309	3 328	1 014	4
Samtliga inbor	4 252	137 659	55 064	4 162	433	208 746	52 178	3 652	375
Fys. pers.; utbor.....	435	21 403	8 561	2 695	197	33 127	8 281	2 494	192
Jur. pers.	165	45 772	18 309	6 112	85	86 545	21 636	7 618	87
Pers., som ej dek. ...	214	2 221	888	317	47	3 363	840	296	47
Summa jordbr. fast..	5 066	207 055	82 822	13 286	762	331 781	82 935	14 060	701

Av totala taxeringsvärdet å jordbruksfastigheterna år 1958 belöpte 62,9 procent på inbofastigheter, 10,0 procent på utbofastigheter, 26,1 procent på fastigheter, ägda av juridiska personer, samt 1,0 procent på fastigheter tillhörande personer, som taxerats utan ledning av deklaration.

Höjningen av taxeringsvärdena har inte medfört någon nämnvärd förändring av garantibeloppens storlek mellan de båda åren, beroende på att repartitionstalet, som år 1957 var 4 procent, år 1958 sänkts till 2,5 procent.

Sammanlagda garantibeloppen uppgick sålunda till 82 800 resp. 82 900 skattekronor.

Antalet jordbruksfastigheter med effektiva garantibelopp var — såsom framgår av nedanstående tablå — i urvalskommunerna vid 1957 års taxering 762, eller 15,0 procent. Vid 1958 års taxering hade detta antal nedgått till 701, eller 13,8 procent.

Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	Antal fastigheter	Därav med effektiva garantibelopp vid			
		1957 års taxering		1958 års taxering	
		antal	%	antal	%
1	2	3	4	5	6
Fys. pers.; inbor					
< 50 000	3 140	337	10,7	289	9,2
50 — 100 000	693	41	5,9	32	4,6
100 — 200 000	296	28	9,5	28	9,5
200 — 1 000 000	118	23	19,5	22	18,6
≥ 1 000 000	5	4	(80,0)	4	(80,0)
Samtliga inbor	4 252	433	10,2	375	8,8
Fys. pers.; utbor	435	197	45,3	192	44,1
Jur. pers.	165	85	51,5	87	52,7
Pers., som ej dekl.	214	47	22,0	47	22,0
Summa jordbr.fast.	5 066	762	15,0	701	13,8

Tablåen utvisar även, att relativa antalet fastigheter med effektiva garantibelopp är väsentligt lägre för sådana, som äges av inbor, å ena sidan, samt sådana, som tillhör utbor och juridiska personer, å andra sidan. Vid 1957 års inkomsttaxering utgjorde sålunda antalet fastigheter med effektiva garantibelopp av hela antalet fastigheter för inbor 10,2 procent, för utbor 45,3 procent samt för juridiska personer 51,5 procent. Vid 1958 års taxering har procentalen ändrats till 8,8, 44,1 resp. 52,7. Anledningen härtill är i första hand verkningarna av de nya taxeringsvärdena samt det sänkta repartitionstalet. För inbofastigheternas del har nedgången av antalet fastigheter med effektiva garantibelopp till ungefär hälften berott på höjningen av ortsavdragen. Som övriga ägarkategorier inte åtnjuter ortsavdrag har dessa i detta sammanhang lämnats oberörda av ortsavdragsreformen.

Inbofastigheterna har — såsom i det föregående nämnts — uppdelats med hänsyn till taxeringsvärdenas storlek, varvid klassindelningen hänförs till taxeringsvärdena enligt 1957 års allmänna fastighetstaxering. Jordbruksfastigheter med taxeringsvärden mellan 50 000—100 000 kronor utvisar det procentuellt lägsta antalet fastigheter med effektiva garantibelopp. Procenttalet för denna grupp utgör vid 1958 års taxering endast 4,6. För fastigheter med taxeringsvärden under 50 000 kronor samt mellan 100 000—200 000 kronor stiger procenttalet till något över 9 för att beträffande fastigheter mellan 200 000—1 000 000 kronor uppgå till 18,6. För fastigheter

med taxeringsvärden över en miljon kronor är procenttalet 80. Härvid är emellertid att observera att antalet sådana i undersökningen ingående fastigheter endast utgör fem.

Jämfört med den utredning om fastighetsbeskattningen, som år 1953 framlades av skattelagssakkunniga, utvisar de nu erhållna procenttalen genomgående en betydligt lägre effektivitet.

Variationerna i antalet fastigheter med effektiva garantibelopp kommer — såsom framgår av nedanstående tablå — jämväl till synes när det gäller de effektiva garantibeloppens andel av de totala garantibeloppen. För samtliga jordbruksfastigheter i urvalet utgör vid 1958 års taxering de effektiva garantibeloppen 17,0 procent av de totala garantibeloppen.

Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	1957 års taxering			1958 års taxering		
	Garanti- belopp (4 %)	Effektiva garanti- belopp		Garanti- belopp (2,5 %)	Effektiva garanti- belopp	
		skkr	%		skkr	%
1	2	3	4	5	6	7
Fys. pers.; inbor						
< 50 000	19 122	1 068	5,6	17 972	844	4,7
50 — 100 000	12 112	413	3,4	11 736	350	3,0
100 — 200 000	10 235	545	5,3	9 891	453	4,6
200 — 1 000 000	10 172	1 253	12,3	9 251	991	10,7
≥ 1 000 000	3 423	883	25,8	3 328	1 014	30,5
Samtliga inbor.....	55 064	4 162	7,6	52 178	3 652	7,0
Fys. pers.; utbor	8 561	2 695	31,5	8 281	2 494	30,1
Jur. pers.	18 309	6 112	33,4	21 636	7 618	35,2
Pers., som ej dekl.....	888	317	35,7	840	296	35,2
Summa jordbr.fast.	82 822	13 286	16,0	82 935	14 060	17,0

De olika ägarkategorierna emellan varierar effektiviteten avsevärt. För inbofastigheterna utgör den sålunda vid 1958 års inkomsttaxering 7,0 procent. För utbofastigheterna är motsvarande procenttal 30,1 och för fastigheter, som tillhör juridiska personer, 35,2. De effektiva garantibeloppens procentuella andel av de totala garantibeloppen är i stort sett oförändrad mellan åren 1957 och 1958. Med undantag för fastigheterna med taxeringsvärden över en miljon kronor uppgår inte skillnaden för någon grupp av fastigheter till två procent.

Mellan de olika urvalskommunerna växlar de effektiva garantibeloppens procentuella storlek avsevärt. Vid 1958 års taxering hade sålunda Tyresö 52,7 procent, Boxholms köping 33,1 procent samt Attmar 31,8 procent under det att Jörn endast hade 3,4 procent, Borrbby 4,3 procent och Lyrestad 7,6 procent. Tabell 21 i tabellbilagan innehåller en uppställning rörande de effektiva garantibeloppens procentuella andel av de totala garantibeloppen

för var och en av urvalskommunerna. I detta sammanhang torde böra anmärkas att procenttalet för Tyresö bygger på uppgifter om allenast sexton jordbruksfastigheter. Till jämförelse kan nämnas att antalet i nu förevarande sammanhang undersökta fastigheter utgör 115 i Boxholms köping samt 429 i Attmar.

Av tablån å s. 38 framgår *antalet skattekronor av effektiva garantibelopp samt dessas andel av totala garantiskatteunderlaget för jordbruksfastigheterna* inom urvalskommunerna för taxeringsåren 1957 och 1958. Sammanlagda antalet skattekronor av effektiva garantibelopp uppgick nämnda år till, i runda tal, 13 300 resp. 14 100. Fördelningen å de olika ägarkategorierna — varvid skattskyldiga, som inte avlämnat deklaration, utelämnats — framgår av följande uppställning.

År	Fastigheter ägda av		
	Inbor, skkr	Utbör, skkr	Juridiska personer, skkr
1957	4 162	2 695	6 112
1958	3 652	2 494	7 618

Annan fastighet

En sammanställning av undersökningsmaterialet till de delar detsamma berör annan fastighet lämnas i tabell C. Uppdelningen i grupper av annan fastighet har skett på samma sätt som beträffande jordbruksfastigheterna. Vidare har fastigheterna skilts åt i olika kategorier efter deras användningssätt. Sålunda har var för sig sammanförts hyresfastigheter, en- och tvåfamiljsfastigheter, fastigheter använda i rörelse samt fastigheter tillhöriga bostadsaktiebolag, bostadsföreningar och allmännyttiga bostadsföretag. Såsom en särskild grupp har uppförts fastigheter, vilkas ägare ej avlämnat deklaration. En- och tvåfamiljsfastigheterna har slutligen uppdelats i tre grupper med hänsyn till taxeringsvärdenas storlek.

Sammanlagda taxeringsvärdet å annan fastighet i urvalskommunerna utgjorde vid 1957 års taxering 355 milj. kronor. Vid 1958 års taxering hade taxeringsvärdet för dessa fastigheter stigit till 468 milj. kronor, eller med 31,8 procent.

Av totala taxeringsvärdet å annan fastighet i urvalskommunerna år 1958 belöpte 11,7 procent å hyresfastigheter, 53,2 procent å en- och tvåfamiljsfastigheter, 25,9 procent å rörelsefastigheter samt 6,1 procent å fastigheter, ägda av bostadsföreningar m. m. Andelen av fastigheter, tillhörande personer, som taxerats utan ledning av deklaration, var 3,1 procent.

Totala garantibeloppen av annan fastighet i urvalskommunerna utgjorde vid 1957 års taxering 141 900 skattekronor och vid 1958 års taxering 116 900

Tabell C. Annan fastighet. Fastighetsbeskattningsens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar i urvalskommunerna

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax.värdet (1957 års värden)	Antal fastig- heter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax. värde å fastighet 1956 1 000 kr	Garanti- belopp (4 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax. värde å fastighet 1957 1 000 kr	Garanti- belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hyresfastigheter m.m.									
Fys. pers.; inbor...	671	24 131	9 652	4 661	447	29 516	7 378	3 047	396
Fys. pers.; utbor...	141	6 893	2 757	1 228	104	8 249	2 062	814	88
Jur. pers.	166	12 689	5 076	3 999	137	16 978	4 244	3 349	128
Summa	978	43 713	17 485	9 888	688	54 743	13 684	7 210	612
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor...									
< 20 000	3 675	29 496	11 799	6 064	3 001	38 799	9 693	6 515	2 622
20 — 40 000	2 967	63 325	25 330	18 060	2 797	85 520	21 376	15 935	2 717
≥ 40 000	840	30 641	12 256	9 755	815	42 306	10 575	8 005	796
Samtliga inbor ...	7 482	123 462	49 385	33 879	6 613	166 625	41 644	30 455	6 135
Fys. pers.; utbor ..	6 489	54 233	21 693	10 847	..	78 987	19 747	5 924	..
Jur. pers.	64	2 406	963	809	57	3 107	777	615	49
Summa	14 035	180 101	72 041	45 535	16 670	248 719	62 168	36 994	16 184
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor ..	454	9 485	3 794	309	19	12 216	3 053	204	20
Fys. pers.; utbor ..	28	691	277	51	6	928	232	30	7
Jur. pers.	198	88 536	35 414	7 195	114	107 810	26 952	5 761	105
Summa	680	98 712	39 485	7 555	139	120 954	30 237	5 995	132
Bostadsför. m.m.	44	22 770	9 108	8 977	44	28 799	7 200	6 667	42
Fast., vars ägare ej dekl.	731	9 518	3 807	2 343	123	14 504	3 626	2 214	124
Summa annan fast...	16 468	354 814	141 926	74 298	17 664	467 719	116 915	59 080	17 094

¹ Exkl. sommarstugor.

skattekronor. Garantibeloppen har alltså nedgått med 17,6 procent. För att garantibeloppen de båda åren skolat uppgå till oförändrat belopp vid en sänkning av repartitionstalet från 4 till 2,5 hade erfordrats att taxeringsvärdena höjts med 60 procent.

Efterföljande uppställning utvisar att hela antalet annan fastighet i urvalskommunerna utgjorde 16 468, varav 6 489 sommarstugor. Av återstående 9 979 fastigheter hade 7 664, eller 76,8 procent, effektiva garantibelopp vid 1957 års taxering. Vid 1958 års taxering utgjorde antalet 7 094, eller 71,1 procent. Härav framgår att antalet fastigheter med effektiva garantibelopp i såväl absoluta som relativa tal är avsevärt större för annan fastighet än för jordbruksfastighet.

Av antalet hyresfastigheter uppvisar vid 1957 års taxering 70,3 procent effektiva garantibelopp. Motsvarande procenttal för en- och tvåfamiljsfastig-

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	Antal fastigheter	Därav med effektiva garantibelopp vid			
		1957 års taxering		1958 års taxering	
		antal	%	antal	%
1	2	3	4	5	6
Hyresfastigheter m. m.					
Fys. pers.; inbor.....	671	447	66,6	396	59,0
Fys. pers.; utbor.....	141	104	73,8	88	62,4
Jur. pers.....	166	137	82,5	128	77,1
Summa	978	688	70,3	612	62,6
En- och tvåfamiljsfast.					
Fys. pers.; inbor					
< 20 000....	3 675	3 001	81,7	2 622	71,3
20 — 40 000....	2 967	2 797	94,3	2 717	91,6
≥ 40 000....	840	815	97,0	796	94,8
Samtliga inbor.....	7 482	6 613	88,4	6 135	82,0
Fys. pers.; utbor.....	6 489
Jur. pers.....	64	57	89,1	49	76,6
Summa	14 035	16 670	188,4	16 184	182,0
Rörelsefastigheter					
Fys. pers.; inbor.....	454	19	4,2	20	4,4
Fys. pers.; utbor.....	28	6	21,4	7	25,0
Jur. pers.....	198	114	57,6	105	53,0
Summa	680	139	20,4	132	19,4
Bostadsföreningar m. m...	44	44	100,0	42	95,5
Fast., vars ägare ej dekl.	731	123	16,8	124	17,0
Summa annan fastighet ..	16 468	17 664	176,8	17 094	171,1

¹ Exkl. sommarstugor.

heter (med undantag för sommarstugor) är 88,4 och för rörelsefastigheter 20,4. Samtliga 44 undersökta bostadsföreningar m. m. har effektiva garantibelopp. Vid 1958 års taxering har antalet fastigheter med effektiva garantibelopp nedgått något.

Av tablån å s. 42 framgår att vid 1958 års taxering 50,5 procent av garantibeloppen var effektiva. Effektiviteten för annan fastighet var alltså väsentligt större än för jordbruksfastighet, där den såsom tidigare visats var 17,0 procent.

Beträffande de olika fastighetsslagen utvisar bostadsföreningarnas fastigheter den högsta effektiviteten, 92,6 procent, och rörelsefastigheter den lägsta, 19,8 procent. Hyresfastigheter och en- och tvåfamiljsfastigheter intar en mellanställning. För hyresfastigheter är procenttalet 52,7 och för en- och tvåfamiljsfastigheter 59,5. För vart och ett av fastighetsslagen är effektiviteten högst för de juridiska personerna.

En jämförelse av procentalen mellan åren 1957 och 1958 utvisar inte några större förändringar i effektiviteten. Beloppsmässigt har emellertid de effektiva garantibeloppen nedgått från 74 300 skattekrönor år 1957 till 59 100 skattekrönor år 1958 eller med 20,5 procent. Minskningen, som främst be-

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax.värdet (1957 års värden)	1957 års taxering			1958 års taxering		
	Garanti- belopp (4 %) skkr	Effektiva garanti- belopp		Garanti- belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garanti- belopp	
		skkr	%		skkr	%
1	2	3	4	5	6	7
Hysesfastigheter m. m.						
Fys. pers.; inbor	9 652	4 661	48,3	7 378	3 047	41,3
Fys. pers.; utbor	2 757	1 228	44,5	2 062	814	39,5
Jur. pers.	5 076	3 999	78,8	4 244	3 349	78,9
Summa	17 485	9 888	56,6	13 684	7 210	52,7
En- och tvåfamiljsfast.						
Fys. pers.; inbor						
< 20 000	11 799	6 064	51,4	9 693	6 515	67,2
20 — 40 000	25 330	18 060	71,3	21 376	15 935	74,5
≥ 40 000	12 256	9 755	79,6	10 575	8 005	75,7
Samtliga inbor	49 385	33 879	68,6	41 644	30 455	73,1
Fys. pers.; utbor	21 693	10 847	50,0	19 747	5 924	30,0
Jur. pers.	963	809	84,0	777	615	79,2
Summa	72 041	45 535	63,2	62 168	36 994	59,5
Rörelsefastigheter						
Fys. pers.; inbor	3 794	309	8,1	3 053	204	6,7
Fys. pers.; utbor	277	51	18,4	232	30	12,9
Jur. pers.	35 414	7 195	20,3	26 952	5 761	21,4
Summa	39 485	7 555	19,1	30 237	5 995	19,8
Bostadsföreningar m. m.	9 108	8 977	98,6	7 200	6 667	92,6
Fast., vars ägare ej dekl.	3 807	2 343	61,5	3 626	2 214	61,1
Summa annan fastighet..	141 926	74 298	52,3	116 915	59 080	50,5

ror på att höjningarna av taxeringsvärdena inte uppväger sänkningen av repartitionstalet, är genomgående för samtliga fastighetsslag.

De effektiva garantibeloppen i procent av de totala garantibeloppen för samtliga fastigheter, som taxerats såsom annan fastighet, är i urvalskommunerna ungefär lika hög för stadsfastigheter som landsbygdsfastigheter. För de olika fastighetsslagen föreligger likväl skiljaktigheter i effektiviteten mellan stads- och landsbygds materialet. Framför allt gäller detta för en- och tvåfamiljsfastigheter, där effektiviteten år 1958 för stadsfastigheterna är 71,6 procent och för landsbygdsfastigheterna 55,2 procent. Detta beror huvudsakligen på att det finns ett större antal sommarstugor på landsbygden än i städerna och dessa fastigheter har som framgår av tablån en förhållandevis låg effektivitet.

De effektiva garantibeloppen för sommarstugorna har beräknats med ledning av de procenttal, som framkommit vid den särskilda undersökning, som verkställdes i Onsala och Ljusterö kommuner. Redogörelse för denna undersökning lämnas i det följande.

Beträffande en- och tvåfamiljsfastigheter har inbofastigheterna i urvalskommunerna, som inledningsvis framhållits, uppdelats i tre grupper med

hänsyn till taxeringsvärdenas storlek. Av tablan å s. 41 framgår att antalet fastigheter med taxeringsvärden under 20 000 kronor procentuellt sett utvisar mindre antal med effektiva garantibelopp än fastigheter med högre taxeringsvärden. Procenttalet för denna grupp utgör vid 1958 års taxering 71,3. För fastigheter mellan 20 000—40 000 kronors taxeringsvärde stiger procenttalet till 91,6 och för fastigheter med taxeringsvärden över 40 000 kronor uppgår det till 94,8.

Enligt gällande bestämmelser för schablonbeskattning av en- och tvåfamiljsfastigheter kan nettointäkten för inbofastigheternas vidkommande åldrig — därest ägaren är mantalsskriven å fastigheten — uppgå till garantibeloppet. Därav följer att samtliga ägare av dylika fastigheter i princip redovisar effektiva garantibelopp. Att så inte är fallet i tablan å s. 41 beror på att beskattningsbar inkomst ej alltid uppkommer sedan ortsavdrag och eventuellt extra avdrag frånräknats. De nyssnämnda procenttalen utvisar sålunda endast antalet fastighetsägare med beskattningsbar inkomst. Jämfört med den av skattelagssakkunniga framlagda utredningen om fastighetsbeskattningen har inom denna grupp fastigheter antalet sådana med effektiva garantibelopp ökat. Anledningen härtill torde huvudsakligen vara att söka i ändrade beskattningsregler.

De effektiva garantibeloppen i absoluta tal samt i procent av de totala garantibeloppen för en- och tvåfamiljsfastigheter (med undantag för sommarstugor samt fastigheter ägda av juridiska personer) framgår av följande tabla.

Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax.värdet (1957 års värden)	1957 års taxering		1958 års taxering	
	Effektiva garantibelopp			
	skkr	%	skkr	%
< 20 000	6 064	51,4	6 515	67,2
20—40 000	18 060	71,3	15 935	74,5
≥ 40 000	9 755	79,6	8 005	75,7
Samtliga	33 879	68,6	30 455	73,1

Totalt sett har garantibeloppen i absoluta tal minskat något men i relativa tal ökat inte oväsentligt. För fastigheter med taxeringsvärden under 20 000 kronor har dock de effektiva garantibeloppen, såväl i absoluta som relativa tal, ökat mellan 1957 och 1958 års taxeringar under det att motsatta förhållandet inträffat för fastigheter med taxeringsvärden över 40 000 kronor. Orsaken härtill är dels de ändrade schablonregler, som från och med 1958 års taxering tillämpas vid inkomstberäkningen av nu förevarande fastigheter, dels ock det extra avdrag om 200 kronor, som ävenledes får verkställas från och med sagda års taxering vid tillämpning av schablonmetoden och som tillkommit i syfte att förebygga förhöjning av den statliga inkomstskatten i anledning av den väntade höjningen av taxeringsvärdena på grund av 1957 års allmänna fastighetstaxering. För en obelånad

fastighet för vilken ej heller avdrag för tomträttsavgäld verkställts uppgick de effektiva garantibeloppen — under förutsättning att ägaren redovisat beskattningsbar inkomst — vid 1957 års taxering städse till en procent av taxeringsvärdet (bruttointäkt 3 procent; repartitionstal 4). Vid 1958 års taxering blev effektiviteten under enahanda förutsättningar — för fastigheter med taxeringsvärde uppgående till 8 000 kronor eller mer — 200 kronor (bruttointäkt 2,5 procent; repartitionstal 2,5; extra avdrag 200 kronor). Från och med 1958 års taxering kommer de effektiva garantibeloppen att minska vid jämförelse med 1957 års taxering för fastigheter, som vid sistnämnda års taxering hade taxeringsvärden överstigande 20 000 kronor. Följande exempel belyser det sagda.

1957 års taxering

Taxeringsvärde, kr	15 000	20 000	25 000
Bruttointäkt, kr	450	600	750
Garantibelopp, kr	600	800	1 000
Effektiva garantibelopp, kr	150	200	250

1958 års taxering

Taxeringsvärde, kr	20 000	30 000	35 000
Bruttointäkt, kr	500	750	875
Garantibelopp, kr	500	750	875
Extra avdrag, kr	200	200	200
Effektiva garantibelopp, kr	200	200	200

Tabell 21 i tabellbilagan utvisar att vid 1958 års taxering de effektiva garantibeloppens procentuella storlek i förhållande till de totala garantibeloppen växlar kraftigt mellan olika kommuner. De högsta talen för samtliga fastigheter, som taxerats såsom annan fastighet, utvisar Vadstena stad, 72,6, Ytterby, 68,2 samt Skegrie, 65,4. De lägsta procenttalen förekommer i Boxholms köping, 36,4, Oxelösunds stad, 43,0 samt Bjärke, 43,6. De varierande procenttalen beror framför allt på fastighetsbeståndets fördelning mellan olika fastighetsslag. Även inom ett och samma fastighetsslag förekommer emellertid stora variationer i procenttalen mellan kommunerna. Sålunda varierar procenttalet för hyresfastigheter mellan 90,1 för Tyresö och 23,0 för Jörn, för en- och tvåfamiljsfastigheter mellan 81,8 för Vadstena stad

Fastighetsslag	Antal skattekröner av effektiva garantibelopp	
	1957	1958
Hyresfastigheter	9 888	7 210
En- och tvåfamiljsfastigheter	45 535	36 994
Rörelsefastigheter	7 555	5 995
Bostadsföreningar m. m.	8 977	6 667
Fastigheter, vars ägare ej deklarerat	2 343	2 214
Summa annan fastighet	74 298	59 080

och 46,2 för Tyresö samt för rörelsefastigheter mellan 66,8 för Kolbäck och 0 för Attmar. Samtliga kommuner, där bostadsrättsföreningar och likartade sammanslutningar innehar fastigheter, uppvisar hög effektivitet för dessa.

Av tabell C framgår antalet skattekronor av effektiva garantibelopp för annan fastighet inom urvalskommunerna för taxeringsåren 1957 och 1958. Sammanlagda antalet skattekronor av effektiva garantibelopp uppgick nämnda år till, i runda tal, 74 300 resp. 59 100. Hur dessa fördelats å olika fastighetsslag utvisar uppställningen å föregående sida.

Samtliga fastigheter

Sammanfattande uppgifter för såväl jordbruksfastigheter som annan fastighet lämnas i nedanstående tablå. Av denna framgår bland annat att drygt hälften av fastigheterna — sommarstugorna oräknade — år 1958 hade effektiva garantibelopp. De effektiva garantibeloppen utgjorde 36,6 procent av de totala.

	Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter
Antal fastigheter.....	5 066	116 468	121 534
<i>1957 års taxering</i>			
Tax.värde å fastighet 1956, 1 000 kr	207 055	354 814	561 869
Garantibelopp (4 %), skkr	82 822	141 926	224 748
Effektiva garantibelopp, skkr.....	13 286	74 298	87 584
» » » » , %.....	16,0	52,3	39,0
Antal fast. med eff. gb., absoluta tal ¹	762	7 664	8 426
» » » » » , % ³	15,0	76,8	56,0
<i>1958 års taxering</i>			
Tax.värde å fastighet 1957, 1 000 kr	331 781	467 719	799 500
Garantibelopp (2,5 %), skkr	82 935	116 915	199 850
Effektiva garantibelopp, skkr.....	14 060	59 080	73 140
» » » » , %.....	17,0	50,5	36,6
Antal fast. med eff. gb., absoluta tal ¹	701	7 094	7 795
» » » » » , % ³	13,8	71,1	51,8
<i>1958 års taxering utan hänsyn tagen till de höjda kommunala ortsavdragen</i>			
Effektiva garantibelopp, skkr.....	14 235	60 511	74 746
» » » » , %.....	17,2	51,8	37,4
Antal fast. med eff. gb., absoluta tal ¹	731	7 571	8 302
» » » » » , % ³	14,4	75,9	55,2

¹ Exkl. sommarstugor = 9 979. — ² Dito = 15 045. — ³ Exkl. sommarstugor.

Av sammanställningen kan vidare utläsas den inverkan, som höjningen av de kommunala ortsavdragen haft på fastighetsbeskattningens effektivitet. Antalet fastigheter med effektiva garantibelopp har genom ortsavdragsreformen nedgått från 8 302 till 7 795 eller med 6,1 procent. De effektiva garantibeloppen i procent av de totala har emellertid minskat rätt obetydligt, nämligen från 37,4 till 36,6.

Av fastighetsbeskattningens avveckling föranledda utdebiteringshöjningar

Av särskilt intresse är att utröna hur den förefintliga garantieffekten vid ett slopande av fastighetsbeskattningen kommer att påverka det kommunala skatteunderlaget. Den nu föreliggande undersökningen bekräftar det resultat, som skattelagssakkunniga kommit till, nämligen att olikheterna kommunerna emellan i den procentuella minskningen av skatteunderlaget och den beräknade höjningen av utdebiteringssatsen står i intimt samband med arten av det i kommunerna befintliga fastighetsbeståndet.

Av följande uppställning kan utläsas såväl den procentuella minskningen av skatteunderlaget som *de erforderliga höjningarna av de primärkommunala utdebiteringssatserna för år 1959 i urvalskommunerna* vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen.

För de enskilda kommunerna varierar de beräknade utdebiteringshöjningarna avsevärt. Största utdebiteringshöjningen kommer på Tyresö med 68 öre och Kolbäck med 42 öre. Den kraftiga ökningen av utdebiteringsbehovet i Tyresö beror dels på det extremt stora antalet en- och tvåfamiljsfastigheter till vilka utbor till övervägande delen är ägare, dels ock på de genomsnittligt höga taxeringsvärden, som åsatts dessa fastigheter. Även i Kolbäck förekommer ett stort antal en- och tvåfamiljsfastigheter. Ett antal rörelsefastigheter, tillhöriga juridiska personer, utvisar ävenledes hög effektivitet.

Kommun Länsbeteckning	Samtliga garantibelopp	De effektiva garantibeloppen	Mot eff.gb. svarande primärkommunal utdeb.-höjning öre per skkr
	i % av totala skatteunderlaget vid 1958 års taxering		
Tyresö B	12,9	6,2	68
Floda D	10,2	2,1	21
Boxholms köping..... E	7,5	2,7	28
Hamneda G	11,5	1,8	16
Fagerhult H	11,2	2,5	26
Borrby L	8,9	2,0	17
Skegrie M	11,1	3,2	23
Ytterby O	5,3	2,5	22
Bjärke P	10,0	1,9	18
Lyrestad R	8,4	2,0	23
Grava S	6,2	2,2	24
Kolbäck U	6,9	3,5	42
Söderbärke W	9,1	3,2	35
Attmar Y	7,7	2,8	33
Jörn AC	7,1	1,5	25
Summa	8,9	2,9	32
Oxelösund D	6,1	2,6	28
Vadstena E	4,9	3,1	33
Höganäs M	6,1	2,9	32
Summa	5,8	2,8	31
Samtliga urvalskommuner.....	7,8	2,9	31

Lägsta utdebiteringshöjningarna kommer på Hamneda, 16 öre, och Borrbj, 17 öre. Båda dessa kommuner är huvudsakligen jordbrukskommuner.

En total avveckling av fastighetsbeskattningen medför i urvalskommunerna att skatteunderlaget genomsnittligt kommer att minska med 2,9 procent, vilket i sin tur förorsakar en genomsnittlig primärkommunal utdebiteringshöjning av 31 öre per skattekrone.

Då som tidigare konstaterats urvalet för städernas vidkommande varit något mindre än för landsbygdens del är av intresse att undersöka i vad mån någon skillnad föreligger mellan landsbygd och stad beträffande de utdebiteringshöjningar, som skulle bli följden av fastighetsbeskattningens totala avveckling. En beräkning ger vid handen att det inte föreligger någon större skillnad mellan i urvalskommunerna ingående landsbygdskommuner och städer. Sålunda uppgår det genomsnittliga skatteunderlagsbortfallet till 2,9 procent på landsbygden och 2,8 procent i de tre landstingsstäderna. De häremot svarande primärkommunala utdebiteringshöjningarna uppgår till 32 resp. 31 öre per skattekrone. Nu nämnda förhållande ger stöd för antagandet att den genomsnittliga utdebiteringshöjningen för urvalskommunerna tämligen väl motsvarar den genomsnittliga höjningen för samtliga de av rikets primärkommuner, som urvalskommunerna representerar.

Vid framräknandet av den genomsnittliga utdebiteringshöjningen har inte beaktats att ett bortfall av å kommunernas egna fastigheter belöpande effektiva skattekronor av fastighet inte innebär en verklig inkomstminskning för dessa. Tas hänsyn jämväl till nyssnämnda förhållande, kan utdebiteringshöjningen genomsnittligt beräknas minska något öre per skattekrone.

Verkningarna av fastighetsbeskattningens avveckling för landstingens och övriga kommunala bildningars vidkommande kommer närmare att belysas i ett följande avsnitt. Här torde vara tillfyllest att konstatera att utdebiteringshöjningarna för landstingens del kan beräknas stanna vid 12 å 13 öre.

Sammanfattningsvis kan alltså sägas att en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen för urvalskommunerna — och därmed även de kommuner dessa representerar — genomsnittligt medför en höjning av hela den kommunala utdebiteringen med 43 å 44 öre per skattekrone.

B. Fastighetsbeskattningens betydelse för städer, som ej deltagar i landsting

Inledning

Det resultat beträffande fastighetsbeskattningens effektivitet, som erhållits genom undersökningen av urvalskommunerna, kan inte läggas till grund för beräkning av effektiviteten i de sex i landsting ej ingående städerna, där

fastighetsbeståndet så gott som uteslutande utgörs av fastigheter av annan fastighets natur. Inom denna grupp fastigheter är omständigheterna jämväl i övrigt i åtskilliga hänseenden olikartade de, som råder i urvalskommunerna. Hyres- och rörelsefastigheterna dominerar exempelvis på ett påfallande sätt garantiskatteunderlaget. Vidare är de juridiska personernas fastighetsinnehav av helt annan omfattning än i urvalskommunerna. Slutligen har vid beräkning av nettointäkt för en- och tvåfamiljsfastigheterna avdrag i betydande utsträckning verkställts för tomträttsavgäld, något som inte förekom i urvalskommunerna. För beräkning av fastighetsbeskattningens effektivitet i städerna som ej deltagit i landsting har en undersökning beträffande Stockholms stad utförts. Förhållandena i Stockholm torde i fråga om fastighetsbeståndets sammansättning tämligen väl överensstämma med de, som råder i nyssnämnda städer.

En fullständig genomgång av samtliga deklARATIONER med fastighetsbi-lagor har inte företagits, enär vi ansett att en totalundersökning av vissa taxeringsdistrikt kompletterad med en likaledes fullständig undersökning beträffande det omfattande fastighetsinnehav, som deklarerats av vissa juridiska personer, möjliggör en nöjaktig beräkning av fastighetsbeskattningens nuvarande betydelse för staden.

Fastighetsbeskattningens effektivitet inom vissa taxeringsdistrikt

Efter samråd med förste taxeringsintendenten vid överståthållarämbe-tets skatteavdelning beträffande urval av representativa taxeringsdistrikt har vi undersökt fastighetsbeskattningens betydelse inom Oscars 2:a, Adolf Fredriks 2:a, Sofia 2:a samt Enskede 4:e taxeringsdistrikt. Vid undersökningens genomförande har undantagits sådana inom nu nämnda distrikt belägna juridiska personer tillhöriga fastigheter, som redovisas i närmast följande avsnitt av framställningen. Ej heller har sådana fastigheter, som tillsammans med andra fastigheter utgör en förvaltningsenhet och där ägarna inte varit mantalsskrivna inom någon av nu nämnda församlingar, medtagits. I det bearbetade materialet ingår inte någon jordbruksfastighet.

I tabell D redovisas en sammanställning av undersökningsmaterialet. Såsom framgår av tabellen har undersökningen genomförts i stort sett efter samma metod, som tillämpats vid undersökningen av annan fastighet i urvalskommunerna. 1957 års deklaramaterial har bearbetats och beräkningarna för år 1958 har verkställts med beaktande av samma korrigeringar, som gjorts beträffande urvalskommunerna.

Av inbofastigheter, som ägdes av fysiska personer, omfattade *hyresfastigheterna* 204 fastigheter. Av dessa hade vid 1957 års taxering 182 effektiva garantibelopp. De effektiva garantibeloppen uppgick till 45,5 procent av de totala. Vid 1958 års taxering, som beträffande nu förevarande undersökning berörde samma fastigheter som 1957 års taxering, hade antalet fastigheter med effektiva garantibelopp nedgått till 125 och effektiviteten sjunkit till 26,2 procent.

Tabell D. Fastighetsbeskattningens effektivitet för fastigheterna i Oscars 2:a, Adolf Fredriks 2:a, Sofia 2:a och Enskede 4:e taxeringsdistrikt i Stockholm vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppde- lade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	Antal fastig- heter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax. värde å fastighet 1956 1 000 kr	Garanti- belopp (4 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax. värde å fastighet 1957 1 000 kr	Garanti- belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garanti- belopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hyresfastigheter m.m.									
Fys. pers.; inbor...	204	124 898	49 960	22 736	182	127 098	31 774	8 324	125
Fys. pers.; utbor...	26	19 035	7 614	4 792	24	19 433	4 858	2 239	16
Summa	230	143 933	57 574	27 528	206	146 531	36 632	10 563	141
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor...									
< 20 000	6	53	21	19	6	75	19	17	5
20 — 40 000	787	17 309	6 924	5 246	755	24 400	6 100	4 922	744
≥ 40 000	143	4 366	1 746	1 510	140	6 026	1 506	1 297	137
Samtliga inbor ...	936	21 728	8 691	6 775	901	30 501	7 625	6 236	886
Fys. pers.; utbor ..	1	23	9	5	1	32	8	2	1
Summa	937	21 751	8 700	6 780	902	30 533	7 633	6 238	887
Till statl. ink.-skatt icke skattskyldiga stiftelser m. fl.	10	2 857	1 143	691	9	3 316	829	472	7
Övriga jur. pers.	52	32 758	13 103	7 038	40	33 801	8 450	3 080	31
Fast., som användes i av ägaren bedriven rörelse.....	20	14 630	5 852	2 302	11	18 252	4 563	1 511	11
Samtliga fastigheter..	1 249	215 929	86 372	44 339	1 168	232 433	58 107	21 864	1 077

Av de 26 utbofastigheter, som ägdes av fysiska personer, hade 24 effektiva garantibelopp vid 1957 års taxering medan vid 1958 års taxering så var fallet för endast 16 fastigheter. De effektiva garantibeloppen i procent av de totala utgjorde vid 1957 års taxering 62,9 och vid 1958 års taxering endast 46,1.

De effektiva garantibeloppen uppgick för samtliga hyresfastigheters del år 1957 till 27 528 skattekrönor eller 47,8 procent av totala antalet. Vid taxeringen år 1958 sjönk motsvarande belopp till 10 563 skattekrönor resp. 28,8 procent. Den markanta nedgången i effektiviteten mellan de båda åren beror främst på de vid ifrågavarande taxeringar tillämpade olika repartitionstalen. Emellertid inverkar även det förhållandet att för de undersökta hyresfastigheterna i Stockholm blev höjningen av taxeringsvärdena vid 1957 års allmänna fastighetstaxering endast 1,8 procent. Ortsavdragsreformen påverkar däremot inte effektiviteten för hyresfastigheternas vidkommande, av den anledningen att ägarna av dylika fastigheter praktiskt taget utan undantag redovisat så stora inkomster, att Ortsavdragen kunnat utnyttjas.

I det undersökta materialet ingår 937 *en- och tvåfamiljsfastigheter*. Samtliga är belägna inom Enskede 4:e taxeringsdistrikt. Av dessa fastigheter

hade 787 taxeringsvärden, som enligt 1957 års allmänna fastighetstaxering låg mellan 20 000—40 000 kronor. Nästan alla undersökta en- och tvåfamiljsfastigheter hade effektiva garantibelopp. Sålunda hade av de 937 fastigheterna 902 år 1957 och 887 år 1958 effektiva garantibelopp. Effektiviteten utgjorde vid 1957 års taxering 6 780 skattekrönor, eller 77,9 procent, och vid 1958 års taxering 6 238 skattekrönor, eller 81,7 procent, allt av de totala garantibeloppen för nu förevarande slags fastigheter. Samtliga fastigheter — på ett undantag när — var inbofastigheter. Den konstaterade förändringen i effektiviteten mellan åren 1957 och 1958 torde främst bero på höjda taxeringsvärden, sänkt repartitionstal samt ändrade bestämmelser för beräkning av intäkt för detta slags fastigheter. De nya kommunala ortsavdragen, som ävenledes beaktats vid taxeringen för år 1958, har i någon mån påverkat effektiviteten i sänkande riktning.

I undersökningsmaterialet ingår jämväl *fastigheter, som äges av till statlig inkomstskatt ej skattskyldiga stiftelser m. fl.* Vid 1957 års taxering belöpte på dylika fastigheter 691 skattekrönor av effektiva garantibelopp, eller 60,5 procent. För år 1958 beräknas de effektiva garantibeloppen nedgå till 472 skattekrönor, eller 56,9 procent av de totala garantibeloppen. Nedgången av effektiviteten förklaras av att höjningen av taxeringsvärdena vid 1957 års allmänna fastighetstaxering för dessa fastigheter stannade vid 16,1 procent.

För fastigheter, som tillhör övriga juridiska personer, beräknas effektiviteten inom de undersökta distrikten nedgå från 7 038 skattekrönor, eller 53,7 procent, till 3 080 skattekrönor, eller 36,4 procent.

Vad slutligen beträffar *fastigheter, som används i av ägaren bedriven rörelse*, uppgick dessa till tjugo, av vilka elva redovisade effektiva garantibelopp. Att rörelsefastigheter inte ingick i det undersökta materialet till större antal förklaras av den begränsning av undersökningsmaterialet, för vilken tidigare redogjorts. Vid 1957 års taxering uppgick de effektiva garantibeloppen till 2 302 skattekrönor, eller 39,3 procent av totala garantibeloppen. Effektiviteten nedgick vid 1958 års taxering till 1 511 skattekrönor, eller 33,1 procent. Anledningen är även här sänkt repartitionstal och obetydliga höjningar av taxeringsvärdena.

Fastighetsbeskattningens effektivitet beträffande vissa juridiska personer tillhöriga fastigheter

Såsom inledningsvis framhållits är i Stockholms stad de juridiska personernas fastighetsinnehav betydande. Vi har därför ansett det vara av vikt att belysa fastighetsbeskattningens effektivitet beträffande vissa större fastighetsinnehav, som tillhör juridiska personer. Undersökningen har omfattat Stockholms stads fastigheter, alla försäkringsbolag, fyra större fastighetsaktiebolag samt alla allmännyttiga bostadsföretag, bostadsrättsföreningar och fastighetsföreningar. Undersökningen har grundats på primäruppgifter ur såväl 1957 som 1958 års självdeklarationer. I tabell E redovisas en sammanställning av undersökningsresultatet. Av tabellen framgår

Tabell E. Fastighetsbeskattningens effektivitet för fastigheter tillhöriga vissa juridiska personer i Stockholm vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastigheter tillhöriga	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
	Tax. värde å fastighet 1956 1 000 kr	Garanti-belopp (4 %) skkr	Effektiva garantibelopp		Tax. värde å fastighet 1957 1 000 kr	Garanti-belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garantibelopp	
			skkr	%			skkr	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stockholms stad	426 001	170 401	170 401	100	501 755	125 439	125 439	100
Försäkringsbolag	282 091	112 836	37 644	33,4	312 928	78 232	25 600	32,7
Större fastighetsaktiebolag	133 462	53 385	15 758	29,5	147 998	36 999	2 378	6,4
Allmännyttiga bostadsföretag	1 058 117	423 247	394 847	93,3	1 109 386	277 347	249 280	89,9
Bostadsrättsföreningar ..	847 153	338 861	300 245	88,6	892 251	223 063	185 391	83,1
Fastighetsföreningar	153 365	61 346	44 795	73,0	164 917	41 229	25 220	61,2
Summa	2 900 189	1 160 076	963 690	83,1	3 129 235	782 309	613 308	78,4

att fastigheterna i det bearbetade materialet vid 1957 års taxering hade ett sammanlagt taxeringsvärde av 2 900 milj. kronor samt att detta vid 1957 års allmänna fastighetstaxering höjts till 3 129 milj. kronor eller med endast 7,9 procent. Sistnämnda taxeringsvärde utgör 30,0 procent av värdet å samtliga inom Stockholms stad belägna fastigheter.

Undersökningen utvisar, att garantibeloppen å de av *Stockholms stad* ägda fastigheterna vid såväl 1957 som 1958 års taxeringar i sin helhet är effektiva. Ett slopande av fastighetsbeskattningen skulle enbart för dessa fastigheter vid 1958 års taxering medföra bortfall av 125 400 skattekröner, ett bortfall som emellertid givetvis inte skulle komma att innebära en verklig inkomstminskning för staden.

I undersökningen ingår vidare fastigheter, tillhöriga tjugoen *försäkringsbolag*. Av dessa fastigheter hade åtta effektiva garantibelopp. I stor utsträckning redovisades fastigheterna i förvärvskällan rörelse. De effektiva garantibeloppen utgjorde vid 1957 års taxering 37 600 skattekröner, eller 33,4 procent av de totala garantibeloppen, och vid 1958 års taxering 25 600 skattekröner, eller 32,7 procent.

Undersökningen har jämväl omfattat *fyra större fastighetsaktiebolag*, vilkas fastigheter enligt 1957 års allmänna fastighetstaxering hade ett taxeringsvärde å tillhoppa 148 milj. kronor. De effektiva garantibeloppen för dessa fastigheter uppgick vid 1957 års taxering till 15 800 skattekröner, eller 29,5 procent, och vid 1958 års taxering till endast 2 400 skattekröner, eller 6,4 procent.

För sådana fastigheter, som äges av *allmännyttiga bostadsföretag*, har undersökningen givit till resultat att de effektiva garantibeloppen vid 1957 års taxering utgjorde 93,3 procent av de totala garantibeloppen och vid 1958 års taxering 89,9 procent. I absoluta tal har de effektiva garantibeloppen nedgått från 394 800 till 249 300 skattekröner, eller med 36,9 procent. Ned-

gången torde förklaras av det sänkta repartitionstalet och den ringa höjningen av fastigheternas taxeringsvärden.

Beträffande fastigheter ägda av *bostadsrättsföreningar* har i tabellen endast upptagits sådana fastigheter, vars intäkter vid inkomsttaxeringen beräknats enligt schablonmetod. Övriga bostadsrättsföreningar, som redovisat intäkter och utgifter fullständigt, har hänförs till gruppen fastighetsföreningar, då de i inkomsttaxeringshänseende likställs med dylika. Bostadsrättsföreningarnas antal utgjorde 639 och fastighetsföreningarnas 186. Undersökningen utvisar, att de effektiva garantibeloppen för bostadsrättsföreningarna uppgick vid 1957 års taxering till 300 200 skattekr, eller 88,6 procent och vid 1958 års taxering till 185 400 skattekr, eller 83,1 procent. För fastighetsföreningarna var motsvarande tal 44 800 skattekr, eller 73,0 procent, resp. 25 200 skattekr, eller 61,2 procent.

I syfte att erhålla en ungefärlig uppfattning om den *utdebiteringshöjning*, som vid en avveckling av fastighetsbeskattningen skulle erfordras i Stockholm, har en beräkning av de effektiva garantibeloppens storlek verkställts för samtliga fastigheter. Resultatet framgår av efterföljande uppställning, som hänför sig till taxeringsåren 1957 och 1958.

	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
	Tax.värde å fastighet 1956 milj. kr	Garantibelopp (4 %) 1 000 skkr	Effektiva garantibelopp		Tax.värde å fastighet 1957 milj. kr	Garantibelopp (2,5 %) 1 000 skkr	Effektiva garantibelopp	
			1 000 skkr	%			1 000 skkr	%
	1	2	3	4	5	6	7	8
Jordbruksfast.	21	8	2	18,4	18	5	1	19,1
I tab. E redovisade fast.	2 900	1 160	964	83,1	3 129	782	613	78,4
En- och tvåfamiljsfast.	550	220	171	77,9	785	196	160	81,7
Övriga hyres- och rörelsefast.	5 830	2 332	1 129	48,4	6 488	1 622	503	31,0
Samtliga fastigheter ..	9 301	3 720	2 266	60,9	10 420	2 605	1 277	49,0

I anslutning till uppställningen må anföras följande.

Antalet jordbruksfastigheter inom Stockholm utgjorde vid 1957 års ingång enligt en av överståthållarämbetets skatteavdelning tillhandahållen statistik 27. Taxeringsvärdena å dessa fastigheter belöpte vid 1957 års taxering till 21,1 milj. kronor och vid 1958 års taxering till 17,5 milj. kronor. Nedgången i taxeringsvärdena har föränletts av att vissa fastigheter vid 1957 års allmänna fastighetstaxering ändrat beskattningsnatur. De effektiva garantibeloppen för jordbruksfastigheterna har beräknats med ledning av de procenttal, som framkom vid bearbetningen av materialet för de tre i urvalskommunerna ingående städerna. Dessa tal uppgick vid 1957 års taxering till 18,4 procent och vid taxeringen år 1958 till 19,1 procent. I abso-

luta tal har effektiviteten mellan de båda åren nedgått med cirka 700 skattekronor.

Vid beräkning av de effektiva garantibeloppen för en- och tvåfamiljsfastigheterna har resultatet av undersökningen inom Enskede 4:e taxeringsdistrikt utnyttjats. Medeltaxeringsvärdet för villafastigheterna uppgick här vid 1957 års taxering till 23 200 kronor. Överståthållarämbetets skatteavdelning har upplyst, att det inom Stockholms stad vid 1952 års ingång fanns 22 156 villafastigheter och vid 1957 års ingång 24 095. Med beaktande av under åren 1952—1955 verkställd nybyggnad av en- och tvåfamiljsfastigheter har vid 1956 års ingång antalet dylika fastigheter i Stockholm beräknats till omkring 23 700. Taxeringsvärdet å dessa har med stöd av förestående uppgifter vid 1957 års inkomsttaxering beräknats till 550 milj. kronor. Enär effektiviteten inom Enskededistriktet år 1957 utgjorde 77,9 procent kan de totala effektiva garantibeloppen för samtliga villafastigheter sagda år beräknas ha uppgått till 171 000 skattekronor. Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering steg medeltaxeringsvärdet för nu förevarande villafastigheter till 32 600 kronor. De effektiva garantibeloppen vid taxeringen för år 1958 inom Enskede 4:e taxeringsdistrikt uppgick till 81,7 procent. Med stöd av dessa uppgifter har de totala effektiva garantibeloppen för en- och tvåfamiljsfastigheterna år 1958 beräknats till 160 000 skattekronor.

Taxeringsvärdet å samtliga fastigheter i Stockholm uppgick vid inkomsttaxeringen år 1957 till 9 301 milj. kronor och vid 1958 års taxering till 10 420 milj. kronor. Ökningen i taxeringsvärdena utgjorde sålunda endast 12,0 procent. I det föregående redovisade fastigheter hade åren 1957 och 1958 taxeringsvärden å 3 471 resp. 3 932 milj. kronor. Återstående fastigheter, vars sammanlagda taxeringsvärden år 1957 uppgick till 5 830 milj. kronor samt år 1958 till 6 488 milj. kronor, utgörs av rörelsefastigheter, hyresfastigheter, ägda av fysiska personer, samt fastigheter tillhöriga andra juridiska personer än de, som tidigare redovisats i detta avsnitt. Den genomsnittliga effektiviteten för dessa fastighetsslag uppgick inom de fyra undersökta taxeringsdistrikten till 48,4 procent år 1957 samt 31,0 procent år 1958. Med tillämpning av dessa procenttal kan de effektiva garantibeloppen för ej tidigare upptagna fastigheter beräknas vid 1957 års taxering till 1 129 000 skattekronor och vid 1958 års taxering till 503 000 skattekronor.

Ovanintagna sammanställning utvisar slutligen att för samtliga fastighetsslag i Stockholm de effektiva garantibeloppen genomsnittligen kan beräknas vid 1957 års taxering till 60,9 procent och vid 1958 års taxering till 49,0 procent av de totala garantibeloppen. I absoluta tal har de effektiva garantibeloppen nedgått från 2 266 000 skattekronor år 1957 till 1 277 000 skattekronor år 1958. Minskningen utgör 43,6 procent.

De i det föregående redovisade beräkningarna möjliggör en ungefärlig uppskattning av storleken av den utdebiteringshöjning, som skulle bli följden av ett slopande av fastighetsbeskattningen. Medelutdebiteringen för år 1959 utgjorde 13:28 kronor per skattekrona och skatteunderlaget på vilket utde-

biteringen grundats uppgick till 56 591 240 skattekronor. Skatteunderlagsbortfallet till följd av fastighetsbeskattningens slopande har beräknats till 1 277 000 skattekronor, eller 2,3 procent av totala skatteunderlaget. För att täcka detta bortfall fordras en utdebiteringshöjning av 31 öre. Om hänsyn tas till att de å stadens egna fastigheter belöpande effektiva garantibeloppen i själva verket inte påverkar stadens utdebiteringsbehov, stannar utdebiteringshöjningen vid 28 öre.

C. Fastighetsbeskattningens betydelse för specialkommunerna

Inledning

I ett föregående avsnitt har närmare belysts garantibeskattningsens betydelse för kommuner av inte särpräglad beskaffenhet. Ett utmärkande drag för dessa var att garantiskatteunderlaget i procent av *totala* skatteunderlaget var jämförelsevis lågt. Det varierade sålunda mellan 4,9 procent i Vadstena stad och 12,9 procent i Tyresö. Det *effektiva* garantiskatteunderlaget var emellertid genomgående väsentligt lägre och motsvarade i urvalskommunerna genomsnittligt endast 2,9 procent av skatteunderlaget.

Nu förevarande undersökning omfattar de 32 kommuner i riket där relationstalet mellan garantiskatteunderlaget och totala skatteunderlaget är högst. Procenttalet varierar mellan lägst 15,3 i Långele i Västernorrlands län och högst 35,8 i Ådals-Liden i Västernorrlands län samt Fors i Jämtlands län. Inom specialkommunerna är vidare förhållandena såväl med avseende å fastighetsinnehavet som ock beträffande fastighetsbeståndets sammansättning så olikartade, att fastighetsbeskattningens effektivitet inte kan bedömas utan undersökning av omständigheterna i varje särskild kommun.

Av nu ifrågakomna kommuner är sju belägna i Jämtlands län, sex i Stockholms län, fem i Västernorrlands län, fyra i Hallands län, två i vardera Kronobergs och Värmlands län samt en i vardera Östergötlands, Jönköpings, Malmöhus, Örebro, Västerbottens och Norrbottens län. Samtliga kommuner är landskommuner.

Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat

Resultatet av undersökningen redovisas för varje enskild kommun i tabell 22 i tabellbilagan.

Den statistiska undersökningen har utförts på grundval av 1957 och 1958 års taxeringar och har således liksom den tidigare undersökningen av urvalskommunerna omfattat förhållandena under åren 1956 och 1957. Som primärmaterial för undersökningen har använts resp. fastighetslängder samt i viss utsträckning vederbörandes självdeklarationer. Sistnämnda förhållande har varit fallet beträffande dels samtliga under domänstyrelsens och vattenfallsstyrelsens förvaltningar stående fastigheter — i det följande benämnda domänstyrelsens resp. vattenfallsstyrelsens fastigheter — dels ock större skogs- och jordbruksfastigheter, kraftverksfastigheter, rörelsefastigheter samt schablonbeskattade bostadsföretags fastigheter. Taxeringsvärdena

å dessa fastigheter har antecknats och fördelats å jordbruksfastighet och annan fastighet. De sålunda erhållna taxeringsvärdena jämte taxeringsvärdena å sommarstugorna har frånräknats summa taxeringsvärden å all inom kommunen befintlig fastighet. Resterande taxeringsvärden har i tabellbilagan upptagits såsom »Övriga fastigheter». Beträffande taxeringsvärdena för år 1958 har prövningsnämndens ändringar iakttagits; så är emellertid inte fallet beträffande 1957 års taxering.

De i tabell 22 redovisade effektiva garantibeloppen grundar sig beträffande sommarstugefastigheter och »Övriga fastigheter» inte på uppgifter i vederbörandes deklARATIONER. För sommarstugefastigheterna har de effektiva garantibeloppen beräknats med ledning av det resultat, som erhållits vid av oss utförd undersökning av fastighetsbeskattningens betydelse för sommarstugefastigheterna i Ljusterö och Onsala kommuner. En redogörelse för nämnda undersökning lämnas i det följande. För »Övriga fastigheter» har de effektiva garantibeloppen beräknats genom utnyttjande av de procenttal, som framkommit vid utredningen om garantibeskattnings effektivitet inom urvalskommunerna.

I detta sammanhang torde böra anmärkas, att många företag redovisat nettointäkt, som exakt motsvarat garantibeloppen. Det har även observerats, att nedgången i nettointäkterna mellan taxeringsåren 1957 och 1958 beträffande vissa företag överensstämmer med sänkningen av repartitions-talet. Vid ett slopande av garantibeskattningen torde skäl därför föreligga för antagandet att nu redovisade nettointäkter helt eller delvis kommer att försvinna. Vid våra beräkningar av utdebiteringshöjningar m. m. har emellertid några korrigeringar på grund av dessa iakttagelser inte gjorts.

Bland specialkommunerna kan urskiljas två till sin struktur helt skilda typer. Den ena utgörs av sommarstugekommunerna, som kännetecknas av att fastigheter med förhållandevis låga taxeringsvärden är fördelade på ett stort antal ägare. Den andra kommuntypen utmärks av att ett fåtal juridiska personer äger fastigheter, vars sammanlagda taxeringsvärden representerar en väsentlig del av taxeringsvärdena å samtliga fastigheter inom kommunerna. Tre av kommunerna låter sig emellertid inte inrymmas i någondera av dessa huvudtyper.

Sommarstugekommunerna är sju till antalet: Blidö, Ljusterö, Djurö, Värmdö och Dalarö, samtliga i Stockholms län samt Räng i Malmöhus län och Onsala i Hallands län.

Till den andra huvudtypen hör kommuner med sinsemellan tämligen olikartat fastighetsbestånd. I femton av dessa kommuner finns huvudsakligen kraftverksanläggningar, nämligen i Knäred och Ätran i Hallands län, i Långsele, Resele, Ramsele, Ådals-Liden och Junsele i Västernorrlands län, i Fors, Ragunda, Stugun, Frostviken, Kall och Undersåker i Jämtlands län, i Vännäs i Västerbottens län samt i Jokkmokk i Norrbottens län. I några av dessa kommuner finns dessutom stora skogsfastigheter; framför allt gäller detta Jokkmokk. I två kommuner, Södra Göstring i Östergötlands län och Åseda i Kronobergs län, är skogsegendomarna betydande. Fyra

blandkommuner med såväl kraftverksfastigheter som större skogs- och jordbruksfastigheter finns, nämligen Annerstad i Kronobergs län, Finn-skoga-Dalby och Gustav Adolf i Värmlands län samt Hogdal i Jämtlands län. Slutligen hör till denna huvudtyp av kommuner Ekeby och Gällersta i Örebro län. I denna kommun utgör taxeringsvärdet å Svenska skifferolje-aktiebolagets anläggningar en väsentlig del av sammanlagda taxeringsvärdet inom kommunen.

Av återstående tre kommuner har Österåker i Stockholms län framför allt en omfattande sommarstugebebyggelse. Därjämte finns i denna kommun också stora skogs- och kraftverksfastigheter samt bostadsföreningar m. m. I Laholms landskommun förekommer stora kraftverksfastigheter samt många sommarstugor. En kommun — Linderås i Jönköpings län — har varken ett större antal sommarstugor eller mycket stora fastigheter.

Ägare eller fastighetsslag	Taxerings- värde 1 000 kr	Garanti- belopp skkr	Effektiva garantibelopp	
			skkr	%
1	2	3	4	5
<i>1957 års taxering</i>				
Domänstyrelsen	26 138	10 455	5 619	53,7
Andra större skogs- och jordbruksfast.	104 615	41 846	2 185	5,2
Vattenfallsstyrelsen	558 423	223 369	223 369	100,0
Andra större kraftverksfast.	623 583	249 433	53 409	21,4
Vissa större rörelsefast.; äkta bostadsföreningar m. m.	65 909	26 364	22 798	86,5
Sommarstugor	204 965	81 986	41 050	50,1
Övriga fastigheter				
a) jordbruksfast.	292 430	116 972	18 716	16,0
b) annan fast.	240 394	96 158	50 476	52,5
Summa	2 116 457	846 583	417 622	49,3
<i>1958 års taxering</i>				
Domänstyrelsen	77 434	19 358	11 156	57,6
Andra större skogs- och jordbruksfast.	208 329	52 082	2 026	3,9
Vattenfallsstyrelsen	1 001 220	250 305	250 305	100,0
Andra större kraftverksfast.	1 011 163	252 791	60 035	23,7
Vissa större rörelsefast.; äkta bostadsföreningar m. m.	76 469	19 117	14 678	76,8
Sommarstugor	291 125	72 781	21 802	30,0
Övriga fastigheter				
a) jordbruksfast.	466 312	116 578	19 818	17,0
b) annan fast.	362 346	90 587	47 172	52,1
Summa	3 494 398	873 599	426 992	48,9

Sälunda uppgår inte taxeringsvärdet å någon fastighet till en miljon kronor. Däremot förefinns ett tjugotal av fysiska personer ägda jordbruksfastigheter med taxeringsvärden mellan 200 000—1 000 000 kronor, vilka fastigheter tillhopa representerar omkring 25 procent av taxeringsvärdet å samtliga fastigheter i kommunen.

De sammanlagda taxeringsvärdena å fastigheterna i specialkommunerna, därå belöpande garantibelopp samt effektiva sådana framgår av ovanstående uppställning.

Av sammanställningen framgår att taxeringsvärdena å samtliga fastigheter vid 1958 års taxering uppgick till 3 494 milj. kronor, varav 2 012 milj. kronor eller 57,6 procent belöper på kraftverksfastigheter. Vid 1957 års taxering var taxeringsvärdena å samtliga fastigheter 2 116 milj. kronor, varför dessa vid 1957 års allmänna fastighetstaxering ökat med 1 378 milj. kronor eller 65,1 procent. Som jämförelse kan nämnas att för samtliga fastigheter i urvalskommunerna ökningen av taxeringsvärdena mellan de båda åren allenast utgjorde 45,7 procent.

I absoluta tal har de å fastigheterna belöpande effektiva garantibeloppen i nu förevarande kommuner ökat från 418 000 skattekrönor vid 1957 års taxering till 427 000 skattekrönor vid 1958 års taxering, eller med 2,2 procent. I urvalskommunerna däremot visade de effektiva garantibeloppen för de undersökta fastigheterna en nedgång med 16,5 procent. Detta förhållande belyser på sitt sätt olikheterna i strukturen mellan urvalskommunerna, å ena sidan, och specialkommunerna, å andra sidan. Orsaken till den nyss påtalade skillnaden i effektiviteten är främst den konstaterade differensen de olika kommuntyperna emellan i uppgången av taxeringsvärdena. För domänstyrelsens fastigheter utgör ökningen av de effektiva garantibeloppen 5 537 skattekrönor, eller 98,5 procent, under det att beträffande sommarstugefastigheterna en sänkning av de effektiva garantibeloppen skett med 19 248 skattekrönor, eller 46,9 procent.

När det gäller de effektiva garantibeloppens procentuella andel av de totala garantibeloppen är variationerna mellan de båda undersökta åren tämligen ringa. Samma iakttagelse gjordes i urvalskommunerna. Större differenser utvisar endast sommarstugefastigheterna, där effektiviteten år 1957 var 50,1 procent och år 1958 endast 30,0 procent.

Högsta effektiviteten utvisar vattenfallsstyrelsens fastigheter. Garantibeloppen var för dessa under båda åren 100-procentigt effektiva. Av intresse är det förhållandet att kraftverksfastigheter, som tillhör enskilda juridiska personer, endast utvisar en effektivitet av 21,4 procent år 1957 och 23,7 procent år 1958. Domänstyrelsens fastigheter hade år 1957 effektiva garantibelopp till 53,7 procent och år 1958 till 57,6 procent. Dessa år hade andra större skogs- och jordbruksfastigheter mycket låg effektivitet, nämligen 5,2 resp. 3,9 procent. För vissa större rörelsefastigheter var effektiviteten år 1957 genomsnittligt 86,5 procent samt år 1958 76,8 procent. I denna grupp fastigheter ingår Svenska skifferoljeaktiebolaget i Kvarntorp, där effektiviteten sagda år var 95,8 resp. 84,7 procent, fem bostadsföretag, som samtliga hade 100-procentig effektivitet, en skolfastighet med likaledes 100-procentig effektivitet båda åren samt två industriföretag utan effektiva garantibelopp. För det ena av dessa korresponderade nettointäkterna med garantibeloppen.

Som resultat av undersökningen kan helt allmänt sägas att den ger belägg för det redan påpekade förhållandet att fastighetsbeskattningens effektivitet — och därmed även storleken av den utdebiteringshöjning, som blir följden av ett slopande av fastighetsbeskattningen — är beroende såväl av ägarinnehavet som ock av sammansättningen av det i kommunerna befintliga

fastighetsbeståndet. Detta medför att de primärkommunala utdebiteringshöjningarna kommer att bli av mycket växlande storleksordning.

Av fastighetsbeskattningens avveckling föranledda utdebiteringshöjningar

I efterföljande uppställning har för en var av specialkommunerna angetts garantibelopp, effektiva garantibelopp samt mot de sistnämnda svarande primärkommunala utdebiteringshöjningar för år 1959.

Av uppställningen kan utläsas att utdebiteringshöjningarna i tretton kommuner skulle uppgå till högst 0,50 kronor, i åtta kommuner ligga mellan 0,51 och 1,00 kronor, i ytterligare sju kommuner mellan 1 och 2 kronor samt i återstående fyra kommuner över 4 kronor, allt per skattekrona.

Kommun Länsbeteckning	Samtliga garanti- belopp	De effekti- va garanti- beloppen (eff.gb.)	Mot eff.gb. svarande primärkom. utdeb.- höjning kr per skkr	Primärkom. utdeb.-höj- ning enl. å sid. 59 given för- utsättning
	i % av totala skatte- underlaget vid 1958 års taxering			
1	2	3	4	5
Blidö B	17,6	6,9	0,75	0,75
Österåker B	16,9	7,0	0,81	0,92
Ljusterö B	23,3	6,9	0,78	0,78
Djurö B	30,6	10,8	1,29	1,29
Värmdö B	24,5	8,7	1,10	1,11
Dalarö B	19,4	7,1	¹ 0,88	¹ 0,93
Södra Göstring E	18,1	2,3	0,22	1,24
Linderås F	15,9	4,1	0,34	0,59
Åseda G	15,6	2,4	0,18	0,46
Annerstad G	16,0	3,9	0,38	0,84
Räng M	20,2	6,4	0,57	0,57
Knäred N	15,4	2,4	0,22	0,92
Laholms landsk. N	22,3	4,3	0,36	1,11
Åtran N	15,9	2,6	0,27	0,87
Onsala N	16,2	6,4	0,46	0,46
Finnskoga-Dalby S	17,2	4,7	0,54	1,51
Gustav Adolf S	17,1	0,4	0,04	2,04
Ekeby och Gällersta T	20,2	13,9	1,60	1,90
Långsele Y	15,3	1,8	0,21	1,77
Resele Y	20,9	15,4	1,98	2,24
Ramsele Y	21,8	5,4	0,63	2,72
Ådals-Liden Y	35,8	31,7	4,74	5,26
Junsele Y	18,1	2,8	0,38	2,47
Fors Z	35,8	31,3	4,74	5,31
Ragunda Z	24,2	3,5	0,39	2,83
Stugun Z	32,0	27,4	4,16	4,60
Frostviken Z	20,1	10,5	1,56	2,80
Kall Z	19,3	13,8	1,82	1,82
Undersåker Z	21,0	7,5	1,01	2,77
Hogdal Z	19,5	1,4	0,18	2,39
Vännäs AC	21,9	8,6	0,89	2,06
Jokkmokk BD	26,5	22,7	4,26	4,76

¹ Hänsyn till numera skedd kommunsammanslagning har ej tagits.

För vissa grupper fastigheter växlar erfarenhetsmässigt effektiviteten i betydande utsträckning år från år. Då skattelagssakkunniga år 1953 framlade sitt betänkande om fastighetsbeskattningen (SOU 1953: 8) var effektiviteten för vattenkraftsfastigheternas vidkommande mycket låg. Vattenfallsstyrelsen redovisade genomgående för sina fastigheter nettointäkter, som översteg garantibeloppen. Från och med 1956 års taxering har emellertid garantibeloppen av dessa fastigheter i sin helhet varit effektiva. På samma sätt har effektiviteten snabbt växlat för domänstyrelsens fastigheter. Enbart mellan åren 1957 och 1958 förekom stora förändringar i effektiviteten, förändringar som emellertid delvis måste tillskrivas den kraftiga ökningen av skogsfastigheternas taxeringsvärden vid 1957 års allmänna fastighetstaxering. Nu omnämnda förhållanden kommer att närmare beröras i ett par följande avsnitt av framställningen.

Det är emellertid inte bara beträffande domänstyrelsens och vattenfallsstyrelsens fastigheter, som garanti-effekten i vissa lägen kan förutses komma att tas i anspråk. För övriga kraftverksfastigheter liksom för andra större skogs- och jordbruksfastigheter än domänstyrelsens samt för rörelsefastigheter över huvud taget torde fastighetsbeskattningens effektivitet ha visst samband med konjunkturläget. Vid vikande konjunkturen kommer normalt effektiviteten att öka. Till följd härav har vi verkställt beräkningar om utdebiteringshöjningarnas storlek för det tänkta fallet att i tabell 22 kol. 3—7 omnämnda fastigheter skulle redovisa i sin helhet effektiva garantibelopp under det att sommarstugefastigheter och övriga fastigheter antas ha samma effektivitet som för närvarande. Utdebiteringshöjningarna skulle då variera mellan lägst 0,46 kronor per skattekrona i Åseda och Onsala och högst 5,31 i Fors. Utdebiteringshöjningarna för de enskilda kommunerna under nu angivna förutsättningar framgår av uppställningen å s. 58, kol. 5.

De utdebiteringshöjningar som förut berörts i detta avsnitt avser endast de primärkommunala utdebiteringshöjningarna. Härtill kommer ökningen i landstingsskatten, som kan beräknas till 12 à 13 öre per skattekrona.

D. Fastighetsbeskattningens betydelse för kommuner med utpräglad sommarstugebebyggelse

Inledning

Kommuner, som inom sig rymmer ett stort antal sommarbostäder, är — på sätt framgår av den i föregående avsnitt lämnade redogörelsen — beroende av fastighetsbeskattningen i större utsträckning än kommuner med mera differentierat fastighetsbestånd. I synnerhet är så fallet i skärgårdskommunerna. En av orsakerna härtill ligger i ett år från år vikande befolkningsunderlag. Ytterligare sammanslagning av dylika kommuner — utöver den som skedde i samband med kommunindelningsreformen — med angränsande kommuner i syfte att ernå ur ekonomisk synpunkt mera bärkraftiga enheter har till följd av kommunernas belägenhet ansetts vara förenad med betydande svårigheter.

Skattelagssakkunniga har i sitt betänkande om fastighetsbeskattningen ansett sig kunna utgå från att fastighetsskatteunderlaget i en typisk sommarstugekommun — Djurö i Stockholms skärgård — vid 1952 års taxering varit effektivt till 80 procent. I den i oktober år 1956 upprättade promemorian angående fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen m. m. framhölls att skäl fanns för antagandet att effektiviteten sedan dess avsevärt sjunkit. Som stöd härför anfördes bland annat att inkomst av sommarstugefastighet från och med 1955 års taxering i allmänhet beräknades efter en schablon, som torde ha medfört att fastigheter av nyss nämnt slag numera visade nettointäkt i helt annan utsträckning än vid tiden för tidigare utredningar. Vid ett slopande av fastighetsbeskattningen kommer dessa nettointäkter att kvarstå såsom skatteunderlag för ifrågavarande kommuner. Den nu verkställda utredningen ger belägg för antagandets riktighet.

Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat

Den av oss företagna undersökningen har avsett att belysa garantibeskattnings betydelse för ett par kommuner med ett mycket stort antal *utbofastigheter*, nämligen Ljusterö i Stockholms skärgård samt Onsala, belägen i norra Halland. Kommunerna har — efter samråd med vederbörande taxeringsintendenter — utvalts främst med tanke på dessa kommuners typiska sommarstugekaraktär. Det resultat, som utvunnits av undersökningen torde vara representativt för andra kommuner av likartad beskaffenhet. Sinsemellan är Ljusterö och Onsala — främst med hänsyn till bebyggelsens ålder och karaktär — ganska olikartade. Detta framgår bland annat av det förhållandet att det genomsnittliga taxeringsvärdet å sommarstugorna år 1958 är mer än 7 600 kronor högre i Onsala än på Ljusterö. För båda kommunerna gäller att de inte berörts av kommunindelningsreformen, som i vissa andra kommuner medfört, att tidigare typiska sommarstugekommuner sammanlagits med kommuner av annan och i ekonomiskt hänseende mera bärkraftig struktur.

Fastighetsvärdenas fördelning på inbo- och utbofastigheter i nyssnämnda kommuner framgår av följande tablå.

Kommun	År	Taxeringsvärde å skattepliktig fastighet, 1 000 kr					
		Jordbr.fastighet		Annan fastighet		Summa	Kol 4 + 6 i % av kol. 7
		Inbo- fast.	Utbo- fast.	Inbo- fast.	Utbo- fast.		
1	2	3	4	5	6	7	8
Ljusterö	1956	3 030	628	4 368	11 398	19 424	62
»	1957	4 225	818	6 578	16 966	28 587	62
Onsala	1956	4 305	420	9 025	18 039	31 789	58
»	1957	5 447	514	14 273	28 100	48 334	59

Såsom framgår av tablån uppgick taxeringsvärdet av utbofastigheterna i Ljusterö vid såväl 1956 som 1957 års taxeringar till 62 procent av taxe-

ringsvärdet å samtliga fastigheter i kommunen. Motsvarande procenttal var beträffande Onsala vid 1956 års taxering 58 och vid 1957 års taxering 59. För Onsala har länsstyrelsen utfärdat utboförordnande¹, varför den ovanintagna fördelningen är exakt. Dylikt förordnande har emellertid inte utfärdats för Ljusterö. Uppdelningen av fastigheterna har här skett med ledning av taxerings- och debiteringslängderna för år 1956. Smärre felaktigheter har därvid inte kunnat undvikas. Så har exempelvis för år 1957 som utbofastigheter endast upptagits de fastigheter, som år 1956 redovisats såsom sådana. Förefintliga felaktigheter är emellertid inte av den storleksordningen att de nämnvärt kunnat påverka undersökningens resultat.

Utbofastigheterna har sammanförts i tre grupper, nämligen jordbruksfastigheter, en- och tvåfamiljsfastigheter samt övriga typer av annan fastighet — främst »hyresfastigheter» och tomter — som inte är hänförliga till en- och tvåfamiljsfastigheter. Till grund för utredningen ligger uppgifter, som hämtats ur vederbörande fastighetsägares deklARATIONER ÅR 1957. Beträffande sådana utbofastigheter, som utgörs av en- och tvåfamiljsfastigheter och vilka regelmässigt deklarerats å deklARATIONSFORMULÄR 2 b, har det för beräkningen av nettointäkterna varit nödvändigt införskaffa uppgifter om storleken av fastigheterna åvilande gäld och gäldränteavdrag genom att undersöka de uppgifter härom, som vederbörande ägare lämnat i sina allmänna självdeklARATIONER. Med ledning av 1957 års deklARATIONER har provtaxeringar verkställt för år 1958. Därvid har sådana jämkningar företagits, som betingats av ändrad lagstiftning mellan taxeringsåren 1957 och 1958. Dessa ändringar har angivits i samband med redogörelsen för urvalskommunerna.

Följande uppställning utvisar taxeringsvärdet dels å samtliga utbofastigheter, dels ock å de i undersökningen ingående fastigheterna.

Kommun	Taxv. år 1956 å utbofast., 1 000 kr		Taxv. år 1956 å undersökta utbofast., 1 000 kr	
	Jordbr.fast.	Annan fast.	Jordbr.fast.	Annan fast.
Ljusterö	628	11 398	610	10 790
Onsala	420	18 039	413	16 509

Av utbofastigheter, som är jordbruksfastigheter, har sålunda undersökts i Ljusterö kommun 97 procent och i Onsala kommun 98 procent. Motsvarande procenttal beträffande annan fastighet är i resp. kommuner 95 och 92.

Av i det följande intagna uppställningar framgår för vart slag av jordbruksfastigheter, en- och tvåfamiljsfastigheter samt övriga slag av annan fastighet, som inte är hänförliga till en- och tvåfamiljsfastigheter, resp. fastigheters taxeringsvärden, garantibelopp samt effektiva garantibelopp vid såväl 1957 som 1958 års taxeringar. För fysiska personer, oskifta dödsbon samt familjestiftelser, som omförmäles i 10 § 1 mom. förordningen om statlig

¹ Angående innebörden härav se s. 32.

inkomstskatt, har beskattningsbara inkomsten angivits i hela hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som inte uppgått till helt hundratal kronor, ej medräknats.

Jordbruksfastigheternas antal uppgick endast till 19 i Ljusterö samt 15 i Onsala. Taxeringsvärdena vid 1957 års allmänna fastighetstaxering höjdes i sagda kommuner med 30 resp. 55 procent. Enär denna höjning inte helt motsvarar sänkningen i repartitionstalet har garantibeloppen minskat något.

	Ljusterö	Onsala
Taxeringsvärde år 1956, 1 000 kr	610	413
Garantibelopp vid 1957 års taxering, skkr	244	165
Effektiva garantibelopp, skkr	132	124
Taxeringsvärde år 1957, 1 000 kr	792	641
Garantibelopp vid 1958 års taxering, skkr	198	160
Effektiva garantibelopp, skkr	98	120

De effektiva garantibeloppen i förhållande till de totala garantibeloppen utgjorde vid 1957 års taxering för jordbruksfastigheternas vidkommande i Ljusterö 54 procent och i Onsala 75 procent. Vid 1958 års taxering blev motsvarande procenttal 49 resp. 75. I absoluta tal har effektiviteten nedgått med så obetydliga belopp som 34 skattekronor i Ljusterö samt 4 skattekronor i Onsala.

Antalet undersökta *en- och tvåfamiljsfastigheter* utgjorde i Ljusterö 1 152 och i Onsala 1 146. Denna grupp utbofastigheter utgör såväl med hänsyn till antalet fastigheter som ock till dessas sammanlagda taxeringsvärden den mest betydelsefulla gruppen av utbofastigheter.

1957 års taxering

	Ljusterö	Onsala
1. Taxeringsvärde, 1 000 kr	9 819	15 591
2. Garantibelopp, skkr	3 928	6 237
3. Garantibelopp, avrundade belopp (= beskattningsbar inkomst), skkr	3 407	5 730
4. Nettointäkt, 100 kr	2 226	2 726
5. Nettointäkt, avrundade belopp, 100 kr	1 731	2 281
6. Effektiva garantibelopp (= rad 3—rad 5), skkr	1 676	3 449

1958 års taxering

7. Taxeringsvärde, 1 000 kr	14 732	23 430
8. Garantibelopp, skkr	3 683	5 858
9. Garantibelopp, avrundade belopp (= beskattningsbar inkomst), skkr	3 129	5 318
10. Nettointäkt, 100 kr	2 880	3 726
11. Nettointäkt, avrundade belopp, 100 kr	2 373	3 262
12. Effektiva garantibelopp (= rad 9—rad 11), skkr	756	2 056

För sommarstugorna utgjorde vid 1957 års taxering de effektiva garantibeloppen i Ljusterö 43 procent och i Onsala 55 procent. Vid 1958 års taxering sjönk procenttalen till 21 resp. 35. Härvid är att märka att — såsom tidigare omnämnts — vid beräkningarna hänsyn inte kunnat tas till de ändringar i ränteläget, som inträtt mellan beskattningssåren 1956 och 1957.

I detta sammanhang må erinras om att vi på grundval av i det föregående redovisade uppgifter beträffande sommarstugorna vid samtliga beräkningar — utom för Ljusterö och Onsala — schablonmässigt räknat med en effektivitet av 50 procent vid 1957 års och 30 procent vid 1958 års taxeringar. Anledningen härtill är att garantibeskattningsens betydelse för en- och tvåfamiljsfastigheterna endast kan utrönas genom granskning av bilagorna till vederbörande ägares allmänna självdeklaration. Det särskilda deklara-tionsformuläret (nr 2 b) saknar ju bland annat uppgift om gäldränteavdragets storlek. Kännedom härom kan därför erhållas endast genom ett synnerligen tidskrävande arbete. Det undersökta materialet i Ljusterö och Onsala är emellertid så omfattande att detsamma torde belysa förhållan-dena för utbofastigheterna i allmänhet.

I absoluta tal minskade de effektiva garantibeloppen avsevärt mellan 1957 och 1958 års taxeringar. För samtliga garantibelopp är minskningen där-
emot inte så framträdande. Detta beror på att repartitionstalet sänkts från 4 till 2,5 under det att bruttointäkterna beräknats efter 3 resp. 2,5 procent av taxeringsvärdena. För en obelånad fastighet har alltså effektiviteten nedgått från en procent av taxeringsvärdet till 0.

I Ljusterö är 39 procent och i Onsala 51 procent av en- och tvåfamiljs-
fastigheterna belånade. Detta framgår av nedanstående sammanställning.

	Ljusterö	Onsala
Antal fastigheter	1 152	1 146
Antal belånade fastigheter	449	584
Taxeringsvärde år 1956, 1 000 kr	9 819	15 591
Taxeringsvärde år 1957, 1 000 kr	14 732	23 430
Skuldbelopp, 1 000 kr	2 006	4 984
Gäldränta, 1 000 kr	95	252
Gäldränta i procent av skuldbelopp	4,75	5,06
Gäldränta, som ej kunnat utnyttjas vid den statliga taxeringen:		
år 1957, 1 000 kr	23	57
år 1957, procent	24	23
år 1958, 1 000 kr	15	40
år 1958, procent	16	16

Skuldbeloppet utgör genomsnittligt i Ljusterö 20 procent och i Onsala 32 procent av taxeringsvärdet år 1956.

Det gäldränteavdrag, som ej kunnat utnyttjas vid den statliga taxeringen, har i båda kommunerna minskat med omkring en tredjedel mellan 1957 och 1958 års taxeringar. Anledningen härtill är att bruttointäkterna ökat, vilket i sin tur beror på att de höjda taxeringsvärdena mer än uppvägt sänkning-
ningen av procenttalet vid den schablonmässiga inkomstberäkningen.

Det genomsnittliga taxeringsvärdet år 1957 å i undersökningen ingående fastigheter var i Ljusterö 12 800 kronor och i Onsala 20 400 kronor. Fastigheternas fördelning efter taxeringsvärdenas storlek framgår av nedanstående tablå. Genom garantiskattsystemets konstruktion erhålles därvid även en fördelning av fastigheterna efter det antal skattekrönor, som påföres dem.

Taxeringsvärde år 1957 kr	Antal sommarstuge- fastigheter i		Antal skattekrönor av sommarstugor enligt nuvarande grunder		
	Ljusterö	Onsala	per fas- tighet	i Ljusterö	i Onsala
1	2	3	4	5	6
— 3 999	68	23	—	—	—
4 000— 7 999	291	140	1	291	140
8 000— 11 999	264	175	2	528	350
12 000— 15 999	228	216	3	684	648
16 000— 19 999	133	154	4	532	616
20 000— 23 999	78	96	5	390	480
24 000— 27 999	32	116	6	192	696
28 000— 31 999	23	63	7	161	441
32 000— 35 999	12	42	8	96	336
36 000— 39 999	8	21	9	72	189
40 000— 59 999	12	67	10—14	137	770
60 000— 79 999	3	22	15—19	46	350
80 000— 99 999	—	6	20—24	—	127
100 000—200 000	—	5	25—50	—	175
Summa	1 152	1 146	—	3 129	5 318

Enligt 51 § kommunalskattelagen inträder skatteplikt till kommunal inkomstskatt, då den beräknade beskattningsbara inkomsten i kommunen uppgår till minst 100 kronor. Genom att skattepliktens inträde bedöms med hänsyn till den skattskyldiges inkomstförhållanden inom var kommun för sig samt ägare av sommarstugefastigheter regelmässigt inte har andra inkomster i den kommun, där sommarstugan är belägen, kan man — som tablå utvisar — direkt av taxeringsvärdet utläsa antalet skattekrönor, som resp. ägare har att erlägga skatt efter. Vid 1958 års taxering uppgick garantibeloppen för 68 fastigheter i Ljusterö och 23 fastigheter i Onsala inte till så höga belopp att skatteplikt inträdde. För inte mindre än 291 fastigheter i Ljusterö och 140 fastigheter i Onsala uppgick den på dessa fastigheter belöpande beskattningsbara inkomsten endast till en skattekröna.

Därest garantibeskattningen slopas kommer skatteuttaget att anknytas till nettointäkten. I uppställningen å s. 65 har en- och tvåfamiljsfastigheterna fördelats med hänsyn till utfallet av 1958 års taxering.

Såsom närmare framgår av sammanställningen har antalet fastigheter för vilka beskattningsbar inkomst inte påförts stigit i Ljusterö till 264 och i Onsala till 281.

En väsentlig del av taxeringsvärdena å annan fastighet, som ej består av en- och tvåfamiljsfastigheter, utgöres av obebyggda tomter. Enär dessa

Nettointäkt år 1957 kr	Antal sommarstuge- fastigheter i		Antal skattekronor av sommarstugor om garantibeskattningen slopas		
	Ljusterö	Onsala	per fas- tighet	i Ljusterö	i Onsala
1	2	3	4	5	6
— 99	264	281	—	—	—
100— 199	272	225	1	272	225
200— 299	241	178	2	482	356
300— 399	175	146	3	525	438
400— 499	92	91	4	368	364
500— 599	50	50	5	250	250
600— 699	16	54	6	96	324
700— 799	14	36	7	98	252
800— 899	12	23	8	96	184
900— 999	4	11	9	36	99
1 000—1 499	9	29	10—14	104	340
1 500—1 999	3	15	15—19	46	241
2 000—2 499	—	3	20—24	—	61
2 500—3 624	—	4	25—36	—	128
Summa	1 152	1 146	—	2 373	3 262

inte lämnar någon avkastning blir de till närmast lägre hundratal kronor avrundade garantibeloppen i sin helhet effektiva. Detta utgör förklaringen till den höga effektiviteten.

	Ljusterö	Onsala
Taxeringsvärde år 1956, 1 000 kr	971	918
Garantibelopp vid 1957 års taxering, skkr	388	367
Effektiva garantibelopp, skkr	232	232
Taxeringsvärde år 1957, 1 000 kr	1 313	1 493
Garantibelopp vid 1958 års taxering, skkr	328	373
Effektiva garantibelopp, skkr	188	248

Vid 1957 års taxering var för här omförmälda fastigheter i Ljusterö 60 procent och i Onsala 63 procent av garantibeloppen effektiva. År 1958 utgjorde motsvarande procenttal 57 resp. 66.

Av fastighetsbeskattnings avveckling föranledda utdebiteringshöjningar

I efterföljande tablå redovisas en sammanställning av de effektiva garantibeloppen för olika slag av utbofastigheter. Beloppen har hämtats från ovan intagna sammanställningar.

Som framgår av tablå minskas de effektiva garantibeloppen avsevärt mellan år 1957 och år 1958. Detta gäller framför allt beträffande en- och tvåfamiljsfastigheterna. Orsaken härtill är såsom nyss framhållits, att nettointäkten år 1958 ökat väsentligt. Garantibeloppen däremot har endast undergått en mindre minskning. Kommunernas skatteunderlag har till följd härav inte nämnvärt påverkats genom de höjda taxeringsvärdena och det i samband härmed sänkta repartitionstalet.

Kommun	Taxerings- år	Effektiva garantibelopp, skkr			Summa
		Jordbruks- fastighet	Annat fastighet		
			En- och tvåfamiljs- fastigheter	Övriga fastig- heter	
Ljusterö	1957	132	1 676	232	2 040
»	1958	98	756	188	1 042
Onsala	1957	124	3 449	232	3 805
»	1958	120	2 056	248	2 424

Ett slopande av garantibeskattningen för utbofastigheterna skulle såsom ävenledes framgår av tablån medföra att skatteunderlaget vid 1958 års inkomsttaxering beräknas minska med 1 042 skattekronor för Ljusterö samt 2 424 skattekronor för Onsala. Detta bortfall avser det bearbetade materialet. Det har inte varit möjligt erhålla uppgifter beträffande samtliga utbofastigheter i kommunerna. På grund härav har de ovan angivna skattebortfallen — med antagande att effektiviteten är densamma för de icke undersökta fastigheterna — uppräknats så att desamma motsvarar samtliga utbofastigheter. Efter denna uppräkning utgör antalet skattekronor för Ljusterö 1 100 och för Onsala 2 694. Jämföres dessa skattebortfall med de skatteunderlag på vilka kommunerna grundat sin utdebitering för år 1959 framgår av följande uppställning den utdebiteringshöjning som ett slopande av garantibeskattningen för utbofastigheternas del medför.

	Ljusterö	Onsala
Skatteunderlag på vilket utdebiteringen för år 1959 grundats, skkr	30 585	74 052
Skatteunderlagsbortfall vid garantibeskattningsens slopande för utbofastigheterna, skkr	1 100	2 694
Skatteunderlagsbortfall i procent av hela skatteunderlaget ..	3,6	3,6
Primärkommunala utdebiteringen för år 1959, kr per skkr ..	10,61	6,80
Beräknad utdebiteringshöjning, kr per skkr	0,40	0,26

Tidigare har framhållits att vid beräkningarnas utförande hänsyn inte tagits till den under år 1957 inträdda räntehöjningen. En överslagsvis gjord beräkning — under antagande att räntehöjningen utgjort en procent — utvisar att nettointäkterna för en- och tvåfamiljsfastigheterna skulle sjunka så mycket att de erforderliga utdebiteringshöjningarna utöver de ovan angivna skulle uppgå till för Ljusterö sex öre och för Onsala fyra öre.

Vid framräkandet av de utdebiteringshöjningar, som nämnts i det föregående, har vi utgått från att garantibeskattningen slopats för *alla* slag av utbofastigheter. För att täcka det skatteunderlagsbortfall, som belöper på enbart en- och tvåfamiljsfastigheterna, d. v. s. de egentliga sommarstugefastigheterna, skulle krävas en utdebiteringshöjning i Ljusterö av 28 öre och i Onsala av 22 öre. Skatteunderlagsbortfallet i procent av totala skatteunderlaget utgjorde vid 1958 års taxering i Ljusterö 2,6 och i Onsala 3,1.

Av undersökningen framgår att garantibeskattningen för sommarstugekommunernas vidkommande är av ej oväsentlig betydelse. Med utnyttjande av de genom undersökningen utvunna resultaten har vi för några typiska sommarstugekommuner uträknat hur stor del av den primärkommunala utdebiteringshöjningen som — vid ett slopande av fastighetsbeskattningen — belöper på sommarstugorna. De högsta utdebiteringshöjningarna skulle falla på kommuner i Stockholms län. Sålunda skulle utdebiteringen per skatte-krona behöva höjas med 74 öre i Djurö, 59 öre i Värmdö, 41 öre i Dalarö¹, 28 öre i Österåker, 27 öre i Blidö samt 23 öre i Tyresö. I Räng i Malmöhus län skulle utdebiteringshöjningen uppgå till 25 öre under det att den i Lahlolms landskommun skulle stanna vid 8 öre. Det största procentuella skatteunderlagsbortfallet skulle drabba Djurö med 6,5 procent och Värmdö med 4,8 procent.

E. Fastighetsbeskattnings betydelse för skogskommunerna

Inledning

I sitt betänkande om fastighetsbeskattningen framhöll skattelagssakkunniga att i den allmänna debatten om fastighetsskatten som skäl mot dess avskaffande bland annat framhållits att sådana norrlandskommuner, där en stor del av skogsfastigheterna ägdes av aktiebolag, var — i synnerhet under lågkonjunkturer — starkt beroende av den fastighetsskatt, som kommunerna ägde uppbära av bolagen. För att belysa fastighetsskattens betydelse för dessa kommuners ekonomi utförde de sakkunniga en undersökning beträffande tio kommuner i Västernorrlands län, där skogsmark och skog till övervägande delen ägdes av aktiebolag. Undersökningen, som omfattade taxeringsåren 1948—1952, gav vid handen att för kommunerna sammanlagt ett bortfall av de å bolagsägd jordbruksfastighet belöpande effektiva fastighetsskattekronorna endast skulle medföra en obetydlig höjning av den primärkommunala utdebiteringen eller lägst ett öre för år 1952 och högst nio öre för år 1951. Emellertid blev resultatet annorlunda om utdebiteringshöjningen beräknades för varje kommun för sig. För enstaka kommuner skulle då utdebiteringshöjningar upp till 40 öre bli följd.

Sedan skattelagssakkunniga avlämnat sitt betänkande har förhållandena ändrats i ett par viktiga hänseenden. Sålunda har nya taxeringsvärden åsatts vid de allmänna fastighetstaxeringarna åren 1952 och 1957. Särskilt sistnämnda fastighetstaxering är därvid av intresse eftersom vid denna taxering för första gången tillämpades en ny metod för beräkning av värdet å skogsmark och växande skog, en metod som — inom vissa delar av landet — visat sig medföra ganska stora höjningar av taxeringsvärdena å sagda ägoslag. Enligt statistiska centralbyråns publikation Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1957, som innehåller en statistik över taxeringsutfallet sagda år enligt taxeringsnämndernas beslut, har *skogsmarkens värde* ökat med 11,8 procent för hela riket. Skillnaderna

¹ Hänsyn till numera skedd kommunsammanslagning har ej tagits.

mellan länen är emellertid stora. Under det att värdet på landsbygden stigit i Hallands län med 128, i Kristianstads län med 111 och i Blekinge län med 103 procent, har det i Jämtlands län nedgått med 75 procent och i Västerbottens, Västernorrlands och Norrbottens län mellan 60 och 70 procent. Vad *skogsvärdet* beträffar har detta mer än fördubblats för hela riket och samma förhållande gäller för landsbygden i tolv län. På landsbygden förekommer den största ökningen i Norrbottens län med 305 och därefter i Västerbottens län med 158 procent. Enligt fastighetstaxeringsnämndernas beslut steg värdet per hektar å skogsmark och växande skog för riket i genomsnitt med 97,3 procent.

En annan orsak till det förändrade läget för skogsfastigheternas vidkommande är att söka i ny lagstiftning. Sålunda har möjligheterna för skogsägare med fastigheter i skilda kommuner att utnyttja procentavdraget vidgats. Då 1950 års skattelagssakkunniga verkställde sina undersökningar betraktades fastigheter i olika kommuner alltid som *skilda* förvärvskällor och beräkning av till kommunal inkomstskatt skattepliktig inkomst skedde särskilt för varje förvärvskälla. Från och med 1954 års taxering skall emellertid fastigheter, som ligger i sambruk, redovisas som *en* förvärvskälla även om de är belägna inom olika kommuner. Denna ändring har medfört att frågan för dessa fastigheter gemensamt härflutna nettointäkten avdrag jämlikt 45 § kommunalskattelagen skall göras med belopp, motsvarande garantibeloppen för samtliga till en och samma förvärvskälla hörande fastigheter. Då de större skogskomplexen — såväl i enskild som allmän ägo — regelmässigt sträcker sig över flera kommuner har denna lagändring varit av tämligen stor betydelse när det gäller fastighetsbeskattningens verkningar för kommunerna.

Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat

Före 1957 års fastighetstaxering var fastighetsbeskattningen i allmänhet inte effektivt beträffande skogsfastigheter. Vi har funnit det påkallat att utreda hur förhållandena numera gestaltar sig sedan de höjda taxeringsvärdena och den ändrade lagstiftningen påverkat fastighetsbeskattningens effektivitet. Undersökningen omfattar endast allmänna skogar och aktiebolags skogar. Beträffande övriga enskilda skogar torde förhållandena framgå av undersökningen om urvalskommunerna.

Av tabell F framgår det procentuella sambandet vid 1958 års taxering mellan garantiskatteunderlaget å skogsmark och växande skog beträffande allmänna skogar och aktiebolags skogar, å ena, samt det totala skatteunderlaget på vilket kommunerna grundat sin utdebitering för år 1959, å andra sidan. Beräkningarna av uppgifterna i tabellen har möjliggjorts genom bearbetning av det primärmaterial rörande skogarnas fördelning efter ägarekategorier, som införskaffats av sakkunniga med uppdrag att undersöka taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet på landsbygden vid 1952 års allmänna fastighetstaxering. Vid beräkningarnas utförande har förutsatts att taxeringsvärdena å allmänna skogar och aktiebolags skogar vid 1957

Tabell F. Landskommunernas och köpingarnas fördelning efter allmänna skogars och aktiebolags skogars skatteunderlag av garantibelopp i procent av hela skatteunderlaget enligt 1958 års taxering

Län	Hela antalet kommuner	Antal kommuner med nedanstående procenttal								
		—1,99	2,00—2,99	3,00—3,99	4,00—4,99	5,00—5,99	6,00—6,99	7,00—7,99	8,00—8,99	9,00—9,99
Stockholms	42	42	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala	23	18	5	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	30	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands	40	32	6	1	—	—	—	—	—	1
Jönköpings	45	41	4	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs	42	35	5	2	—	—	—	—	—	—
Kalmar	44	37	6	—	1	—	—	—	—	—
Gotlands	13	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge	21	21	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	54	54	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus	63	63	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands	34	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus	37	37	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs	61	59	2	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	49	45	2	1	—	1	—	—	—	—
Värmlands	46	34	4	4	2	1	—	—	—	1
Örebro	27	21	3	3	—	—	—	—	—	—
Västmanlands	23	21	1	1	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	44	28	6	3	3	—	3	1	—	—
Gävleborgs	37	27	5	—	1	—	1	1	1	1
Västernorrlands	39	32	4	1	2	—	—	—	—	—
Jämtlands	34	25	2	4	2	—	1	—	—	—
Västerbottens	30	19	6	2	2	—	1	—	—	—
Norrbottnens	25	16	4	4	1	—	—	—	—	—
Hela riket år 1958	903	784	65	26	14	2	6	2	1	3
» » » 1956	903	816	49	19	10	4	2	3	—	—

års allmänna fastighetstaxering höjts i samma utsträckning som varit fallet för övriga skogsägarekategorier. Tabellen utvisar bland annat att garantiskatteunderlaget å förutnämnda skogsfastigheter i en kommun inom vardera Östergötlands, Värmlands och Gävleborgs län överstiger nio procent av totala skatteunderlaget. I 14 kommuner överstiger garantiskatteunderlaget för nu ifrågakvarande fastigheter fem procent. Härav framgår att utfallet av skogsbruket i åtskilliga kommuner väsentligt kan påverka dessas utdebiteringsbehov.

För att siffermässigt kunna belysa fastighetsbeskattningens effektivitet för skogsfastigheternas vidkommande vid såväl 1957 som 1958 års taxeringar har vi verkställt undersökningar, grundade på taxeringslängder och deklARATIONER, dels beträffande samtliga allmänna skogar och aktiebolags skogar i 16 kommuner, dels ock beträffande samtliga under domänstyrelsens förvaltning stående fastigheter, de s. k. kronoskogarna. Resultatet av undersökningarna redovisas i det följande. Vid en jämförelse mellan 1957 och 1958 års taxeringar bör beaktas att repartitionstalet det senare året sänkts från 4 till 2,5. De tidigare omnämnda kraftiga ökningarna av taxerings-

värdena hade emellertid till följd att en avsevärd höjning av fastighetsbeskattningens effektivitet beträffande nu förevarande slag av fastigheter inträdde.

Allmänna skogar och aktiebolags skogar

Till allmänna skogar har hänförs kronoskogar, ecklesiastiska skogar samt övriga skogar av allmän natur, t. ex. kommuners skogar, härads- och sockenallmänningsars skogar samt vissa staten tillhöriga skogar av relativt liten omfattning, som förvaltas av annan myndighet än domänstyrelsen.

I samtliga de kommuner, som varit föremål för undersökning, har det procentuella skatteunderlaget av garantibelopp för allmänna skogar och aktiebolags skogar varit högt i förhållande till kommunernas totala skatteunderlag. Sålunda utgjorde det över 9 procent i Södra Göstring i Östergötlands län, i Gustav Adolf i Värmlands län och i Los i Gävleborgs län. För en var av de undersökta kommunerna framgår procenttalet av tablån å s. 71. I undersökningsmaterialet ingår två kommuner i ett vart av norrlandslänen, Östergötlands, Värmlands och Kopparbergs län.

Skogsägarekategori	Taxeringsvärde 1 000 kr	Garantibelopp skkr	Effektiva garantibelopp	
			skkr	%
1	2	3	4	5
<i>1957 års taxering</i>				
Allmänna skogar	89 541	35 817	1 788	5,0
Aktiebolags skogar	117 378	46 951	156	0,3
Summa	206 919	82 768	1 944	2,3
<i>1958 års taxering</i>				
Allmänna skogar	212 287	53 072	13 050	24,6
Aktiebolags skogar	223 959	55 989	196	0,4
Summa	436 246	109 061	13 246	12,1

För de undersökta kommunerna framgår taxeringsvärdet å skogsmark och växande skog enligt 1956 och 1957 års taxeringar av ovanstående sammanställning. Den utvisar även de effektiva garantibeloppen dels enligt 1957 års taxering och dels enligt de skattskyldigas deklarationer år 1958.

Beträffande de enskilda kommunerna lämnas specifika uppgifter i tabell 23. Av denna liksom även av ovanstående uppställning framgår att garantibeloppen för de allmänna skogarna efter 1957 års fastighetstaxering blivit effektiva i väsentligt större utsträckning än vad som tidigare varit fallet, under det att de bolagsägda jordbruksfastigheterna fortfarande regelmässigt inte utvisar någon effektivitet.

De allmänna skogarna förvaltas till alldeles övervägande delen av domänstyrelsen. Betydelsen av garantibeskattningsens slopande för kommuner, där dylika fastigheter är belägna, redovisas även i det följande.

Ett bortfall av de å bolagsägd jordbruksfastighet belöpande effektiva garantibeloppen skulle för närvarande antingen inte innebära någon utdebi-

Kommun Länsbeteckning	Samtliga garantibelopp	De effektiva garantibeloppen	Mot eff. gb. svarande primärkom. utdeb.-höjning öre per skkr
	av allmänna skogar och aktiebolags skogar i % av totala skatteunderlaget vid 1958 års taxering		
Södra Göstring E	9,9	—	—
Ydre E	3,8	0,2	2
Värmlandsberg S	6,0	0,1	1
Gustav Adolf S	9,4	—	—
Särna W	6,7	0,0	0
Idre W	7,8	0,0	1
Los X	9,9	0,1	1
Ramsjö X	8,5	—	—
Haverö Y	4,3	0,7	7
Fjällsjö Y	3,2	0,8	11
Sveg Z	5,2	0,1	1
Lillhärdal Z	6,3	0,0	0
Åsele köping AC	4,4	1,8	23
Fredrika AC	5,9	2,5	33
Arvidsjaur BD	5,0	0,9	14
Edefors BD	3,7	2,2	34

teringshöjning alls eller ock medföra en så obetydlig sådan att densamma helt skulle sakna betydelse för kommunernas ekonomi. Ovanstående uppställning utvisar för de undersökta kommunerna de effektiva garantibeloppens procentuella andel av totala skatteunderlaget vid 1958 års taxering ävensom storleken av de vid ett bortfall av det skatteunderlag, som belöper på de effektiva garantibeloppen, erforderliga utdebiteringshöjningarna.

Såsom framgår av uppställningen överstiger de effektiva garantibeloppen endast i tre kommuner en procent av de totala. I dessa kommuner uppgår utdebiteringshöjningarna, som så gott som uteslutande beror på effektiviteten hos de allmänna skogarna, till 34, 33 resp. 23 öre, allt per skattekrona.

Aktiebolagens skogsdrift är betydande. Av taxeringsvärdet å skogsmark och växande skog i hela riket belöpte vid 1957 års taxering 2 381 milj. kronor, eller 22,7 procent av totala taxeringsvärdet å sagda ägoslag, på bolagsfastigheter. Aktiebolagens intressen i *skogsfastigheter* framgår även av det förhållandet att medan deras andel av de totala fastighetsvärdena för jordbruksfastighet i hela riket utgjorde 12,6 procent uppgick skogsmarksvärdets procentuella andel till 14,9 och skogsvärdets till 23,7 procent.

Bolagsskogarna utgörs i stor utsträckning av större skogskomplex, som enligt vad i det föregående utvecklats har gemensam inkomstberäkning för skogsområden i skilda kommuner. Jämlikt 56 § kommunalskattelagen skall den från fastigheterna gemensamt härflutna inkomsten tas till beskattning i varje kommun till så stor del, som kan anses ha influtit inom respektive kommun. Dessförinnan skall från den för fastigheterna gemensamt här-

flutna nettointäkten avdrag ha gjorts med belopp, motsvarande garantibeloppen för samtliga fastigheter. Kan ej utrönas hur stor del av inkomsten, som kan anses ha inlutit inom viss kommun, skall fördelning av fastighetsinkomsten ske mellan de kommuner från vilka intäkt av fastigheterna härflutit eller ock med hänsyn till det förhållande, vari fastigheternas taxeringsvärden stått till varandra.

Vid genomgång av undersökningsmaterialet har iakttagits, att i ett icke ringa antal fall nettointäkterna för fastigheter, som är belägna i annan kommun än ägarens hemortskommun, beräknats till belopp, som exakt uppgått till garantibeloppen. Hur ett slopande av fastighetsbeskattningen skulle påverka skatteunderlaget för dylika kommuner kan inte med säkerhet bedömas. Man måste dock räkna med möjligheten av att bolagens nettointäkter kommer att fördelas mellan kommunerna på ett annat sätt än för närvarande. Följden härav skulle bli att det skatteunderlag, som nu redovisas i skogskommunerna, kommer att understiga det som för närvarande motsvaras av garantiskatteunderlaget. Vid beräkningarna av utdebiteringshöjningarna i tablån å s. 71 har hänsyn till nu angivna förhållanden inte kunnat tas.

Särskild undersökning av under domänstyrelsens förvaltning stående skogsfastigheter

För domänstyrelsens jordbruksfastigheter har garantibeskattningsens effektivitet undersökts såväl beträffande 1957 som 1958 års taxeringar.

	1957	1958
Taxeringsvärde, 1 000 kr	697 009	1 459 223
Garantibelopp, skkr	278 804	364 806
Effektiva garantibelopp, skkr	24 108	69 924
Effektiva garantibelopp, procent	8,6	19,2

Primärmaterialet har i flertalet fall hämtats ur de sammanställningar, som upprättats å domänstyrelsens statistikkontor med ledning av från vederbörande revirförvaltare avlämnade deklarationer för sagda år. I den mån deklarationerna inte i oförändrat skick godtagits av taxeringsnämnderna, har av dessa vidtagna ändringar inte beaktats vid denna undersöknings utförande.

Taxeringsvärden m. m. å nu ifrågavarande slag av jordbruksfastigheter enligt 1957 och 1958 års deklarationer framgår av ovanstående uppställning.

Den höjning av taxeringsvärdena, som kom till stånd genom 1957 års allmänna fastighetstaxering och som totalt uppgick till 109 procent, varierar avsevärt inom olika län. Den genomsnittligt högsta höjningen ägde rum i Norrbottens län, där den uppgick till 257 procent.

Effektiva garantibelopp förekommer enligt 1958 års deklarationer i samtliga kommuner inom Norrbottens län, där domänstyrelsen redovisar fastighetsinnehav, ävensom i åtskilliga kommuner inom Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län. Procentuellt sett faller 90,1 procent av samtliga

effektiva garantibelopp på fastigheter inom nyssnämnda län. De utdebiteringshöjningar, som skulle bli följden av ett bortfall av de effektiva garantibeloppen å domänstyrelsens jordbruksfastigheter inom de olika kommunerna i Norrland varierar enligt 1958 års taxering mellan 0 och 47 öre. Antalet kommuner där domänstyrelsen innehar fastigheter samt de ökningar av utdebiteringsbehovet, som blir följden av ett bortfall av vid 1958 års taxering redovisade effektiva garantibelopp, framgår av följande sammanställning.

Län	Hela antalet kommuner	Antal kommuner med nedanstående utdebiteringshöjning i öre per skkr				
		högst 5	6—10	11—15	16—20	över 20
Västernorrlands	14	11	2	1	—	—
Jämtlands	24	18	4	1	1	—
Västerbottens	9	3	3	1	—	2
Norrbottnens	24	10	2	7	—	5

Vid framräkning av utdebiteringshöjningarna för respektive kommuner har skattebortfallen jämförts med de skatteunderlag på vilka kommunerna grundat sin utdebitering för år 1959.

Kommuner, för vilka utdebiteringshöjningarna skulle överstiga 20 öre per skattekrona, är i Västerbottens län Fredrika, 33 öre och Åsele, 22 öre samt i Norrbottens län Arjeplog, 47 öre, Tärendö, 40 öre, Edefors, 32 öre, Jokkmokk, 29 öre och Pajala, 26 öre. Dessa utdebiteringshöjningar, som i och för sig är av stor betydelse för kommunerna, framstår som desto allvarligare, enär det ofta rör sig om kommuner, vilka inom sig rymmer jämväl kraftverksanläggningar, som har helt eller delvis effektiva garantibelopp.

Återstående tio procent av de i det föregående nämnda effektiva garantibeloppen, som härflyter från domänstyrelsens jordbruksfastigheter, är fördelade på ett hundratal kommuner inom Stockholms, Uppsala, Kalmar, Gotlands, Kristianstads och Malmöhus län. För de enskilda kommunerna skulle ett bortfall av detta skatteunderlag helt sakna betydelse.

Fastighetsbeskattningsens effektivitet mellan taxeringsåren 1957 och 1958 har kraftigt ökat såsom framgick av tablån å s. 72. Till en del förklaras detta av taxeringsvärdenas uppgång vid 1957 års allmänna fastighetstaxering. Sänkningen av repartitionstalet kunde nämligen för detta slag av fastigheter inte neutralisera uppgången av taxeringsvärdena. En annan orsak till den ökade effektiviteten är minskade nettointäkter av vissa fastigheter i övre Norrland. Utfallet av skogsbruket under år 1957 blev nämligen för dessa fastigheter betydligt sämre än under föregående år. Under hösten 1958 har domänstyrelsens skogsförsäljningar utvisat en oregelbunden prismarknad. En allmän tendens har dock varit vikande priser. Vid sådant förhållande kan förutses en ytterligare uppgång av de effektiva garantibeloppen vid 1959 års taxeringar. Detta kommer att inträffa inte endast i sådana kommuner, som redan har fastigheter med effektiva garantibelopp, utan även för ett antal kommuner, där nettointäkterna vid 1958 års taxeringar endast obetydligt

översteg garantibeloppen. I syfte att belysa relationerna vid 1958 års taxeringar mellan de av domänstyrelsen redovisade nettointäkterna, å ena, samt garantibeloppen, å andra sidan, har följande översikt sammanställts.

Redovisade nettointäkter i % av garantibeloppen	Antal revir	Taxeringsvärde 1 000 kr	Nettointäkt (Underskott) 100 kr	Garantibelopp skkr	Effektiva garantibelopp, skkr
1	2	3	4	5	6
0.....	14	149 961	— 46 715	37 490	37 490
1— 50.....	9	90 564	3 816	22 641	18 825
51—100.....	13	188 214	33 445	47 054	13 609
101—150.....	14	186 956	59 441	46 740	—
151—200.....	7	112 375	49 826	28 094	—
201—300.....	22	319 878	207 252	79 969	—
301—400.....	17	265 443	232 851	66 361	—
>400.....	10	137 117	168 552	34 279	—
Av annan myndighet disp. fast.....	—	8 715	..	2 178	..
Summa	106	1 459 223	{ ni = 755 183 und = 46 715	364 806	69 924

Av sammanställningen framgår att 36 revir redovisade effektiva garantibelopp. I 14 revir översteg nettointäkterna garantibeloppen med högst 50 procent. Vid ett försämrat utfall av skogsbruket har man att räkna med att även dessa i viss utsträckning kommer att få effektiva garantibelopp. För övriga revir torde däremot någon överhängande risk för att effektivitet skall uppstå knappast för närvarande vara för handen.

F. Fastighetsbeskattnings betydelse för kraftverkskommunerna

Inledning

Vattenkraftsfastigheterna brukar i regel uppdelas i fyra kategorier: utbyggda vattenfall, kraftverk, regleringsdammar och ersättningskraft. Någon definition på de tre förstnämnda kategorierna torde inte erfordras. Med ersättningskraft avses sådan kraft, som jämlikt vattenlagen tillhandahålls en fastighetsägare som ersättning för honom tillhörig vattenkraft, vilken en annan fastighetsägare enligt vattendomstols beslut vid utbyggnad av ett vattenfall berättigats tillgodogöra sig.

För kommuner inom vilka kraftverksanläggningar finns har fastighetsbeskattnings garantieffekt i stor utsträckning trätt i funktion först under senare år. Så sent som i mitten av 1950-talet skulle ett avskaffande av fastighetsbeskattnings regelmässigt inte ha medfört någon minskning av skatteunderlaget för kraftverkskommunerna. Från och med 1956 års taxering — det första år då vattenfallsstyrelsen deklarerade underskott av sin verksamhet — har läget i nu nämnt avseende blivit ett annat. Innan vi närmare redogör för följderna för kraftverkskommunernas vidkommande av fastighetsbeskattnings slopande vill vi emellertid lämna en orienterande översikt beträffande den nuvarande vattenkraftproduktionen och dess san-

nolika utveckling under 1960-talet. Sakuppgifterna är hämtade ur det av norrländska vattenkraftutredningen den 25 september 1957 avgivna betänkandet »Norrländska vattenkraftfrågor».

Produktionsförmågan under normala vattenår hos den vattenkraft, som förelåg utbyggd den 1 januari 1957, var 26,5 miljarder kWh/år och utgjorde en tredjedel av de totalt utbyggnadsvärda vattenkrafttillgångarna, som torde uppgå till cirka 80 miljarder kWh/år. Medan 30 procent av den utbyggda vattenkraften år 1957 var belägen i Dalälven och i vattensystem söder om denna, utgjorde motsvarande procenttal för de totala tillgångarna endast 15 procent. Den helt övervägande delen av de outnyttjade vattenkrafttillgångarna ligger i Norrland, där också sedan flera år tillbaka de huvudsakliga vattenkraftutbyggnaderna ägt rum. I slutet av 1959 väntas produktionsförmågan hos vattenkraftstationerna komma att uppgå till cirka 33 miljarder kWh/år, vilket innebär ett tillskott på 6,5 miljarder kWh/år under tre år.

Fördelningen av den beräknade vattenkraftproduktionen år 1959 på olika älvar, de totalt utbyggnadsvärda tillgångarna i resp. älvar samt den planerade utbyggnaden av vattenkraft under 1960-talet, allt uttryckt i miljarder kWh/normalår, framgår av följande uppställning.

Älvsystem	Utbyggnadsvärda vattenkrafttillgångar	Utbyggd vattenkraft 1959	Projekt aktuella för utbyggnad 1960—64	Tänkbar utbyggnad 1965—69	Reserverande tillgångar
1	2	3	4	5	6
<i>Övre Norrland</i>					
Kalix älv	5,4	0,0	—	—	5,4
Lule älv	12,5	3,6	3,4	4,0	1,5
Pite älv	3,6	0,1	—	1,1	2,4
Skellefte älv	4,0	0,7	1,2	1,1	1,0
Vindelälven	2,5	0,0	—	—	2,5
Ume älv	8,2	4,5	1,4	1,2	1,1
Övrigt	0,8	0,0	0,1	0,2	0,5
Summa	37,0	8,9	6,1	7,6	14,4
<i>Mellersta och nedre Norrland</i>					
Ångermanälven ¹	11,0	6,3	2,6	1,0	1,1
Indalsälven	10,0	7,9	0,9	0,4	0,8
Ljungan	2,5	0,8	0,9	0,6	0,2
Ljusnan	4,8	1,6	1,4	1,0	0,8
Övrigt	2,7	0,3	0,1	0,3	2,0
Summa	31,0	16,9	5,9	3,3	4,9
<i>Svealand och Götaland</i>					
Dalälven	5,0	2,4	1,0	0,6	1,0
Klarälven	1,8	0,8	0,7	0,3	—
Övrigt	5,2	4,3	0,3	0,2	0,4
Summa	12,0	7,5	2,0	1,1	1,4
Hela riket	80,0	33,3	14,0	12,0	20,7

¹ Inkl. Faxälven, Fjällsjöälven och Åseleälven.

Orsaken till att Ljungan och Ljusnan liksom Svealands båda huvudvatten- drag, Dalälven och Klarälven, inte utnyttjats i större utsträckning är — framhåller vattenkraftutredningen — de relativt dåliga regleringsmöjlig- heterna i dessa älvar, som avsevärt sänker värdet av elproduktionen. Av uppställningen framgår att de stora outbyggda resurserna, räknat såväl i procent av de utbyggnadsvärda tillgångarna som i absoluta tal, finns i övre Norrland.

Uppgifter och jämförelser angående undersökningens huvudsakliga resultat

Någon exakt uppgift om sammanlagda taxeringsvärdet å kraftverksfas- tigheterna i riket torde inte finnas. Enligt uppgifter från vederbörande kraft- verksföretag, införskaffade av den utredningsman inom skattelagssak- kunniga, som utreder frågan om en översyn av bestämmelserna om be- skattning av kraftverk, uppgick år 1955 taxeringsvärdet å 23 större kraft- verksföretag och fem regleringssamfälligheter till sammanlagt 1 020 milj. kronor. Härtill kom vattenfallsstyrelsens fastigheter med ett taxeringsvärde av 992 milj. kronor. Den sammanlagda summan å över 2 000 milj. kronor är givetvis för låg, enär långtifrån alla fastigheter är redovisade. Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering hade taxeringsvärdet å vattenfallsstyrelsens fas- tigheter — däri inbegripet sedan år 1955 nybyggda företag — uppgått till 1 868 milj. kronor. Under förutsättning, att taxeringsvärdet å övriga kraft- verksföretags fastigheter ökat i samma utsträckning som varit förhållandet med vattenfallsstyrelsens fastigheter, torde taxeringsvärdet å samtliga vat- tenkraftfastigheter i riket för närvarande överstiga 4 000 milj. kronor. En- dast en mindre del av detta belopp hänför sig till fastigheter, belägna i stä- derna. Det sammanlagda taxeringsvärdet för alla fastigheter å rikets lands- bygd enligt 1957 års taxering var 44 702 milj. kronor, varför kraftverks- fastigheterna då svarade för ungefär en tiondel av taxeringsvärdet för samt- liga fastigheter å rikets landsbygd.

Taxeringsvärdet å kraftverksfastigheterna stegras kraftigt år från år allteftersom nya anläggningar tillkommer. Utvecklingen förväntas — såsom framgår av det föregående — fortgå under hela 1960-talet. Enligt norrländ- ska vattenkraftutredningens beräkningar får man med ett kraftstationsläge ungefär vid Ångermanälven—Ume älv räkna med en anläggningskostnad av 1 000 å 1 200 kr/kW.

År	Vattenkraftstationer			Regleringar		
	statliga	övriga	totalt	statliga	övriga	totalt
1959	186	299	485	20	41	61
1960	180	325	505	20	41	61
1961	183	326	509	27	41	68
1962	180	308	488	27	41	68
1963	175	290	465	27	41	68
1964	169	272	441	27	41	68
1965	160	254	414	27	41	68

I Balanserad expansion (SOU 1957: 10) beräknas investeringarna i miljoner kronor i vattenkraftstationer och regleringar för åren 1959—1965 såsom framgår av uppställningen å s. 76.

Enligt dessa beräkningar skulle alltså vattenkraftanläggningar under åren 1959—1965 tillkomma med anläggningsvärden å cirka 3 800 milj. kronor, därav statliga å cirka 1 400 milj. kronor.

För fastighetsbeskattningens vidkommande medför kraftverksfastigheterna speciella problem bland annat genom det förhållandet att investeringarna är nedlagda i ett relativt begränsat antal kommuner. Av nedanstående uppställning, som omfattar 15 av oss undersökta typiska kraftverkskommuner, framgår taxeringsvärdena å samtliga skattepliktiga fastigheter inom kommunerna samt hur stor del därav i absoluta och relativa tal som vid 1957 och 1958 års taxeringar belöper på större kraftverksfastigheter.

Kommun Länsbeteckning	Taxeringsvärde år 1956			Taxeringsvärde år 1957		
	samtliga fastig- heter 1 000 kr	därav större kraftverksfast.		samtliga fastig- heter 1 000 kr	därav större kraftverksfast.	
		1 000 kr	%		1 000 kr	%
1	2	3	4	5	6	7
Knäred N	24 375	11 883	48,8	36 122	16 229	44,9
Åtran N	25 269	9 859	39,0	41 172	13 267	32,2
Långsele Y	102 901	72 687	70,6	150 954	101 669	67,4
Resele Y	67 774	48 751	71,9	114 801	86 777	75,6
Ramsele Y	169 995	138 353	81,4	254 322	206 750	81,3
Ådals-Liden Y	137 532	124 769	90,7	282 805	262 180	92,7
Junsele Y	86 837	64 415	74,2	133 776	94 548	70,7
Fors Z	147 794	133 777	90,5	210 240	185 651	88,3
Ragunda Z	121 413	96 516	79,5	177 408	134 367	75,7
Stugun Z	92 223	72 341	78,4	199 043	163 818	82,3
Frostviken Z	39 140	26 336	67,3	75 094	50 972	67,9
Kall Z	17 761	8 991	50,6	28 734	16 407	57,1
Undersåker Z	68 803	48 666	70,7	104 789	74 783	71,4
Vännäs AC	59 424	33 514	56,4	150 286	111 450	74,2
Jokkmokk BD	243 284	195 802	80,5	455 915	333 449	73,1

Av sammanställningen framgår att endast i två kommuner, båda belägna i Hallands län, taxeringsvärdena å kraftverksföretagens fastigheter understiger 50 procent av totala taxeringsvärdena inom kommunerna. I Ådals-Liden och Ramsele i Västernorrlands län utgör procentalen vid 1958 års taxering 92,7 resp. 81,3 och i Fors och Stugun i Jämtlands län 88,3 resp. 82,3. I ytterligare sex kommuner ligger procenttalet över 70. Härav följer att skatteintäkterna från kraftverksfastigheterna — vare sig de beräknas på grundval av inkomst eller av garantibelopp för fastighet — spelar en utomordentligt stor roll för kraftverkskommunernas ekonomi.

Fastighetsbeskattningen är för kraftverksfastigheternas vidkommande i allt väsentligt reglerad enligt enahanda bestämmelser, som gäller för andra fastigheter. En särbestämmelse gäller dock för regleringsdammar i det att,

oaktat garantibeloppen för dessa upptagits såsom skattepliktig inkomst för deras formella ägare, regleringssamfälligheterna, de strömfallsägare, som är skyldiga att bidra till kostnaden för regleringsföretaget, äger njuta avdrag för å regleringsdammen belöpande garantibelopp. Bestämmelsen tillkom i samband med den år 1950 beslutade omläggningen av vattenfallstaxeringen. Enär regleringsföretagen regelmässigt inte har möjlighet utnyttja avdrag med belopp motsvarande garantibeloppen, förordade departementschefen i prop. nr 71 till 1950 års riksdag att procentavdraget för regleringsdamm skulle få åtnjutas av vattenfallsägarna i vattenregleringsföreningarnas ställe. För regleringskommunernas vidkommande torde bestämmelsen inte vara av större betydelse. Regleringsdammarna är i regel belägna i andra kommuner än strömfällen, varför strömfallsägarnas rätt till avdrag för sina andelar av regleringsdammens garantibelopp inte inverkar på det förhållandet att den till regleringskommunerna erlagda skatten å garantibelopp utgör effektiv fastighetsskatt för regleringskommunerna.

Av de fyra tidigare omnämnda slagen av vattenkraftfastigheter avkastar utbyggda vattenfall, regleringsdammar och ersättningskraft i regel ingen inkomst, varför man kan utgå från att effektiv fastighetsskatt erlægges för dem.

Samma förhållande råder beträffande kraftverk, som är under byggnad.

De färdigställda kraftverken utgör emellertid den ur värdesynpunkt viktigaste kategorien av vattenkraftfastigheter. Kraftverken ingår såsom rörelsefastigheter i kraftföretagen. Vid beskattning av kraftföretags inkomst av rörelse verkställs uppdelningen av beskattningsrätten mellan berättigade kommuner på följande sätt.

Från nettointäkten av rörelse dras, enligt 45 § 1 st. kommunalskattelagen, garantibeloppen för de i rörelsen använda fastigheterna. Garantibeloppen beskattas på vanligt sätt i de kommuner, i vilka fastigheterna är belägna. När fråga är om kraftföretag innebär detta att garantibeloppen i huvudsak tilldelas kraftverkskommunerna.

Vad som återstår av nettointäkten, sedan garantibeloppen avdragits, fördelas därefter enligt reglerna i 58 § kommunalskattelagen med i princip 10 procent till huvudkontorskommun, 25 procent till kraftverkskommuner och 65 procent till förbrukningskommuner.

På kraftverkskommunernas andel kommer alltså dels garantibeloppen för kraftverken och dels 25 procent av nettointäkten, minskad med garantibelopp för rörelsefastigheter. Nuvarande beskattningsregler lämnar — såsom tidigare påtalats i samband med redogörelsen för skogskommunerna — företagen möjligheter att inom vissa gränser reglera intäkternas storlek. Skälen för att dessa möjligheter utnyttjas torde vara flera. Norrländska vattenkraftutredningen har på tal härom påpekat att utdebiteringarna regelmässigt är höga i kraftverkskommunerna samt att då annan kommun än den, där anläggningen är belägen, helt eller delvis äger kraftföretaget, det ter sig naturligt att företaget eftersträvar en så låg taxering som möjligt i produktionskommunen. Om och i den mån orsakerna är de nu nämnda, har man

grundad anledning förmoda att nettointäkterna av kraftverksfastigheterna kommer att nedgå eller helt försvinna i vissa kommuner, om fastighetsbeskattningen bortfaller. Utöver vad i det föregående framhållits torde det även förhålla sig på det sättet att vissa kraftbolag inte för närvarande till fullo utnyttjar dem tillkommande avskrivningsrätt. Slutligen finns skäl för antagandet att även andra kraftverksföretag än vattenfallsstyrelsen vid en konjunkturavmattning kan komma att — i stället för som för närvarande är fallet redovisa överskott — gå med förlust.

I den mån nettointäkten av kraftverksrörelse understiger garantibeloppen uppkommer givetvis effektiv fastighetsskatt för rörelsefastigheterna. Någon nettointäkt att fördela på huvudkontorskommunerna och förbrukningskommunerna finns då ej. Vid ett slopande av fastighetsbeskattningen har vi vid våra beräkningar förutsatt att kraftverkskommunerna erhåller hela nettointäkterna — intill nuvarande garantibelopp — för ifrågavarande företag. Storleken av det ytterligare skattebortfall, som kraftverkskommunerna skulle få vidkännas till följd av de *nuvarande* fördelningsreglernas utformning, har inte tagits hänsyn till. En total avveckling av fastighetsbeskattningen torde nödvändiggöra tillskapandet av nya fördelningsregler.

Beträffande vattenfallsfastigheternas beskattning pågår för övrigt en utredning om den kommunala beskattningsrättens fördelning mellan flera kommuner av en särskild sektion inom skattelagssakkunniga. Av denna anledning kommer vi i det följande inte att beröra beskattningsreglernas utformning utan endast att belysa fastighetsbeskattningens nuvarande betydelse för kraftverkskommunerna under ovan angivna förutsättningar.

Ett slopande av fastighetsbeskattningen skulle för kraftverkskommunernas vidkommande medföra ett bortfall av all effektiv fastighetsskatt. Härigenom skulle outhygda vattenfall, regleringsdammar och ersättningskraft bli fria från beskattning. För kraftverkens del skulle den skatt bortfalla, som belöpte på de belopp, varmed garantibeloppen för kraftverken översteg den del av kraftföretagens inkomster, som tilldelats kraftverkskommunerna.

I de av oss undersökta, i det föregående omnämnda kraftverkskommunerna utgjorde för större kraftverksfastigheter de *totala* garantibeloppen vid 1957 års taxering 434 665 skattekrönor och vid 1958 års taxering 463 078 skattekrönor. De *effektiva* garantibeloppen uppgick vid samma års taxeringar till 266 665 resp. 299 899 skattekrönor. Garantibeloppen var alltså för sagda fastigheters vidkommande nu nämnda år effektiva till 61,3 resp. 64,8 procent. De effektiva garantibeloppens procentuella andel av totala skatteunderlaget varierade emellertid högst väsentligt mellan de enskilda kommunerna. Följande sammanställning avser att beträffande en var av kommunerna för taxeringsåren 1957 och 1958 belysa skatteunderlagets storlek samt de större kraftverksfastigheternas totala garantibelopp och effektiva garantibelopp i absoluta och relativa tal i förhållande till hela skatteunderlaget.

I flera av de i uppställningen förekommande kommunerna pågår utbyggnad av kraftverk. I de kommuner, där utbyggnad av kraftverk inte förekom-

Kommun Länsbeteckning	Taxe- rings- år	Totalt skatte- underlag skkr	Större kraftverksfastigheter				
			Taxe- rings- värde 1 000 kr	Garantibelopp		Eff. garantibelopp	
				skkr	%	skkr	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Knäred	N 1957	56 530	11 883	4 753	8,4	26	0,0
	1958	58 765	16 229	4 057	6,9	—	—
Ätran	N 1957	62 549	9 859	3 944	6,3	2	0,0
	1958	64 854	13 267	3 316	5,1	1	0,0
Långsele	Y 1957	274 084	72 687	29 074	10,6	—	—
	1958	246 973	101 669	25 417	10,3	1 175	0,5
Resele	Y 1957	134 950	48 751	19 501	14,5	17 487	13,0
	1958	137 645	86 777	21 694	15,8	19 396	14,1
Ramsele	Y 1957	291 708	138 353	55 341	19,0	12 700	4,4
	1958	291 367	206 750	51 688	17,7	12 877	4,4
Ådals-Liden	Y 1957	202 112	124 769	49 908	24,7	49 908	24,7
	1958	197 327	262 180	65 545	33,2	61 060	30,9
Junsele	Y 1957	185 028	64 415	25 766	13,9	4 036	2,2
	1958	184 821	94 548	23 637	12,8	2 421	1,3
Fors	Z 1957	146 592	133 777	53 511	36,5	50 963	34,8
	1958	146 953	185 651	46 412	31,6	44 095	30,0
Ragunda	Z 1957	181 919	96 516	38 606	21,2	2 929	1,6
	1958	183 175	134 367	33 592	18,3	3 624	2,0
Stugun	Z 1957	147 138	72 341	28 936	19,7	28 936	19,7
	1958	155 392	163 818	40 954	26,4	40 954	26,4
Frostviken	Z 1957	93 257	26 336	10 535	11,3	10 220	11,0
	1958	93 381	50 972	12 743	13,6	7 801	8,4
Kall	Z 1957	36 854	8 991	3 597	9,8	3 597	9,8
	1958	37 225	16 407	4 102	11,0	4 102	11,0
Undersåker	Z 1957	125 296	48 666	19 466	15,5	6 018	4,8
	1958	124 844	74 783	18 696	15,0	6 781	5,4
Vännäs	AC 1957	150 007	33 514	13 406	8,9	1 522	1,0
	1958	171 469	111 450	27 863	16,2	12 250	7,1
Jokkmokk	BD 1957	385 992	195 802	78 321	20,3	78 321	20,3
	1958	429 958	333 449	83 362	19,4	83 362	19,4

mer, synes höjningarna av taxeringsvärdena å kraftverksfastigheterna vid 1957 års allmänna fastighetstaxering som regel inte ha kompenserat sänkningen av repartitionstalet. I dessa kommuner har därför de effektiva garantibeloppen minskat något.

Vid undersökningens genomförande har kraftverksfastigheterna uppdelats efter ägarinnehavet i två grupper, nämligen dels sådana som äges av staten — vattenfallsstyrelsens fastigheter — dels ock övriga kraftverksföretag, ägda av kommuner eller enskilda företag. Enligt uppgift i betänkandet Statens vattenfallsverk, som avgivits av 1953 års utredning rörande de statliga företagsformerna (SOU 1957:26), behärskar vattenfallsstyrelsen något mindre än hälften av landets elkraftproduktion medan återstoden hänför sig till övriga kraftverksföretag.

Vid den av oss företagna undersökningen, som omfattat såväl 1957 som 1958 års taxeringar, har framkommit att vattenfallsstyrelsen redovisat i sin helhet effektiva garantibelopp. Intäkterna för de kommuner, där vatten-

fallsstyrelsens fastigheter varit belägna, har därför såvitt avser dessa fastigheter endast grundats på garantibeloppen. Med hänsyn till dessas storlek har emellertid de effektiva garantibeloppen ofta utgjort en väsentlig del av kommunernas totala skatteunderlag. För övriga kraftverksfastigheter i de förut omnämnda femton kraftverkskommunerna är effektiviteten år 1958 endast 23,7 procent. I verkligheten måste man emellertid räkna med högre effektivitet, enär vi funnit att åtskilliga kraftföretag redovisat nettointäkter av samma storlek som garantibeloppen, vilket som tidigare antytts kan bero på ej till fullo utnyttjat avskrivningsunderlag o. dyl.

I nedanstående uppställning har vi under alt. I kommunvis angivit storleken av de effektiva garantibelopp, som enligt 1958 års taxering belöper på vattenfallsstyrelsens och andra större kraftföretags fastigheter samt de utdebiteringshöjningar, som skulle blivit följden därest vid sagda års taxering

Kommun	Alt.	Vattenfallsstyrelsens fastigheter		Andra större kraftverksfastigheter		Samtliga större kraftverksfastigheter	
		Effektiva garantibelopp skkr	Utdeb.-höjn. kr per skkr	Effektiva garantibelopp skkr	Utdeb.-höjn. kr per skkr	Effektiva garantibelopp skkr	Utdeb.-höjn. kr per skkr
1	2	3	4	5	6	7	8
Knäred	I } II }	—	—	—	—	—	—
Ätran	I } II }	1	0,00	4 057	0,65	4 057	0,65
Långsele.....	I } II }	—	—	3 315	0,53	3 316	0,53
				1 175	0,05	1 175	0,05
				25 417	1,31	25 417	1,31
Resele.....	I } II }	19 241	1,78	155	0,01	19 396	1,79
Ramsele.....	I } II }	7 093	0,28	2 453	0,20	21 694	2,04
Ådals-Liden	I } II }	61 060	4,57	5 784	0,22	12 877	0,51
				44 595	2,00	51 688	2,38
				—	—	61 060	4,57
				4 485	0,24	65 545	5,07
Junsele	I } II }	2 421	0,18	—	—	2 421	0,18
Fors	I } II }	32 719	2,98	21 216	1,74	23 637	1,97
				11 376	0,87	44 095	4,47
Ragunda	I } II }	1	0,00	13 693	1,07	46 412	4,81
				3 623	0,22	3 624	0,22
				33 591	2,43	33 592	2,43
				—	—	—	3,94
Stugun	I } II }	40 954	3,94	—	—	40 954	3,94
Frostviken.....	I } II }	892	0,13	6 909	1,06	7 801	1,21
				11 851	1,93	12 743	2,10
Kall.....	I } II }	—	—	4 102	1,41	4 102	1,41
				4 102	1,41	4 102	1,41
				—	—	6 781	0,71
Undersåker	I } II }	804	0,08	5 977	0,62	—	—
				17 892	2,07	18 696	2,18
Vännäs	I } II }	555	0,03	11 695	0,70	12 250	0,73
				27 308	1,80	27 863	1,84
Jokkmokk	I } II }	83 362	3,49	—	—	83 362	3,49
				—	—	83 362	3,49

effektiva garantibelopp inte ingått i skatteunderlaget. På grund av förut nämnda omständigheter, som talar för att ökad effektivitet kan inträda för de större kraftverksföretagens fastigheter, har vi under alt. II angivit skatteunderlagsbortfallet vid helt effektiva garantibelopp jämte de utdebiteringshöjningar, som detta bortfall skulle medföra.

De utdebiteringshöjningar, som enligt ovanstående uppställning skulle drabba kraftverkskommunerna vid ett bortfall av det på kraftverksfastigheterna belöpande skatteunderlaget, hänför sig endast till den primärkommunala utdebiteringen. De största utdebiteringshöjningarna förekommer i kommuner, där vattenfallsstyrelsens fastigheter är belägna. Så är fallet i Ådals-Liden, Fors, Stugun och Jokkmokk, där utdebiteringshöjningarna för kraftverksfastigheterna vid 1958 års taxering skulle komma att uppgå till 4,57, 4,47, 3,94 resp. 3,49 kronor per skattekrona. I kommuner, där kraftverksföretagen huvudsakligen innehas av andra ägare än vattenfallsstyrelsen uppgår utdebiteringshöjningarna inte i något fall till 1,50 kronor per skattekrona. Kall, Frostviken och Vännäs har de största ökningarna med 1,41, 1,21 resp. 0,73 kronor per skattekrona. Bortsett från Fors förekommer det inte att en och samma kommun inom sig rymmer flera verkligt betydande anläggningar, som äges av olika fysiska eller juridiska personer.

G. Beräkningar avseende fastighetsbeskattningens betydelse för riket i dess helhet

Den metod, som tillämpats vid genomförandet av den statistiska undersökningen, har möjliggjort en ungefärlig beräkning för riket i dess helhet av den sammanlagda effektiva fastighetsbeskattningen taxeringsåren 1957 och 1958, d. v. s. storleken av den på de effektiva garantibeloppen belöpande delen av den kommunala inkomstskatten. Beräkningarna har utförts med fördelning å jordbruksfastighet och annan fastighet samt för fem olika kommungrupper, nämligen städer utom landsting, övriga primärkommuner, landsting, municipalsamhällen och tingslag. Som utgångspunkt för beräkningen har de sammanlagda taxeringsvärdena för de olika fastighetslagen och kommungrupperna sammanställts på grundval av uppgifter i förefintlig officiell statistik samt från länsstyrelserna införskaffat material. Vid beräkningen av fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 års inkomsttaxering har de av taxeringsnämnderna åsatta taxeringsvärdena legat till grund, under det att vid 1958 års inkomsttaxering hänsyn tagits till de av prövningsnämnderna vidtagna ändringarna.

För de sex städerna, som ej deltagar i landsting, har beräkningarna utförts för varje stad för sig. Sedan taxeringsvärdena sammanställts på nyss angivet sätt har garantibeloppen uträknats, varefter de effektiva garantibeloppen erhållits genom antagandet att effektiviteten varit densamma som för Stockholmsmaterialet, d. v. s. för jordbruksfastighet 18,4 procent år 1957 och 19,1 procent år 1958 och för annan fastighet 61,0 procent resp. 49,1 procent. I uppgifterna för år 1958 har hänsyn tagits till den inverkan på effek-

tiviteten som de höjda kommunala ortsavdragen beräknas medföra fr. o. m. 1959 års inkomsttaxering. Slutligen har storleken av den effektiva fastighetsbeskattningen uträknats genom att de effektiva garantibeloppen multiplicerats med utdebiteringssatserna för åren 1958 och 1959 för resp. stad.

För *övriga primärkommuner* har beräkningarna beträffande de trettio två kommuner, där garantibeloppens andel av totala skatteunderlaget översteg 15 procent (specialkommunerna) utförts särskilt för var och en av dem. Övriga¹ 998 kommuner har däremot behandlats såsom en enhet. Beträffande specialkommunerna har i det föregående redogjorts för hur de effektiva garantibeloppen bestämts. För återstående kommuner har de effektiva garantibeloppen erhållits genom antagandet att effektiviteten varit densamma som för urvalskommunerna, d. v. s. för jordbruksfastighet 16,0 procent år 1957 och 17,0 procent år 1958 samt för annan fastighet 52,3 procent resp. 50,5 procent. Storleken av fastighetsbeskattningen för dessa kommuner har sedan erhållits genom att de effektiva garantibeloppen multiplicerats med en genomsnittlig primärkommunal utdebiteringssats för ifrågasvarande kommuner. De genomsnittliga utdebiteringssatserna för åren 1958 och 1959, 10,00 resp. 10,37 kronor per skattekrone har beräknats på grundval av hos statistiska centralbyrån befintligt material rörande utdebiteringsbehovet i de olika kommunerna.

För *landstingen* är de effektiva garantibeloppen identiskt lika stora som de i föregående stycke omtalade effektiva garantibeloppen för övriga primärkommuner. Uträkningen av fastighetsbeskattningens effektivitet har ej gjorts för varje landsting för sig utan för samtliga landsting tillhopa på grundval av en genomsnittlig utdebiteringssats av 3,82 resp. 4,10 kronor per skattekrone.

De effektiva garantibeloppen i *municipalsamhällena* har uträknats under den förutsättningen att effektiviteten varit densamma som ovan angivits för urvalskommunerna. Liksom fallet var för landstingen har uträkningen av effektiviteten för municipalsamhällena ej gjorts för varje municipalsamhälle för sig utan för samtliga tillhopa på grundval av en genomsnittlig utdebiteringssats av 1,60 resp. 1,63 kronor per skattekrone. Förändringen av fastighetsbeskattningens effektivitet från år 1957 till år 1958 för samtliga municipalsamhällen beror inte endast på höjda taxeringsvärden, sänkt repartitionstal, ändrad effektivitet och höjd utdebitering utan även på det förhållandet att antalet municipalsamhällen, som enligt indelningen den 1 januari 1958 utgjorde 107, enligt indelningen den 1 januari 1959 nedgått till 90.

Storleken av den effektiva fastighetsbeskattningen i *tingslagen* har beräknats efter enahanda grunder som för gruppen övriga primärkommuner. Genomsnittliga utdebiteringssatserna för åren 1958 och 1959 har varit 5,97 resp. 5,77 öre per skattekrone.

Resultatet av beräkningarna, angivet i 1 000-tal kronor, framgår av följande uppställning.

¹ Genom kommunsammanslagningar har antalet kommuner reducerats något den 1 januari 1959.

Kommuner	1957 års inkomsttaxering			1958 års inkomsttaxering		
	Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter	Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter
1	2	3	4	5	6	7
Städer utom landsting ..	96	53 487	53 583	74	31 167	31 241
Övriga primärkommuner	8 693	72 366	81 059	9 715	60 597	70 312
Landsting	3 318	27 502	30 820	3 825	23 782	27 607
Municipalsamhällen	3	272	275	3	184	187
Tingslag	51	304	355	53	248	301
Summa	12 161	153 931	166 092	13 670	115 978	129 648

För hela riket uppgick sålunda den beräknade effektiva fastighetsbeskattningen till ca 166 milj. kronor år 1957 och ca 130 milj. kronor år 1958. Av sistnämnda belopp beror ca 5 milj. kronor på de höjningar i utdebiterings-satserna, som beslutats för år 1959. De höjda taxeringsvärdena och det sänkta repartitionstalet jämte ändrade bestämmelser för beräkning av intäkt av en- och tvåfamiljsfastigheterna har alltså för riket i dess helhet medfört en minskning av den effektiva fastighetsbeskattningen med ca 41 milj. kronor. Av den effektiva fastighetsbeskattningen härrör endast en mindre del, år 1958 ca 14 milj. kronor, från jordbruksfastigheter.

Taxeringsvärdet å samtliga fastigheter i hela riket uppgick år 1956 till 64 365 milj. kronor och vid 1957 års allmänna fastighetstaxering till 86 353 milj. kronor¹, d. v. s. en ökning med 34,2 procent. Genom sänkningen av repartitionstalet från 4 till 2,5 har garantibeloppen trots den inträdda ökningen av fastigheternas taxeringsvärden nedgått. Vid 1957 års taxering uppgick totala garantibeloppen till 25 746 000 skattekrönor och vid 1958 års inkomsttaxering till 21 588 000 skattekrönor. Minskningen uppgår till 16,2 procent. De effektiva garantibeloppen har för nyssnämnda taxeringsår beräknats till 12 087 000 resp. 9 039 000 skattekrönor, d. v. s. en minskning med 25,2 procent. De effektiva garantibeloppen i procent av de totala garantibeloppen har nedgått från 46,9 till 41,9. Nedgången i effektiviteten är störst i städerna utom landsting och beror för dessas vidkommande på den ringa höjningen av taxeringsvärdena.

Vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen skulle de erforderliga höjningarna av de totala utdebiteringssatserna — på grundval av 1957 och 1958 års taxeringar — för riket i dess helhet genomsnittligt uppgå till 55 resp. 40 öre per skattekröna.

Av efterföljande uppställning framgår utdebiteringshöjningarna beträffande sistnämnda års taxeringar för olika slag av kommuner.

¹ Efter av prövningsnämnderna vidtagna ändringar.

Kommuner	Skatte- underlag ¹ vid 1958 års taxering milj. skkr	Samtliga garantibelopp		De effektiva garantibeloppen		Mot eff.gb. svarande utdeb.- höjning öre per skkr
		1 000 skkr	i % av kol. 2	1 000 skkr	i % av kol. 2	
1	2	3	4	5	6	7
Städer utom landsting ..	101,6	4 714	4,6	2 306	2,3	31,5
Övriga primärkommuner	232,6	16 874	7,3	6 733	2,9	31,1
Landsting	227,8	16 874	7,4	6 733	3,0	12,5
Municipalsamhällen	4,28	233	5,4	115	2,7	4,5
Tingslag	146,8	13 812	9,4	5 212	3,6	0,2

¹ Med nya ortsavdrag samt inkl. av staten tillskjutet skatteunderlag. — ² Uppgiften avser den erforderliga primärkommunala utdebiteringshöjningen.

KAPITEL V

De sakkunnigas ställningstagande

A. Frågan om fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen

Av den statistiska undersökningen framgår att en total avveckling av fastighetsbeskattningen skulle medföra att skatteunderlaget i urvalskommunerna kommer att minska med i genomsnitt 2,9 procent. Detta skatteunderlagsbortfall har beräknats på grundval av 1958 års taxering. Beträffande de sex i landsting ej ingående städerna är motsvarande procenttal 2,3. För kommunerna av speciell karaktär (sommrastugekommuner, skogskommuner och vattenkraftkommuner) uppgår minskningen i genomsnitt till 10,8 procent. Inom denna grupp av kommuner konstaterades betydande variationer kommunerna emellan. Sålunda uppgår minskningen lägst till 0,4 procent och högst till 31,7 procent.

Det förhållandet att fastighetsbeskattningens avveckling förorsakar en minskning av det skatteunderlag, varmed en kommun eljest haft att räkna, innebär emellertid inte att skatteunderlaget i kommunen för det år, under vilket reformen genomförs eller först verkar, med nödvändighet måste bli mindre än det skatteunderlag, som fanns tillgängligt i kommunen året dessförinnan. Alla de faktorer — främst den allmänna inkomstutvecklingen — som påverkar det kommunala skatteunderlaget, kan medföra en sådan stegring av de till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomsterna att skatteunderlaget minskar i mindre grad eller kanske till och med i vissa kommuner ökar trots att garantibelopp för fastighet inte längre ingår i underlaget för den kommunala inkomstskatten.

Kommunerna har under senare år haft ett fortlöpande stigande skatteunderlag. Av efterföljande sammanställning framgår det primärkommunala skatteunderlagets storlek — inkl. av staten tillskjutet skatteunderlag — enligt 1953—1959 års taxeringar. Det bör observeras, att de procentuella ök-

Taxeringsår	Antal skkr i milj. kronor	Ökning i % från föregående år
1953.....	251,5	12,6
1954.....	255,8	1,7
1955.....	278,2	8,8
1956.....	302,0	8,6
1957.....	315,0	4,3
1958.....	334,2	6,1
1959 ¹	346,3	3,6

¹ Preliminära uppgifter.

ningarna av skatteunderlaget avser genomsnittliga siffror för riket i dess helhet. Självfallet kan i den enskilda kommunen utvecklingen visa annan tendens.

Denna stegring kan endast till viss del förklaras av den med penningvärdets förändring sammanhängande höjningen av löner och priser. Den beror jämväl på en viss realmässig ökning av skatteunderlaget. Av sammanställningen framgår att skatteunderlaget enligt 1959 års taxering är 37,7 procent större än skatteunderlaget vid 1953 års taxering. Under samma tid har levnadskostnadsökningen utgjort omkring 21 procent. Socialstyrelsens konsumentprisindex har sålunda stigit från 126 (= årsmedeltal för år 1952) till 152 (= årsmedeltal för år 1958). I detta sammanhang vill vi även framhålla, att kommunernas möjligheter att realmässigt öka sitt skatteunderlag är mycket varierande. Härvid spelar sådana omständigheter som befolkningsunderlag, näringslivets inriktning i de enskilda kommunerna, kommunikationsförhållandena och dylikt en betydande roll.

I den mån en realmässig ökning av det kommunala skatteunderlaget kommer att vara för handen i en kommun, medför detta givetvis ökade möjligheter för kommunerna att bära den genom fastighetsbeskattningens avveckling inträdda minskningen i skatteunderlaget. Å andra sidan bör emellertid framhållas, att kommunerna ställts inför ständigt växande utgiftsbehov genom att omfattningen av kommunernas uppgifter ökat.

Den kommunala ekonomien är numera regelmässigt uppbyggd på en långsiktig planering av utgifterna. En dylik planering bygger på en påräknelig jämn utveckling av skatteunderlaget. En naturlig följd härav blir att några egentliga marginaler för att med oförändrad utdebitering möta ett skatteunderlagsbortfall, som man vid planeringen inte kunnat beakta, knappast finns. En fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen i sådana kommuner, där denna i större utsträckning är effektiv, ryms inte inom planeringen utan måste medföra höjning av utdebiteringssatserna. Det blir då nödvändigt att ta ställning till frågan hur stora utdebiteringshöjningar, som rimligen bör tolereras i anledning av fastighetsbeskattningens avveckling.

Innan vi går närmare in på denna fråga må följande mera allmänna synpunkter framhållas. Av den statistiska undersökningen framgår, att ett bortfall av fastighetsbeskattningen ger upphov till utdebiteringshöjningar av mycket varierande storlek. Härigenom uppkommer förskjutningar i skatetrycksrelationerna mellan olika kommuner. Vidare omfördelas skattebördan mellan olika grupper skattskyldiga inom de enskilda kommunerna.

De betydande variationerna mellan olika kommuners skatetryck har i den allmänna diskussionen om den kommunala beskattningen ofta framförts som en följd av brister i skattereglernas utformning. Det har därvid framhållits att medan man vid den *statliga* beskattningen på skilda sätt sökt uppnå en skälig och rättvis avvägning av skattebördan har motsvarande uppmärksamhet inte i samma mån ägnats den *kommunala* beskattningen. Redan förefintliga olikheter i skatetrycket kommer vid ett slopande av fastighetsbe-

skattningen att ytterligare förstärkas. Vid lika stora utdebiteringshöjningar i alla kommuner kommer ökningen i utdebiteringssatserna inte i och för sig att inverka på redan bestående skillnader i skattetrycket. Annorlunda blir emellertid fallet vid varierande utdebiteringshöjningar. Även om i och för sig är eftersträvansvärt, att kommunalskatterna så långt möjligt utjämnas, måste å andra sidan måttliga ojämnheter i skattetrycket kommunerna emellan tillåtas slå igenom i samband med fastighetsbeskattningens avveckling. Mindre ökningar i skattetrycket är inte heller ägnade inge betänkligheter under förutsättning att de drabbar kommuner med lågt skattetryck. Vid utdebiteringsökningar i kommuner med redan förut högt skattetryck torde det emellertid bli nödvändigt att mot varandra väga önskemålet om ett slopande av fastighetsbeskattningen mot angelägenheten av att förebygga det till följd av fastighetsbeskattningens avveckling inträdande högre skattetrycket.

För skattskyldiga inom en kommun innebär en utdebiteringshöjning, som föranleds av fastighetsbeskattningens avveckling, en viss omfördelning av skattebördan. Härvid är att märka att skattskyldig, som inte är fastighetsägare liksom även fastighetsägare, som inte erlägger effektiv fastighetsskatt, får bära hela utdebiteringshöjningen under det att övriga fastighetsägare i regel får en viss skattelättnad. Inom den sistnämnda gruppen av fastighetsägare kan emellertid även förekomma fall, där skatten trots garantibeskattningsens slopande blir högre än tidigare. Detta beror som regel på att vederbörande fastighetsägares inkomst från andra förvärvskällor är så stor att den skatteökning, som uppkommer till följd av utdebiteringshöjningen, blir större än den minskning i skattebördan, som fastighetsbeskattningens slopande i och för sig medför. I den mån förändringarna hålls inom någorlunda snäva gränser torde ur principiell synpunkt intet vara att invända mot denna konsekvens av fastighetsskattens slopande. Ett borttagande av fastighetsbeskattningen har nämligen motiverats med att fastighetsägarna som grupp betraktad svarar för en i förhållande till icke fastighetsägarna för stor del av kommunalskatten.

Av efterföljande sammanställning framgår ökningen av den sammanlagda kommunala och statliga¹ inkomstskatten för fysiska personer, som inte är fastighetsägare (liksom även för fastighetsägare, som inte erlägger effektiv fastighetsskatt) om garantibeskattningen slopas. Uträkningarna har utförts för gift skattskyldig i ortsgrupp III. Den nuvarande kommunala utdebiteringen har antagits vara 14 kronor per skattekrona och garantibeskattningsens slopande har antagits medföra en höjning av denna utdebitering med 0,25, 0,50 eller 1,00 kronor per skattekrona.

Av kolumnerna 3, 5 och 7 framgår ökningen av skatten i absoluta tal vid olika årsinkomster. Kolumnerna 4, 6 och 8 visar den procentuella skatteökningen. Utdebiteringshöjningarna medför att inkomsttagare i lägre inkomstskikt relativt sett får vidkännas större skatteökningar än inkomsttagare i högre liggande skikt.

¹ Enligt 1959 års skatteskala.

Årsinkomst Kr	Kommunal utdebitering i kronor per skattekrona						
	14,00	14,25		14,50		15,00	
	Skatt enl. nuvarande grunder Kr	Ökning i skatt för icke fastighetsägare vid ett slopande av garantibeskattningen					
		Kr	%	Kr	%	Kr	%
1	2	3	4	5	6	7	8
6 000	388	5	1,3	8	2,1	16	4,1
8 000	844	8	0,9	16	1,9	33	3,9
10 000	1 296	13	1,0	25	1,9	50	3,9
12 000	1 749	17	1,0	34	1,9	67	3,8
15 000	2 485	21	0,8	41	1,6	88	3,5
18 000	3 374	25	0,7	51	1,5	105	3,1
20 000	4 083	27	0,7	54	1,3	112	2,7
25 000	6 001	35	0,6	70	1,2	140	2,3
30 000	8 138	37	0,5	78	1,0	160	2,0
50 000	17 838	61	0,3	127	0,7	258	1,4
100 000	46 740	109	0,2	217	0,5	439	0,9
200 000	111 652	170	0,2	339	0,3	685	0,6

För kommunernas vidkommande har under senare år genomförts en rad ändringar i skattelagstiftningen, som tillsammans medfört minskade möjligheter att begränsa de utdebiteringsstegringar, som fastighetsbeskattningsens slopande beräknas medföra. Denna utveckling kan antas fortsätta. I propositionen nr 162 till 1959 års riksdag med förslag till förordning om allmän varuskatt m. m. har sålunda finansministern förklarat, att han har för avsikt att vid 1960 års riksdag anmäla *dels* förslag om en revidering av reglerna för sambeskattningen, *dels ock* förslag om rätt till förlustutjämnning och till avskrivning på inventarier i jordbruksdrift. Slutligen må i detta sammanhang påpekas att de till kommunerna utgående statsbidragen i anledning av ortsavdragsreformen från och med år 1961 i vissa kommuner kommer att successivt minska.

Ökningen av den genomsnittliga kommunala utdebiteringen för hela riket framgår av följande tablå.

Utdebitering för år	Kronor per skattekrona
1954	12,39
1955	12,24
1956	12,36
1957	12,60
1958	13,68
1959	14,20
1960 ¹	14,63

¹ Preliminär uppgift.

Tidigare har nämnts att vid 1958 års taxering den på effektiva garantibelopp belöpande delen av den kommunala inkomstskatten för riket i dess hel-

het uppgick till omkring 130 milj. kronor. För att motverka ett skattebortfall av denna storlek skulle — under förutsättning av oförändrat utdebiteringsbehov — kommunernas utdebiteringar genomsnittligt behöva höjas med 40 öre per skattekrone. En dylik utdebiteringshöjning ger måhända i och för sig stöd för uppfattningen att tidpunkten nu är lämplig för en slutgiltig avveckling av fastighetsbeskattningen. Emellertid har såsom nyss framhållits den statistiska utredningen klart visat, att utdebiteringshöjningarna kommer att variera avsevärt mellan de skilda kommunerna. Av denna anledning kan något ställningstagande till frågan om fastighetsbeskattningens avveckling inte grundas på genomsnittsvärdena. Det avgörande måste enligt vårt förmenande vara, hur förhållandena kommer att gestalta sig för de enskilda kommunerna och då i synnerhet för sådana, där garantibeskattningen antingen fortfarande är av mera väsentlig betydelse eller ock vid ändrade ekonomiska konjunkturer eller andra förhållanden, som mera påtagligt påverkar fastighetsbeskattningens effektivitet, kan förväntas få sådana.

Spännvidden mellan den högsta och lägsta primärkommunala utdebiteringsökningen per skattekrone, som skulle erfordras vid en total avveckling av fastighetsbeskattningen, utgör — om 1958 års taxering läggs till grund för beräkningarna — 4,70 kronor. Den högsta utdebiteringshöjningen förekommer i Ådals-Liden i Västernorrlands län och Fors i Jämtlands län, 4,74 kronor per skattekrone, och den lägsta i Gustav Adolf i Värmlands län, 0,04 kronor per skattekrone. Även Stugun i Jämtlands län samt Jokkmokk i Norrbottens län skulle nödgas höja sina primärkommunala utdebiteringssatser med mera än fyra kronor per skattekrone. Ytterligare sju av de undersökta kommunerna skulle komma att få vidkännas utdebiteringsökningar på mellan en och två kronor per skattekrone, nämligen Djurö, Värmdö, Ekeby och Gällersta, Resele, Frostviken, Kall samt Undersåker. Som exempel på utdebiteringsökningar, som inte uppgår till en krona men likväl är betydande, kan nämnas 88 öre i Dalarö, 81 öre i Österåker, 78 öre i Ljusterö, 75 öre i Blidö och 68 öre i Tyresö, samtliga belägna i Stockholms län samt 89 öre i Vännäs i Västerbottens län.

I samtliga nu nämnda kommuner med stor utdebiteringsökning överstiger den primärkommunala utdebiteringssatsen för år 1959 — med undantag för Ekeby och Gällersta samt Vännäs — den för hela landsbygden genomsnittliga primärkommunala utdebiteringssatsen, som uppgår till 10,10 kronor per skattekrone. För ett extremt fall — Jokkmokk — där utdebiteringssatsen för år 1959 uppgår till ej mindre än 14,50 kronor per skattekrone skulle en höjning till 18,76 kronor erfordras vid ett totalt slopande av fastighetsbeskattningen. Medan den genomsnittliga utdebiteringssatsen för landsbygden endast skulle stiga med ca 32 öre skulle utdebiteringssatsen i Jokkmokk komma att överstiga medelutdebiteringen för landsbygden med 8,34 kronor mot 4,40 kronor för år 1959.

I tio av de förut nämnda kommunerna, som skulle få vidkännas stora utdebiteringshöjningar i samband med slopande av fastighetsbeskattningen, beror höjningarna så gott som uteslutande på bortfallet av effektiv fastig-

hetsskatt från sådana fastigheter, som äges av juridiska personer. I återstående sju kommuner hänför sig den effektiva fastighetsskatten i stor utsträckning till sommarstugefastigheter.

Av det sagda framgår att en total avveckling av fastighetsbeskattningen medför att skillnaden i skattetryck kommunerna emellan kraftigt skärps samt att i vissa kommuner en betydande omfördelning av skattebördan från juridiska personer till fysiska personer blir följden. På grund härav finner vi oss inte kunna förorda en fullständig avveckling av garantibeskattningen med mindre denna kan kombineras med särskilda åtgärder i syfte att begränsa de största utdebiteringshöjningarna.

Den statistiska undersökningen har utvisat att för det stora flertalet kommuner varken fastighetsbeskattningens garantieffekt eller dess funktion att tillföra kommunerna en viss årlig inkomst för närvarande är av nämnvärd betydelse. Sistnämnda förhållande gör att vi övertvägt huruvida de antalsmässigt ganska få kommuner, där fastighetsbeskattningen fortfarande är av större praktisk betydelse, genom statsbidrag skulle kunna kompenseras för det inkomstbortfall, som fastighetsbeskattningens avveckling skulle medföra. Rent principiellt kan naturligtvis ifrågasättas om en ändring i den kommunala skattelagstiftningen, som syftar till att undanröja en sedan länge ur rättvisesynpunkt kritiserad beskattningsform, kan motivera att staten i större eller mindre utsträckning håller kommunerna skadeslösa för av ändringen orsakad inkomstminskning. Utan att närmare ta ställning till detta spörsmål, vill vi dock framhålla att vid en total avveckling av fastighetsbeskattningen starka billighetsskäl talar för statlig hjälp åt vissa kommuner. Det kan i detta sammanhang nämnas, att i flera av de i berörda hänseende mest utsatta kommunerna de effektiva garantibeloppen till inte ringa del härflyter just från staten tillhöriga fastigheter.

Vilken utdebiteringshöjning som i ett eventuellt statsbidragssystem skulle berättiga till compensation är själfvallet en ömtålig avvägningsfråga. Att flertalet av de kommuner, som urvalskommunerna representerar, och där höjningen av hela den kommunala utdebiteringen i medeltal uppgår till 43 å 44 öre per skattekrona, inte skulle kunna ifrågakomma för statsbidrag anser vi dock uppenbart. Statsbidragsgivningen skulle under alla förhållanden få begränsas till att avse kommuner, som i fråga om utdebiteringshöjning mera markant avviker från genomsnittet. Storleken av härför erforderliga bidrag är svår att ens uppskattningsvis beräkna men torde uppgå till ett eller annat tiotal milj. kronor. Huruvida det ur statsfinansiell synpunkt föreligger utrymme för en statsbidragsgivning av denna storleksordning har vi inte haft att ta ställning till. Däremot har vi undersökt hur ett dylikt statsbidrag skulle kunna utformas. Vi har därvid funnit att det stöter på stora praktiska svårigheter att konstruera ett statsbidragssystem, som ger ett med hänsyn till syftet tillfredsställande resultat för de enskilda kommunerna.

Såsom grund för ett eventuellt statsbidrag måste föreligga en beräkning av det skatteunderlag som bortfaller på grund av fastighetsbeskattningens

slopande. För utformningen av statsbidraget kan tänkas åtminstone två olika system, nämligen antingen statsbidrag med ett i kronor bestämt belopp eller statsbidrag med tillskjutet skatteunderlag. Enligt det förstnämnda systemet skall det konstaterade skatteunderlagsbortfallet omvandlas till ett i kronor bestämt belopp, som i stort sett motsvarar den inkomstminskning, som uppstår genom att kommunen får utdebitera på ett lägre skatteunderlag. Beräkningen av inkomstminskningen och därmed av statsbidraget måste därvid grundas på en utdebiteringssats, som, därest icke beräkningarna upprepas med jämna mellanrum, efter ganska få år skulle framstå såsom inaktuell. I det andra fallet skulle statsbidraget bestämmas genom anknytning till den för varje bidragsår bestämda utdebiteringen i vederbörande kommun. Härigenom anpassas visserligen statsbidraget automatiskt till förändringarna i det kommunala utdebiteringsbehovet, men däremot tas inte hänsyn till förändringarna i fastighetsbeståndet. Av det sagda framgår att båda bidragssystemen är behäftade med vissa olägenheter, vilka dock inte i och för sig är av beskaffenhet att utesluta deras tillämpning.

För att konstatera bortfallet av skatteunderlag skulle emellertid krävas mycket omfattande undersökningar. Det räcker nämligen inte med att uträkna skatteunderlagsbortfallet i de kommuner, där garantiskatteunderlaget utgör en förhållandevis stor andel av inkomstskatteunderlaget, utan undersökningarna måste utsträckas till att omfatta samtliga kommuner för att ett rättvisande och tillförlitligt resultat skall uppnås. Det kan ej heller vara tillfyllest att fastställa skatteunderlagsbortfallet för enbart de större fastigheter, utan undersökningen måste omfatta samtliga fastigheter. Vid våra statistiska undersökningar har vi fått belägg för att ett dylikt konstaterande av skatteunderlagsbortfallet för samtliga fastigheter skulle bli synnerligen tidsödande och arbetskrävande. Från dessa olägenheter skulle man möjligen kunna bortse om uträkningarna av skatteunderlagsbortfallet blev en engångsföreteelse. Så är emellertid inte fallet. Fastighetsbeskattningens effektivitet kan nämligen variera kraftigt från det ena året till det andra. Att fastlåsa kommunernas statsbidrag under en följd av år på grundval av uppgifter, som för enskilda kommuner kan ha varit av exceptionell natur, leder till orättvisor kommunerna emellan och kan därför inte godtas. — En annan anledning till att beräkningen av skatteunderlagsbortfallet inte kan ske en gång för alla är nybildning och fortsatt bebyggande av fastigheter. Sålunda kan fastighetsbeskattningen exempelvis för kommuner med för närvarande outbyggd vattenkraft framdeles få stor betydelse genom en kraftig uppgång av taxeringsvärdena.

De påtalade olägenheterna finner vi så stora, att vi anser att statsbidrag inte bör ifrågakomma i samband med fastighetsbeskattningens avveckling.

Sammanfattningsvis får vi sålunda konstatera att en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen skulle för vissa kommuner medföra utdebiteringshöjningar, som ur de synpunkter vi i det föregående utvecklat inte kan godtas. Vidare har vi funnit att ett system med statsbidrag till före-

byggande av olägenheterna med avvecklingen inte skulle bli en ändamålsenlig och lämplig anordning och sålunda ej kunnat av oss förordas. Under sådana omständigheter saknas enligt vårt förmenande för närvarande förutsättningar för en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen.

B. Olika möjligheter till fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen

Även om vi sålunda inte ansett oss nu kunna föreslå en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen, har vi undersökt om möjligheter föreligger för en ytterligare avveckling av fastighetsbeskattningen. Två metoder synes därvid kunna komma till användning. Den ena vore att ytterligare sänka repartitionstalet och därigenom nedbringa den effektiva fastighetsbeskattningen. Ett annat sätt vore att slopa fastighetsbeskattningen för vissa slag av fastigheter. I princip möter inget hinder att tillämpa dessa metoder var för sig eller i kombination med varandra.

I. Sänkning av repartitionstalet

Det enklaste sättet att minska fastighetsbeskattningens effektivitet är att sänka repartitionstalet. Genom en sådan åtgärd bibehålls för samtliga fastighetsägare garantiskattesystemet i princip oförändrat. Resultatet blir för kommunernas vidkommande en minskning av den på grundval av garanti-belopp för fastighet beräknade kommunala inkomstskatten. Sett ur den enskilde fastighetsägarens synpunkt medför givetvis en sänkning av repartitionstalet att den effektiva garantiskatten — i den mån sådan utgår — blir lägre.

När frågan om sänkning av repartitionstalet senast var föremål för statsmakternas bedömande, uttalade departementschefen i proposition nr 71 till 1957 års riksdag, att som riktpunkt för den då aktuella sänkningen borde uppställas att densamma bestämdes till den lägsta nivå, som var förenlig med ett skäligt hänsynstagande till de kommuner för vilka fastighetsbeskattningen fortfarande hade mera avsevärd betydelse. Repartitionstalet fastställdes vid 1957 års riksdag till 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Dessförinnan hade det utgjort 4 procent. Den kraftiga sänkningen var närmast föranledd av de omfattande höjningarna av taxeringsvärdena, som väntades vid 1957 års allmänna fastighetstaxering. De prognoser beräffande taxeringsutfallet, som låg till grund för beslutet, har sedermera visat sig vara i allt väsentligt riktiga. För skogen blev dock, som tidigare berörts, taxeringsvärdena högre än man i allmänhet räknat med.

En sänkning¹ av repartitionstalet nu skulle få en helt annan effekt än fallet var nyssnämnda år, eftersom denna sänkning inte skulle sammanfalla med en däremot svarande höjning av taxeringsvärdena. Särskilt känsliga för en sänkning av repartitionstalet är givetvis de kommuner av speciell karaktär, där fastighetsskatteunderlaget av olika anledningar (vattenfallskommuner, skogskommuner, sommarstugekommuner och liknande) utgör en betydelsefull del av hela skatteunderlaget. Till bilden hör också att vissa

av dessa kommuner fick vidkännas ett förhållandevis större skattebortfall vid 1957 års sänkning av repartitionstalet än övriga kommuner.

För att konkret belysa det nu sagda har vi beträffande fyra norrlands-kommuner verkställt beräkningar beträffande verkningarna vid 1958 års taxering av ett till 2 procent sänkt repartitionstal. De undersökta kommunerna är Ådals-Liden i Västernorrlands län, Fors och Stugun i Jämtlands län samt Jokkmokk i Norrbottens län. Beräkningarna har begränsats till domänstyrelsens fastigheter, andra större skogs- och jordbruksfastigheter, kraftverksfastigheter samt vissa större rörelsefastigheter.

I *Ådals-Liden* kommer vid en sänkning av repartitionstalet från nuvarande 2,5 procent till 2 procent skatteunderlaget för nyssnämnda fastigheter att minska med 12 215 skattekrönor, eller 6,2 procent. Denna minskning av skatteunderlaget skulle medföra en primärkommunal utdebiteringshöjning av 67 öre per skattekröna. I *Ådals-Liden* härflyter de effektiva garantibeloppen så gott som uteslutande från vattenfallsstyrelsens fastigheter.

I *Fors* skulle skatteunderlaget minska med 9 360 skattekrönor, eller 6,4 procent. För att kompensera detta bortfall skulle erfordras en primärkommunal utdebiteringshöjning av 71 öre per skattekröna. Vattenfallsstyrelsens samt vissa andra större kraftverksföretags fastigheter svarar här för de effektiva garantibeloppen.

I *Stugun* har omräkningen medfört en minskning av skatteunderlaget med 8 242 skattekrönor, eller 5,3 procent. Denna nedgång i skatteunderlaget skulle medföra en primärkommunal utdebiteringshöjning av 62 öre per skattekröna. Liksom fallet var beträffande *Ådals-Liden* härflyter de effektiva garantibeloppen så gott som uteslutande från vattenfallsstyrelsens fastigheter.

Vad slutligen beträffar *Jokkmokk* skulle skatteunderlaget för denna kommun minska med 19 147 skattekrönor, eller 4,5 procent. Bortfallet härav skulle förorsaka en primärkommunal utdebiteringshöjning av 68 öre per skattekröna. Förutom från vattenfallsstyrelsens fastigheter härrör de effektiva garantibeloppen i denna kommun även från domänstyrelsens fastigheter.

De beräknade utdebiteringshöjningarna blir i verkligheten något högre av den anledningen att inte samtliga fastigheter inom resp. kommuner medräknats. Vidare bör understrykas att endast de primärkommunala utdebiteringshöjningarna beaktats samt att, åtminstone beträffande *Jokkmokk*, redan nu utgående utdebiteringssats är mycket hög.

De exempel vi lämnat syns oss tillräckligt klart ådagalägga att inte ens en så ringa sänkning av repartitionstalet som från 2,5 till 2 är genomförbar för *specialkommunernas* vidkommande utan att dessa utsätts för kännbara ekonomiska påfrestningar. På grund av det anförda kan vi inte förorda att en ytterligare avveckling av fastighetsbeskattningen sker genom sänkning av repartitionstalet. Det kan i sammanhanget också förtjäna påpekas att en sådan sänkning inte innebär någon som helst förenkling i det nuvarande taxeringsarbetet. Garantiskattesystemet som sådant bibehålls ju för alla

fastigheter och sålunda även för sådana fastigheter som i fortsättningen inte skulle ha att svara för någon effektiv fastighetsskatt. Härigenom skulle det nuvarande systemet framstå såsom än mera onödigt och betungande ur taxeringssynpunkt.

2. Avveckling av fastighetsbeskattningen för vissa grupper av fastigheter enligt två undersökta alternativ

Bland de möjligheter, som erbjuder sig att nedbringa fastighetsbeskattningens omfattning genom att fritaga vissa grupper av fastigheter från fastighetsbeskattningen, har vi övervägt två alternativ, i det följande benämnda alternativ I och II. Alternativen är i tekniskt hänseende anknutna till de skattskyldigas redovisning i inkomstlängdens olika delar.

Enligt 34 § taxeringskungörelsen skall inkomstlängden bestå av tre delar, A-längden, B-längden och C-längden.

I A-längden upptas fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser.

I B-längden upptas var för sig följande två grupper av skattskyldiga, nämligen dels svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter, som inte är aktiebolag och sådana utländska juridiska personer, som inte skall upptas i A-längden, dels ock andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar ävensom sparbanks, sparbänkernas säkeretskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, Svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar.

I C-längden upptas övriga skattskyldiga. Här redovisas sålunda bl. a. inkomst, som härflyter från statens fastighetsinnehav.

Alternativ I innebär avveckling av fastighetsbeskattningen beträffande samtliga fastigheter, som tillhör i A-längden upptagna skattskyldiga.

Alternativ II innebär avveckling av fastighetsbeskattningen dels beträffande samtliga fastigheter, som tillhör i A-längden upptagna skattskyldiga, dels ock beträffande fastigheter, som äges av bostadsföreningar, bostadsaktiebolag eller allmännyttiga bostadsföretag. I syfte att förenkla deklarations-, taxerings- och uppborrdsförfarandet föreslås vidare att sommarstugefastigheter skall beskattas i ägarens hemortskommun. För att inte detta förslag skall leda till att de kommuner, där sommarstugorna är belägna, skall få minskat skatteunderlag, föreslås vidare att nyssnämnda kommuner i samband med statsverkets utbetalning av kommunalskatt erhåller kompensation från hemortskommunerna för bortfallet av den på sommarstugefastigheterna nu belöande garantiskatten.

Redogörelse för vissa med de båda alternativen sammanhörande beskattningsregler

Innan vi övergår till att närmare redogöra för innebörden och verkningarna av de båda alternativen torde det vara erforderligt att i korthet belysa ett par särskilda spörsmål. Det första angår beskattningsreglerna samt taxerings- och uppborrdsförfarandet beträffande en- och tvåfamiljsfastigheter,

som är belägna i annan kommun än ägarens hemortskommun (huvudsakligen sommarstugefastigheter). Det andra gäller nuvarande regler för beskattning av bostadsföreningar, bostadsaktiebolag och allmännyttiga bostadsföretag.

Nettointäkt av sommarstugefastigheter beskattas för närvarande till *statlig inkomstskatt* i den kommun, där fastighetens ägare är mantals-skriven. Därvid upptas såsom intäkt 2,5 procent av taxeringsvärdet. Avdrag får göras dels för ränta å lånat, i fastigheten nedlagt kapital, dels ock för tomträttsavgäld eller annan liknande avgäld. Sådant extra avdrag om 200 kronor, som genom beslut av 1957 års riksdag tillkommer egnahemsägare, som själv bebor sin fastighet, medges däremot i regel inte. Om vid tillämpning av dessa regler underskott uppkommer får detta avdras under »Allmänna avdrag». Bestämmelserna om beskattning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter finns intagna i 24 § 2 mom. och 25 § 3 mom. kommunalskatte-lagen jämte tillhörande anvisningar.

I den kommun, där fastigheten är belägen, beskattas fastighetsägaren till *kommunal inkomstskatt* för fastighetens garantibelopp. Han har därför att i sommarstugekommunen avlämna särskild självdeklaration enligt formulär nr 2 b. Härvid bortses — liksom i det följande — från sådana fastigheter, som brukar uthyras eftersom dessa inte är schablonbeskattade.

Garantibeloppet utgör 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Om fastighetsägaren inte åtnjuter annan inkomst, som skall beskattas i kommunen, kommer garantibeloppet att tillika utgöra taxerad och, i regel, efter avrundning nedåt till helt hundratal kronor även beskattningsbar inkomst. Avdrag för underskott, som uppkommit vid beräkning av nettointäkten, kan i detta fall inte utnyttjas av den skattskyldige.

Skatteplikt till kommunal inkomstskatt inträder först då den beräknade beskattningsbara inkomsten i kommunen uppgår till 100 kronor.

Av den utredning, som verkställdts beträffande sommarstugefastigheterna, framgår bland annat att taxeringsvärdena å detta slags fastigheter genomsnittligt inte uppgår till så höga belopp. I Ljusterö kommun var sålunda genomsnittsvärdet vid 1957 års allmänna fastighetstaxering omkring 12 800 kronor och i Onsala kommun omkring 20 400 kronor. Antalet i undersökningen ingående fastigheter var i den förstnämnda kommunen 1 152 och i den sistnämnda 1 146. Av dessa fastigheter hade i Ljusterö 851, eller 74 procent, och i Onsala 554, eller 48 procent, påförts högst tre skattekrönor per fastighet. Vidare har undersökningen givit vid handen att belåningen av sommarstugorna är av måttlig omfattning, vilket haft till följd att de effektiva garantibeloppen för detta slag av fastigheter inte kan beräknas utgöra mer än ca 30 procent av de totala. Det administrativa bestyret såväl med den årliga taxeringen av de omkring 177 000 sommarstugefastigheterna i riket som ock med uppbörd och i förekommande fall indrivning av på desamma belöpande skatter är betydande, vilket torde framgå av den arbetsrutin, som — med vissa smärre variationer — tillämpas för varje kommun. I detta hänseende hänvisas till den sammanställning, som lämnas i *bilaga 4*. Av

bilagan framgår att de olika arbetsmoment — varav en del tämligen tidsödande — som ägare av sommarstugefastighet samt olika myndigheter har att utföra för en var fastighet regelmässigt uppgår till femton å aderton.

Genom beslut av 1954 års riksdag kom inkomst av fastighet, som äges av bostadsförening eller bostadsaktiebolag, att beräknas efter samma schablonmetod, som gäller för en- och tvåfamiljsfastigheter. Hela fastighetsinkomsten upptas efter denna lagändring till beskattning hos föreningen (bolaget). Medlemmen (delägaren) inkomstbeskattas enligt de nya reglerna blott om han hyr ut sin lägenhet. I propositionen nr 37/1954 framhölls att man genom dessa regler erhöi en åsyftad anpassning till den verkliga skatteförmågan, eftersom vid inkomstberäkningen hänsyn togs till den högre eller lägre ränta, som utgick på det lånade kapitalet.

Bestämmelserna om bostadsföreningars och bostadsaktiebolags beskattning för inkomst av fastighet återfinns i 24 § 3 mom. och 25 § 3 mom. kommunalskattelagen. De år 1957 beslutade ändringarna i fråga om beräkning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter berörde inte bostadsföreningar och bostadsaktiebolag. Bruttointäkten av dessa fastigheter beräknas alltså fortfarande efter 3 procent av taxeringsvärdet.

Med bostadsförening och bostadsaktiebolag förstås enligt anvisningarna till kommunalskattelagen »ekonomisk förening och aktiebolag, vars verksamhet uteslutande eller huvudsakligen består i att åt föreningens medlemmar eller bolagets delägare bereda bostäder i hus, som ägas av föreningen eller bolaget». Frågan huruvida en bostadsförening eller ett bostadsaktiebolag är av den beskaffenhet, som avses i nyssnämnda anvisningar, har överlämnats åt praxis att avgöra. Emellertid förutsatte såväl departementschefen i proposition nr 3/1957 som bevillningsutskottet i sitt betänkande nr 5/1957, att riksskattenämnden skulle meddela vägledande anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna.

Dylika anvisningar har riksskattenämnden meddelat den 9 oktober 1957. Att observera är således att inte alla bostadsföreningar och bostadsaktiebolag beskattas efter schablon. För beräkning av inkomst av ej schablonbeskattad fastighet skall — där fråga inte är om en- eller tvåfamiljsfastighet — av företaget lämnas fullständig redovisning enligt deklara-tionsformulär nr 6 a. Företaget är därvid berättigat till avdrag — förutom för övriga omkostnader för fastigheten — dels för värdeminskning å hela fastigheten, dels ock för garantibeloppet för fastigheten.

Vid 1954 års riksdag tillkom även bestämmelsen om schablonmässig inkomstberäkning för fastighet som tillhör vissa allmännyttiga bostadsföretag. Med allmännyttigt bostadsföretag förstås bolag, förening eller stiftelse, som av bostadsstyrelsen (statens byggnadslånebyrå) eller länsbostadsnämnd erkänts såsom allmännyttigt bostadsföretag. Reglerna för beskattningen av de allmännyttiga bostadsföretagen var ursprungligen något

annorlunda utformade än de, som gällde beträffande en- och tvåfamiljsfastigheter samt bostadsföreningars och bostadsaktiebolags fastigheter. Genom beslut av 1959 års riksdag (prop. nr 9/1959) beräknas emellertid numera inkomst av fastighet, som tillhör allmännyttigt bostadsföretag, enligt samma schablonmetod, som tillämpas beträffande fastighet, som äges av bostadsförening eller bostadsaktiebolag. Riksdagen beslöt vidare, att schablonmetoden skulle tillämpas på *alla* allmännyttiga bostadsföretag. Taxeringsmyndigheterna har ej att bedöma bostadsföretagets karaktär utan har att hålla sig till om företaget vunnit nyss nämnt erkännande.

Bestämmelserna, som reglerar beskattningen av de allmännyttiga bostadsföretagen, återfinns i 24 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen.

Närmare redogörelse för de båda alternativen

Alternativ I

Detta alternativ innebär i princip att gränslinjen mellan fastigheter för vilka fastighetsbeskattningen föreslås avvecklad och fastigheter för vilka inkomst av garantibelopp fortfarande skall beräknas, går mellan fastigheter, som äges av fysiska personer, å ena, samt fastigheter, som äges av juridiska personer, å andra sidan. Ur praktisk taxeringssynpunkt kan detta även uttryckas så att garantibelopp för fastighet inte skall beräknas för i A-längden upptagna skattskyldiga under det att så fortfarande skall ske för övriga skattskyldiga.

En fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen i överensstämmelse med detta alternativ undanröjer i allt väsentligt den kritik, som riktats mot fastighetsbeskattningen i dess nuvarande utformning. Denna kritik utmynnar i att fastighetsbeskattningen inte står i överensstämmelse med principen »skatt efter förmåga». Beträffande de juridiska personerna har skattelagstiftningen inte på samma sätt som när det gäller de fysiska personerna låtit skatteförmågesynpunkterna träda i förgrunden. De juridiska personerna åtnjuter exempelvis inte ortsavdrag eller extra avdrag för nedsatt skatteförmåga och får i regel ej heller tillgodogöra sig andra allmänna avdrag än avdrag för underskott å förvärvskällor. De juridiska personernas inkomster är ej heller underkastade progressiv beskattning, vilket på sitt sätt är ett uttryck för att andra synpunkter gör sig gällande vid skattebördans avvägning än när det är fråga om fysiska personer.

Genom att på sätt som föreslås i detta alternativ knyta avvecklingen av fastighetsbeskattningen till ägarinnehavet uppnås också för de, ur kommunernas synpunkt, mest angelägna fallen — nämligen de juridiska personernas fastighetsinnehav — att fastighetsbeskattningens garanti-effekt bevaras. Den statistiska undersökningen har klarlagt att en ändring av reglerna om fördelning mellan olika kommuner av inkomst av rörelse, vari fastighet ingår, inte kan bidra till en mera rättvis inkomstfördelning kommunerna emellan, enär fastighetsbeskattningen helt eller till väsentligaste delen är effektiv. Det rör sig i dessa fall, där de skattskyldigas enda bi-

drag till kommunernas skatteunderlag utgörs av garantibeloppen, huvudsakligen om större fastighetskomplex, där ägarna antingen är det allmänna eller bolag. Såsom närmare framgår av den förut lämnade redogörelsen har uppmärksamrats en tendens hos juridiska personer med fastigheter inom skilda kommuner att i någon eller några av dessa redovisa nettointäkter, som endast motsvarar garantibeloppen. Dessas storlek synes alltså — även om fastighetsbeskattningen inte är effektiv — vara av direkt betydelse för omfattningen av det kommunala skatteunderlaget.

Det *skattebortfall för kommunerna*, som genomförandet av alternativ I skulle medföra, framgår av nedanstående uppställning där som jämförelse angivits det skattebortfall, som en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen skulle föranleda. Därvid har skattebortfallet enligt alternativ I beräknats efter enahanda grunder som tillämpats vid uträkningen av den sammanlagda effektiva fastighetsskatten i hela riket.

Kommuner	Skattebortfall, beräknat på grundval av 1958 års taxering, 1 000 kr					
	vid total avveckling av fastighetsbeskattningen			enligt alternativ I		
	Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter	Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter
1	2	3	4	5	6	7
Städer utom landsting ..	74	31 167	31 241	46	10 846	10 892
Övriga primärkommuner	9 715	60 597	70 312	4 389	41 121	45 510
Landsting	3 825	23 782	27 607	1 735	16 253	17 988
Municipalsamhällen.....	3	184	187	1	133	134
Tingslag.....	53	248	301	24	166	190
Summa	13 670	115 978	129 648	6 195	68 519	74 714

Av tablan framgår att skattebortfallet för kommunerna enligt detta alternativ skulle bli omkring 75 milj. kronor. Den återstående effektiva fastighetsskatten uppgår då till 55 milj. kronor. Tabell G (s. 102) utvisar storleken av de primärkommunala utdebiteringshöjningar, som skulle erfordras i samtliga undersökta kommuner vid genomförandet av detta alternativ.

Som tidigare nämnts skulle för 17 av de undersökta kommunerna stora höjningar av utdebiteringssatserna bli erforderliga vid en *fullständig* avveckling av fastighetsbeskattningen. I tio av dessa kommuner föranleddes utdebiteringshöjningen nästan helt av borttagandet av garantibeloppet för av juridiska personer ägda fastigheter medan i återstående sju kommuner utdebiteringshöjningen i stor utsträckning berodde på fastighetsskattens slopande för sommarstugefastigheter. Då enligt nu förevarande alternativ garantibeskattningen bibehålls för de förstnämnda fastigheterna men slopas för de sistnämnda medför detta att de betydande utdebiteringshöjningar som skulle erfordras vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskatt-

ningen för de tio förstnämnda kommunerna väsentligt reduceras. För de sju sommarstugekommunerna kommer dock utdebiteringshöjningarna i stort sett att kvarstå. För de tio förstnämnda kommunerna minskar utdebiteringsökningen t. ex. i Ådals-Liden från 4,74 till 0,05 kronor per skattekrona, i Fors från 4,74 till 0,07, i Jokkmokk från 4,26 till 0,11 och i Stugun från 4,16 till 0,07; i ingen av de övriga kommunerna skulle utdebiteringshöjningen enligt detta alternativ överstiga 0,17 kronor per skattekrona. För sommarstugekommunerna skulle emellertid som nämnts utdebiteringshöjningarna fortfarande bli höga. De skulle exempelvis uppgå i Djurö till 1,10 kronor, i Värmdö till 0,96 kronor och i Dalarö till 0,73 kronor, allt per skattekrona.

Alternativ II

Förut har i korthet omnämnts att detta alternativ innehåller förslag om att garantibelopp framdeles — utöver vad som följer av alternativ I — inte skall fastställas för fastigheter, som äges av bostadsföreningar och bostadsaktiebolag samt allmännyttiga bostadsföretag. Vidare har nämnts att för sommarstugefastigheterna i förenklingssyfte föreslås att en teknisk omläggning av beskattningsförfarandet genomförs. För närvarande beskattas dessa fastigheter statligt i hemortskommunen men kommunalt, där fastigheten är belägen. Alternativ II innebär att sommarstugefastigheterna skall beskattas såväl statligt som kommunalt i hemortskommunen, men att sommarstugekommunen i samband med avräkningsförfarandet av kommunalskatt skall tillföras ett skatteunderlag, som motsvarar 2,5 procent av fastigheternas sammanlagda taxeringsvärden. De skattskyldiga får enligt alternativ II — liksom även var förhållandet beträffande alternativ I — utnyttja gäldränteavdraget och, i förekommande fall, avdrag för tomträttsavgäld eller annan liknande avgäld. Skillnaden mellan alternativen ligger däri att enligt alternativ II nyssnämnda avdrag minskar skatteunderlaget i *hemortskommunen* under det att sagda avdrag enligt alternativ I minskar skatteunderlaget i den kommun, där fastigheten är belägen. Då bruttointäkterna av sommarstugefastigheterna enligt schablon skall bestämmas till 2,5 procent av taxeringsvärdet och sålunda städse uppgår till samma summa som garantibeloppen, bestäms skattebortfallet i sommarstugekommunerna vid garanti-beskattningsens slopande av gäldränteavdragens storlek. Enligt alternativ II kommer alltså detta skattebortfall i sommarstugekommunerna att få bäras av *sommarstugeägarnas hemortskommuner*.

I ett föregående avsnitt av detta kapitel har lämnats en detaljerad redogörelse för nu gällande beskattningsregler samt förfaringssättet för taxering, uppbörd och indrivning av skatt beträffande sommarstugorna. Alternativ II söker tillgodose kravet på enklare regler i nu nämnda avseenden. Det nuvarande systemet förutsätter att ägare av en sommarstuga avlämnar deklARATION för sin fastighet såväl i hemortskommunen för taxering till statlig inkomstskatt som i sommarstugekommunen för taxering till kommunal inkomstskatt. Självfallet skulle en betydande förenkling åstadkommas om

den skattskyldige endast behövde avlämna uppgift i hemortskommunen. I ett särskilt avsnitt kommer att redovisas verkningarna i olika hänseenden vid ett genomförande av detta förslag ävensom för det sätt på vilket vi tänkt oss lösa vissa med detsamma förknippade tekniska spörsmål.

Det *skattebortfall för kommunerna*, som genomförandet av alternativ II skulle medföra, framgår av följande uppställning. En närmare redogörelse beträffande den förändring i kommunernas skatteintäkter, som föränsleds av omläggningen av sommarstugebeskattningen, lämnas i *bilaga 5*. I övrigt har skattebortfallet enligt alternativ II beräknats efter enahanda grunder som tillämpats vid uträkningen av den sammanlagda effektiva fastighetsskatten i riket.

Kommuner	Skattebortfall, beräknat på grundval av 1958 års taxering, 1 000 kr					
	vid total avveckling av fastighetsbeskattningen			enligt alternativ II		
	Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter	Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Samtliga fastigheter
1	2	3	4	5	6	7
Städer utom landsting ..	74	31 167	31 241	46	22 433	22 479
Övriga primärkommuner	9 715	60 597	70 312	4 389	46 248	50 637
Landsting	3 825	23 782	27 607	1 735	18 252	19 987
Municipalsamhällen	3	184	187	1	151	152
Tingslag	53	248	301	24	183	207
Summa	13 670	115 978	129 648	6 195	87 267	93 462

Skattebortfallet för kommunerna skulle enligt detta alternativ bli omkring 93 milj. kronor. Den återstående effektiva fastighetsskatten uppgår därefter till omkring 36 milj. kronor.

Av tabell G kan direkt utläsas det skatteunderlagsbortfall och därav föranledda primärkommunala utdebiteringshöjningar för samtliga undersökta kommuner, som skulle bli följden dels av en total avveckling av fastighetsbeskattningen, dels ock vid en fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen enligt de båda alternativ, som undersökts av de sakkunniga. Enligt alternativ II uppkommer inte i någon av de undersökta kommunerna större primärkommunal utdebiteringsökning än 29 öre.

De sakkunnigas ställningstagande till de båda alternativen

Av den tidigare redogörelsen framgår att båda alternativen medför att det önskade resultatet — en avsevärd minskning av fastighetsbeskattningens omfattning — uppnås. Sålunda minskar den del av den kommunala inkomstskatten, som enligt nuvarande bestämmelser utgår på grundval av garantibelopp för fastighet, från omkring 130 milj. kronor till omkring 55 milj. kronor enligt alternativ I samt till omkring 36 milj. kronor enligt alternativ II. Minskningen utgör 75 resp. 93 milj. kronor eller i relativa tal 58

Tabell G. Skatteunderlagsbortfall och därav föranledda utdebiteringshöjningar för samtliga undersökta kommuner vid en total avveckling av fastighetsbeskattningen samt enligt de alternativ för en fortsatt avveckling av densamma som övervägts av de sakkunniga

Kommun Länsbeteckning	Garantib. i % av to- tala skatte- underlaget	Skatteunderlagsbortfall i % vid avveckling av fastighetsbeskattningen			Erforderliga höjningar av de primärkommunala utdebiteringssatserna i kr per skkr vid av- veckling av fastighets- beskattningen		
		totalt	enl. alt. I	enl. alt. II	totalt	enl. alt. I	enl. alt. II
1	2	3	4	5	6	7	8
Tyresö B	12,9	6,2	5,6	2,4	0,68	0,61	0,26
Floda D	10,2	2,1	1,8	1,8	0,21	0,19	0,18
Boxholms köping .. E	7,5	2,7	1,9	1,9	0,28	0,20	0,20
Hamneda G	11,5	1,8	1,6	1,5	0,16	0,14	0,13
Fagerhult H	11,2	2,5	2,4	2,4	0,26	0,24	0,24
Borrby L	8,9	2,0	1,5	1,5	0,17	0,13	0,13
Skegrie M	11,1	3,2	1,8	1,8	0,23	0,13	0,12
Ytterby O	5,3	2,5	2,2	2,2	0,22	0,19	0,19
Bjärke P	10,0	1,9	1,6	1,5	0,18	0,15	0,14
Lyrestad R	8,4	2,0	1,7	1,6	0,23	0,19	0,18
Grava S	6,2	2,2	1,8	1,7	0,24	0,19	0,19
Kolbäck U	6,9	3,5	1,9	2,0	0,42	0,22	0,24
Söderbärke W	9,1	3,2	0,8	0,7	0,35	0,08	0,07
Attmar Y	7,7	2,8	0,9	1,0	0,33	0,11	0,12
Jörn AC	7,1	1,5	1,2	1,4	0,25	0,20	0,23
Oxelösund D	6,1	2,6	1,2	1,6	0,28	0,13	0,17
Vadstena E	4,9	3,1	2,1	2,6	0,33	0,22	0,27
Höganäs M	6,1	2,9	2,0	2,6	0,32	0,23	0,29
Stockholm A	4,6	2,3	0,8	1,6	0,31	0,11	0,21
Blidö B	17,6	6,9	5,5	2,4	0,75	0,59	0,25
Österåker B	16,9	7,0	4,4	2,0	0,81	0,50	0,22
Ljusterö B	23,3	6,9	5,4	1,3	0,78	0,60	0,14
Djurö B	30,6	10,8	9,4	1,0	1,29	1,10	0,10
Värmdö B	24,5	8,7	7,6	1,2	1,10	0,96	0,14
Dalarö ¹ B	19,4	7,1	6,0	1,6	0,88	0,73	0,19
Södra Göstring..... E	18,1	2,3	1,3	1,3	0,22	0,13	0,13
Linderås F	15,9	4,1	2,7	2,7	0,34	0,22	0,22
Åseda G	15,6	2,4	1,2	1,2	0,18	0,09	0,09
Annerstad G	16,0	3,9	1,2	1,2	0,38	0,11	0,11
Räng M	20,2	6,4	5,1	1,4	0,57	0,45	0,11
Knäred N	15,4	2,4	1,5	1,5	0,22	0,14	0,13
Laholms landsk. N	22,3	4,3	2,9	1,8	0,36	0,25	0,15
Ätran N	15,9	2,6	1,6	1,5	0,27	0,16	0,15
Onsala N	16,2	6,4	5,3	1,7	0,46	0,38	0,12
Finnskoga-Dalby S	17,2	4,7	1,0	1,0	0,54	0,11	0,11
Gustav Adolf S	17,1	0,4	0,3	0,3	0,04	0,03	0,03
Ekeby och Gällerstå T	20,2	13,9	1,0	1,0	1,60	0,10	0,10
Långsele..... Y	15,3	1,8	0,9	0,9	0,21	0,10	0,10
Resele Y	20,9	15,4	0,7	0,7	1,98	0,08	0,08
Ramsle Y	21,8	5,4	0,6	0,6	0,63	0,07	0,06
Ådals-Liden Y	35,8	31,7	0,5	0,5	4,74	0,05	0,05
Junsele Y	18,1	2,8	0,8	0,8	0,38	0,11	0,10
Fors Z	35,8	31,3	0,6	0,6	4,74	0,07	0,07
Ragunda Z	24,2	3,5	0,9	0,8	0,39	0,09	0,09
Stugun Z	32,0	27,4	0,6	0,6	4,16	0,07	0,07
Frostviken..... Z	20,1	10,5	1,1	1,1	1,56	0,15	0,14
Kall Z	19,3	13,8	1,3	1,3	1,82	0,15	0,15
Undersåker Z	21,0	7,5	1,3	1,3	1,01	0,17	0,16
Hogdal Z	19,5	1,4	0,8	0,8	0,18	0,10	0,10
Vännäs AC	21,9	8,6	0,9	0,8	0,89	0,08	0,08
Jokkmokk BD	26,5	22,7	0,8	1,0	4,26	0,11	0,14

¹ Hänsyn till numera skedd kommunsammanslagning har ej tagits.

resp. 72 procent. Att skillnaden mellan alternativen inte blir större beror givetvis på att de bygger på en och samma grundprincip, nämligen att garantibelopp inte vidare skall beräknas för fastigheter, som tillhör fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser.

De undersökningar, som vi företagit, har bibragt oss den uppfattningen att en på ägarinnehavet baserad gränsdragning är den enda uppdelning av fastighetsbeståndet, som under nuvarande förhållanden är genomförbar, därest man vill åstadkomma en påtaglig minskning av fastighetsbeskattningens betydelse utan att kommunerna tvingas till mera betydande utdebiteringshöjningar. Vi anser också att en sådan uppdelning — när nu de ekonomiska konsekvenserna inte tillåter en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen — ger en ur materiell synpunkt godtagbar lösning av frågan om en minskning av fastighetsbeskattningens omfattning. Därvid har inte förbisetts, att vissa bolag och föreningar i åtskilliga hänseenden, såsom fallet exempelvis är beträffande familjebolagen, står de fysiska personerna mycket nära. Denna omständighet kan emellertid inte enligt vårt förmenande rimligen ge anledning till uppdelning av de juridiska personernas fastighetsinnehav i vidare mån än som framgår av alternativ II. Detta ställningstagande har i första hand dikterats av praktiska taxeringssynpunkter. Därest en fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen skall ske genom en begränsning av de fastigheter för vilka garantibelopp skall beräknas, anser vi det vara en angelägenhet av största vikt att gränsdragningen mellan från fastighetsbeskattning undantagna fastigheter och sådana fastigheter för vilka garantibelopp alltjämt skall beräknas sker efter enkla regler, som inte ger anledning till tvekan eller tolkningssvårigheter varken för de skattskyldiga eller för beskattningsmyndigheterna.

Genom att fastighetsbeskattningen föreslås bibehållen för fastigheter, som tillhör juridiska personer, erfordras inte att särskilda garantier tillskapas för att det skatteunderlag, som med nuvarande bestämmelser härflyter från sagda fastigheter i form av inkomst av garantibelopp, även fortsättningsvis kommer att tillföras de kommuner, där dylika fastigheter är belägna.

En annan konsekvens av att fastighetsbeskattningen endast delvis slopas är att avdrag för underskott i förvärvskälla i annan kommun än den där beskattning av från förvärvskällan härflytande inkomst skall ske i princip inte bör ifrågakomma. Om fastighet ingår i förvärvskälla, som utvisar underskott, får nämligen underskottet inte avräknas från garantibeloppet för fastigheten. Vi anser oss — med det undantag som alternativ II innebär beträffande sommarstugefastigheterna — inte kunna förorda att utsträcka rätten till avdrag för underskott i förvärvskälla, däri fastighet ingår, så att skatteunderlaget minskas i annan kommun, medan den kommun där fastigheten är belägen får beskatta garantibeloppet ograverat.

Vi tillstyrker sålunda i princip att fastigheter som äges av fysiska personer fritas från garantibesättning. Härefter återstår att bedöma huruvida de modifikationer av alternativ I, som innefattas i alternativ II, är sakligt motiverade.

Beträffande fastigheter, som tillhör *bostadsföreningar och bostadsaktiebolag* finner vi bärande skäl föreligga att med avseende å garantibesattningen behandla dessa på samma sätt som en- och tvåfamiljsfastigheterna. Här avses endast sådana bostadsföretag för vilka reglerna i 24 § 3 mom. kommunalskattelagen om schablonbesättning är tillämpliga, alltså i egentlig mening äkta bostadsföreningar och bostadsaktiebolag. På samma sätt som egnahemsägare förvärvat sina fastigheter i syfte att tillgodose sitt bostadsbehov och inte för att förvärva inkomst, har bostadsföreningar och bostadsaktiebolag huvudsakligen tillkommit för att bereda medlemmarna (delägarna) bostäder.

Med hänsyn till det syfte, som sålunda tillgodoses av dessa företag, föreligger en klar skillnad mellan dessa, å ena sidan, och föreningar eller aktiebolag, som bedriver vanlig fastighetsförvaltning eller annan verksamhet, å andra sidan.

Vad därefter angår de *allmännyttiga bostadsföretagen* må framhållas att dessa företag bildats av eller garanteras av kommuner. De drivs i regel såsom aktiebolag eller stiftelse. Utmärkande för dem är att de endast idkar sådan byggnadsverksamhet till vilken utgår statligt eller kommunalt stöd. Enligt de normalstadgar för bolagsordning eller stiftelse, som bostadsstyrelsen fordrar för att företaget skall godkännas som allmännyttigt, krävs bland annat att företagets bostadshus upplåtes såsom hyreslägenheter utan insats från hyresgästens sida. Ändring av bolags eller stiftelses stadgar får inte vidtas utan medgivande av kommunens beslutande organ så länge av bostadsstyrelsen eller länsbostadsnämnd beviljat statslån anlitas för finansieringen av bolaget eller stiftelsen tillhörigt företag. Skulle bolag eller stiftelse upphöra, skall dess behållna tillgångar — utöver tillskjutet kapital — helt tillfalla viss kommun för att användas till främjande av bostadsförsörjningen i kommunen.

Såsom förut nämnts skall enligt beslut av 1959 års riksdag inkomst av fastighet, som tillhör allmännyttigt bostadsföretag, beräknas efter samma schablonmetod som gäller för bostadsföreningar och bostadsaktiebolag.

De allmännyttiga bostadsföretagen är alltså vid inkomsttaxeringen likställda med bostadsföreningar och bostadsaktiebolag. Anledning torde saknas att i samband med fastighetsbesättningens avveckling göra åtskillnad mellan dessa grupper. Vi finner därför att även de allmännyttiga bostadsföretagen bör undantas från skyldigheten att beräkna garantibelopp för sina fastigheter.

Av tabell G (s. 102) framgår att fastighetsbesättningens sloppande för *sommarstugornas* vidkommande skulle — därest ej särskilda åtgärder vidtas — i åtskilliga kommuner medföra besvärande utdebiteringshöjningar. I den allmänna diskussionen har ofta gjorts gällande att den övervältring av skattebördan till andra grupper av skattskyldiga, som ett borttagande av fastighetsbesättningens innebär, blir särskilt framträdande i sådana kommuner, där en inte oväsentlig del av fastighetsskatteunderlaget härrör från

fastigheter, som äges av personer, bosatta utom kommunen. Den bofasta befolkningen i dessa kommuner får — här det sagts — i större utsträckning än fallet är i andra kommuner svara för det allmännas utgifter för vatten- och avloppsledning, renhållning samt väg-, brand- och polisväsen. Kommunernas utgifter för berörda ändamål blir i dessa fall större än eljest, enär hänsyn måste tas till behovet under den kortare del av året då folkmängden är störst. Å andra sidan får ej förbises att sommarstugeägarna på många sätt bereder den bofasta befolkningen möjligheter till extra inkomster.

Även beträffande jordbruksfastigheterna visar utredningen att garanti-beskattningen för utbofastigheternas vidkommande är effektiv i långt större utsträckning än för andra jordbruksfastigheter. Det skulle då kunna hävdas, att dessa utbofastigheter vid en avveckling av fastighetsbeskattningen borde behandlas på samma sätt som sommarstugefastigheterna. Häremot talar dock flera skäl. De jordbruksfastigheter, det här är fråga om, torde i regel antingen vara utarrenderade eller drivas av anställd personal. Arrendatorn eller de anställda torde vanligtvis vara bosatta i kommunen och där erlägga skatt för sina inkomster. Sammanlagt torde fastighetsinkomsten och arrendatorns, resp. de anställdas, inkomster merendels inte understiga garantibeloppet för fastigheten. Dessutom är antalet utbofastigheter av denna karaktär så ringa, att ett bortfall av på desamma belöpande garantibelopp torde vara utan betydelse för utdebiteringssatsernas höjd. Vi har alltså funnit att ett slopande av garantibeskattningen för utbofastigheter, som tillhör fysiska personer, får praktisk betydelse för den kommunala ekonomien endast såvitt gäller kommuner med ett större antal sommarstugor. För att tillgodose dessa kommuners berättigade anspråk på visst skatteunderlag från ifrågasvarande fastigheter är man — då utvägen med särskilda statliga bidrag för att kompensera ett skattebortfall knappast kan ifrågakomma — hänvisad att beträffande sommarstugorna i en eller annan form garantera kommunerna visst skatteunderlag. Alternativ II har tagit sikte på detta förhållande och innehåller vissa förslag, varigenom sommarstugekommunerna i princip får behålla samma skatteunderlag från dessa fastigheter, som de tidigare haft. Detta resultat uppnås, såsom förut nämnts, genom att sommarstugekommunerna — utan att någon beskattning av sommarstugorna sker i dessa kommuner — får tillgodoräkna sig ett skatteunderlag, som motsvarar 2,5 procent av sommarstugefastigheternas taxeringsvärden. Sommarstugorna skall i stället deklarerar och inkomstbeskattas i hemortskommunerna. I realiteten innebär detta att de på sommarstugorna belöpande gäldränteavdragen får minska skatteunderlaget i hemortskommunerna.

De gäldräntor, varom här är fråga, skall enligt gällande bestämmelser avdragas från inkomst av annan fastighet. Avdraget sker i den kommun, där fastigheten är belägen. Vi har emellertid kommit till att goda skäl kan anföras för att i stället låta hemortskommunerna bära gäldränteavdragen, oaktat detta utgör ett avsteg från eljest tillämpade principer i fråga om kostnader, som belöper på fastigheter. Olika hänsyn och synpunkter gör sig härvid gällande. Sommarstugekommunerna har givetvis ett starkt intresse av

att i fortsättningen liksom hittills få uppbära intäkterna av sommarstugefastigheterna ograverade. De utgifter kommunerna kan åsamkas för sommarstugorna är uppenbarligen lika stora vare sig ägarna har sina fastigheter belånade eller ej. Å andra sidan har ägarna till sommarstugorna ett i och för sig berättigat intresse av att kunna utnyttja gälldränteavdragen.

Vid bedömandet av de konsekvenser, som ett överförande av gälldränteavdragen till hemortskommunerna skulle medföra för dessa, bör följande beaktas.

Sommarstugeägarnas hemortskommuner har redan enligt gällande beskattningsregler att vidkännas avdrag för ränta å gäld, som ej kan hänföras till förvärvskälla utanför kommunen. Sålunda får skattskyldig, som upptagit lån för att tillgodose något personligt behov, exempelvis i samband med förvärv av båt eller bil, göra avdrag för räntan å lånet i hemortskommunen. Över huvud taget har denna kommun att vidkännas alla ränteavdrag, som enligt gällande bestämmelser skall avdras från inkomst av kapital, d. v. s. ränta som inte är hänförlig till annan förvärvskälla. Gälldränta å sommarstugor står enligt vårt förmenande till sin natur mycket nära sådan ränta, som är hänförlig till ägarens personliga behov. Ofta kan det bero på en skattskyldigs eget gottfinnande huruvida han skuldsätter sig i samband med uppförandet eller förvärvandet av en sommarstuga. Han kan exempelvis ha tillgångar, som han inte vill låsa fast i sommarstugan, och tar därför upp ett lån. Huruvida räntan härför skall redovisas under inkomst av kapital och avdras i hemortskommunen eller anses hänförlig till fastigheten är ofta vanskligt att avgöra. I praktiken torde detta avgörande komma att ligga hos vederbörande ägare själv. Taxeringsnämnderna torde i regel inte anse sig kunna bedöma de verkliga orsakerna till en skuldsättning i samband med sommarstugeinnehav. Av denna anledning anser vi det naturligt att hemortskommunerna bör svara för gälldränteavdragen å sommarstugorna. Vi har därvid fäst vikt vid att hemortskommunen har beskattningsrätten till huvuddelen av den skattskyldiges inkomster.

Om hemortskommunerna skall bära gälldränteavdragen å sommarstugefastigheterna, medför detta givetvis ett visst skattebortfall i dessa kommuner. Av tabell 25 i *bilaga 5* framgår emellertid att detta skattebortfall för riket i dess helhet endast uppgår till omkring 2 milj. kronor. För att täcka ett dylikt skattebortfall krävs en genomsnittlig höjning av primärkommunernas totala utdebiteringar med 0,6 öre per skattekrona. På grund av att de kommuner, som har många sommarstugeägare mantalsskrivna inom kommunen regelmässigt även har ett gott skatteunderlag, kommer den erforderliga utdebiteringshöjningen i de enskilda kommunerna endast i undantagsfall att uppgå till ett öre per skattekrona. Överflyttningen av gälldränteavdragen för sommarstugorna till hemortskommunerna medför således inga kännbara ekonomiska verkningar för dessa kommuner.

En närmare redogörelse för den tekniska utformningen av alternativ II lämnas i ett senare avsnitt.

På grund av vad nu anförts har vi ansett att de modifikationer, som alternativ II innehåller i förhållande till alternativ I, är påkallade och sakligt väl underbyggda. De förenklingar i taxerings- och uppbördsförfarandet, som alternativ II innebär, medför därjämte inte oväsentliga fördelar såväl för de skattskyldiga som för taxerings- och uppbördsmyndigheterna.

Vi föreslår därför, att en fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen sker enligt alternativ II. Utdebiteringshöjningarna kan då för samtliga kommuner hållas inom snäva gränser. Den genomsnittliga primärkommunala utdebiteringshöjningen blir sålunda endast 22 öre. Av de i tabell G upptagna kommunerna skulle den största primärkommunala utdebiteringshöjningen stanna vid 29 öre. Härvid är att märka att våra undersökningar särskilt inriktats på de kommuner, som vid tidigare utredningar visat sig vara i hög grad beroende av fastighetsbeskattningen.

För någon enstaka kommun kan dock utdebiteringshöjningen på grund av speciella orsaker — exempelvis egenartad fastighetsstruktur — beräknas bli något större. En dylik kommun är Bara i Malmöhus län, som inom sig rymmer flera mycket stora jordbruksfastigheter och, enligt vad tidigare utredningar givit vid handen, visar avsevärd känslighet för rubbningar i det kommunala fastighetsskatteunderlaget. Av denna anledning har vi med ledning av 1958 års deklARATIONER verkställt en fullständig undersökning av fastighetsbeskattningens nuvarande betydelse för kommunen. Undersökningen, vars resultat redovisas i *bilaga 6*, utvisar bland annat att den primärkommunala utdebiteringshöjningen enligt det av oss förordade alternativet likväl stannar vid 40 öre.

Med den av oss föreslagna ytterligare avvecklingen av fastighetsbeskattningen torde man ha nått så långt, som under nuvarande förhållanden är möjligt.

KAPITEL VI

Särskilda frågor

A. Den tekniska utformningen av beskattningen av sommarstugor enligt de sakkunnigas förslag**Deklarations- och taxeringsförfarandet**

Taxering till kommunal inkomstskatt av sommarstugefastigheter skall enligt vårt förslag ske i den skattskyldiges hemortskommun. Ägaren har därför att i sin *allmänna* självdeklaration redovisa fastighetsinkomsten bland de inkomster, som är underkastade kommunal inkomstskatt i kommunen. Är ränteavdragen så stora att underskott å fastigheten uppkommer, får detta avdragas såsom allmänt avdrag. *Särskild* självdeklaration behöver inte fortsättningsvis avlämnas i den kommun, där fastigheten är belägen. Då det här uteslutande rör sig om schablonbeskattade fastigheter förekommer inte de problem av skiftande beskaffenhet, vilka eljest gör taxeringen av inkomst av fastighet i hög grad beroende av den lokalkänedom, som taxeringsnämnden i orten där fastigheten är belägen besitter. Ur praktisk taxeringssynpunkt må även framhållas att behovet av taxeringskontroll för dessa fastigheters vidkommande inte är så framträdande. Ett belägg härför är att vid de undersökningar, som utförts beträffande Ljusterö och Onsala, och där vi — för utrönande av gäldränteavdragets storlek — haft att granska bilagorna till vederbörandes allmänna självdeklarationer, utbofastigheterna på några få undantag när återfunnits. Den föreslagna metoden möjliggör också att det tidsödande och ofta eftersatta under rättelseförfarandet mellan taxeringsnämnderna beträffande nu förevarande fastigheter kan slopas.

I samband med allmän fastighetstaxering eller när redan bestående fastighets taxeringsvärde eljest ändras liksom även beträffande nytillkomna fastigheter torde i kontrollsyfte genom respektive länsbyrås försorg avtryckskort, upptagande fastighetens registerbeteckning, ägarens namn och adress samt fastighetens taxeringsvärde böra tillställas taxeringsnämnden i den skattskyldiges hemortskommun. Dessa uppgifter står sedan taxeringsnämnden i hemortskommunen till buds vid de årliga taxeringarna.

Genom det nu skisserade förfarings sättet uppstår i jämförelse med den nu tillämpade rutinen betydande arbetsbesparingar för såväl de skattskyldiga, de lokala skattemyndigheterna som taxeringsnämnderna i de orter, där sommarstugorna är belägna.

Det merarbete, som uppkommer för taxeringsnämnden i hemortskommu-

nen, inskränker sig till att taxeringsnämndsordföranden vid sammanställningen för taxering till kommunal inkomstskatt å deklarationsformuläret antecknar 2,5 procent av taxeringsvärdet (utan avrundning) å schablonbeskattad fastighet, som är belägen i annan kommun. Denna anteckning är nödvändig eftersom hemortskommunen vid avräkningsförfarandet med statsverket inte får tillgodogöra sig det skatteunderlag, som belöper på sådan fastighet.

Vi förutsätter att lokal skattemyndighet innan stomme till fastighetslängd överlämnas till taxeringsnämnd på lämpligt sätt i längden anger de fastigheter, som vid nästföregående års taxering hänförts till schablonbeskattad utbofastighet. Taxeringsnämnd i den ort där fastigheten är belägen skall granska huruvida ändrade taxeringsförhållanden inträtt beträffande nu förevarande utbofastigheter samt anteckna nytaxerade dylika. Ordföranden lämnar via lokal skattemyndighet till vederbörande länsstyrelse uppgift på sammanlagda taxeringsvärdet å utbofastigheterna.

Till undvikande av missförstånd torde böra understrykas att förslaget om ändrad beskattningssort endast avser beskattningen av inkomst av annan fastighet. Realisationsvinstbeskattning liksom allmän och särskild fastighetstaxering av i förslaget avsedda fastigheter förutsätts skola ske enligt nu gällande regler.

Vid längdföringen införes i *särskilda* kolumner dels den skattskyldiges till kommunal inkomstskatt i hemortskommunen totala beskattningsbara inkomst, dels ock 2,5 procent av taxeringsvärdet å en- eller tvåfamiljsfastighet, belägen i annan kommun än ägarens hemortskommun. I intet fall får dock sistnämnda belopp beträffande en var fastighetsägare överstiga hans beskattningsbara inkomst.

Längdföringen i hemortskommunen kommer enligt vårt förslag att bli något mera arbetskrävande än nu är fallet och måste dessutom ägnas särskild uppmärksamhet. Dessa olägenheter bör å andra sidan inte överdrivas, enär längdföring numera sker centralt hos lokal skattemyndighet under överinseende av för detta ändamål särskilt kvalificerad arbetskraft.

Debiterings- och uppbördsförfarandet

I den debetsedel, som utfärdas i den skattskyldiges hemortskommun, bör all den kommunalskatt, som belöper på den totala beskattningsbara inkomsten debiteras i en post. Skatten uträknas efter hemortskommunens utdebitering även till den del den belöper å sommarstugor. Den skattskyldige erhåller alltså enligt förslaget blott en debetsedel å slutlig skatt i stället för som nu är fallet två (en rörande taxeringen i hemortskommunen och en beträffande den kommun, där sommarstugan är belägen). Ej heller kommer särskild debetsedel å preliminär skatt för sommarstugor att behöva utfärdas, något som för vissa fall sker enligt nu gällande bestämmelser.

Såsom förut nämnts innebär förslaget att de kommuner, där sommarstugor är belägna, får tillgodoräkna sig ett skatteunderlag, som i princip motsvarar nuvarande garantibelopp för fastigheterna. Skatten på detta belopp

tillförs kommunerna i samband med statsverkets utbetalning av kommunal-skatt.

Gällande uppördssystem innebär att den allmänna kommunalskatten inflyter tillsammans med de statliga inkomst- och förmögenhetsskatterna i ett sammanhang till statsverket. Kommun äger sedan av statsverket er-hålla den kommunal-skatt, som debiterats i förhållande till det antal skatte-kronor och skatteören, som påförts de skattskyldiga enligt bestämmelserna i kommunal-skattelagen. Till grund för utbetalningen läggs den utdebite-ringssiffra, som bestämts att gälla för den preliminära skatt, som utgått un-der året före taxeringsåret.

För visst år får kommun av statsverket såsom förskott uppbära det be-lopp, som beslutats till utdebitering för året. Detta belopp ingår i kommu-nens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslu-tet om utdebiteringen fattats. Förskottet avräknas sedan mot den allmänna kommunal-skatt, som kommunen får uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet utanordnats.

Förslaget innebär viss jämkning av det skatteunderlag som skall ligga till grund för statsverkets utbetalning av skatt till kommunerna. Å ena sidan skall nämligen från det totala skatteunderlaget avdrag göras med det antal skatte-kronor och skatteören, som finns upptagna i den för utbofastighet ny-tillkomna kolumnen i taxeringslängden, under det att å andra sidan tillägg skall ske med det antal skatte-kronor och skatteören, som motsvarar två och en halv procent av taxeringsvärdet å inom kommunen belägna sommarstu-gor. Sammanlagda taxeringsvärdet å sistnämnda fastigheter har, såsom framgår av det föregående, lämnats av vederbörande taxeringsnämnd.

Ekonomiska verkningar

I *bilaga 5* lämnas en detaljerad redogörelse för de ekonomiska konsekven-ser, som förslaget medför för sommarstugeägarna, sommarstugekommuner-na, sommarstugeägarnas hemortskommuner samt statsverket. Sammanfatt-ningsvis innebär förslaget att sommarstugeägarna — genom att gälldränte-avdraget kan utnyttjas även vid den kommunala taxeringen — kan påräkna en skattelättnad på 0,95 milj. kronor under det att skatteintäkterna i de kom-muner, där sommarstugorna är belägna, ökas med 1,21 milj. kronor. Denna ökning beror på att den avrundning till jämnt lägre hundratal kronor av beskattningsbara inkomsten, som nu tillämpas för varje sommarstugeägare i den kommun där sommarstugan ligger, bortfaller genom att taxeringen en-ligt förslaget skall ske på ett ställe. En minskning i skatteintäkterna in-träder för sommarstugeägarnas hemortskommuner och statsverket med 2,05 milj. kronor resp. 0,11 milj. kronor. I bilagan har emellertid inte närmare berörts de besparingar, som uppkommer för statsverket genom att det admi-nistrativa förfarandet i betydande utsträckning kan förenklas. I vissa fögde-rier blir arbetsbesparingarna betydande. Sålunda fanns exempelvis i Värmdö fögderi, som omfattar större delen av Stockholms skärgård, vid 1957 års

allmänna fastighetstaxering 52 585 fastigheter. Dessa bildade 40 973 taxeringsenheter av vilka inte mindre än 24 047 ägdes av utbor. Enligt nu gällande bestämmelser skall för det övervägande antalet av dessa utfärdas debetsedlar i fastighetskommunen. Varje debetsedel lyder regelmässigt å ett obetydligt belopp. Såsom framgår av bilaga 5 torde det genomsnittliga skatteunderlaget enligt nuvarande beskattningsregler uppgå till 2,7 skatte-kronor per sommarstuga. Vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen kommer det genomsnittliga skatteunderlaget att nedgå till omkring 2,0 skatte-kronor per sommarstuga. Totala antalet sommarstugor utgör såsom i det föregående nämnts omkring 177 000.

Genomföres det av oss framlagda förslaget erfordras inte i fortsättningen tryckning av debetsedlar i sommarstugekommunerna och ej heller blir självdeklarationer enligt formulär 2 b behövliga. Vidare inbesparas dels i ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden omkring 85 000 kronor, och dels ersättningar till taxeringsfunktionärer för granskning av de särskilda deklarationerna samt underrättelseförfarandet till olika taxeringsnämnder. Sistnämnda poster är svåra att ens överslagsvis beräkna men torde i vart fall uppgå till minst 150 000 kronor.

B. Frågan om förfarandet vid allmän fastighetstaxering

Allmän fastighetstaxering har senast ägt rum år 1957 och skall jämlikt förordningen den 19 februari 1954 (nr 46) därefter ske vart femte år. Nästa allmänna fastighetstaxering skall sålunda äga rum år 1962.

Sedan taxeringsvärde åsatts en fastighet vid allmän fastighetstaxering får nya taxeringsvärden endast i särskilda fall, som närmare anges i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen, fastställas under löpande femårsperiod. Formellt sker emellertid taxering av fastigheterna varje år. De särskilda fastighetstaxeringar, som äger rum under de år då allmän fastighetstaxering inte företas, verkställs som regel av de ordinarie taxeringsnämnderna. Därvid skall, om inte i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen angivna förutsättningar föreligger, fastigheterna oförändrade upptas till nästföregående års taxeringsvärden. Huvuddelen av de vid en allmän fastighetstaxering åsatta taxeringsvärdena blir därför oförändrade under den period, som ligger mellan två allmänna fastighetstaxeringar. Sker omtaxering under mellanperioden skall taxeringsvärden åsättas efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt som tillämpades vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen.

Den allmänna fastighetstaxeringen handhas av särskilda taxeringsorgan, beredningsnämnder, fastighetstaxeringsnämnder och fastighetsprövningsnämnder. Bestämmelserna rörande förfarandet, som återfinns i taxeringsförordningen, är olika å landet och i städerna. Å landet upprättar beredningsnämnderna förslag till taxering, varefter en — ofta för flera beredningsdistrikt gemensam — fastighetstaxeringsnämnd beslutar om taxeringen. I städerna åter verkställer fastighetstaxeringsnämnderna direkt taxeringen.

För varje län finns en fastighetsprövningsnämnd, som beslutar över an-

förda besvär och gjorda framställningar i anledning av fastighetstaxeringsnämndernas beslut.

I Stockholms stad är prövningsnämnden tillika fastighetsprövningsnämnd.

Vid fastighetstaxering bestämmes fastighets beskattningsnatur d. v. s. huruvida fastighet är att hänföra till jordbruksfastighet eller annan fastighet. Denna uppdelning är bestämmande för till vilket slag av inkomst fastighetsinkomsten skall hänföras.

Vid fastighetstaxering skall fastighet — med undantag för skogsmark och växande skog — åsättas det taxeringsvärde, som prövas utgöra taxeringsenhetens värde efter ortens pris, varmed enligt anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen förstås det belopp, som en förständig köpare kan antas vilja betala för fastigheten om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande. Skogsmark och växande skog skall upptas till det värde, de kan anses äga vid uthålligt skogsbruk.

I syfte att ernå enhetlighet och jämnhet i taxeringen har en rad bestämmelser meddelats såväl i taxeringsförordningen som i skogsvärderingsinstruktionen. En närmare redogörelse för dessa bestämmelser torde inte erfordras i detta sammanhang. Vi vill dock påpeka, att det åligger landskamrerare att på grundval av bland annat lagfartsförteckningar och uppgifter från hypoteksinrättningar angående belåningsvärden redogöra för priserna vid försäljning av fastigheter inom länet under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering och för de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde, som enligt hans mening kan dragas av dessa priser.

I samband med fastighetstaxering prövas också huruvida viss eller vissa fastigheter skall undantas från skatteplikt. De fall då undantag från skatteplikt medges är uttryckligen angivna i 5 § kommunalskattelagen.

Ursprungliga avsikten med allmänna fastighetstaxeringar var att åsätta fastigheterna värden, som skulle tjäna som underlag för beräkandet av den kommunala fastighetsbeskattningen. Efterhand har emellertid taxeringsvärdena — som i det följande skall närmare angivas — även fått stor betydelse såväl inom beskattningsväsendet i övrigt som i andra hänseenden.

I skilda sammanhang har under senare år såväl fastighetstaxeringen som sådan liksom också formerna för densamma varit föremål för diskussion. Bland annat infortrade riksdagens revisorer efter 1957 års allmänna fastighetstaxering genom rundskrivelse till överståthållarämbetet och länsstyrelserna upplysningar rörande erfarenheter m. m. av nyssnämnda taxering. I sin den 16 december 1957 dagteknade berättelse erinrar revisorerna om att 1957 års riksdag fattat principbeslut om fastighetsbeskattningens avveckling och framhåller att — även om fastighetsbeskattningen inom en nära framtid kan komma att upphöra som särskild beskattningsform — det enligt deras mening är uppenbart, att allmänna fastighetstaxeringar inte kan undvaras för framtiden. Som skäl härför anföres bland annat fastigheternas betydelse som kreditobjekt.

Ehuru vi inte ansett oss kunna framlägga förslag till en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen, vill vi likväl i anslutning till revisorernas uttalande framhålla att taxeringsvärdena — utöver användningen inom kreditväsendet — även efter en total avveckling av fastighetsbeskattningen kommer att inom vitt skilda områden av beskattningsväsendet i övrigt vara av avsevärd betydelse. För inkomsttaxeringens vidkommande har fastighetstaxeringen fått särskild betydelse genom bestämmelserna i 24 § 2—3 mom. kommunalskattelagen om schablonmässig inkomstberäkning för en- och tvåfamiljsfastigheter samt för fastigheter tillhöriga bostadsföreningar, bostadsaktiebolag och vissa allmännyttiga bostadsföretag. För dessa fastigheter beräknas som bekant intäkten till viss procent av taxeringsvärdena. Genom denna reform, som bland annat uppbars av ett mycket starkt uttalat intresse att uppnå ett förenklat deklarations- och taxeringsförfarande, har samtidigt kravet på en rättvisande fastighetstaxering skärpts. Vid inkomsttaxeringen används vidare som regel taxeringsvärdet vid beräkning av värdeminskningssavdraget för byggnader. Även vid fördelning till beskattning i flera kommuner av inkomst av fastigheter finns möjlighet att i vissa fall göra inkomstfördelningen efter taxeringsvärdena. I övrigt kan erinras om att taxeringsvärdet ligger till grund vid bestämmandet av underlaget för den statliga förmögenhetsskatten ävensom att skogsvårdsavgiften bygger på de särskilda värden som vid fastighetstaxering åsatts för skogsmark och växande skog. Slutligen skall fast egendom vid beräkning av arvs- och gåvoskatt upptas till taxeringsvärdet.

Ovannämnda exempel visar att fastighetstaxeringen numera har en mera självständig betydelse och sålunda inte har det omedelbara samband med frågan om den kommunala fastighetsbeskattningen, att en utredning om denna senare beskattnings avskaffande i och för sig aktualiserar frågan om den allmänna fastighetstaxeringen. De för oss meddelade direktiven innehåller ej heller ett dylikt utredningsuppdrag.

I samband med utredningen av fastighetsbeskattningen har vi emellertid uppmärksammat de från olika håll framförda förslagen till ändringar i själva taxeringsorganisationen. Ehuru vi inte haft möjlighet närmare överväga de framkomna ändringsförslagen har vi bibragts den uppfattningen att de bestämmelser, som reglerar den allmänna fastighetstaxeringen, snarast bör bli föremål för en översyn. Av särskild vikt synes därvid vara att åstadkomma ett förenklat taxeringsförfarande. Enligt vårt förmenande bör en dylik översyn ske innan nästa allmänna fastighetstaxering skall äga rum. Kan erforderliga undersökningar inte slutföras innan förarbetena för 1962 års allmänna fastighetstaxering måste igångsättas, synes en förlängning av nu gällande femårsperiod lämpligen böra ske. För ett dylikt uppskov talar också den omständigheten, att det synes lämpligt att statsmakterna först hinner ta ställning till de av oss framlagda förslagen och att en eventuell reform är genomförd innan ny allmän fastighetstaxering äger rum. Om fastighetsbeskattningen inskränkes på det sätt vi föreslagit, förefaller det troligt, att förfarandet för fastighetstaxeringen kan i betydande utsträckning förenklas.

C. Frågor i samband med ikraftträdandet

De av oss förordade ändringarna i fastighetsbeskattningen torde böra träda i kraft vid ett årsskifte. Utan att ha tagit direkt ståndpunkt till tidpunkten för ikraftträdandet har vi dock för att få en konkret utgångspunkt för diskussionen i den fortsatta redogörelsen antagit att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 1962 och att dessa tillämpas första gången vid källskatteuttaget för nämnda år samt vid 1963 års taxering. I samband med ikraftträdandet uppkommer bland annat frågan om särskilda övergångsbestämmelser erfordras dels i syfte att åstadkomma största möjliga överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt, dels ock för redovisning av kommun tillkommande utskylder.

Den kommunala inkomstskatten skall — även till den del densamma beräknas på garantibelopp för fastighet — i princip erläggas preliminärt. Därvid är att märka att förhållandena gestaltar sig olika därest skatten utgörs i form av A-skatt eller B-skatt ävensom om densamma härflyter från garantibelopp av inbofastighet eller av utbofastighet.

För skattskyldig med preliminär A-skatt saknar lokal skattemyndighet — såvitt vederbörande ägare inte inkommit med framställning därom — möjlighet att vid utfärdandet av debetsedel räkna med fastighetsinnehav.

Har skattskyldig åter att erlægga preliminär B-skatt debiteras denna enligt huvudregeln i uppbördsförordningen för visst år till samma belopp som föregående års slutliga skatt. Till följd härav kan — om ej övergångsbestämmelser meddelas — skattskyldig med B-skatt komma att under två års tid få erlægga för hög preliminär skatt. Olägenheterna härav blir dock inte så framträdande, då åtskilliga dylika skattskyldiga av andra orsaker än sådana, som har samband med garantibeskattningen, har så varierande inkomster från år till år att de därför genom att avlämna preliminär självdeklaration eller genom jämningsförfarande tillser att den preliminära skatten inte debiteras till för högt belopp. Ägare till utbofastighet har endast undantagsvis att erlægga preliminär skatt — B-skatt — för sin fastighet av den anledningen att jämlikt bestämmelserna i uppbördsförordningen preliminär skatt i annan kommun än hemortskommunen, som understiger 200 kronor, skall påföras endast efter begäran av skattskyldig. Enligt vårt förslag skall sommarstugorna, som ju utgör övervägande antalet av utbofastigheterna, beskattas i ägarens hemortskommun.

Vi anser därför att de olägenheter, som i vissa fall kan komma att uppstå genom för högt preliminärt skatteuttag, inte är av den betydelse att till förekommande därav särskilda övergångsbestämmelser erfordras.

Beträffande verkningarna av vårt förslag med avseende å kommunernas inkomstberäkningar må framhållas att, därest inga övergångsbestämmelser meddelas, förslaget inte inverkar på storleken av utbetalningarna till kommunerna under år 1963 eller tidigare år. Under år 1964 och följande år kommer beräkningar av *förskott och slutavräkningar* att grundas på ett skatteunderlag, som inte innefattar garantibelopp för fysiska personer m. fl.

tillhöriga fastigheter. Under utbetalningsåren 1964 och 1965 påverkas emellertid slutavräkningarna, som nyssnämnda år avser 1962 resp. 1963 års inkomster, i en för kommunerna ogynnsam riktning, enär förskotten för åren 1962 och 1963 beräknats på ett skatteunderlag, som innehåller effektiva garantibelopp för fysiska personer m. fl. Resultatet härav blir att under åren 1964 och 1965 skattebortfallet blir ungefär dubbelt så stort som det av oss beräknade. Från och med redovisningsräkningarna för år 1966 är övergångstiden passerad och avräkning sker genomgående efter skatteunderlag, som inte innefattar garantibelopp för fastigheter, som äges av fysiska personer.

De grovt räknade dubbla utdebiteringshöjningarna för åren 1964 och 1965 skulle kunna elimineras genom särskilda övergångsbestämmelser om minskning av de skatteunderlag, varå förskotten för åren 1962 och 1963 skall grundas. Ur kommunernas synpunkt skulle inte något vara att vinna genom dylika övergångsbestämmelser, ty kommunerna skulle då — i det tänkta fallet — nödgas höja sina utdebiteringar redan för år 1962 i stället för år 1964. En omräkning av skatteunderlaget är, såsom vi i ett tidigare sammanhang belyst, förenat med så stora tekniska olägenheter, att vi redan av denna anledning inte kan förorda en sådan.

Under hänvisning till det anförda finner vi att ej heller beträffande nu förevarande spörsmål särskilda övergångsbestämmelser är erforderliga.

KAPITEL VII

Detaljmotivering till föreslagna författningsändringar

Beträffande utformningen av de olika författningsändringarna må följande nämnas.

Förslaget till ändringar i kommunalskattelagen

Det av oss framlagda förslaget innebär att det övervägande antalet fastigheter befrias från skatteplikt. Genomföres förslaget kommer ju i fortsättningen endast de juridiska personernas fastighetsinnehav att vara underkastat fastighetsbeskattning. Under sådana omständigheter kan det synas mindre ändamålsenligt att fortfarande belasta kommunalskattelagen med de regler, som gäller fastighetstaxering och garantibeskattnings. Ett sätt att undvika detta hade varit att utbryta dessa regler ur kommunalskattelagen och sammanföra dem i en särskild författning.

Emot en sådan omredigering i detta sammanhang talar emellertid det förhållandet, att en allmän teknisk revision av kommunalskattelagen ingår i det till skattelagssakkunniga överlämnade utredningsuppdraget. I avvaktan på denna revision torde författningsändringarna inte böra göras mera ingripande än nödvändigt för att uppnå det med ändringarna åsyftade materiella resultatet. Även om vi är medvetna om att författningstekniskt sett bättre lösningar kunnat uppnås med en annan metod, har vi likväl begränsat oss till att inarbeta vårt förslag i kommunalskattelagen utan ändring av dess systematik.

I anslutning till de föreslagna bestämmelserna torde följande få anmärkas.

2 §.

Det tillägg som gjorts till denna paragraf avser endast att markera den ändring i garantibeskattningsens omfattning, som vårt förslag innebär.

Den av oss föreslagna rubriken till andra kapitlet torde bättre än den nuvarande täcka kapitlets huvudsakliga innehåll.

4 §.

Allmän kommunalskatt utgår från och med år 1955 såsom kommunal inkomstskatt, vilken beräknas på grundval av inkomst och av garantibelopp för fastighet. Garantibelopp fastställs enligt nu gällande bestämmelser för all *skattepliktig* fastighet. Skatteplikt är regel och skattefrihet åtnjutes endast i de fall, då sådan är uttryckligen medgiven.

Någon ändring i regeln att garantibelopp endast fastställs för skattepliktig fastighet innehåller inte vårt förslag. Bestämmelsen härom har emellertid överflyttats till 47 §. I 4 § anges de fastigheter som är skattepliktiga. I 5 §

anges de undantag från skatteplikt, som motiveras av fastighetens användning.

5 och 6 §§.

Enligt nuvarande bestämmelser föreligger skatteplikt beträffande byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som är uppförda å annans grund, endast därest värdet å dylik byggnad eller byggnader uppgår till eller överstiger 3 000 kronor. Understiger värdet å sådan byggnad 3 000 kronor skall den över huvud taget inte åsättas något värde.

Då enligt vårt förslag skatteplikt inte föreligger för fastigheter, som äges av fysisk person, kan detta moment endast bli tillämpligt för det fall att juridisk person uppför byggnad å mark, som tillhör annan juridisk person. Enär fallet syns sakna praktisk betydelse föreslår vi att bestämmelserna i nuvarande mom. 4 utgår.

De i 5 § 4 mom. avsedda byggnaderna blir för närvarande inte åsatta taxeringsvärde. Ej heller fortsättningsvis syns de böra bli taxerade. 6 § 2 mom. har omarbetats med hänsyn härtill.

Det torde i detta sammanhang böra nämnas att till de sakkunniga överlämnats en den 16 oktober 1957 till Konungen inkommen framställning från Sveriges förenade studentkårer med hemställan om ändrade regler för beskattning av studentbostäder innebärande att studentbostadshus, som drivs utan vinstsyfte, inte skulle bli föremål för beskattning till kommunal inkomstskatt för garantibelopp.

Med anledning av nämnda framställning har verkställts viss utredning angående studentbostäderna i Uppsala, den statliga långivningen till desamma m. m.

I den mån studentbostäder äges av allmännyttiga bostadsföretag eller bostadsrättsföreningar o. dyl. tillgodoser vårt förslag det av Sveriges förenade studentkårer i nyssberörda framställning framförda önskemålet. I övrigt har vi inte ansett oss böra framlägga något förslag med sikte direkt på studentbostäderna eftersom detta skulle förutsätta en omarbetning av reglerna när i och för sig skattepliktiga fastigheter av särskilda skäl bör undantas från skatteplikt. Enligt vad vi har oss bekant har redan ett antal förslag om ändring i skatteplikt för fastighet för utredning överlämnats till skattelagssakkunniga. I den mån förevarande framställning från Sveriges förenade studentkårer inte blir tillgodosedd genom vad vi föreslagit beträffande sådana fastigheter, som avses i 24 § 3 mom. kommunalskattelagen, torde densamma böra prövas i samband med att ställning tas till de till skattelagssakkunniga överlämnade framställningarna.

12 §.

2 mom. Sedan taxeringsvärde vid allmän fastighetstaxering blivit åsatt en fastighet skall detta värde enligt nu gällande bestämmelser endast i speciella fall, som avses i detta moment, bli föremål för ändring under löpande femårsperiod. Ett sådant undantag är när »fastighet, som förut varit undantagen från skatteplikt, blivit skattepliktig» d. v. s. att i 5 § angivet undantag

från skatteplikt upphör att vara tillämpligt på fastigheten. Orsaken till att omtaxering i dessa fall bör ske torde vara att taxering av skattefria fastigheter av skilda anledningar inte brukar ske med samma noggrannhet som fallet är med övriga fastigheter.

Enligt vårt förslag undantas huvuddelen av fastighetsbeståndet från skatteplikt. Detta förhållande aktualiserar emellertid inte i och för sig — såsom vi närmare utvecklat i betänkandet — frågan om den allmänna fastighets-taxeringen. Ur andra synpunkter än sådana, som direkt har samband med den kommunala fastighetsbeskattningen, krävs att fastigheterna fortfarande åsätts likformiga och rättvisande taxeringsvärden. Om efter ett genomförande av vårt förslag en fastighet genom byte av ägare skulle övergå från att vara skattefri till att bli skattepliktig föreligger under sådana förhållanden inte anledning verkställa ny taxering av fastigheten.

Genom den föreslagna ändringen i 2 mom. kommer omtaxering endast att ske i sådana fall, där dylik enligt nu gällande bestämmelser skolat ske.

32 §.

I denna paragraf föreslagen ändring är endast av redaktionell natur.

47 §.

Denna paragraf har omredigerats.

Bestämmelsen om att garantibelopp för fastighet endast skall fastställas för *skattepliktig* fastighet har överförs från nuvarande 4 §.

De materiella bestämmelserna om hur garantibelopp skall beräknas samt inom vilken kommun detsamma skall upptas till beskattning kvarstår oförändrade liksom även huvudregeln att den subjektiva skattskyldigheten skall åvila fastighetens ägare.

Nuvarande 47 § innehåller bland annat föreskriften, att som ägare jämväl skall anses fideikommissarie eller annan som utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande. Dessutom anges vissa personer, som »i ägarens ställe» är skattskyldiga för fastighet. Nu nämnda bestämmelser har överflyttats till 64 §.

Då enligt vårt förslag skatteplikt för garantibelopp inte föreligger för fastighet, som äges av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse kommer bestämmelserna i nuvarande 47 § femte stycket att sakna praktisk betydelse, varför desamma inte medtagits i vårt författningsutkast.

53 §.

3 mom. Då garantibelopp för fastighet inte skall utgå för i sista stycket av förevarande moment omnämnd skattskyldig, har lagtexten omarbetats.

56—58 §§.

I nuvarande 57 § stadgas i vilka kommuner inkomsten skall beskattas och i 58 § regleras inkomstens fördelning mellan kommunerna.

Såsom fastighetsbeskattningen för närvarande är uppbyggd bidrar den till en viss uppdelning av inkomsten mellan kommunerna. I kapitel III s. 29 ff.

i betänkandet har vi närmare belyst fastighetsskattens betydelse i nu nämnt hänseende.

Reglerna om beskattningsort i 56 § kommunalskattelagen utgör — även vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen — en viss garanti för att inkomst i förvärvskällorna *jordbruksfastighet och annan fastighet* kommer att beskattas i varje kommun till så stor del, som kan anses ha influtit i kommunen. Inom förvärvskällor av dessa slag finns sålunda möjlighet att bland annat fördela inkomsten efter taxeringsvärdena. Motsvarande bestämmelser finns däremot inte beträffande förvärvskällan rörelse. Då enligt vårt förslag fastighetsbeskattningen föreslås bibehållen för fastigheter, som tillhör juridiska personer, tillförsäkras emellertid de kommuner, där fastigheter som tillhör dylika skattskyldiga är belägna, visst skatteunderlag i form av inkomst av garantibelopp. Denna garanti slopas enligt förslaget när rörelse bedrivs av fysisk person. I och för sig är det möjligt att genom ändring i 56 och 57 §§ tillförsäkra dessa kommuner samma skatteunderlag, som för närvarande tillkommer dem i den mån fastighetsskatten inte är effektiv. En sådan regel syns dock i viss mån komplicera reglerna om fördelning av rörelseinkomsten mellan kommunerna. Med hänsyn till att frågan torde vara av ringa betydelse för kommunerna, har vi inte framlagt förslag till sådan ändring.

64 §.

Till denna paragraf har överflyttats de i nuvarande 47 § meddelade bestämmelserna i vilka fall innehavare av fastighet vid taxering till kommunal inkomstskatt är likställd med ägare. Omredigeringen av paragrafen är endast av formell natur.

Ändringarna i 4 § kommunalskattelagen nödvändiggör ett par rent formella ändringar i 3 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt och i 1 § förordningen samma dag (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Förslaget till ändringar i kommunallagen m. m.

De ändringar i kommunallagen, som författningsutkastet innehåller, förorsakas av förslaget att låta sommarstugekommunerna i princip behålla det skatteunderlag, som för närvarande härflyter från sommarstugefastigheterna. I kap. VI av betänkandet lämnas en redogörelse för innebörden av detta förslag.

För närvarande fastställes, enligt 67 § kommunallagen, en kommuns utdebitering i förhållande till den vid taxeringen bestämda beskattningsbara inkomsten. Den debiterade kommunalskatten tillgodoförs därefter kommunen enligt bestämmelserna i 72 §.

Förslaget nödvändiggör viss omräkning av den beskattningsbara inkomsten för att erhålla kommunens skatteunderlag. Å ena sidan skall nämligen till den beskattningsbara inkomsten läggas ett belopp, som motsvarar 2,5 procent av taxeringsvärdet nästföregående år å *inom kommunen* belägna

sommarstugefastigheter. Å andra sidan skall frånräknas summan av de be-
lopp, som införts i den föreslagna nya kolumnen i A-längden, d. v. s. 2,5 pro-
cent av taxeringsvärdet av sommarstugefastigheter, som är belägna i *annan
kommun än ägarens hemortskommun*. Inkomsten av sistnämnda fastighe-
ter ingår nämligen enligt förslaget i den beskattningsbara inkomsten i hem-
ortskommunen, medan den därpå belöpande skatten inte avses komma den-
na kommun tillgodo. En särskild uträkning av kommunens skatteunderlag
för skattskyldiga, som hänförs till A-längden, måste därför ske och införas i
längden. Denna arbetsuppgift bör anförtros åt lokal skattemyndighet och
kommer — såsom framgår av följande exempel — inte att innebära någon
nämnevård arbetsbelastning. Exemplet hänför sig till en typisk sommarstuge-
kommun.

Av taxeringsnämnden i A kommun antagen beskatt-
ningsbar inkomst (nuvarande kolumn 19) skkr 75 000

Tillkommer:

Två och en halv procent å inom kommunen A belägna
sommarstugor med sammanlagt taxeringsvärde av
6 000 000 kr skkr 15 000 90 000

Avgår:

Summan av i den nytillkomna kolumnen i A-längden
införda belopp skkr 100
Summa skkr 89 900

Genom att A-längden förses med en sådan sammanställning innebär inte
förslaget någon ytterligare arbetsbelastning för de statliga och kommunala
myndigheter, som har att verkställa beräkningar på grundval av det kom-
munala skatteunderlaget.

Erforderliga bestämmelser beträffande längdföringen torde böra utfärdas
i administrativ ordning.

I 72 § föreslagna ändringar är endast av teknisk natur.

Därest de sakkunnigas förslag genomförs krävs ändringar av motsvarande
innehåll, som i det föregående angivits beträffande kommunallagen, i föl-
jande författningar.

- 1) Kommunallagen för Stockholm den 1 mars 1957 (nr 50);
- 2) Lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse;
- 3) Lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm;
- 4) Landstingslagen den 14 maj 1954 (nr 319);
- 5) Förordningen den 31 december 1945 (nr 903) om utdebitering av tings-
husmedel; samt
- 6) Lagen den 16 maj 1957 (nr 202) med särskilda bestämmelser om kom-
muns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt
för åren 1958—1965.

KAPITEL VIII

Sammanfattning av de sakkunnigas förslag

Den kommunala inkomstskatten beräknas på grundval av inkomst och av garantibelopp för fastighet.

Under senare år har en fortgående ökning av det totala skatteunderlaget ägt rum. Denna ökning härrör emellertid helt från inkomstsidan. Skatteunderlaget från fastighet har däremot, såväl absolut som relativt, undan för undan minskat. Vid 1958 års taxering utgjorde sålunda garantibeloppen endast 6,5 procent av totala skatteunderlaget. Den del därav, som bestod av effektiva garantibelopp, var väsentligt mindre eller ca 2,7 procent.

Till följd av fastighetsbeskattningens konstruktion förefinns en utbredd missuppfattning rörande dess verkliga innebörd. Många uppfattar garantibeskattningen i sin helhet som en pålaga, som en fastighetsägare får bära till följd av sitt fastighetsinnehav. I själva verket innebär garantibeskattningen en ökad skattebelastning för den enskilde fastighetsägaren och en merinkomst för kommunerna endast om och i den mån fastighetsbeskattningen är effektiv. När så är förhållandet beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Härvid är avgörande inte endast den verkliga inkomsten av den förvärvskälla, vari fastighet ingår, utan också storleken av fastighetsägarens övriga inkomster, hans allmänna avdrag liksom även hans ortsavdrag och eventuella avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Garantibeloppet skall upptas som skattepliktig inkomst för fastighetsägaren inom den kommun, där fastigheten är belägen. Till följd härav bidrar fastighetsbeskattningen till en viss fördelning av beskattningsbar inkomst mellan kommuner i sådana fall, då en förvärvskälla omfattar verksamhet i flera kommuner.

Den statistiska utredningen har givit vid handen att vid 1958 års taxering den på *effektiva* garantibelopp belöpande delen av den kommunala inkomstskatten för riket i dess helhet uppgick till ca 130 milj. kronor. Endast en mindre del, ca 14 milj. kronor, härrörde från jordbruksfastigheter.

För att vid en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen motverka ett skattebortfall av denna storlek skulle kommunernas utdebiteringar genomsnittligt behöva höjas med ca 40 öre per skattekrona. För städer, som ej deltar i landsting, skulle utdebiteringshöjningen stanna vid ca 31 öre under det att densamma för övriga primärkommuner skulle uppgå till ca 43 öre.

Den statistiska utredningen har emellertid klart visat, att utdebiteringshöjningarna kommer att variera avsevärt mellan skilda kommuner. För det alldeles övervägande antalet kommuner skulle utdebiteringshöjningarna bli

måttliga under det att för ett mindre antal kommuner av speciell karaktär (sommarsstugekommuner, skogskommuner och vattenkraftskommuner) utdebiteringshöjningarna skulle bli betydande. Sålunda uppgår de beräknade primärkommunala utdebiteringshöjningarna i vissa fall till mellan 4 och 5 kronor.

I de kommuner, som skulle få vidkännas stora utdebiteringshöjningar i samband med en avveckling av fastighetsbeskattningen, beror höjningarna så gott som uteslutande på bortfallet av skatt från sådana fastigheter, som antingen äges av juridiska personer eller ock utnyttjas såsom sommarbostäder.

En total avveckling av fastighetsbeskattningen skulle medföra att skillnaderna i skattetryck mellan kommunerna kommer att kraftigt skärpas samt att i vissa kommuner en betydande omfördelning av skattebördan från juridiska personer till fysiska personer kommer att äga rum. På grund härav har vi inte funnit oss kunna förorda en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen med mindre denna kombineras med särskilda åtgärder i syfte att begränsa de största utdebiteringshöjningarna.

Vi har övervägt huruvida de antalsmässigt ganska få kommuner, där fastighetsbeskattningen fortfarande är av större praktisk betydelse, genom statsbidrag skulle kunna kompenseras för det inkomstbortfall, som fastighetsbeskattningens avveckling skulle medföra. Vi har emellertid funnit att ett system med statsbidrag inte skulle bli en ändamålsenlig och lämplig anordning till förebyggande av olägenheterna med avvecklingen, varför vi inte kunnat förorda ett dylikt.

I detta läge har vi ansett att en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen inte nu kan genomföras. Vårt förslag har därför begränsats till att avse en *fortsatt partiell avveckling*. I detta hänseende föreslår vi att fastighetsbeskattningen avvecklas dels för samtliga fastigheter, som äges av fysiska personer, dels ock beträffande fastigheter, som tillhör bostadsföreningar, bostadsaktiebolag eller allmännyttiga bostadsföretag. Genomföres förslaget skulle sålunda i fortsättningen fastighetsbeskattningen i sin nuvarande form bibehållas för fastigheter, som tillhör övriga juridiska personer (vanliga aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl.) samt för det allmännas fastighetsinnehav.

Beträffande sommarstugefastigheter uppkommer vissa speciella problem vid borttagande av fastighetsbeskattningen. Våra undersökningar har visat att kommuner med omfattande sommarstugebebyggelse skulle tvingas till ganska kännbara utdebiteringshöjningar för att kompensera bortfallet av de på sommarstugorna belöpande effektiva garantibeloppen. Ett bibehållande av fastighetsbeskattningen för dessa fastigheter skulle å andra sidan innebära att det nuvarande tungrodda systemet med dubbla deklARATIONER och debetsedlar — en i hemortskommunen och en i sommarstugekommunen — och därav följande administrativt merarbete måste bibehållas. Då det här gäller ca 177 000 fastigheter har det framstått som en angelägen uppgift att försöka genomföra en förenkling.

Vårt förslag beträffande sommarstugorna innebär att dessa fastigheter i fortsättningen skall deklarerar och inkomstbeskattas endast på ett ställe, nämligen i ägarens hemortskommun. För att tillgodose sommarstugekommunernas berättigade anspråk på visst skatteunderlag från sommarstugorna föreslår vi att dessa kommuner får tillgodoräkna sig ett skatteunderlag, som i princip motsvarar nuvarande garantibelopp för fastigheterna. Skatten på detta belopp tillförs kommunerna i samband med statsverkets utbetalning av kommunalskatt. I gengäld skall staten behålla den kommunalskatt, som i hemortskommunen belöper på sommarstugor. I ett hänseende innebär förslaget även en materiell ändring av nu gällande beskattningsregler. Avdrag för gälldranta, som är att hänföra till sommarstugor, kan för närvarande som regel inte göras vid den kommunala beskattningen. I samband med att fastighetsbeskattningen avskaffas bör sådant avdrag få verkställas. En konsekvens av vårt förslag är att gälldranteavdraget skall göras i hemortskommunen. Vi har ansett att starka rättviseskäl talar för en sådan ordning.

Vårt förslag har beräknats medföra att den effektiva fastighetsbeskattningen kommer att minska med ca 72 procent. I absoluta tal innebär detta ett skattebortfall för kommunerna av ca 93 milj. kronor. Trots att skattebortfallet blir så pass stort kommer likväl utdebiteringshöjningarna att hålla sig inom snäva gränser, beroende på att reduceringen av fastighetsskatteunderlaget är tämligen jämnt fördelad över samtliga kommuner. Den genomsnittliga primärkommunala utdebiteringshöjningen blir sålunda endast 22 öre. I ett fall har vi konstaterat en utdebiteringshöjning av 40 öre. Här gäller det emellertid en kommun med alldeles speciella förhållanden. I övrigt uppgår den högsta primärkommunala utdebiteringshöjningen till 29 öre.

Vi har inte tagit ståndpunkt till frågan vid vilken tidpunkt ändringarna i fastighetsbeskattningen skall träda i kraft. Med hänsyn till erforderliga förberedelsearbeten kan emellertid ett riksdagsbeslut i frågan tillämpas först vid den taxering, som äger rum två år efter beslutet.

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

Förslag

til

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att rubriken till 2 kap. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla den lydelse nedan sägs samt att 2 §, 4 §, 5 § 4 mom., 6 § 2 mom., 12 § 2 mom., 32 § 1 mom., 47 §, 53 § 3 mom., 56 § och 64 § 1 mom. samma lag ävensom anvisningarna till 47 och 60 §§ nämnda lag² skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

2 §.

Allmän kommunalskatt utgår såsom kommunal inkomstskatt, vilken beräknas på grundval av inkomst och av garantibelopp för fastighet.

Såsom underlag — — — beskattningsbar inkomst.

Etthundra skatteören bilda en skattekrona.

2 KAP.

Om skatteplikt för fastighet

Skattepliktig fastighet

4 §.

Garantibelopp som i 2 § sägs fastställas för skattepliktig fastighet.

Skattepliktig är all inom riket belägen fastighet med de undantag, varom stadgas i 5 §.

Med fastighet — — — till fastighet.

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Allmän kommunalskatt utgår såsom kommunal inkomstskatt, vilken beräknas på grundval av inkomst och *i förekommande fall* av garantibelopp för fastighet.

Såsom underlag — — — beskattningsbar inkomst.

Etthundra skatteören bilda en skattekrona.

2 KAP.

Om taxering av fastighet

Skattepliktig fastighet

4 §.

Skattepliktig är, med de undantag, varom stadgas i 5 §, all inom riket belägen fastighet, som äges av annan skattskyldig än fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse.

Med fastighet — — — till fastighet.

¹ Senaste lydelse av rubriken se 1953: 400.

² Senaste lydelse av 2 §, 4 §, 32 § 1 mom., 53 § 3 mom. och 64 § 1 mom. se 1953: 400, av 5 § 4 mom., 47 § samt av anvisningarna till 47 och 60 §§ se 1957: 105, av 12 § 2 mom. se 1932: 291 samt av 56 § se 1951: 790.

(Nuvarande lydelse)

5 §.

4 mom. Därest värdet av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å mark, för vilken garantibelopp icke skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för byggnadsägaren, understiger 3 000 kronor, föreligger icke skatteplikt för byggnaden eller byggnaderna.

6 §.

2 mom. Taxering skall ej ske av fastighet, som avses i 5 § 2 och 4 mom.

12 §.

2 mom. Nya taxeringsvärden — — — beskattningsnatur inträtt, eller fastighet, som förut varit undantagen från skatteplikt, blivit skattepliktig, eller fastighets värde genom — — — en femtedel.
Taxering, som — — — berörda prisläge.

32 §.

1 mom. Till intäkt — — — 31 § avses.
Som intäkt — — — med tjänst.
Har tjänsteinnehavare såsom löneförmån innehaft fastighet på sådant sätt, att *garantibelopp* för fastigheten skall enligt 47 § upptagas som skattepliktig inkomst för honom, skall dock

(Föreslagen lydelse)

5 §.

4 mom. Från skatteplikt undantages därjämte fastighet, som avses i 24 § 3 mom.

6 §.

2 mom. Taxering skall ej ske av fastighet, som avses i 5 § 2 mom., och ej heller av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å annan än byggnadsägaren tillhörig mark, därest värdet av byggnaden eller byggnaderna understiger 3 000 kronor.

12 §.

2 mom. Nya taxeringsvärden — — — beskattningsnatur inträtt, eller fastighet, som förut enligt 5 § 1—3 och 5 mom. varit undantagen från skatteplikt, blivit skattepliktig, eller fastighets värde genom — — — en femtedel.
Taxering, som — — — berörda prisläge.

32 §.

1 mom. Till intäkt — — — 31 § avses.
Som intäkt — — — med tjänst.
Har tjänsteinnehavare såsom löneförmån innehaft fastighet på sådant sätt, att han enligt 64 § 1 mom. är likställd med ägare av fastigheten, skall dock intäkt, vilken tjänsteinne-

(Nuvarande lydelse)

intäkt, vilken tjänsteinnehavaren åtnjuter från fastigheten, räknas såsom intäkt av jordbruksfastighet eller av annan fastighet.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas *garantibelopp* till två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. *Garantibeloppet* upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamenteriskt förordnande.

Vad som i föregående stycke sägs om ägare skall i förekommande fall i stället gälla:

a) den, som innehar fastighet med åborätt, med tomträtt eller med vattenfallsrätt, innehavare av så kallad ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fastighet med ständig eller ärftlig besittningsrätt;

b) innehavare av skogsområde, som blivit av staten upplåtet till bergshanteringens understöd, till kanalbolag eller till stad eller annan menighet; samt

c) innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord.

Såsom innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord skall anses den tjänsteinnehavare eller annan, som författningsenligt äger nyttja fastigheten eller tillgodonjuta dess avkastning. Beträffande i ecklesiastik boställsordning avsett löneboställe är vederbörande pastorat att anse såsom innehavare.

(Föreslagen lydelse)

havaren åtnjuter från fastigheten, räknas såsom intäkt av jordbruksfastighet eller av annan fastighet.

47 §.

Garantibelopp som i 2 § sägs fastställas för fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig. *Garantibeloppet* beräknas till två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år och upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare eller därmed enligt 64 § 1 mom. likställd innehavare.

(Nuvarande lydelse)

Skall avkastning utöver husbehovet av skog å fastighet, som under a) eller c) omförmäles, författningsenligt helt eller delvis tillkomma allmän fond eller inrättning, är denna att anse såsom fastighetens innehavare, såvitt angår fastighetens skogsvärde.

Där beträffande fastighet, som innehaves med åborätt eller eljest med ständig eller ärftlig besittningsrätt, innehavaren på grund av denna sin rätt icke äger utöver husbehovet tillgodogöra sig avkastning av skog å fastigheten, skall garantibeloppet för honom icke beräknas å det i taxeringsvärdet ingående skogsvärdet.

Garantibelopp beräknas — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

53 §.

3 mom. Avlider skattskyldig, — — — den avlidne.

Vad i föregående stycke sägs skall i förekommande fall äga motsvarande tillämpning beträffande garantibelopp för fastighet.

56 §.

Skatt för inkomst av jordbruksfastighet eller av annan fastighet skall utgöras till kommun, där fastigheten är belägen.

Äro fastigheter — — — till varandra.

(Föreslagen lydelse)

Garantibelopp beräknas — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

53 §.

3 mom. Avlider skattskyldig, — — — den avlidne.

56 §.

Skatt för inkomst av jordbruksfastighet eller av annan fastighet skall utgöras till kommun, där fastigheten är belägen. *Inkomst av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. och som är belägen i annan kommun än ägarens hemortskommun, skall dock i stället beskattas i sistnämnda kommun, om ägaren är fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse.*

Äro fastigheter — — — till varandra.

(Nuvarande lydelse)

64 §.

1 mom. Vid taxering till kommunal inkomstskatt skall med ägare av fastighet likställas den, för vilken ehuru han icke är ägare garantibelopp för fastighet likväl skall upptagas såsom skattepliktig inkomst i enlighet med vad därom stadgas i 47 §.

(Föreslagen lydelse)

64 §.

1 mom. Vid taxering till kommunal inkomstskatt skall med ägare av fastighet likställas den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

Vad som i denna lag sägs om ägare skall i förekommande fall i stället gälla:

a) den, som innehar fastighet med åborätt, med tomträtt eller med vattenfallsrätt, innehavare av så kallad ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fastighet med ständig eller ärftlig besittningsrätt;

b) innehavare av skogsområde, som blivit av staten upplåtet till bergshanteringens understöd, till kanalbolag eller till stad eller annan menighet; samt

c) innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord.

Såsom innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord skall anses den tjänsteinnehavare eller annan, som författningsenligt äger nyttja fastigheten eller tillgodonjuta dess avkastning. Beträffande i ecklesiastik boställsordning avsett löneboställe är vederbörande pastorat att anse såsom innehavare.

Skall avkastning utöver husbehovet av skog å fastighet, som under a) eller c) omförmäles, författningsenligt helt eller delvis tillkomma allmän fond eller inrättning, är denna att anse såsom fastighetens innehavare, såvitt angår fastighetens skogsvärde.

Anvisningar

(Nuvarande lydelse)

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Har *rörelseidkare*, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en *rörelseidkare* gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1/7 1956—31/12 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två och en halv procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

till 60 §.

Till ledning — — — följande exempel.

(Föreslagen lydelse)

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Har ett aktiebolag, som i rörelsen använder egen fastighet, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas i förekommande fall garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar två och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har ett aktiebolag gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1962 års taxering, omfattar tiden 1/7 1960—31/12 1961 samt har bolaget för rörelsen förvärvat en fastighet den 1 september 1960 och en annan fastighet den 1 april 1961, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar två och en halv procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

till 60 §.

Till ledning — — — följande exempel.

(Nuvarande lydelse)

1. Ett aktiebolag — — — 160 000 kronor.

Om den — — — 56—59 §§.

2. I en kommun finnes ett municipalsamhälle. En person A är bosatt inom det utanför municipalsamhället belägna området av kommunen. A äger de inom kommunen belägna fastigheterna B och C, av vilka C ligger inom municipalsamhället. Fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 60 000 kronor och 140 000 kronor.

A:s beskattningsbara inkomst utgör 3 000 kronor. Därav upptagas 2 100 kronor såsom belöpande på municipalsamhället.

3. En person är mantalsskriven i det inom kommunen B belägna municipalsamhället C och har bedrivit rörelse inom den del av kommunen, som är belägen utanför municipalsamhällets område. Han har haft inkomst dels av rörelsen, däri fastighet icke ingår, till belopp av 9 000 kronor och dels av kapital till belopp av 3 000 kronor eller sålunda tillhoppa 12 000 kronor. Efter frånräkande av allmänna avdrag, Ortsavdrag m. m. utgör den beskattningsbara inkomsten 8 000 kronor. Av sistnämnda belopp skola alltså 2 000 kronor upptagas såsom belöpande å municipalsamhället.

(Föreslagen lydelse)

1. Ett aktiebolag — — — 160 000 kronor.

Om den — — — 56—59 §§.

2. En person är mantalsskriven i det inom kommunen B belägna municipalsamhället C och har bedrivit rörelse inom den del av kommunen, som är belägen utanför municipalsamhällets område. Han har haft inkomst dels av rörelsen, däri fastighet icke ingår, till belopp av 9 000 kronor och dels av kapital till belopp av 3 000 kronor eller sålunda tillhoppa 12 000 kronor. Efter frånräkande av allmänna avdrag, Ortsavdrag m. m. utgör den beskattningsbara inkomsten 8 000 kronor. Av sistnämnda belopp skola alltså 2 000 kronor upptagas såsom belöpande å municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den

Förslag

till

**förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november
1956 (nr 623)**

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom., 136 § 1 mom. och 181 § 2 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

22 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — (s j ä l v d e k l a r a t i o n), nämligen:

1) aktiebolag och — — — ekonomiska intressen,

2) annan juridisk — — — 100 kronor,

3) fysisk person, — — — 100 kronor,

4) fysisk eller — — — kronor, samt

5) *fysisk eller juridisk person*, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet — — — statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, — — — och förmögenhet.

Skall skattskyldig — — — deklARATIONSSKYLDIGHETENS bedömande.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

I fråga — — — den avlidne.

136 §.

1 mom. Till ledning vid allmän fastighetstaxering skall för varje fastig-

(Föreslagen lydelse)

22 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — (s j ä l v d e k l a r a t i o n), nämligen:

1) aktiebolag och — — — ekonomiska intressen,

2) annan juridisk — — — 100 kronor,

3) fysisk person, — — — 100 kronor,

4) fysisk eller — — — kronor, samt

5) *den*, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet — — — statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, — — — och förmögenhet.

Skall skattskyldig — — — deklARATIONSSKYLDIGHETENS bedömande.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

I fråga — — — den avlidne.

136 §.

1 mom. Till ledning vid allmän fastighetstaxering skall för varje fastig-

¹ Senaste lydelse av 22 § 1 mom. se 1958: 299.

(Nuvarande lydelse)

het, med undantag för sådan, som avses i 5 § 2 mom. eller 5 § 4 mom. kommunalskattelagen, av fastighetens ägare utan anmaning avgivas deklaration (allmän fastighetsdeklaration). Därest fastighet innehaves av någon, som enligt 47 § kommunalskattelagen är att anse såsom ägare eller är i ägares ställe skyldig att erlägga skatt för garantibelopp för fastigheten, skall vad nu sagts om ägare i stället gälla sådan innehavare.

Allmän fastighetsdeklaration skall avfattas — — — fastställt formulär.

Allmän fastighetsdeklaration skall innehålla — — — och anskaffningskostnader.

Är jordbruksfastighet — — — eller innehavaren.

Kungl. Maj:t — — — statistiskt ändamål.

181 §.

2 mom. Besvär i — — — av fastighet,

1) om fastighet uppförts såsom skattepliktig, ehuru den är undantagen från skatteplikt, eller taxering ägt rum av annan egendom än som enligt 4 § tredje stycket kommunalskattelagen är att hänföra till fastighet,

2) om fastighet taxerats — — — rum, samt

3) om fastighet på — — — felaktigt taxerad.

Besvär som — — — pröva målet.

Kammarrätten må, — — — av prövningsnämnden.

(Föreslagen lydelse)

het, med undantag för sådan, som avses i 6 § 2 mom. kommunalskattelagen, av fastighetens ägare utan anmaning avgives deklaration (allmän fastighetsdeklaration). Därest fastighet innehaves av någon, som enligt 64 § 1 mom. kommunalskattelagen är att anse såsom ägare, skall vad nu sagts om ägare i stället gälla sådan innehavare.

Allmän fastighetsdeklaration skall avfattas — — — fastställt formulär.

Allmän fastighetsdeklaration skall innehålla — — — och anskaffningskostnader.

Är jordbruksfastighet — — — eller innehavaren.

Kungl. Maj:t — — — statistiskt ändamål.

181 §.

2 mom. Besvär i — — — av fastighet,

1) om fastighet uppförts såsom skattepliktig, ehuru den är undantagen från skatteplikt, eller taxering ägt rum av annan egendom än som enligt 4 § andra stycket kommunalskattelagen är att hänföra till fastighet,

2) om fastighet taxerats — — — rum, samt

3) om fastighet på — — — felaktigt taxerad.

Besvär som — — — pröva målet.

Kammarrätten må, — — — av prövningsnämnden.

Denna förordning träder i kraft den

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 mom. och 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ (nr 272)

Häri genom förordnas, att 3 § 2 mom. och 4 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

2 mom. Preliminär skatt — — — preliminär B-skatt.

1. Preliminär A-skatt — — — bedriven rörelse.

Med tjänst — — — till avdrag.

Preliminär A-skatt — — — av inkomsten.

Är den, som åtnjuter ovan avsedd inkomst av tjänst, skattskyldig jämväl för annan inkomst, för *garantibelopp för fastighet* eller för förmögenhet må lokal skattemyndighet, då särskilda skäl därtill föranleda, föreskriva att preliminär A-skatt skall erläggas jämväl för sistnämnda inkomst eller för *garantibeloppet* eller förmögenheten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av den huvudsakliga inkomsten av tjänst eller enligt skattetabell å nämnda inkomst ökad med visst belopp eller ock utgå med visst belopp utöver vad i skattetabellen anges för den huvudsakliga inkomsten av tjänst.

Är i — — — preliminär A-skatt.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

2 mom. Preliminär skatt — — — preliminär B-skatt.

1. Preliminär A-skatt — — — bedriven rörelse.

Med tjänst — — — till avdrag.

Preliminär A-skatt — — — av inkomsten.

Är den, som åtnjuter ovan avsedd inkomst av tjänst, skattskyldig jämväl för annan inkomst eller för förmögenhet må lokal skattemyndighet, då särskilda skäl därtill föranleda, föreskriva att preliminär A-skatt skall erläggas jämväl för sistnämnda inkomst eller för förmögenheten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av den huvudsakliga inkomsten av tjänst eller enligt skattetabell å nämnda inkomst ökad med visst belopp eller ock utgå med visst belopp utöver vad i skattetabellen anges för den huvudsakliga inkomsten av tjänst.

Är i — — — preliminär A-skatt.

¹ Senaste lydelse av 3 § 2 mom. se 1954: 340 och av 4 § 1 mom. se 1959: 558.

(Nuvarande lydelse)

4 §.

1 mom. Har lokal — — — sådana tabeller.

Skattetablerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka eller den längre tid som riksskattenämnden bestämmer, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten samt ortsavdraget äro oförändrade under inkomståret, att den skattskyldige icke kommer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives, *ej heller för garantibelopp för fastighet eller för förmögenhet,*

att den skattskyldige icke har att erlægga tilläggs-pensionsavgift, samt

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, dels därutöver ett belopp av fyrahundra-femtio kronor för skattskyldig, som avses i 2 mom. första stycket 2) här nedan, och trehundra kronor för annan skattskyldig, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

(Föreslagen lydelse)

4 §.

1 mom. Har lokal — — — sådana tabeller.

Skattetablerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka eller den längre tid som riksskattenämnden bestämmer, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten samt ortsavdraget äro oförändrade under inkomståret, att den skattskyldige icke kommer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives *och ej heller för förmögenhet,*

att den skattskyldige icke har att erlægga tilläggs-pensionsavgift, samt

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels ortsavdrag, dels därutöver ett belopp av fyrahundra-femtio kronor för skattskyldig, som avses i 2 mom. första stycket 2) här nedan, och trehundra kronor för annan skattskyldig, dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

Denna förordning träder i kraft den

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 juni 1946
(nr 324) om skogsvårdsavgift

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 28 juni 1946 om skogsvårdsavgift¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

1 §.

Den, för vilken vid taxering till kommunal inkomstskatt såsom skattepliktig inkomst upptagits garantibelopp för jordbruksfastighet, som vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, är skyldig erlægga skogsvårdsavgift. Sådan avgift utgår med högst en och en halv promille av summan utav de värden å skogsmark och växande skog, som *legat till grund för beräkning av garantibeloppet.*

Har garantibeloppet jämkats i enlighet med vad därom i 47 § sista stycket kommunalskattelagen föreskrives, skall jämkning ske jämväl av underlaget för beräkning av skogsvårdsavgift.

För varje — — — året utgå.

Skogsvårdsavgift skall — — —
hela krontal.*(Föreslagen lydelse)*

1 §.

Ägare eller därmed enligt 64 § 1 mom. kommunalskattelagen likställd innehavare av sådan jordbruksfastighet, som vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, är skyldig erlægga skogsvårdsavgift. Sådan avgift utgår med högst en och en halv promille av summan utav de värden å skogsmark och växande skog, som *åsatts fastigheterna.*

Skogsvårdsavgift beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än 12 månader eller har fastigheten förvärvat eller avyttrats under beskattningsåret, skall underlaget för beräkning av skogsvårdsavgift jämkas med hänsyn härtill.

För varje — — — året utgå.

Skogsvårdsavgift skall — — —
hela krontal.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1953: 403.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 1 juni 1951 (nr 442) om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

1 §.

Riksskattenämnden må, — — — eller ersättningsskatt.

Vad ovan sagts skall äga motsvarande tillämpning, när ägare till fastighet eller den, för vilken ehuru han icke är ägare *garantibelopp för fastighet* likväl *skall upptagas såsom skattepliktig inkomst* i enlighet med vad därom stadgas i 47 § kommunalskattelagen, önskar på förhand erhålla besked angående viss fråga, som avser taxering av fastigheten.

Om rätt — — — allmän varuskatt.

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Riksskattenämnden må, — — — eller ersättningsskatt.

Vad ovan sagts skall äga motsvarande tillämpning, när ägare till fastighet eller den, vilken ehuru han icke är ägare likväl i enlighet med vad därom stadgas i 64 § 1 mom. kommunalskattelagen *skall likställas med sådan*, önskar på förhand erhålla besked angående viss fråga, som avser taxering av fastigheten.

Om rätt — — — allmän varuskatt.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1959:510.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 67 och 72 §§ kommunallagen den
18 december 1953 (nr 753)

Härigenom förordnas, att 67 och 72 §§ kommunallagen den 18 december 1953 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

67 §.

Utdebitering av allmän kommunal-
skatt skall fastställas i förhållande till
*de skattekronor och skatteören, som
enligt bestämmelserna i kommunal-
skattelagen vid senaste taxering på-
förts de till kommunen skattskyldiga.*

(Föreslagen lydelse)

67 §.

Utdebitering av allmän kommunal-
skatt skall fastställas i förhållande till
*ett på sätt i nästföljande stycke sägs
beräknat skatteunderlag.*

*Detta skatteunderlag utgöres, i
skattekronor och skatteören räknat,
av skillnaden mellan*

*å ena sidan de sammanlagda
beskattningsbara inkomster, som vid
senaste taxering påförts de till kom-
munen skattskyldiga enligt bestäm-
melserna i kommunalskattelagen
med tillägg av ett belopp, motsvaran-
de två och en halv procent av taxe-
ringsvärdet nästföregående år å inom
kommunen belägna, i 24 § 2 mom.
kommunalskattelagen avsedda fastig-
heter, som ägas av fysiska personer,
oskifta dödsbon eller familjestiftel-
ser för vilka kommunen icke utgör
hemortskommun; samt*

*å andra sidan ett belopp
motsvarande två och en halv procent
av taxeringsvärdet nästföregående år
å sådana i nyssnämnda lagrum av-
sedda, utom kommunen belägna fas-
tigheter, som ägas av fysiska perso-*

(Nuvarande lydelse)

72 §.

Kommun äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skatte-kronor och skatteören, som *vid taxering* för visst år *påföras de till kommunen skattskyldiga*, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har jämlikt 13 § femte stycket annan utdebiteringsgrund slutligen fastställts än som beslutats vid fullmäktigsammanträde i oktober månad, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering, som bestämts i samband med utgifts- och inkomststatens fastställande. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlægga allmän kommunalskatt, skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av *taxeringsnämnds beslut* visst år *rörande taxering till kommunal inkomstskatt* beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades.

(Föreslagen lydelse)

ner, oskifta dödsbon och familjestiftelser, för vilka kommunen utgör hemortskommun; dock att å en var fastighetsägare belöpande del av beloppet icke må överstiga hans i kommunen beskattningsbara inkomst.

72 §.

Kommun äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skatte-kronor och skatteören, som för visst år *utgör kommunens på sätt i 67 § sägs beräknade skatteunderlag*, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har jämlikt 13 § femte stycket annan utdebiteringsgrund slutligen fastställts än som beslutats vid fullmäktigsammanträde i oktober månad, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering, som bestämts i samband med utgifts- och inkomststatens fastställande. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlægga allmän kommunalskatt, skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av *det i 67 § omförmälda skatteunderlaget* visst år beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den

(Nuvarande lydelse)

Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av *taxeringen* under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som — — — mars månad.

(Föreslagen lydelse)

allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av *skatteunderlaget* under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som — — — mars månad.

Denna lag träder i kraft den _____ ; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla beträffande allmän kommunalskatt, som utgår på grundval av _____ eller tidigare års taxering.

BILAGOR

BILACOR

Tabeller till urvalskommunerna (tab. 1—tab. 21)

Tab. 1. Tyresö. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
<50 000	9	155	62	—	—	172	43	—	—
50—100 000	2	123	49	49	2	148	37	37	2
100—200 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200—1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
≥1 000 000	1	1 338	535	359	1	1 801	450	274	1
Samtliga inbor	12	1 616	646	408	3	2 121	530	311	3
Fys. pers.; utbor	4	874	350	156	3	1 224	306	130	3
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pers., som ej dekl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa jordbruksfast.	16	2 490	996	564	6	3 345	836	441	6
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	57	842	336	252	49	1 286	321	234	48
Fys. pers.; utbor	26	250	100	61	24	400	100	64	25
Jur. pers.	10	2 247	899	878	10	3 279	820	820	10
Summa	93	3 339	1 335	1 191	83	4 965	1 241	1 118	83
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	233	1 368	547	303	109	1 837	459	322	107
20—40 000	503	11 880	4 752	3 352	463	15 664	3 915	2 937	458
≥40 000	248	9 513	3 805	2 983	236	12 743	3 185	2 378	224
Samtliga inbor	984	22 761	9 104	6 638	808	30 244	7 559	5 637	789
Fys. pers.; utbor	4 230	39 364	15 746	7 873	..	58 276	14 569	4 371	..
Jur. pers.	20	1 288	515	512	19	1 669	417	415	19
Summa	5 234	63 413	25 365	15 023	1 827	90 189	22 545	10 423	1 808
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	28	610	244	4	1	833	208	4	2
Fys. pers.; utbor	3	68	27	—	—	100	25	—	—
Jur. pers.	3	113	46	—	—	129	32	—	—
Summa	34	791	317	4	1	1 062	265	4	2
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	8	240	96	87	8	274	69	60	7
Summa annan fastighet	5 369	67 783	27 113	16 305	1 919	96 490	24 120	11 605	1 900
Samtliga fastigheter	5 385	70 273	28 109	16 869	1 925	99 835	24 956	12 046	1 906

1 Exkl. sommarstugor.

Tab. 2. Floda. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering				
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jordbruksfastighet										
Fys. pers.; inbor										
< 50 000	109	2 040	816	57	8	2 852	713	31	5	
50— 100 000	45	2 279	912	19	1	3 222	805	16	1	
100— 200 000	27	2 471	988	25	1	3 762	940	22	1	
200—1 000 000	6	1 684	673	—	—	2 549	637	—	—	
≥1 000 000	2	3 929	1 572	346	1	5 362	1 341	343	1	
Samtliga inbor	189	12 403	4 961	447	11	17 747	4 436	412	8	
Fys. pers.; utbor	30	5 162	2 065	510	19	7 544	1 886	437	19	
Jur. pers.	9	1 127	451	134	4	1 610	403	117	3	
Pers., som ej dekl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa jordbruksfast.	228	18 692	7 477	1 091	34	26 901	6 725	966	30	
Annan fastighet										
Hysesfastigheter m. m.										
Fys. pers.; inbor	13	304	122	29	4	358	90	16	3	
Fys. pers.; utbor	6	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jur. pers.	6	131	52	52	6	158	39	39	6	
Summa	19	435	174	81	10	516	129	55	9	
En- och tvåfamiljsfast.										
Fys. pers.; inbor										
< 20 000	70	586	235	107	57	780	195	124	50	
20—40 000	46	988	395	324	46	1 297	324	285	46	
≥40 000	4	118	47	34	4	170	42	31	4	
Samtliga inbor	120	1 692	677	465	107	2 247	561	440	100	
Fys. pers.; utbor	49	169	67	34	..	231	58	17	..	
Jur. pers.	2	45	18	9	2	56	14	9	2	
Summa	171	1 906	762	508	109	2 534	633	466	102	
Rörelsefastigheter										
Fys. pers.; inbor	8	113	45	—	—	131	33	—	—	
Fys. pers.; utbor	2	119	48	—	—	129	32	—	—	
Jur. pers.	5	395	158	20	3	405	101	10	3	
Summa	15	627	251	20	3	665	166	10	3	
Bostadsföreningar m.m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fast., vars ägare ej dekl.	3	17	7	7	3	19	5	5	3	
Summa annan fastighet	208	2 985	1 194	616	125	3 734	933	536	117	
Samtliga fastigheter	436	21 677	8 671	1 707	159	30 635	7 658	1 502	147	

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 3. Boxholms köping. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
<50 000	57	881	352	17	3	1 198	299	15	3
50—100 000	11	549	220	13	1	764	191	—	—
100—200 000	13	1 080	432	7	1	1 625	407	5	1
200—1 000 000	3	796	318	10	1	1 124	281	1	1
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	84	3 306	1 322	47	6	4 711	1 178	21	5
Fys. pers.; utbor	20	969	388	133	11	1 452	363	115	8
Jur. pers.	10	4 750	1 900	910	5	7 958	1 989	1 020	5
Pers., som ej dekl.	1	50	20	20	1	70	18	18	1
Summa jordbruksfast.	115	9 075	3 630	1 110	23	14 191	3 548	1 174	19
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	38	2 096	838	323	28	2 478	620	174	22
Fys. pers.; utbor	2	60	24	22	1	69	17	16	1
Jur. pers.	13	252	101	87	12	325	81	69	11
Summa	53	2 408	963	432	41	2 872	718	259	34
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	114	985	394	170	80	1 241	310	184	70
20—40 000	251	5 382	2 153	1 492	226	7 382	1 845	1 330	214
≥40 000	51	1 635	654	569	50	2 380	595	491	49
Samtliga inbor	416	8 002	3 201	2 231	356	11 003	2 750	2 005	333
Fys. pers.; utbor	14	146	58	29	..	181	45	13	..
Jur. pers.	2	36	14	10	2	47	12	9	2
Summa	432	8 184	3 273	2 270	358	11 231	2 807	2 027	335
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	17	552	221	4	1	663	166	4	1
Fys. pers.; utbor	2	78	31	5	1	94	23	3	1
Jur. pers.	6	14 127	5 651	133	4	16 035	4 009	97	4
Summa	25	14 757	5 903	142	6	16 792	4 198	104	6
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	17	1 820	728	701	8	3 051	763	698	8
Summa annan fastighet	527	27 169	10 867	3 545	413	33 946	8 486	3 088	333
Samtliga fastigheter	642	36 244	14 497	4 655	436	48 137	12 034	4 262	402

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 4. Hamneda. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	423	6 474	2 589	120	43	10 667	2 666	117	39
50— 100 000	118	4 490	1 796	13	2	7 774	1 944	15	2
100— 200 000	9	584	234	51	3	1 004	251	58	3
200—1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	550	11 548	4 619	184	48	19 445	4 861	190	44
Fys. pers.; utbor	58	1 687	675	377	31	2 963	741	420	32
Jur. pers.	12	1 356	542	29	3	2 554	638	68	5
Pers., som ej dekl.	76	639	256	57	12	1 053	263	57	11
Summa jordbruksfast.	696	15 230	6 092	647	94	26 015	6 503	735	92
Annan fastighet¹									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	4	42	17	4	3	58	15	4	1
Fys. pers.; utbor	3	58	23	11	2	72	18	8	1
Jur. pers.	4	200	80	79	4	236	59	58	4
Summa	11	300	120	94	9	366	92	70	6
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
< 20 000	74	542	217	104	66	778	194	128	56
20—40 000	39	746	298	190	37	1 030	258	160	35
≥ 40 000	2	57	23	17	2	89	22	14	2
Samtliga inbor	115	1 345	538	311	105	1 897	474	302	93
Fys. pers.; utbor	25	186	74	37	..	275	69	21	..
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	140	1 531	612	348	105	2 172	543	323	93
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	17	350	140	—	—	435	109	—	—
Fys. pers.; utbor	5	49	20	2	1	55	14	2	1
Jur. pers.	5	171	68	59	3	178	44	35	3
Summa	27	570	228	61	4	668	167	37	4
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	59	212	85	29	5	337	84	23	5
Summa annan fastighet	237	2 613	1 045	532	123	3 543	886	453	108
Samtliga fastigheter	933	17 843	7 137	1 179	217	29 558	7 389	1 188	200

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 5. Fagerhult. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	102	1 696	678	51	11	2 875	718	53	10
50— 100 000	70	2 615	1 046	56	5	4 727	1 182	59	4
100— 200 000	37	2 475	990	—	—	4 686	1 172	—	—
200—1 000 000	5	685	274	—	—	1 354	338	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	214	7 471	2 988	107	16	13 642	3 410	112	14
Fys. pers.; utbor	46	2 741	1 097	349	14	4 722	1 181	345	17
Jur. pers.	3	376	151	—	—	700	175	2	2
Pers., som ej dekl.	13	186	74	48	6	296	74	49	8
Summa jordbruksfast.	276	10 774	4 310	504	36	19 360	4 840	508	41
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	24	398	159	98	18	574	144	90	16
Fys. pers.; utbor	3	118	47	16	2	143	36	14	1
Jur. pers.	4	109	44	39	4	157	39	37	4
Summa	31	625	250	153	24	874	219	141	21
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
< 20 000	135	1 020	408	199	122	1 425	356	226	97
20—40 000	80	1 343	538	370	75	2 100	525	362	70
≥40 000	4	121	48	28	3	170	42	28	3
Samtliga inbor	219	2 484	994	597	200	3 695	923	616	170
Fys. pers.; utbor	22	127	51	25	..	208	52	15	..
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	241	2 611	1 045	622	200	3 903	975	631	170
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	23	335	134	33	3	431	108	25	3
Fys. pers.; utbor	1	32	13	12	1	24	6	6	1
Jur. pers.	9	641	256	51	5	863	215	43	5
Summa	33	1 008	403	96	9	1 318	329	74	9
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	78	641	256	147	17	926	232	132	16
Summa annan fastighet	383	4 885	1 954	1 018	250	7 021	1 755	978	216
Samtliga fastigheter	659	15 659	6 264	1 522	286	26 381	6 595	1 486	257

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 6. Borrby. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
<50 000	300	3 940	1 576	97	35	5 433	1 356	78	30
50— 100 000	57	2 927	1 171	17	1	4 101	1 025	4	1
100— 200 000	49	4 850	1 940	44	4	7 046	1 762	32	3
200—1 000 000	24	4 555	1 822	54	2	6 509	1 627	30	2
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	430	16 272	6 509	212	42	23 089	5 770	144	36
Fys. pers.; utbor	10	427	171	38	3	602	150	25	3
Jur. pers.	18	1 407	563	141	11	2 347	587	113	10
Pers., som ej dekl.	29	183	73	2	1	241	60	1	1
Summa jordbruksfast.	487	18 289	7 316	393	57	26 279	6 567	283	50
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	29	687	275	81	14	835	208	45	10
Fys. pers.; utbor	3	25	10	0	1	35	9	0	1
Jur. pers.	13	595	238	223	12	756	189	177	9
Summa	45	1 307	523	304	27	1 626	406	222	20
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	428	3 453	1 381	626	346	4 302	1 075	698	319
20—40 000	157	3 211	1 284	732	150	4 194	1 048	640	144
≥40 000	12	412	165	116	12	556	139	95	12
Samtliga inbor	597	7 076	2 830	1 474	508	9 052	2 262	1 433	475
Fys. pers.; utbor	164	696	279	139	..	1 222	306	92	..
Jur. pers.	2	16	6	2	1	17	4	1	1
Summa	763	7 788	3 115	1 615	509	10 291	2 572	1 526	476
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	39	1 179	472	—	—	1 477	369	—	—
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	11	680	272	138	6	869	218	92	6
Summa	50	1 859	744	138	6	2 346	587	92	6
Bostadsföreningar m.m.	2	429	171	171	2	441	110	110	2
Fast., vars ägare ej dekl.	79	635	254	13	1	855	214	12	1
Summa annan fastighet	939	12 018	4 807	2 241	545	15 559	3 889	1 962	505
Samtliga fastigheter	1 426	30 307	12 123	2 634	602	41 838	10 456	2 245	555

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 7. Skegrie. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering				
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jordbruksfastighet										
Fys. pers.; inbor										
< 50 000	54	1 084	433	21	7	1 407	352	12	5	
50— 100 000	29	1 641	657	48	4	2 290	573	34	3	
100— 200 000	57	5 743	2 297	170	10	8 181	2 045	128	10	
200—1 000 000	42	9 378	3 751	372	10	13 182	3 295	271	9	
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Samtliga inbor	182	17 846	7 138	611	31	25 060	6 265	445	27	
Fys. pers.; utbor	34	4 373	1 749	453	15	6 215	1 554	370	13	
Jur. pers.	30	3 716	1 486	1 035	25	5 373	1 343	1 236	27	
Pers., som ej dekl.	4	143	58	29	2	205	51	26	2	
Summa jordbruksfast.	250	26 078	10 431	2 128	73	36 853	9 213	2 077	69	
Annan fastighet										
Hyresfastigheter m. m.										
Fys. pers.; inbor	25	344	138	57	13	356	89	28	13	
Fys. pers.; utbor	8	27	11	7	6	32	8	2	2	
Jur. pers.	5	38	15	12	4	52	13	11	4	
Summa	38	409	164	76	23	440	110	41	19	
En- och tvåfamiljsfast.										
Fys. pers.; inbor										
< 20 000	306	2 126	850	438	245	2 338	583	447	234	
20—40 000	53	1 187	475	374	53	1 353	338	287	53	
≥40 000	8	272	109	88	8	342	86	63	8	
Samtliga inbor	367	3 585	1 434	900	306	4 033	1 007	797	295	
Fys. pers.; utbor	47	230	92	46	..	264	66	20	..	
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	414	3 815	1 526	946	306	4 297	1 073	817	295	
Rörelsefastigheter										
Fys. pers.; inbor	29	355	142	10	1	393	98	7	1	
Fys. pers.; utbor	1	7	3	—	—	7	2	—	—	
Jur. pers.	12	711	284	167	10	723	181	95	7	
Summa	42	1 073	429	177	11	1 123	281	102	8	
Bostadsföreningar m.m.										
Fast., vars ägare ej dekl.	8	33	13	4	1	36	9	3	1	
Summa annan fastighet	502	5 330	2 132	1 203	341	5 896	1 473	963	323	
Samtliga fastigheter	752	31 408	12 563	3 331	414	42 749	10 686	3 040	392	

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 8. Ytterby. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
<50 000	111	2 205	882	55	14	2 922	730	42	11
50— 100 000	19	877	351	—	—	1 216	304	—	—
100— 200 000	1	113	45	39	1	112	28	21	1
200—1 000 000	1	205	82	—	—	256	64	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	132	3 400	1 360	94	15	4 506	1 126	63	12
Fys. pers.; utbor	8	83	33	18	6	125	31	17	5
Jur. pers.	4	881	353	47	3	1 234	309	29	2
Pers., som ej dekl.	1	49	19	19	1	64	16	16	1
Summa jordbruksfast.	145	4 413	1 765	178	25	5 929	1 482	125	20
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	31	715	286	151	16	893	223	104	17
Fys. pers.; utbor	9	244	98	75	7	310	78	53	5
Jur. pers.	9	504	201	145	7	654	163	127	5
Summa	49	1 463	585	371	30	1 857	464	284	27
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	71	697	279	135	57	794	198	137	50
20—40 000	166	4 196	1 678	1 308	159	4 834	1 209	1 038	156
≥40 000	27	959	384	301	25	1 288	322	227	24
Samtliga inbor	264	5 852	2 341	1 744	241	6 916	1 729	1 402	230
Fys. pers.; utbor	132	387	155	78	..	647	162	48	..
Jur. pers.	1	3	1	1	1	5	1	1	1
Summa	397	6 242	2 497	1 823	242	7 568	1 892	1 451	231
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	8	82	33	—	—	120	30	—	—
Fys. pers.; utbor	3	27	11	—	—	51	13	1	1
Jur. pers.	8	663	265	38	3	839	209	26	3
Summa	19	772	309	38	3	1 010	252	27	4
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	2	22	9	—	—	25	6	—	—
Summa annan fastighet	468	8 730	3 492	2 324	276	10 726	2 681	1 829	263
Samtliga fastigheter	613	13 143	5 257	2 502	301	16 655	4 163	1 954	283

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 9. Bjärke. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	587	9 615	3 846	116	38	14 812	3 702	90	33
50— 100 000	133	5 327	2 131	73	6	8 532	2 133	64	5
100— 200 000	14	1 117	447	—	—	1 842	460	2	1
200—1 000 000	2	545	218	71	1	830	207	65	1
≥1 000 000	2	3 291	1 316	177	2	6 147	1 537	397	2
Samtliga inbor	738	19 895	7 958	437	47	32 163	8 039	618	42
Fys. pers.; utbor	35	547	219	55	11	950	238	57	10
Jur. pers.	12	1 380	552	133	5	2 473	618	145	5
Pers., som ej dekl.	34	350	140	24	10	542	135	24	10
Summa jordbruksfast.	819	22 172	8 869	649	73	36 128	9 030	844	67
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	51	1 333	533	179	23	1 810	453	145	23
Fys. pers.; utbor	4	219	88	59	3	261	65	41	3
Jur. pers.	11	211	84	81	9	369	92	89	9
Summa	66	1 763	705	319	35	2 440	610	275	35
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	191	1 351	540	240	159	1 909	477	291	133
20—40 000	144	2 655	1 062	657	140	3 779	945	602	131
≥40 000	13	474	190	128	13	648	162	108	13
Samtliga inbor	348	4 480	1 792	1 025	312	6 336	1 584	1 001	277
Fys. pers.; utbor	167	1 000	400	200	..	1 390	347	104	..
Jur. pers.	3	57	23	19	3	80	20	15	3
Summa	518	5 537	2 215	1 244	315	7 806	1 951	1 120	280
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	87	1 229	491	8	2	1 768	442	7	2
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	14	945	378	129	11	1 142	286	116	11
Summa	101	2 174	869	137	13	2 910	728	123	13
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	119	572	229	10	3	849	212	8	3
Summa annan fastighet	804	10 046	4 018	1 710	366	14 005	3 501	1 526	331
Samtliga fastigheter	1 623	32 218	12 887	2 359	439	50 133	12 531	2 370	398

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 10. Lyrestad. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (2,5 %) skkr ¹	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	145	2 167	867	25	13	3 516	879	19	13
50— 100 000	47	1 872	749	34	4	3 168	792	36	4
100— 200 000	18	1 140	456	28	1	2 059	515	35	1
200—1 000 000	2	417	167	—	—	776	194	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	212	5 596	2 239	87	18	9 519	2 380	90	18
Fys. pers.; utbor	27	461	184	70	14	818	204	81	15
Jur. pers.	8	474	190	33	3	852	213	39	3
Pers., som ej dekl.	13	138	55	8	3	228	57	8	3
Summa jordbruksfast.	260	6 669	2 668	198	38	11 417	2 854	218	39
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	18	370	148	37	6	549	137	42	5
Fys. pers.; utbor	4	124	50	6	1	171	43	4	1
Jur. pers.	4	125	50	49	4	188	47	46	3
Summa	26	619	248	92	11	908	227	92	9
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	198	1 375	550	205	154	2 044	510	294	133
20—40 000	60	1 006	402	228	55	1 669	417	257	54
≥40 000	4	102	41	26	4	170	43	24	4
Samtliga inbor	262	2 483	993	459	213	3 883	970	575	191
Fys. pers.; utbor	37	195	78	39	..	339	85	25	..
Jur. pers.	12	79	32	30	9	93	23	20	7
Summa	311	2 757	1 103	528	222	4 315	1 078	620	218
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	11	104	41	—	—	158	39	—	—
Fys. pers.; utbor	1	1	0	0	1	2	1	1	1
Jur. pers.	5	244	98	66	2	275	69	42	2
Summa	17	349	139	66	3	435	109	43	3
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	43	240	96	16	2	361	90	16	2
Summa annan fastighet	397	3 965	1 586	702	238	6 019	1 504	771	212
Samtliga fastigheter	657	10 634	4 254	900	276	17 436	4 358	989	251

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 11. Grava. Fastighetsbeskatningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	141	2 565	1 026	149	36	3 431	858	95	28
50— 100 000	28	1 309	524	5	4	1 796	449	—	—
100— 200 000	14	1 223	489	—	—	1 766	441	—	—
200—1 000 000	6	1 038	415	208	3	1 451	363	175	3
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	189	6 135	2 454	362	43	8 444	2 111	270	31
Fys. pers.; utbor	25	465	186	68	10	727	182	53	10
Jur. pers.	6	1 568	627	188	3	2 777	694	171	3
Pers., som ej dekl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa jordbruksfast.	220	8 168	3 267	618	56	11 948	2 987	494	44
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	17	294	118	34	10	454	113	37	10
Fys. pers.; utbor	1	3	1	1	1	3	1	—	—
Jur. pers.	15	388	155	141	14	608	152	134	14
Summa	33	685	274	176	25	1 065	266	171	24
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
< 20 000	176	1 415	566	301	134	1 952	488	323	124
20—40 000	125	2 530	1 012	701	110	3 622	905	650	109
≥40 000	11	428	171	119	11	614	153	79	8
Samtliga inbor	312	4 373	1 749	1 121	255	6 188	1 546	1 052	241
Fys. pers.; utbor	67	397	159	79	..	503	126	38	..
Jur. pers.	7	73	29	23	7	91	23	16	6
Summa	386	4 843	1 937	1 223	262	6 782	1 695	1 106	247
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	16	381	152	48	2	537	134	41	2
Fys. pers.; utbor	4	150	60	26	1	274	68	15	1
Jur. pers.	4	265	106	22	3	331	83	7	1
Summa	24	796	318	96	6	1 142	285	63	4
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	54	409	164	64	7	646	162	67	9
Summa annan fastighet	497	6 733	2 693	1 559	300	9 635	2 408	1 407	284
Samtliga fastigheter	717	14 901	5 960	2 177	356	21 583	5 395	1 901	328

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 12. Kolbäck. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	42	879	352	22	5	1 129	282	14	4
50— 100 000	41	2 116	846	53	4	2 892	723	35	3
100— 200 000	23	2 140	856	136	6	2 944	736	100	5
200—1 000 000	13	3 575	1 430	495	4	4 751	1 188	381	4
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	119	8 710	3 484	706	19	11 716	2 929	530	16
Fys. pers.; utbor	11	303	121	48	7	411	102	29	6
Jur. pers.	11	1 623	649	137	6	1 979	495	99	6
Pers., som ej dekl.	6	82	33	—	—	123	31	—	—
Summa jordbruksfast.	147	10 718	4 287	891	32	14 229	3 557	658	28
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	28	1 005	402	216	20	1 263	316	132	16
Fys. pers.; utbor	18	653	261	106	14	818	204	89	11
Jur. pers.	10	303	121	116	9	384	96	92	8
Summa	56	1 961	784	438	43	2 465	616	313	35
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	210	1 943	777	371	156	2 404	601	359	140
20—40 000	233	4 740	1 896	1 329	221	6 556	1 638	1 229	214
≥40 000	33	1 143	457	306	32	1 681	420	221	31
Samtliga inbor	476	7 826	3 130	2 006	409	10 641	2 659	1 809	385
Fys. pers.; utbor	617	5 326	2 131	1 065	..	6 186	1 547	464	..
Jur. pers.	3	357	143	143	3	411	103	103	3
Summa	1 096	13 509	5 404	3 214	412	17 238	4 309	2 376	388
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	14	590	236	—	—	755	189	—	—
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	25	5 240	2 096	1 463	16	8 375	2 093	1 525	16
Summa	39	5 830	2 332	1 463	16	9 130	2 282	1 525	16
Bostadsföreningar m.m.	3	2 375	950	950	3	3 663	916	916	3
Fast., vars ägare ej dekl.	22	910	364	335	10	850	213	191	8
Summa annan fastighet	1 216	24 585	9 834	6 400	484	33 346	8 336	5 321	450
Samtliga fastigheter	1 363	35 303	14 121	7 291	516	47 575	11 893	5 979	478

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 13. Söderbärke. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Anta fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	130	1 903	761	62	27	2 810	702	45	20
50— 100 000	33	1 461	584	20	2	2 217	554	21	2
100— 200 000	21	1 537	615	—	—	2 804	701	6	1
200—1 000 000	6	884	354	34	1	1 408	352	27	1
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	190	5 785	2 314	116	30	9 239	2 309	99	24
Fys. pers.; utbor	31	1 174	469	110	20	2 106	526	133	19
Jur. pers.	11	14 049	5 620	2 252	5	32 995	8 249	3 147	5
Pers., som ej dekl.	4	21	9	1	1	26	7	1	1
Summa jordbruksfast.	236	21 029	8 412	2 479	56	44 366	11 091	3 380	49
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	7	207	83	11	1	264	66	8	1
Fys. pers.; utbor	1	30	12	—	—	38	9	—	—
Jur. pers.	4	1 531	612	612	4	1 929	482	482	4
Summa	12	1 768	707	623	5	2 231	557	490	5
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
< 20 000	306	2 442	977	427	244	3 318	829	544	201
20—40 000	57	904	361	216	53	1 315	329	217	52
≥40 000	5	209	84	38	5	287	72	27	5
Samtliga inbor	368	3 555	1 422	681	302	4 920	1 230	788	258
Fys. pers.; utbor	162	812	325	163	..	1 204	301	90	..
Jur. pers.	8	370	148	37	7	531	133	1	1
Summa	538	4 737	1 895	881	309	6 655	1 664	879	259
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	38	451	180	4	2	562	141	2	2
Fys. pers.; utbor	3	90	36	—	—	105	26	—	—
Jur. pers.	12	440	176	83	5	561	140	63	4
Summa	53	981	392	87	7	1 228	307	65	6
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	43	202	81	20	1	323	81	13	1
Summa annan fastighet	646	7 688	3 075	1 611	322	10 437	2 609	1 447	271
Samtliga fastigheter	882	28 717	11 487	4 090	378	54 803	13 700	4 827	320

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 14. Attmar. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	304	4 086	1 634	68	24	5 744	1 436	48	21
50— 100 000	32	1 450	580	—	—	2 213	553	—	—
100— 200 000	9	664	266	—	—	1 088	272	—	—
200—1 000 000	3	421	168	—	—	728	182	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	348	6 621	2 648	68	24	9 773	2 443	48	21
Fys. pers.; utbor	44	543	217	56	13	907	227	63	13
Jur. pers.	6	3 318	1 327	856	3	6 907	1 727	1 240	3
Pers., som ej dekl.	31	331	133	91	8	461	115	83	7
Summa jordbruksfast.	429	10 813	4 325	1 071	48	18 048	4 512	1 434	44
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	6	96	38	38	6	130	33	33	6
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	12	234	94	11	4	223	55	23	3
Summa	18	330	132	49	10	353	88	56	9
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	107	684	274	159	87	984	246	179	80
20—40 000	31	508	203	170	29	868	217	177	29
≥40 000	1	33	13	13	1	41	10	10	1
Samtliga inbor	139	1 225	490	342	117	1 893	473	366	110
Fys. pers.; utbor	61	320	128	64	..	452	113	34	..
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	200	1 545	618	406	117	2 345	586	400	110
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	18	157	63	—	—	226	57	—	—
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	2	291	116	—	—	448	112	—	—
Summa	20	448	179	—	—	674	169	—	—
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	70	330	132	30	5	491	123	31	5
Summa annan fastighet	309	2 704	1 081	505	133	4 363	1 091	612	125
Samtliga fastigheter	738	13 517	5 406	1 576	181	22 411	5 603	2 046	169

1 Exkl. sommarstugor.

Tab. 15. Jörn. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	596	7 454	2 981	184	68	12 038	3 008	172	62
50— 100 000	10	314	126	2	2	613	153	23	3
100— 200 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200—1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	606	7 768	3 107	186	70	12 651	3 161	195	65
Fys. pers.; utbor	41	326	130	38	15	484	121	32	15
Jur. pers.	6	7 000	2 800	—	—	13 223	3 306	—	—
Pers., som ej dekl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa jordbruksfast.	653	15 094	6 037	224	85	26 358	6 588	227	80
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	17	480	192	86	11	636	159	63	8
Fys. pers.; utbor	5	112	45	6	2	159	40	6	1
Jur. pers.	19	1 835	734	86	12	3 001	750	149	12
Summa	41	2 427	971	178	25	3 796	949	218	21
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	126	982	393	239	112	1 473	368	268	107
20—40 000	85	1 396	558	415	79	2 356	589	435	77
≥40 000	47	1 416	567	491	45	2 410	602	486	45
Samtliga inbor	258	3 794	1 518	1 145	236	6 239	1 559	1 189	229
Fys. pers.; utbor	16	107	43	21	..	179	45	14	..
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	274	3 901	1 561	1 166	236	6 418	1 604	1 203	229
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	20	400	160	14	2	611	153	16	2
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	3	230	92	—	—	239	60	—	—
Summa	23	630	252	14	2	850	213	16	2
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	6	34	13	7	2	38	9	5	2
Summa annan fastighet	347	7 860	3 144	1 712	268	12 126	3 031	1 690	257
Samtliga fastigheter	1 000	22 954	9 181	1 936	353	38 484	9 619	1 917	337

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 16. Oxelösunds stad. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fast- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Gar- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Gar- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
<50 000	5	112	45	17	1	138	35	10	1
50—100 000	7	332	133	5	1	448	112	1	1
100—200 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200—1 000 000	2	581	232	10	1	1 061	265	41	1
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	14	1 025	410	32	3	1 647	412	52	3
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	11	931	372	39	5	1 060	265	23	4
Pers., som ej dekl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa jordbruksfast.	25	1 956	782	71	8	2 707	677	75	7
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	64	2 581	1 032	523	42	3 274	819	356	42
Fys. pers.; utbor	20	2 280	912	417	16	2 706	676	276	15
Jur. pers.	5	87	35	16	3	128	32	16	3
Summa	89	4 948	1 979	956	61	6 108	1 527	648	60
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	187	1 010	404	159	175	1 528	381	298	171
20—40 000	216	4 661	1 864	1 250	207	7 044	1 761	1 187	202
≥40 000	158	4 982	1 993	1 650	155	7 548	1 886	1 521	153
Samtliga inbor	561	10 653	4 261	3 059	537	16 120	4 028	3 006	526
Fys. pers.; utbor	610	3 745	1 498	749	..	6 007	1 502	451	..
Jur. pers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1 171	14 398	5 759	3 808	537	22 127	5 530	3 457	526
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	8	119	48	7	1	163	41	6	1
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	38	32 789	13 116	3 935	25	46 872	11 718	2 959	24
Summa	46	32 908	13 164	3 942	26	47 035	11 759	2 965	25
Bostadsföreningar m.m.	21	7 108	2 843	2 735	21	10 628	2 657	2 157	19
Fast., vars ägare ej dekl.	72	1 243	497	235	31	2 125	531	232	33
Summa annan fastighet	1 399	60 605	24 242	11 676	676	88 023	22 004	9 459	663
Samtliga fastigheter	1 424	62 561	25 024	11 747	684	90 730	22 681	9 534	670

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 17. Vadstena stad. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fastig- heter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	25	550	220	7	4	772	193	4	4
50— 100 000	10	525	210	6	2	732	183	6	1
100— 200 000	3	336	134	46	1	504	126	44	1
200—1 000 000	2	561	224	—	—	788	197	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	40	1 972	788	59	7	2 796	699	54	6
Fys. pers.; utbor	9	1 135	454	162	3	1 732	433	153	2
Jur. pers.	6	1 150	460	107	3	1 761	440	111	3
Pers., som ej dekl.	1	4	2	2	1	4	1	1	1
Summa jordbruksfast.	56	4 261	1 704	330	14	6 293	1 573	319	12
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	119	5 475	2 190	1 215	93	6 461	1 615	658	78
Fys. pers.; utbor	13	1 009	404	172	9	1 141	285	98	10
Jur. pers.	11	1 841	736	643	10	2 392	598	516	10
Summa	143	8 325	3 330	2 030	112	9 994	2 498	1 272	98
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	48	468	187	126	42	582	145	117	40
20—40 000	169	4 114	1 646	1 197	162	4 878	1 220	960	158
≥40 000	127	5 232	2 093	1 823	125	6 432	1 608	1 398	127
Samtliga inbor	344	9 814	3 926	3 146	329	11 892	2 973	2 475	325
Fys. pers.; utbor	13	273	109	54	..	373	93	28	..
Jur. pers.	2	70	28	20	1	92	23	23	2
Summa	359	10 157	4 063	3 220	330	12 357	3 089	2 526	327
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	12	394	158	—	—	455	114	—	—
Fys. pers.; utbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jur. pers.	13	2 135	854	515	10	2 771	693	393	9
Summa	25	2 529	1 012	515	10	3 226	807	393	9
Bostadsföreningar m.m.	6	3 600	1 440	1 440	6	4 105	1 026	1 026	6
Fast., vars ägare ej dekl.	25	1 720	688	639	19	3 010	753	720	20
Summa annan fastighet	558	26 331	10 533	7 844	477	32 692	8 173	5 937	460
Samtliga fastigheter	614	30 592	12 237	8 174	491	38 985	9 746	6 256	472

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 18. Höganäs stad. Fastighetsbeskattnings effektivitet vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ran- ti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garan- ti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<50 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50—100 000	1	71	28	—	—	95	24	—	—
100—200 000	1	114	45	—	—	142	36	—	—
200—1 000 000	1	106	43	—	—	241	60	—	—
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	3	291	116	—	—	478	120	—	—
Fys. pers.; utbor	2	135	54	53	2	146	36	35	2
Jur. pers.	2	665	266	72	1	743	186	57	1
Pers., som ej dekl.	1	42	17	16	1	49	12	12	1
Summa jordbruksfast.	8	1 133	453	141	4	1 416	354	104	4
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	123	6 862	2 745	1 326	90	7 836	1 959	877	77
Fys. pers.; utbor	21	1 681	672	270	15	1 890	472	142	11
Jur. pers.	11	2 059	824	729	9	2 140	535	465	9
Summa	155	10 602	4 241	2 325	114	11 866	2 966	1 484	97
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor	695	7 051	2 820	1 757	656	9 112	2 276	1 578	510
<20 000	552	11 879	4 752	3 753	532	15 579	3 895	3 181	515
20—40 000	85	3 533	1 413	1 028	84	4 735	1 183	802	83
≥40 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	1 332	22 463	8 985	6 538	1 272	29 426	7 354	5 561	1 108
Fys. pers.; utbor	56	752	301	150	..	1 049	262	79	..
Jur. pers.	2	12	5	4	2	15	4	2	2
Summa	1 390	23 227	9 291	6 692	1 274	30 490	7 620	5 642	1 110
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	61	2 083	834	175	4	2 498	624	93	4
Fys. pers.; utbor	3	70	28	6	1	87	22	3	1
Jur. pers.	23	28 456	11 382	378	8	26 756	6 689	257	7
Summa	87	30 609	12 244	559	13	29 341	7 335	353	12
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	23	239	95	—	—	289	72	—	—
Summa annan fastighet	1 662	72 785	29 114	12 796	1 408	80 157	20 036	9 497	1 226
Samtliga fastigheter	1 670	73 918	29 567	12 937	1 412	81 573	20 390	9 601	1 230

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 19. Fastighetsbeskatningens effektivitet för fastigheter å landsbygden vid 1957 och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp (2,5 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	3 110	47 142	18 857	1 044	332	71 006	17 745	830	284
50— 100 000	675	29 351	11 741	402	38	45 674	11 417	343	30
100— 200 000	292	25 138	10 055	500	27	38 919	9 729	409	27
200—1 000 000	113	24 183	9 673	1 242	22	34 916	8 728	951	21
≥1 000 000	5	8 558	3 423	883	4	13 309	3 328	1 014	4
Samtliga inbor	4 195	134 372	53 749	4 071	423	203 824	50 947	3 547	366
Fys. pers.; utbor	424	20 132	8 053	2 480	192	31 250	7 812	2 306	188
Jur. pers.	146	43 026	17 210	5 895	76	82 981	20 745	7 427	79
Pers., som ej dekl.	212	2 175	870	299	45	3 310	827	283	45
Summa jordbruksfast.	4 977	199 705	79 882	12 745	736	321 365	80 331	13 563	678
Annan fastighet									
Hysesfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	365	9 213	3 685	1 596	222	11 945	2 986	1 156	199
Fys. pers.; utbor	87	1 923	769	369	64	2 512	628	297	52
Jur. pers.	139	8 702	3 481	2 612	115	12 318	3 079	2 352	106
Summa	591	19 838	7 935	4 577	401	26 775	6 693	3 805	357
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
<20 000	2 745	20 968	8 387	4 023	2 128	27 578	6 890	4 522	1 901
20—40 000	2 030	42 671	17 069	11 859	1 896	58 018	14 502	10 607	1 842
≥40 000	470	16 893	6 757	5 255	451	23 591	5 897	4 283	433
Samtliga inbor	5 245	80 532	32 213	21 137	4 475	109 187	27 289	19 412	4 176
Fys. pers.; utbor	5 810	49 463	19 785	9 892	..	71 558	17 889	5 367	..
Jur. pers.	60	2 324	930	786	54	3 000	750	590	45
Summa	11 115	132 319	52 928	31 815	4 529	183 745	45 928	25 369	4 221
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	373	6 889	2 755	127	14	9 100	2 274	105	15
Fys. pers.; utbor	25	621	249	45	5	841	210	27	6
Jur. pers.	124	25 156	10 062	2 368	71	31 411	7 853	2 153	65
Summa	522	32 666	13 066	2 540	90	41 352	10 337	2 285	86
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	611	6 316	2 527	1 469	73	9 080	2 270	1 261	71
Summa annan fastighet	12 849	195 093	78 037	41 982	5 103	266 847	66 701	34 186	4 745
Samtliga fastigheter	17 826	394 798	157 919	54 727	5 839	588 212	147 032	47 749	5 233

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 20. Fastighetsbeskatningens effektivitet för fastigheter i städerna vid 1957¹ och 1958 års taxeringar

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter taxerings- värdet (1957 års värden)	Antal fas- tig- he- ter	1957 års inkomsttaxering				1958 års inkomsttaxering			
		Tax.- värde å fas- tighet 1956 1000 kr	Ga- ranti- belopp (4 %) skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.	Tax.- värde å fas- tighet 1957 1000 kr	Ga- ranti- belopp 2,5 % skkr	Effek- tiva garanti- belopp (eff.gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jordbruksfastighet									
Fys. pers.; inbor									
< 50 000	30	662	265	24	5	909	227	14	5
50— 100 000	18	929	371	11	3	1 275	319	6	2
100— 200 000	4	449	180	46	1	647	162	44	1
200—1 000 000	5	1 247	499	10	1	2 090	523	41	1
≥1 000 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga inbor	57	3 287	1 315	91	10	4 921	1 231	105	9
Fys. pers.; utbor	11	1 271	508	215	5	1 877	469	188	4
Jur. pers.	19	2 746	1 099	217	9	3 564	891	191	8
Pers., som ej dekl.	2	46	18	18	2	54	13	13	2
Summa jordbruksfast.	89	7 350	2 940	541	26	10 416	2 604	497	23
Annan fastighet									
Hyresfastigheter m. m.									
Fys. pers.; inbor	306	14 918	5 967	3 065	225	17 572	4 392	1 890	197
Fys. pers.; utbor	54	4 970	1 988	859	40	5 737	1 434	517	36
Jur. pers.	27	3 987	1 595	1 387	22	4 659	1 165	997	22
Summa	387	23 875	9 550	5 311	287	27 968	6 991	3 404	255
En- och tvåfamiljsfast.									
Fys. pers.; inbor									
< 20 000	930	8 529	3 411	2 041	873	11 221	2 803	1 993	721
20—40 000	937	20 654	8 262	6 201	901	27 502	6 875	5 328	875
≥40 000	370	13 747	5 499	4 501	364	18 715	4 678	3 722	363
Samtliga inbor	2 237	42 930	17 172	12 743	2 138	57 438	14 356	11 043	1 959
Fys. pers.; utbor	679	4 770	1 908	954	..	7 429	1 857	557	..
Jur. pers.	4	82	33	23	3	107	27	25	4
Summa	2 920	47 782	19 113	13 720	2 141	64 974	16 240	11 625	1 963
Rörelsefastigheter									
Fys. pers.; inbor	81	2 596	1 039	182	5	3 116	778	99	5
Fys. pers.; utbor	3	70	28	6	1	87	22	3	1
Jur. pers.	74	63 380	25 352	4 828	43	76 399	19 100	3 608	40
Summa	158	66 046	26 419	5 016	49	79 602	19 900	3 710	46
Bostadsföreningar m.m.									
Fast., vars ägare ej dekl.	120	3 202	1 281	875	50	5 424	1 356	953	53
Summa annan fastighet	3 619	159 721	63 889	32 317	2 561	200 872	50 213	24 893	2 349
Samtliga fastigheter	3 708	167 071	66 829	32 858	2 587	211 288	52 817	25 390	2 372

¹ Exkl. sommarstugor.

Tab. 21. De effektiva garantibeloppen i procent av de totala för fastigheterna i urvalskommunerna vid 1957 och 1958 års taxeringar.

Kommun Länsbeteckning	Taxe- rings- år	Jord- bruks- fas- tighet	Annan fas- tighet	Därav			Samtliga fastig- heter
				Hyres- fast.	En- o. två- familjs- fast.	Rörelse- fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Tyresö B	1957	(56,6)	60,1	89,2	59,2	1,4	60,0
	1958	(52,7)	48,1	90,1	46,2	1,7	48,3
Floda D	1957	14,6	51,6	(46,6)	66,6	(7,9)	19,7
	1958	14,4	57,5	(43,1)	73,6	(6,1)	19,6
Boxholms köping . . . E	1957	30,6	32,6	44,9	69,3	2,4	32,1
	1958	33,1	36,4	36,1	72,2	2,5	35,4
Hamneda G	1957	10,6	50,9	(77,8)	56,8	26,8	16,5
	1958	11,3	51,2	(77,2)	59,5	22,1	16,1
Fagerhult H	1957	11,7	52,1	61,1	59,6	23,9	24,3
	1958	10,5	55,7	64,5	64,7	22,5	22,5
Borrby L	1957	5,4	46,6	58,2	51,8	18,5	21,7
	1958	4,3	50,4	54,5	59,3	15,7	21,5
Skegrie M	1957	20,4	56,4	46,5	62,0	41,2	26,5
	1958	22,5	65,4	36,9	76,2	36,4	28,5
Ytterby O	1957	10,1	66,6	63,4	73,0	(12,3)	47,6
	1958	8,5	68,2	61,2	76,7	(10,5)	46,9
Bjärke P	1957	7,3	42,5	45,2	56,2	15,8	18,3
	1958	9,3	43,6	45,0	57,4	17,0	18,9
Lyrestad R	1957	7,4	44,3	37,3	47,8	(47,2)	21,2
	1958	7,6	51,3	40,7	57,5	(39,5)	22,7
Grava S	1957	18,9	57,9	64,1	63,1	(30,2)	36,5
	1958	16,5	58,4	64,2	65,3	(21,9)	35,2
Kolbäck U	1957	20,8	65,1	55,8	59,5	62,7	51,6
	1958	18,5	63,8	50,9	55,1	66,8	50,3
Söderbärke W	1957	29,5	52,4	(88,1)	46,5	22,1	35,6
	1958	30,5	55,4	(87,8)	52,8	21,1	35,2
Attmar Y	1957	24,8	46,7	(37,3)	65,6	(—)	29,2
	1958	31,8	56,1	(63,2)	68,4	(—)	36,5
Jörn AC	1957	3,7	54,5	18,3	74,7	(5,7)	21,1
	1958	3,4	55,7	23,0	75,0	(7,5)	19,9
Medeltal	1957	16,0	53,8	57,7	60,1	19,4	34,7
	1958	16,9	51,3	56,9	55,2	22,1	32,5
Oxelösund D	1957	9,0	48,2	48,3	66,1	29,9	46,9
	1958	11,0	43,0	42,4	62,5	25,2	42,0
Vadstena E	1957	19,3	74,5	61,0	79,3	50,9	66,8
	1958	20,3	72,6	50,9	81,8	48,7	64,2
Höganäs M	1957	(31,1)	44,0	54,8	72,0	4,6	43,8
	1958	(29,3)	47,4	50,0	74,0	4,8	47,1
Medeltal	1957	18,4	50,6	55,6	71,8	19,0	49,2
	1958	19,1	49,6	48,7	71,6	18,6	48,1
Medeltal för samtliga ur- valskommuner	1957	16,0	52,3	56,6	63,2	19,1	39,0
	1958	17,0	50,5	52,7	59,5	19,8	36,6

Anm. Procenttal inom parentes anger att undersökningsmaterialet omfattar mindre än 25 fastigheter.

Tabell till specialkommunerna

Tab. 22. Fastighetsbeskattningens effektivitet för fastigheterna i specialkommunerna vid 1957 och 1958 års taxeringar

I tabellen använda förkortningar:

fast. = fastigheter
jordbr.fast. = jordbruksfastigheter
kraftv.fast. = kraftverksfastigheter
rör.fast. = rörelsefastigheter
bostadsf. = bostadsföreningar
tax.v. = taxeringsvärde

tkr = 1 000-tal kronor
gb. = garantibelopp (1957 = 4 % och 1958 = 2,5 % av tax.v.)
skkr = skattekoronor
eff. gb. = effektiva garantibelopp

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Blidö, B	1957									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	7 016	1 941	5 220	14 177
	gb., skkr ...	—	—	—	—	—	2 807	776	2 088	5 671
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	1 403	124	1 103	2 630
	1958									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	9 997	2 036	8 510	20 543
gb., skkr ...	—	—	—	—	—	2 500	509	2 127	5 136	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	750	87	1 163	2 000	
Österåker, B	1957									
	Tax.v., tkr..	3 929	2 831	2 248	—	9 330	50 673	7 959	25 124	102 094
	gb., skkr ...	1 572	1 133	899	—	3 732	20 269	3 183	10 050	40 838
	eff. gb., skkr	1 526	599	899	—	3 732	10 135	509	5 306	22 706
	1958									
	Tax.v., tkr..	5 213	3 859	4 613	—	10 145	71 065	12 383	35 476	142 754
gb., skkr ...	1 303	965	1 153	—	2 537	17 766	3 096	8 869	35 689	
eff. gb., skkr	—	414	1 153	—	2 464	5 330	526	4 851	14 738	
Ljusterö, B	1957									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	10 372	3 658	5 394	19 424
	gb., skkr ...	—	—	—	—	—	4 149	1 463	2 158	7 770
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	1 771	234	1 139	3 144
	1958									
	Tax.v., tkr..	—	—	8	—	—	15 578	5 065	7 891	28 542
gb., skkr ...	—	—	2	—	—	3 895	1 266	1 973	7 136	
eff. gb., skkr	—	—	2	—	—	800	215	1 079	2 096	

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Djurö, B	1957	—	—	6	—	—	30 982	2 534	10 499	44 021
	Tax.v., tkr..	—	—	2	—	—	12 393	1 013	4 200	17 608
	gb., skkr ...	—	—	2	—	—	6 196	162	2 218	8 578
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1958	—	—	6	—	—	45 275	3 228	15 589	64 098
	Tax.v., tkr..	—	—	1	—	—	11 319	807	3 898	16 025
gb., skkr ...	—	—	1	—	—	3 396	137	2 132	5 666	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmdö, B	1957	6	2 314	23	—	—	40 081	7 051	10 148	59 623
	Tax.v., tkr..	3	926	9	—	—	16 032	2 820	4 059	23 849
	gb., skkr ...	—	446	9	—	—	8 016	451	2 143	11 065
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1958	7	3 364	26	—	—	55 147	10 618	14 589	83 751
	Tax.v., tkr..	1	841	7	—	—	13 787	2 655	3 647	20 938
gb., skkr ...	—	801	7	—	—	4 136	451	1 995	7 390	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalarö, B	1957	126	759	29	—	—	17 649	1 983	9 354	29 900
	Tax.v., tkr..	50	304	11	—	—	7 060	793	3 742	11 960
	gb., skkr ...	50	—	11	—	—	3 530	127	1 976	5 694
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1958	182	1 044	50	—	—	25 531	3 230	13 362	43 399
	Tax.v., tkr..	45	261	12	—	—	6 383	808	3 341	10 850
gb., skkr ...	—	99	12	—	—	1 915	137	1 827	3 990	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södra Göst- ring, E	1957	396	11 864	12	—	—	..	9 002	3 795	25 069
	Tax.v., tkr..	158	4 746	5	—	—	..	3 601	1 518	10 028
	gb., skkr ...	—	—	5	—	—	..	576	794	1 375
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—
	1958	666	19 650	15	—	—	..	14 990	4 823	40 144
	Tax.v., tkr..	167	4 912	4	—	—	..	3 747	1 206	10 036
gb., skkr ...	—	—	4	—	—	..	637	609	1 250	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—	—
Linderås, F	1957	302	4 236	—	—	—	..	11 602	2 547	18 687
	Tax.v., tkr..	121	1 694	—	—	—	..	4 641	1 019	7 475
	gb., skkr ...	—	579	—	—	—	..	743	533	1 855
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—
	1958	495	7 315	—	—	—	..	18 640	3 390	29 840
	Tax.v., tkr..	123	1 829	—	—	—	..	4 660	848	7 460
gb., skkr ...	—	681	—	—	—	..	792	428	1 901	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—	—
Åseda, G	1957	303	2 470	—	—	—	..	11 381	1 231	15 385
	Tax.v., tkr..	121	988	—	—	—	..	4 553	492	6 154
	gb., skkr ...	—	—	—	—	—	..	728	258	986
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—
	1958	562	5 180	—	—	—	..	18 827	1 446	26 015
	Tax.v., tkr..	140	1 295	—	—	—	..	4 707	362	6 504
gb., skkr ...	—	—	—	—	—	..	800	183	983	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	—	—	—	—

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större- skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Annerstad, G	1957									
	Tax.v., tkr..	1 050	1 417	—	8 264	—	..	14 579	3 845	29 155
	gb., skkr ...	420	567	—	3 305	—	..	5 832	1 538	11 662
	eff. gb., skkr	—	12	—	1 413	—	..	933	804	3 162
	1958									
	Tax.v., tkr..	2 856	2 818	—	11 558	—	..	23 168	4 352	44 752
gb., skkr ...	714	704	—	2 890	—	..	5 792	1 088	11 188	
eff. gb., skkr	—	—	—	1 197	—	..	985	549	2 731	
Räng, M	1957									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	25 550	13 741	10 781	50 072
	gb., skkr ...	—	—	—	—	—	10 220	5 497	4 312	20 029
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	5 110	879	2 277	8 266
	1958									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	33 812	19 389	15 682	68 883
gb., skkr ...	—	—	—	—	—	8 453	4 847	3 921	17 221	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	2 536	824	2 144	5 504	
Knäred, N	1957									
	Tax.v., tkr..	112	—	1	11 882	—	..	7 101	5 279	24 375
	gb., skkr ...	45	—	—	4 753	—	..	2 840	2 112	9 750
	eff. gb., skkr	—	—	—	26	—	..	455	1 104	1 585
	1958									
	Tax.v., tkr..	352	—	1	16 228	—	..	12 273	7 268	36 122
gb., skkr ...	88	—	—	4 057	—	..	3 068	1 817	9 030	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	521	918	1 439	
Laholms landskom., N	1957									
	Tax.v., tkr..	644	—	57	14 534	—	5 605	12 572	6 047	39 459
	gb., skkr ...	258	—	23	5 813	—	2 242	5 029	2 419	15 784
	eff. gb., skkr	—	—	23	31	—	1 121	805	1 277	3 257
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 051	—	85	18 487	—	8 302	19 123	8 982	56 030
gb., skkr ...	263	—	21	4 622	—	2 075	4 781	2 246	14 008	
eff. gb., skkr	—	—	21	—	—	623	813	1 228	2 685	
Ätran, N	1957									
	Tax.v., tkr..	395	—	5	9 854	—	..	10 461	4 554	25 269
	gb., skkr ...	158	—	2	3 942	—	..	4 184	1 822	10 108
	eff. gb., skkr	—	—	2	—	—	..	669	953	1 624
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 045	—	6	13 261	—	..	20 001	6 859	41 172
gb., skkr ...	261	—	1	3 315	—	..	5 001	1 715	10 293	
eff. gb., skkr	—	—	1	—	—	..	850	866	1 717	
Onsala, N	1957									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	17 036	4 725	10 028	31 789
	gb., skkr ...	—	—	—	—	—	6 815	1 890	4 011	12 716
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	3 769	302	2 118	6 189
	1958									
	Tax.v., tkr..	—	—	—	—	—	26 417	5 972	15 709	48 098
gb., skkr ...	—	—	—	—	—	6 604	1 493	3 928	12 025	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	2 318	254	2 148	4 720	

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Finnskoga- Dalby, S	1957									
	Tax.v., tkr..	—	14 884	—	39 383	—	..	31 099	13 292	98 658
	gb., skkr ...	—	5 954	—	15 753	—	..	12 439	5 317	39 463
	eff. gb., skkr	—	501	—	7 719	—	..	1 990	2 781	12 991
	1958									
	Tax.v., tkr..	2 809	27 762	—	81 195	—	..	57 778	17 090	186 634
gb., skkr ...	702	6 941	—	20 299	—	..	14 444	4 273	46 659	
eff. gb., skkr	—	30	—	8 043	—	..	2 456	2 158	12 687	
Gustav Adolf, S	1957									
	Tax.v., tkr..	44	9 827	—	7 790	—	..	184	1 412	19 257
	gb., skkr ...	18	3 930	—	3 116	—	..	74	565	7 703
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	12	295	307
	1958									
	Tax.v., tkr..	79	20 812	—	11 805	—	..	196	1 668	34 560
gb., skkr ...	20	5 203	—	2 951	—	..	49	417	8 640	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	8	211	219	
Ekeby och Gällersta, T	1957									
	Tax.v., tkr..	77	—	—	—	48 340	..	10 224	4 952	63 593
	gb., skkr ...	31	—	—	—	19 336	..	4 089	1 981	25 437
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	18 528	..	654	1 036	20 218
	1958									
	Tax.v., tkr..	108	—	—	—	54 379	..	13 967	7 644	76 098
gb., skkr ...	27	—	—	—	13 595	..	3 492	1 911	19 025	
eff. gb., skkr	—	—	—	—	11 518	..	594	965	13 077	
Långsele, Y	1957									
	Tax.v., tkr..	—	6 550	—	72 687	2 965	..	5 755	14 944	102 901
	gb., skkr ...	—	2 620	—	29 074	1 186	..	2 302	5 978	41 160
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	368	3 127	3 495
	1958									
	Tax.v., tkr..	—	13 767	—	101 669	3 934	..	9 130	22 454	150 954
gb., skkr ...	—	3 442	—	25 417	984	..	2 283	5 613	37 739	
eff. gb., skkr	—	—	—	1 175	—	..	388	2 835	4 398	
Resele, Y	1957									
	Tax.v., tkr..	6	—	43 519	5 232	—	..	14 633	4 384	67 774
	gb., skkr ...	2	—	17 408	2 093	—	..	5 853	1 754	27 110
	eff. gb., skkr	—	—	17 408	79	—	..	936	917	19 340
	1958									
	Tax.v., tkr..	13	—	76 964	9 813	—	..	21 454	6 557	114 801
gb., skkr ...	3	—	19 241	2 453	—	..	5 364	1 639	28 700	
eff. gb., skkr	2	—	19 241	155	—	..	912	828	21 138	
Ramsele, Y	1957									
	Tax.v., tkr..	532	5 571	20 815	117 538	—	..	14 363	11 176	169 995
	gb., skkr ...	213	2 229	8 326	47 015	—	..	5 745	4 470	67 998
	eff. gb., skkr	212	—	8 326	4 374	—	..	919	2 338	16 169
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 091	11 769	28 370	178 380	—	..	19 759	14 953	254 322
gb., skkr ...	273	2 942	7 093	44 595	—	..	4 940	3 738	63 581	
eff. gb., skkr	211	—	7 093	5 784	—	..	840	1 888	15 816	

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ådals- Liden, Y	1957									
	Tax.v., tkr..	30	—	124 769	—	—	..	7 948	4 785	137 532
	gb., skkr ...	12	—	49 908	—	—	..	3 179	1 914	55 013
	eff. gb., skkr	—	—	49 908	—	—	..	508	1 001	51 417
	1958									
	Tax.v., tkr..	59	—	244 242	17 938	—	..	12 562	8 004	282 805
gb., skkr ...	15	—	61 060	4 485	—	..	3 140	2 001	70 701	
eff. gb., skkr	11	—	61 060	—	—	..	534	1 011	62 616	
Junsele, Y	1957									
	Tax.v., tkr..	1 320	4 236	2 760	61 655	—	..	9 162	7 704	86 837
	gb., skkr ...	528	1 694	1 104	24 662	—	..	3 665	3 082	34 735
	eff. gb., skkr	—	—	1 104	2 932	—	..	586	1 612	6 234
	1958									
	Tax.v., tkr..	2 598	8 812	9 685	84 863	—	..	15 281	12 537	133 776
gb., skkr ...	650	2 203	2 421	21 216	—	..	3 820	3 134	33 444	
eff. gb., skkr	504	—	2 421	—	—	..	649	1 583	5 157	
Fors, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	820	2 518	89 094	44 683	—	..	5 647	5 032	147 794
	gb., skkr ...	328	1 007	35 637	17 874	—	..	2 259	2 013	59 118
	eff. gb., skkr	324	—	35 637	15 326	—	..	361	1 053	52 701
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 531	5 328	130 876	54 775	—	..	9 239	8 491	210 240
gb., skkr ...	383	1 332	32 719	13 693	—	..	2 310	2 123	52 560	
eff. gb., skkr	383	—	32 719	11 376	—	..	392	1 072	45 942	
Ragunda, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	291	3 759	2	96 514	—	..	14 124	6 723	121 413
	gb., skkr ...	116	1 504	1	38 605	—	..	5 650	2 689	48 565
	eff. gb., skkr	81	—	1	2 928	—	..	904	1 406	5 320
	1958									
	Tax.v., tkr..	594	6 517	2	134 365	—	..	23 593	12 337	177 408
gb., skkr ...	149	1 629	1	33 591	—	..	5 898	3 084	44 352	
eff. gb., skkr	149	—	1	3 623	—	..	1 003	1 557	6 333	
Stugun, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	793	6 191	72 341	—	—	..	9 212	3 686	92 223
	gb., skkr ...	317	2 476	28 936	—	—	..	3 685	1 475	36 889
	eff. gb., skkr	52	—	28 936	—	—	..	590	771	30 349
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 023	11 917	163 818	—	—	..	14 706	7 579	199 043
gb., skkr ...	256	2 979	40 954	—	—	..	3 677	1 895	49 761	
eff. gb., skkr	62	—	40 954	—	—	..	625	957	42 598	
Frost- viken, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	634	3 404	4 000	22 336	—	..	3 795	4 971	39 140
	gb., skkr ...	254	1 361	1 600	8 935	—	..	1 518	1 988	15 656
	eff. gb., skkr	242	—	1 600	8 620	—	..	243	1 040	11 745
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 947	6 093	3 570	47 402	—	..	6 189	9 893	75 094
gb., skkr ...	487	1 523	892	11 851	—	..	1 547	2 473	18 773	
eff. gb., skkr	487	—	892	6 909	—	..	263	1 249	9 800	

Kommun Läns- beteckning	Taxerings- år	Do- män- styrel- sens fast.	Andra större skogs- o. jord- br.fast.	Vatten- falls- styrel- sens fast.	Andra större kraftv. fast. o. dyl.	Vissa större rör. fast.; bo- stadsf. m. m.	Som- mar- stugor	Övriga fast.		Samt- liga fast.
								jord- bruks- fast.	annan fast.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kall, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	563	—	—	8 991	—	..	5 916	2 291	17 761
	gb., skkr ...	225	—	—	3 597	—	..	2 366	916	7 104
	eff. gb., skkr	215	—	—	3 597	—	..	379	479	4 670
	1958									
	Tax.v., tkr..	949	—	—	16 407	—	..	7 595	3 783	28 734
gb., skkr ...	237	—	—	4 102	—	..	1 899	946	7 184	
eff. gb., skkr	237	—	—	4 102	—	..	323	477	5 139	
Underså- ker, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	961	—	2 123	46 543	3 929	..	4 312	10 935	68 803
	gb., skkr ...	384	—	849	18 617	1 572	..	1 725	4 374	27 521
	eff. gb., skkr	—	—	849	5 169	—	..	276	2 288	8 582
	1958									
	Tax.v., tkr..	1 767	—	3 216	71 567	5 223	..	6 362	16 654	104 789
gb., skkr ...	441	—	804	17 892	1 306	..	1 591	4 163	26 197	
eff. gb., skkr	229	—	804	5 977	—	..	270	2 102	9 382	
Hogdal, Z	1957									
	Tax.v., tkr..	1 265	15 600	—	22 999	—	..	7 630	4 075	51 569
	gb., skkr ...	506	6 240	—	9 200	—	..	3 052	1 630	20 628
	eff. gb., skkr	—	—	—	—	—	..	488	853	1 341
	1958									
	Tax.v., tkr..	2 770	29 160	—	32 218	—	..	14 275	6 373	84 796
gb., skkr ...	692	7 290	—	8 055	—	..	3 569	1 593	21 199	
eff. gb., skkr	113	—	—	—	—	..	607	805	1 525	
Vännäs, AC	1957									
	Tax.v., tkr..	530	—	817	32 697	—	..	18 286	7 094	59 424
	gb., skkr ...	212	—	327	13 079	—	..	7 315	2 837	23 770
	eff. gb., skkr	—	—	327	1 195	—	..	1 170	1 484	4 176
	1958									
	Tax.v., tkr..	948	—	2 219	109 231	—	..	27 522	10 366	150 286
gb., skkr ...	237	—	555	27 308	—	..	6 881	2 591	37 572	
eff. gb., skkr	—	—	555	11 695	—	..	1 170	1 308	14 728	
Jokkmokk, BD	1957									
	Tax.v., tkr..	11 007	6 185	195 802	—	1 345	..	9 851	19 094	243 284
	gb., skkr ...	4 403	2 474	78 321	—	538	..	3 940	7 638	97 314
	eff. gb., skkr	2 916	50	78 321	—	538	..	630	3 995	86 450
	1958									
	Tax.v., tkr..	46 721	23 160	333 449	—	2 787	..	17 761	32 037	455 915
gb., skkr ...	11 681	5 790	83 362	—	697	..	4 440	8 009	113 979	
eff. gb., skkr	8 766	—	83 362	—	697	..	755	4 045	97 625	

Tabell till skogskommunerna

Tab. 23. Fastighetsbeskattnings effektivitet för vissa skogsfastigheter vid 1957 och 1958 års taxeringar

Garantibelopp: 1957 = 4 % och 1958 = 2,5 % av taxeringsvärdet.

Kommun Länsbeteckning Skogsägargrupp	Taxe- rings- år	Värden å skattepliktig fastig- het, 1 000 kr				Garan- tibe- lopp skkr	Effektiva garantibelopp	
		Jord- bruks- värde	Därav: skogs- mar- kens värde	Skogs- värde	Sam- man- lagt taxe- rings- värde		skkr	i % av de totala
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Södra Göstring, E								
Allmänna skogar	1957	348	103	746	1 094	438	25	5,7
Aktiebolagsskogar	1957	2 942	1 376	9 091	12 033	4 813	—	—
Summa	1957	3 290	1 479	9 837	13 127	5 251	25	0,5
Allmänna skogar	1958	466	124	1 331	1 797	449	—	—
Aktiebolagsskogar	1958	3 516	1 804	16 480	19 996	4 999	—	—
Summa	1958	3 982	1 928	17 811	21 793	5 448	—	—
Ydre, E								
Allmänna skogar	1957	2 014	907	6 120	8 134	3 253	84	2,6
Aktiebolagsskogar	1957	1 700	716	4 776	6 476	2 591	3	0,1
Summa	1957	3 714	1 623	10 896	14 610	5 844	87	1,5
Allmänna skogar	1958	2 380	1 177	11 228	13 608	3 402	330	9,7
Aktiebolagsskogar	1958	1 834	993	9 155	10 989	2 747	4	0,2
Summa	1958	4 214	2 170	20 383	24 597	6 149	334	5,4
Värmlandsberg, S								
Allmänna skogar	1957	390	215	1 208	1 598	639	7	1,1
Aktiebolagsskogar	1957	6 551	4 631	18 786	25 337	10 135	146	1,4
Summa	1957	6 941	4 846	19 994	26 935	10 774	153	1,4
Allmänna skogar	1958	553	279	2 938	3 491	873	100	11,5
Aktiebolagsskogar	1958	6 187	4 876	42 049	48 236	12 059	154	1,3
Summa	1958	6 740	5 155	44 987	51 727	12 932	254	2,0
Gustav Adolf, S								
Allmänna skogar	1957	261	252	1 059	1 320	528	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	1 714	1 658	5 430	7 144	2 857	—	—
Summa	1957	1 975	1 910	6 489	8 464	3 385	—	—
Allmänna skogar	1958	151	127	2 515	2 666	666	—	—
Aktiebolagsskogar	1958	1 542	1 476	14 668	16 210	4 053	—	—
Summa	1958	1 693	1 603	17 183	18 876	4 719	—	—
Särna, W								
Allmänna skogar	1957	1 781	1 466	7 406	9 187	3 675	38	1,0
Aktiebolagsskogar	1957	560	388	1 797	2 357	943	—	—
Summa	1957	2 341	1 854	9 203	11 544	4 618	38	0,8
Allmänna skogar	1958	616	148	18 862	19 478	4 870	38	0,8
Aktiebolagsskogar	1958	399	76	4 739	5 138	1 284	—	—
Summa	1958	1 015	224	23 601	24 616	6 154	38	0,6

Tab. 23 (forts.)

Kommun Länsbeteckning Skogsägargrupp	Taxe- rings- år	Värden å skattepliktig fast- het, 1 000 kr				Garan- tibe- lopp skkr	Effektiva garantibelopp	
		Jord- bruks- värde	Därav: skogs- mar- kens värde	Skogs- värde	Sam- man- lagt taxe- rings- värde		skkr	i % av de totala
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Idre, W								
Allmänna skogar	1957	1 435	1 068	5 789	7 224	2 889	8	0,3
Aktiebolagsskogar	1957	441	268	1 311	1 752	701	—	—
Summa	1957	1 876	1 336	7 100	8 976	3 590	8	0,2
Allmänna skogar	1958	551	87	14 521	15 072	3 768	27	0,7
Aktiebolagsskogar	1958	612	19	2 774	3 386	847	—	—
Summa	1958	1 163	106	17 295	18 458	4 615	27	0,6
Los, X								
Allmänna skogar	1957	2 753	2 348	13 057	15 810	6 324	109	1,7
Aktiebolagsskogar	1957	1 541	1 130	4 114	5 655	2 262	—	—
Summa	1957	4 294	3 478	17 171	21 465	8 586	109	1,3
Allmänna skogar	1958	1 718	963	32 687	34 405	8 601	79	0,9
Aktiebolagsskogar	1958	699	405	9 558	10 257	2 564	—	—
Summa	1958	2 417	1 368	42 245	44 662	11 165	79	0,7
Ramsjö, X								
Allmänna skogar	1957	426	395	1 830	2 256	902	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	1 816	1 540	8 358	10 174	4 070	—	—
Summa	1957	2 242	1 935	10 188	12 430	4 972	—	—
Allmänna skogar	1958	206	142	4 038	4 244	1 061	—	—
Aktiebolagsskogar	1958	1 131	650	19 573	20 704	5 176	—	—
Summa	1958	1 337	792	23 611	24 948	6 237	—	—
Haverö, Y								
Allmänna skogar	1957	942	749	3 294	4 236	1 694	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	1 543	1 448	4 091	5 634	2 254	6	0,3
Summa	1957	2 485	2 197	7 385	9 870	3 948	6	0,2
Allmänna skogar	1958	360	182	6 436	6 796	1 699	570	33,5
Aktiebolagsskogar	1958	464	315	7 560	8 024	2 006	6	0,3
Summa	1958	824	497	13 996	14 820	3 705	576	15,6
Fjällsjö, Y								
Allmänna skogar	1957	863	600	2 197	3 060	1 224	613	50,0
Aktiebolagsskogar	1957	2 161	1 716	5 825	7 986	3 195	—	—
Summa	1957	3 024	2 316	8 022	11 046	4 419	613	13,9
Allmänna skogar	1958	423	167	5 319	5 742	1 435	1 044	72,7
Aktiebolagsskogar	1958	640	507	10 842	11 482	2 871	—	—
Summa	1958	1 063	674	16 161	17 224	4 306	1 044	24,2
Sveg, Z								
Allmänna skogar	1957	212	106	440	652	261	88	33,9
Aktiebolagsskogar	1957	2 831	2 359	8 411	11 242	4 496	—	—
Summa	1957	3 043	2 465	8 851	11 894	4 757	88	1,9
Allmänna skogar	1958	115	26	1 115	1 230	307	98	32,0
Aktiebolagsskogar	1958	1 267	495	23 017	24 284	6 071	—	—
Summa	1958	1 382	521	24 132	25 514	6 378	98	1,5

Tab. 23 (forts.)

Kommun Länsbeteckning Skogsägargrupp	Taxe- rings- år	Värden å skattepliktig fastig- het, 1 000 kr				Garan- tibe- lopp skkr	Effektiva garantibelopp	
		Jord- bruks- värde	Därav: skogs- mar- kens värde	Skogs- värde	Sam- man- lagt taxe- rings- värde		skkr	i % av de totala
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Lillhärdal, Z								
Allmänna skogar	1957	25	13	57	82	32	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	1 754	1 441	5 243	6 997	2 799	—	—
Summa	1957	1 779	1 454	5 300	7 079	2 831	—	—
Allmänna skogar	1958	7	3	186	193	48	—	—
Aktiebolagsskogar	1958	783	321	13 496	14 279	3 570	21	0,6
Summa	1958	790	324	13 682	14 472	3 618	21	0,6
Åsele köping, AC								
Allmänna skogar	1957	2 194	1 275	5 432	7 626	3 051	675	22,1
Aktiebolagsskogar	1957	1 810	1 660	6 453	8 263	3 305	—	—
Summa	1957	4 004	2 935	11 885	15 889	6 356	675	10,6
Allmänna skogar	1958	418	230	16 031	16 449	4 112	3 672	89,3
Aktiebolagsskogar	1958	584	550	18 122	18 706	4 677	—	—
Summa	1958	1 002	780	34 153	35 155	8 789	3 672	41,8
Fredrika, AC								
Allmänna skogar	1957	932	816	3 725	4 657	1 863	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	358	345	1 261	1 619	648	—	—
Summa	1957	1 290	1 161	4 986	6 276	2 511	—	—
Allmänna skogar	1958	165	133	8 698	8 863	2 216	1 321	59,6
Aktiebolagsskogar	1958	90	82	3 771	3 861	965	—	—
Summa	1958	255	215	12 469	12 724	3 181	1 321	41,5
Arvidsjaur, BD								
Allmänna skogar	1957	6 215	2 737	12 966	19 181	7 672	—	—
Aktiebolagsskogar	1957	189	128	535	724	290	—	—
Summa	1957	6 404	2 865	13 501	19 905	7 962	—	—
Allmänna skogar	1958	2 074	919	64 807	66 881	16 720	3 219	19,3
Aktiebolagsskogar	1958	81	37	1 910	1 991	498	10	2,0
Summa	1958	2 155	956	66 717	68 872	17 218	3 229	18,8
Edefors, BD								
Allmänna skogar	1957	1 229	510	2 197	3 426	1 371	140	10,2
Aktiebolagsskogar	1957	956	693	3 027	3 983	1 593	—	—
Summa	1957	2 185	1 203	5 224	7 409	2 964	140	4,7
Allmänna skogar	1958	791	216	10 581	11 372	2 843	2 554	89,8
Aktiebolagsskogar	1958	326	191	6 089	6 415	1 604	—	—
Summa	1958	1 117	407	16 670	17 787	4 447	2 554	57,4

**Sammanställning över arbetsmoment vid beskattning av fastigheter,
belägna i annan kommun än ägarens hemortskommun, samt vid
debitering, uppbörd och restindrivning av skatt å
dylika fastigheter**

1. Vederbörande länsstyrelse trycker stomme till inkomsttaxeringslängd och debiteringslängd å utbofastigheter efter förprickning i särskild längd av lokal skattemyndighet. Därest utboförordnande meddelats, utsorteras utboplåtarna varefter dessa läggs till grund för tryckning av erforderliga längder.
2. Fastighetsägare lämnar särskild självdeklaration enligt formulär nr 2 b för taxering till allmän kommunalskatt i den kommun, där fastigheten är belägen.
3. Lokal skattemyndighet sorterar inkomna deklARATIONER och förser desamma med nummer å sida och rad i inkomstlängden samt översänder desamma till vederbörande taxeringsnämndsordförande.
4. Taxeringsnämnd kollationerar och — eventuellt — justerar adressuppgifterna i fastighetslängden, kontrollerar det uppgivna taxeringsvärdet, uträknar garantibeloppen samt verkställer anteckning härom å deklARATIONERNA.
5. Underrättelse om hur taxeringen utfallit tillställs den taxeringsnämnd, som skall taxera fastighetens ägare till statlig inkomstskatt.
6. DeklARATIONERNA översänds till vederbörande lokala skattemyndighet, som längdför desamma och verkställer avskrifter av taxeringslängden.
7. Taxerad och beskattningsbar inkomst överförs till debiteringslängden, vilken avstäms mot inkomstlängden.
8. Kommunalskatten debiteras i debiteringslängden, varvid avstämning sker sida för sida och i sammandrag.
9. De av länsstyrelserna tryckta slutliga debetsedlarna, som jämväl innehåller uppbördskorten, påförs med hjälp av debiteringsmaskin förekommande belopp. Vid debetsedlarna fogade återbetalningskort å överskjutande preliminär skatt makuleras för hand.
10. Debetsedlarnas summa och delbelopp införs i debiteringslängden, som därefter avstäms.
11. Kreditkorten avskiljs från debetsedlarna.
12. Debetsedlarna viks och postas. Kreditkorten jämte sammandrag över dessa tillställs länsstyrelsen.
13. De skattskyldiga inbetalar skattebeloppen på postanstalt.
14. Länsstyrelsen översänder kreditkorten till postens skatteavdelning för kreditering av influten skatt.
15. Postverket verkställer kreditering, upprättar restlängd över ej inbetald skatt samt återsänder kreditkorten till länsstyrelsen.
16. Länsstyrelsen uppdebiterar restförda belopp och överlämnar restlängderna till vederbörande utmätningsmän för indrivning.
17. Utmätningsmännen (ev. exekutionsbiträdena) tillställer de skattskyldiga kravbrev. Eventuellt översänds ärendet till den skattskyldiges hemortskommun för indrivning.
18. Indrivna poster redovisas till länsstyrelsen, som verkställer härav föranledda bokföringstransaktioner.

Redogörelse för beräkningen av de beloppsmässiga verkningar som en ändrad beskattning av sommarstugor enligt olika alternativ skulle medföra för sommarstugeägarna, staten och kommunerna

Med sommarstuga avses i detta sammanhang sådan en- eller tvåfamiljsfastighet, som är belägen i annan kommun än fastighetsägarens hemortskommun och som ägs av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse. Beräkningarna har utförts för de båda av de sakkunniga övervägda alternativen till fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen genom en begränsning av de fastigheter för vilka garantibelopp skall beräknas. En närmare redogörelse för dessa alternativ har lämnats i kap. V. För sommarstugefastigheternas del innebär båda alternativen ett slopande av garantibeskattningen. Skillnaden mellan alternativen ligger beträffande nu förevarande fastigheter främst däri att det skatteunderlagsbortfall som uppkommer genom garantibeskattningsens slopande enligt alternativ I får bäras av sommarstugekommunerna men enligt alternativ II av sommarstugeägarnas hemortskommuner.

Som utgångspunkt för beräkningarna av de ekonomiska konsekvenser, som de av de sakkunniga undersökta alternativen skulle medföra i olika hänseenden, har tagits de i kap. IV redovisade uppgifterna om sommarstugefastigheterna i Ljusterö. Anledningen till att endast sommarstugorna i Ljusterö lagts till grund för beräkningarna i stället för samtliga sommarstugor i såväl Ljusterö som Onsala beror på att det förstnämnda materialet har ansetts bättre motsvara de genomsnittliga förhållandena i hela riket än det sistnämnda. På grund av det mycket begränsade material som beräkningarna bygger på torde endast storleksordningen av det siffermässiga resultatet vara riktigt, men det torde likväl i allt väsentligt återspegla det verkliga förhållandet. För sommarstugorna i Ljusterö har uträknats vissa genomsnittsvärden per fastighet vid 1958 års taxering. Storleken av dessa genomsnittsvärden framgår av tab. 24.

Beräkningarna har utförts för var och en av följande fem kommungrupper, nämligen: städer ej ingående i landsting, övriga primärkommuner, landsting, municipalsamhällen och tingslag. Vid beräkningarna har de genomsnittliga utdebiteringssatserna liksom antalet sommarstugor i de olika kommungrupperna kommit till användning. Slutligen har även uppgift om sommarstugornas fördelning efter ägarnas hemortskommuner varit erforderlig för beräkningarna. Samtliga dessa uppgifter har redovisats i tab. 24. Antalet sommarstugor i de olika kommungrupperna har erhållits från de uppgifter, som länsstyrelserna under år 1957 lämnat till ledning vid beräkning av ersättning för arbete i taxeringsnämnd. Sommarstugornas fördelning efter ägarnas hemortskommuner bygger på en överslagsvis gjord uppskattning. Sålunda har antagits att hälften av sommarstugorna har ägare som är bosatta i de sex i landsting ej ingående städerna.

På rad a i tab. 25 redovisas kommunernas nuvarande skatteintäkter å sommarstugorna. Den totala kommunalskatten å samtliga sommarstugor i riket har beräknats till 6,84 milj. kr. Beloppen har framräknats på följande sätt. Det genomsnittliga skatteunderlaget per sommarstugefastighet uppgår till 2,716 skattekronor enligt rad 3 i tab. 24. Genom att multiplicera detta skatteunderlag med de på raderna 8—13 i tab. 24 redovisade utdebiteringssiffrorna har erhållits den ge-

Tab. 24. Vissa data beträffande sommarstugorna som legat till grund för beräkning av kommunalskatt å dessa fastigheter enligt olika alternativ

Genomsnittsvärden per sommarstugefastighet i Ljusterö vid 1958 års taxering:

1. Taxeringsvärde, kr.....	12 789
2. Garantibelopp, skkr	3,197
3. Dito, avrundat belopp (= beskattningsbar inkomst), skkr	2,716
4. Nettointäkt, 100 kr	2,500
5. Dito, avrundat belopp, 100 kr	2,060
6. Effektivt garantibelopp (= rad 3—rad 5), skkr	0,656
7. Gälldränteavdrag, 100 kr	0,827

Genomsnittliga utdebiteringssatser för år 1959 i:

8. Städerna utom landsting, kr per skkr.....	13,51
9. Övriga primärkommuner (primärkommunal utdebitering), kr per skkr	10,38
10. Därav: landskommunerna (primärkommunal utdebitering), kr per skkr	10,05
11. Landstingen, kr per skkr.....	4,10
12. Municipalsamhällena, kr per skkr.....	1,63
13. Tingslagen, kr per skkr	0,0577

Antal sommarstugor i:

14. Hela riket.....	177 000
15. Städerna utom landsting	2 000
16. Övriga primärkommuner	175 000
17. Landstingen	175 000
18. Municipalsamhällena	3 000
19. Tingslagen.....	170 000

Uppskattat antal sommarstugor med ägare bosatta i:

20. Hela riket.....	177 000
21. Städerna utom landsting	88 500
22. Övriga primärkommuner	88 500
23. Landstingen	88 500
24. Municipalsamhällena	2 000
25. Tingslagen.....	55 000

nomsnittliga kommunalskatten per sommarstuga i de fem kommungrupperna. Vid uträkningen av detta genomsnittsvärde för »övriga primärkommuner» har den genomsnittliga utdebiteringssatsen i landskommunerna använts i stället för den genomsnittliga utdebiteringssatsen i samtliga »övriga primärkommuner». Då endast ett litet antal sommarstugefastigheter är belägna i städer och köpingar har detta förfaringsätt ansetts medföra ett riktigare resultat. Totalsummor på den sammanlagda kommunalskatten å samtliga sommarstugor har sedan erhållits genom att de genomsnittliga skattebeloppen per sommarstuga multiplicerats med de på raderna 14—19 i tab. 24 redovisade uppgifterna om antalet sommarstugor.

Den på sommarstugorna belöpande kommunalskatt, som återstår om garantibeskattningen å dessa fastigheter slopas, framgår av rad b i tab. 25. Enligt detta alternativ — alternativ I — uppgår det genomsnittliga skatteunderlaget per sommarstugefastighet till 2,060 skattekronor enligt rad 5 i tab. 24. I övrigt har uppgifterna på rad b i tab. 25 uträknats på samma sätt som uppgifterna på rad a. Anledningen till att det genomsnittliga skatteunderlaget per sommarstuga vid garantibeskattningsens slopande sjunker från 2,716 till 2,060 skattekronor eller med 0,656 skattekronor är att de skattskyldiga enligt alternativ I får utnyttja gälldränteavdraget och, i förekommande fall, avdrag för tomträttsavgäld eller annan liknande avgäld. Då bruttointäkterna av sommarstugefastigheterna städse uppgår till samma summa som garantibeloppen, beror minskningen av skatteunderlaget på gälldränteavdragens storlek. Emellertid är gälldränteavdragen ofta så stora att underskott uppstår. Enligt alternativ I kan de skattskyldiga inte utnyttja

Tab. 25. Beräknad förändring i kommunernas skatteintäkter dels om garantibeskattningen å sommarstugor slopas dels om den av de sakkunniga förordade omläggningen av beskattningen å sommarstugor genomföres

Beräkningarna utförda på grundval av 1958 års taxering

	Städer utom lands- ting	Övriga primär- kommu- ner	Lands- ting	Munici- palsam- hällen	Tings- lag	Summa
a) Nuvarande kommunalskatt å sommarstugor, 1 000 kr	73	4 777	1 949	13	27	6 839
<i>Om garantibeskattningen å sommarstugor slopas (alt. I)</i>						
b) Återstående kommunalskatt å sommarstugor, 1 000 kr	56	3 623	1 478	10	20	5 187
c) Kommunalt skattebortfall (rad a—rad b), 1 000 kr	17	1 154	471	3	7	1 652
<i>Om det av de sakkunniga förordade förslaget genomföres (alt. II)</i>						
d) Kommunalt skattebortfall genom gälldränteavdraget, 1 000 kr	989	760	300	3	3	2 055
e) Statsverkets intäkter av kommunalskatt för sommarstugor, 1 000 kr	3 822	2 937	1 160	10	10	7 939
f) Statsverkets utbetalning av kommunalskatt för sommarstugor, 1 000 kr	86	5 623	2 294	16	31	8 050
g) Ökning (+) eller minskning (—) i de kommunala skatteintäkterna (rad f—rad a—rad d), 1 000 kr	—976	+86	+45	0	+1	—844

dessa underskott. Därför uppgår det genomsnittliga gälldränteavdraget till 0,827 skattekronor per sommarstuga — enligt rad 7 i tab. 24 — medan alternativ I som nyss sagts endast medför en reducering av det genomsnittliga skatteunderlaget per sommarstuga med 0,656 skattekronor. De beloppsmässiga verkningar som alternativ I beräknas medföra består i en skattelättnad för sommarstugeägarna på 1,65 milj. kr medan sommarstugekommunerna får vidkännas ett motsvarande intäktsbortfall. Sommarstugeägarnas hemortskommuner eller staten beröres inte av alternativet.

Det av de sakkunniga förordade förslaget — alternativ II — innebär för sommarstugeägarnas del att garantibeskattningen slopas och att sommarstugorna skall deklareraras och beskattas i ägarnas hemortskommuner. Den skatt å sommarstugorna som ägarna skall erlägga bestäms sålunda efter de i ägarnas hemortskommuner gällande utdebiteringssatserna. Genom att statsverket för hemortskommunerna avräknar skatten å bruttoinkomsterna av sommarstugorna uppkommer för dessa kommuner ett skattebortfall genom gälldränteavdraget. Storleken av detta skattebortfall framgår av rad d i tab. 25. Vid uträkningen av detta belopp har antagits att gälldränteavdragen till fullo har kunnat utnyttjas av de skattskyldiga. I den mån avdragen leder till underskott å förvärvskällan kan nämligen dessa underskott i hemortskommunen regelmässigt kvittas mot inkomster å övriga förvärvskällor. På grund av att sommarstugorna skall beskattas i ägarnas hemortskommuner kan en ägare helt eller delvis befrias från skatten på stugan genom

inverkan av ortsavdrag, extra avdrag och allmänna avdrag. Då detta förhållande torde vara mycket sällsynt har inte hänsyn tagits här till vid beräkningarna. Sammanlagt har gäldränteavdraget beräknats medföra ett skattebortfall på 2,05 milj. kr för sommarstugeägarnas hemortskommuner. Anledningen till att detta belopp överstiger det skattebortfall på 1,65 milj. kr som sommarstugekommunerna skulle få vidkännas om gäldränteavdraget fick göras där, som alternativ I förutsätter, är framför allt, som nyss nämnts, att underskotten å förvärvskällan regelmässigt kan utnyttjas i hemortskommunerna. Beloppen på rad d i tab. 25 har uträknats genom att det genomsnittliga gäldränteavdraget per sommarstuga — motsvarande 0,827 skattekroner enligt rad 7 i tab. 24 — har multiplicerats med utdebiteringssatserna på raderna 8—13 och antalet sommarstugor på raderna 20—25 i samma tabell. Vid uträkandet av skattebortfallet för »övriga primärkommuner» har inte medelutdebiteringen för landskommunerna utnyttjats utan medelutdebiteringen för samtliga »övriga primärkommuner».

Statsverkets intäkter av skatt i sommarstugeägarnas hemortskommuner å bruttoinkomsterna av sommarstugorna framgår av rad e i tab. 25. Statsverkets motsvarande utbetalningar till sommarstugekommunerna redovisas på rad f. Uträkningarna av beloppen på båda raderna grundar sig på den genomsnittliga bruttoinkomsten per sommarstuga som enligt rad 2 i tab. 24 uppgår till 3,197 skattekroner. I övrigt har beloppen på raderna e och f uträknats på enahanda sätt som beloppen på raderna d resp. a. Sammanlagt har statsverkets intäkter beräknats till 7,94 milj. kr och utgifterna till 8,05 milj. kr. Den nettoutgift på 0,11 milj. kr som uppstår för statsverket beror på att skatten som inflyter bestäms av utdebiteringssatserna i sommarstugeägarnas hemortskommuner under det att den skatt som utbetalas bestäms av utdebiteringarna i sommarstugekommunerna. De sistnämnda utdebiteringssatserna är genomsnittligt något högre än de förstnämnda.

Omläggningen av sommarstugebeskattningen enligt alternativ II ökar sommarstugekommunernas skatteintäkter från nuvarande 6,84 milj. kr till 8,05 milj. kr eller med 1,21 milj. kr. Detta beror på att skatten enligt alternativ II utgår efter en beräknad inkomst av 2,5 % av det sammanlagda taxeringsvärdet å samtliga sommarstugor i kommunen utan att denna beskattningsbara inkomst för varje fastighet avrundas till närmast lägre hela hundratal kronor såsom nu är fallet. Genom taxeringen av sommarstugorna i ägarnas hemortskommuner går sommarstugeägarna miste om denna avrundning då avrundningen av den beskattningsbara inkomsten i hemortskommunerna redan förut regelmässigt kunnat utnyttjas. Alternativ II beräknas medföra en skattelättnad för sommarstugeägarna på 0,95 milj. kr [rad a — (rad e — rad d) = 6,84 — (7,94 — 2,05)]. Det är framför allt den nyssnämnda avrundningen av den beskattningsbara inkomsten som medför att sommarstugeägarna får mindre skattelättnader enligt detta alternativ än enligt alternativ I trots att gäldränteavdragen kan utnyttjas bättre enligt alternativ II.

Sammanfattningsvis kan sägas att sommarstugeägarna kan påräkna en skattelättnad på 1,65 milj. kr enligt alternativ I och på 0,95 milj. kr enligt alternativ II. Sommarstugekommunerna beräknas enligt alternativ I få vidkännas en minskning av sina skatteintäkter med 1,65 milj. kr medan alternativ II beräknas medföra en ökning av skatteintäkterna på 1,21 milj. kr. Sommarstugeägarnas hemortskommuner samt staten beröres inte av alternativ I medan alternativ II beräknas medföra en minskning av hemortskommunernas skatteintäkter på 2,05 milj. kr och en nettoutgift för staten på 0,11 milj. kr varvid dock hänsyn inte tagits till de besparingar som kommer statsverket tillgodo genom förenklingarna i taxerings- och uppbördsförfarandet.

Fastighetsbeskattningens betydelse för Bara kommun

Vid tidigare utredningar om fastighetsbeskattningen har Bara kommun i Malmöhus län i viss mån visat sig intaga en särställning. Vid den undersökning, som 1950 års skattelagssakkunniga verkställde, och som grundade sig på 1950 års deklara-tionsmaterial, befanns sålunda att av samtliga provtaxerade jordbrukskommuner Bara skulle drabbas av den högsta utdebiteringshöjningen vid fastighetsbeskattningens avveckling. Denna beräknades uppgå till en krona 18 öre. Som skäl till den kraftiga ökningen angavs av skattelagssakkunniga att kommunen var en typisk jordbrukskommun, vilken inom sig rymde ett antal mycket stora jordbruksfastigheter, ävensom att inom kommunen ej mantalsskrivna fysiska och juridiska personer innehade betydande jordbruksfastigheter.

Nu relaterade omständigheter har gjort, att det ansetts påkallat att med ledning av 1958 års deklara-tioner verkställa en undersökning av fastighetsbeskattningens nuvarande betydelse för kommunen.

Undersökningens resultat framgår av bifogade tabell.

Bearbetningen av deklara-tionsmaterialet har ägt rum efter enahanda principer som tillämpats vid undersökningen av urvalskommunerna. Garantibeloppen för samtliga fastigheter inom kommunen utgjorde 11,6 procent av det skatteunderlag, som legat till grund för utdebiteringen för år 1959. I övrigt gav undersökningen följande huvudsakliga resultat.

Jordbruksfastighet

Kommunen domineras av fem jordbruksfastigheter, därav en utbofastighet, med ett sammanlagt taxeringsvärde av 19,3 milj. kronor. Sistnämnda belopp utgjorde 58,7 procent av taxeringsvärdet å samtliga jordbruksfastigheter inom kommunen.

De effektiva garantibeloppen i Bara var procentuellt sett större än vad som genomsnittligt var fallet i urvalskommunerna. I Bara uppgick sålunda effektiviteten till 41,1 procent under det att den i urvalskommunerna genomsnittligt stannade vid 17,0 procent. Effektiviteten för inbofastigheterna var 42,2 procent, för utbofastigheterna endast 19,8 procent under det att den för fastigheter, som tillhörde i B- och C-längderna upptagna skattskyldiga, var 62,5 procent. Motsvarande procenttal för urvalskommunerna var 7,0, 30,1 resp. 35,2. Av de effektiva garantibeloppen härflöt 76,0 procent från de nyssnämnda inbofastigheterna med taxeringsvärden överstigande en miljon kronor.

Annan fastighet

Skillnaden i fastighetsbeskattningens effektivitet för detta slags fastigheter var ringa mellan Bara kommun, å ena sidan, samt urvalskommunerna, å andra sidan. Genomsnittligt uppgick nämligen effektiviteten i Bara till 49,7 procent och i urvalskommunerna till 50,5 procent. För de skilda typerna av annan fastighet var — såsom tabellen utvisar — förhållandena växlande.

En total avveckling av fastighetsbeskattningen skulle för Baras vidkommande innebära en minskning av det totala skatteunderlaget med 5,0 procent. För urvalskommunerna utgjorde minskningen i genomsnitt 2,9 procent. För att täcka skatteunderlagsbortfallet i Bara skulle för år 1959 krävas en primärkommunal utdebiteringsökning av 46 öre per skatte-krona. Vid en partiell avveckling av fastighetsbeskattningen enligt det av oss förordade förslaget skulle utdebiteringshöjningen bli 40 öre.

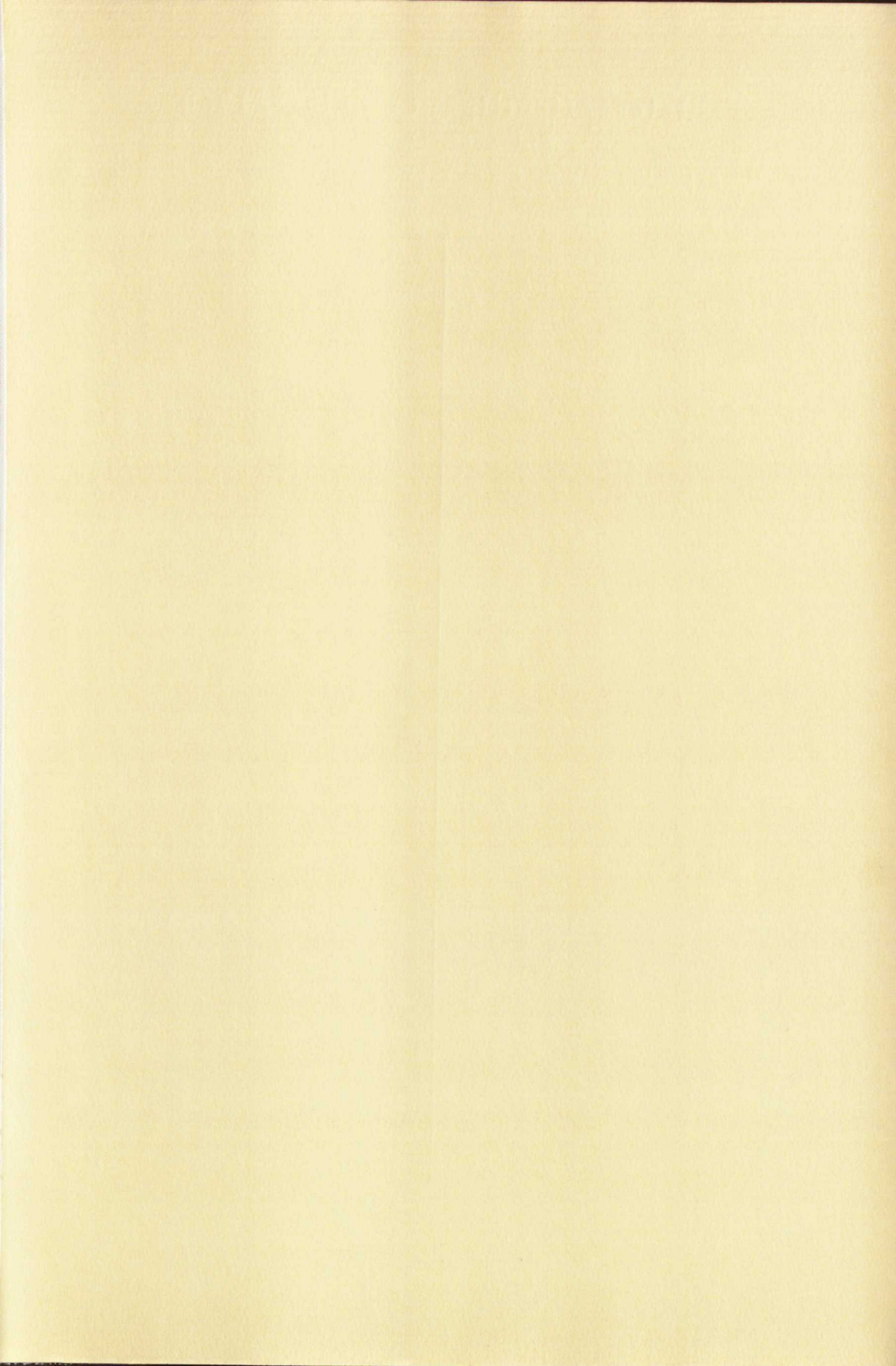
Tab. 26. Fastighetsbeskattningens effektivitet vid 1958 års taxering i Bara kommun

Fastighetsslag Fastigheter tillhöriga Fastigheterna uppdelade i grupper efter tax. värdet (1957 års värden)	Antal fastig- heter	Tax.värde å fastig- het 1957 1 000 kr	Garanti- belopp (2,5 %) skkr	Effektiva garantibe- lopp (eff. gb.) skkr	Antal fast. med eff. gb.
1	2	3	4	5	6
Jordbruksfastighet					
Fys. pers.; inbor					
< 50 000	31	786	196	33	9
50—100 000	18	1 229	307	43	3
100—200 000	28	4 282	1 071	174	8
200—1 000 000	10	3 216	804	126	3
≥ 1 000 000	4	18 178	4 544	2 545	4
Samtliga inbor.....	91	27 691	6 922	2 921	27
Fys. pers.; utbor	13	3 154	789	156	7
Jur. pers.	10	1 732	433	270	8
Pers., som ej dekl.....	—	—	—	—	—
Summa jordbruksfast.	114	32 577	8 144	3 347	42
Annan fastighet					
Hyresfastigheter m. m.					
Fys. pers.; inbor	8	147	37	10	6
Fys. pers.; utbor	6	386	96	37	6
Jur. pers.	—	—	—	—	—
Summa	14	533	133	47	12
En- och tvåfamiljsfast.					
Fys. pers.; inbor					
< 20 000	124	1 249	312	193	97
20—40 000	97	2 703	676	441	86
≥ 40 000	23	1 301	325	216	22
Samtliga inbor	244	5 253	1 313	850	205
Fys. pers.; utbor	31	330	82	25	..
Jur. pers.	4	234	59	57	3
Summa	279	5 817	1 454	932	1208
Rörelsefastigheter					
Fys. pers.; inbor	20	493	123	4	1
Fys. pers.; utbor	2	131	33	19	1
Jur. pers.	10	3 182	796	261	4
Summa	32	3 806	952	284	6
Bostadsföreningar m. m. ..	—	—	—	—	—
Fast., vars ägare ej dekl...	—	—	—	—	—
Summa annan fastighet ..	325	10 156	2 539	1 263	1226
Samtliga fastigheter	439	42 733	10 683	4 610	1268

¹ Exkl. sommarstugor.

År	Antal studenter	Antal studenter	Antal studenter	Antal studenter	Antal studenter
1960	100	100	100	100	100
1959	100	100	100	100	100
1958	100	100	100	100	100
1957	100	100	100	100	100
1956	100	100	100	100	100
1955	100	100	100	100	100
1954	100	100	100	100	100
1953	100	100	100	100	100
1952	100	100	100	100	100
1951	100	100	100	100	100
1950	100	100	100	100	100
1949	100	100	100	100	100
1948	100	100	100	100	100
1947	100	100	100	100	100
1946	100	100	100	100	100
1945	100	100	100	100	100
1944	100	100	100	100	100
1943	100	100	100	100	100
1942	100	100	100	100	100
1941	100	100	100	100	100
1940	100	100	100	100	100
1939	100	100	100	100	100
1938	100	100	100	100	100
1937	100	100	100	100	100
1936	100	100	100	100	100
1935	100	100	100	100	100
1934	100	100	100	100	100
1933	100	100	100	100	100
1932	100	100	100	100	100
1931	100	100	100	100	100
1930	100	100	100	100	100
1929	100	100	100	100	100
1928	100	100	100	100	100
1927	100	100	100	100	100
1926	100	100	100	100	100
1925	100	100	100	100	100
1924	100	100	100	100	100
1923	100	100	100	100	100
1922	100	100	100	100	100
1921	100	100	100	100	100
1920	100	100	100	100	100
1919	100	100	100	100	100
1918	100	100	100	100	100
1917	100	100	100	100	100
1916	100	100	100	100	100
1915	100	100	100	100	100
1914	100	100	100	100	100
1913	100	100	100	100	100
1912	100	100	100	100	100
1911	100	100	100	100	100
1910	100	100	100	100	100
1909	100	100	100	100	100
1908	100	100	100	100	100
1907	100	100	100	100	100
1906	100	100	100	100	100
1905	100	100	100	100	100
1904	100	100	100	100	100
1903	100	100	100	100	100
1902	100	100	100	100	100
1901	100	100	100	100	100
1900	100	100	100	100	100

KUNGL. BIBL.
11 FEB 1960
STOCKHOLM

Statens offentliga utredningar 1960

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Ecklesiastikdepartementet

Utrikesdepartementet

Jordbruksdepartementet

Högre utbildning, forskning och försök på lantbrukets område. [2]
Grusexploateringen i Sverige. [3]

Försvarsdepartementet

Handelsdepartementet

Socialdepartementet

Inrikesdepartementet

Folktandvården. [1]

Kommunikationsdepartementet

Civildepartementet

Finansdepartementet

Fastighetsbeskattningen. [4]